

petenda ara Victoriæ. Quorum latrantium ora injecto eis veritatis osse obstruxerunt Augustinus libro de Civitate Dei, et Orosius Historia sua. Prudentius quoque poeta luculento metrici operis libello blasphemias Symmachi refellit.

JOANNES CUSPINIANUS, in *Commentario consulum.*

Q. Symmachus, vir consularis, et Urbi præfectus eloquentissimus et doctissimus, Ausonii frater : qui causam gentilium deorum luculentissima oratione defendit apud Theodosium et Valentinianum imperatores : quæ oratio libro quinto (*in hac edit. decimo*) epistolarum inseritur. Contra quam ardentissime scripsit D. Ambrosius, et Aurelius Prudentius, qui circa hæc tempora floruit, duobus elegantissimis libris, versu heroico. Scripsit autem Epistolas quoque familiares elegantissimas, miræ brevitatis ac rotunditatis, Ciceronis Academiæ primus accola : quæ pro Caroli et Casparini epistolis certe sunt junioribus legendæ, et quas nostri sæculi duo clarissima lumina Pomponius Lætus et Angelus Politianus mire laudant. Habent enim elegantiam concinnam cum brevitate amabili, et hujus temporis gesta nonnulla explicant. Lege, lector, et lætaberis.

JACOBUS LECTIUS.

Fuit Symmacho vera facundia, solers ingenium et acutum: par sententiarum gravitas et venustas, si verba

A respicias, brevitatis grata : sin altius sensum investiges, proluxa et multiplex eruditio. Adde sapientiæ civilis solidam atque abstrusam cognitionem. Adde raram sub imperatoribus sanctimoniam morum, et Romanam in jure suggerendo libertatem. Non ille rerum publicarum moderatoribus, aut jureconsultis, imprimis magnorum principum consiliariis aut secretariis, tractandus levi manu.

JOAN. JACOMOTTUS.

Cui thymus eloquii, brevitatis cui docta, gravis cui
Sententiarum dignitas,
Principibus cui digna viris prudentia rerum,
Et felle non tincti sales,
Cui Themidos Latine decreta verenda placebunt,
Vigorque sollers : Huc ades.

CASPAR BARTHIUS. *Ableg. lib. II, cap. 8.*

B Dici non potest, quanti merito suo æstimandæ sint Symmachi epistolæ. Non sane ob accuratam illam, et maxime ei generi scriptionis aptam brevitatem solum, sed propter sententias politicas tales atque ea copia, ut vel inde prudens aliquis reipublicæ cum gloria et emolumento administrandæ usum discere possit. Nulla ex iis est quæ non spiret genium quempiam viri in rebus egregii publici procurandis exercitati : nulla epistola est, quæ non integrum dogma politici alicujus syntagmatis propagare queat.

Q. AURELII SYMMACHI

V. G. COS. ORDIN. PRÆF. URBIS

EPISTOLARUM

LIBRI DECEM.

LIBER PRIMUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS PATRI SUO.

Ne mihi vitio vertatur intermissio litterarum, malo esse promptus officii quam longa expectatione vicissitudinis desiderare : tum quod parentibus, non ad lancem, neque ad dimensum verba tribuenda sunt. Injurius videar, si summo vobiscum jure contendam. Nam præter æquum censeo, qui inter dispares obsequium par requirit. Itaque sermo vester ex beneficio proficiscitur, noster ex debito. Hæc me, atque alia hujusmodi oppido perpulerunt, scribendi munus insuper non habere. Nunc vobis actuum nostrorum ordo pandendus est; libet enim non minus otii, quam negotii præstare rationem. Baulos Lucrina sede mutavimus : non quod ejus diversorii satietas ceperit nos, quod, cum diutius visitur, plus amatur : sed quod metus fuit ne si Baulorum mihi inolevisset affectio, cætera, quæ visenda sunt, displicerent. Ibi

C Acyndino conditori, ejusque majoribus emmetra verba libavi, et picturæ licentiam, quæ vestitum disparem singulis tribuit, in rationem coegi. Protelarem te paululum, ni vererer ne dilatione expectatio minuatur. Quare elaboratam soloci filo accipe cantilenam.

*Attica palla tegit socerum, toga picta parentem.
Præfuit ille sacris : hic dixit jura Quiriti.
At mihi castrensem quod mordet fibula vestem;
Auroræ in populis regum prætorica rexi.
Sed fasces pictura tacet ; tu, respice fastos.*

Scio te simul atque hæc legeris, actutum poetica plectra moturum. Nullus feceris, ne mei periculo gloriere. Ego te nostri vaſis exemplo quasi quadam lege convenio. Liceat inter olores canoros anserem strepere. Silentium mihi, nisi præstiteris, imperabis. Quam nihil abs te metuam, vis probare? En tibi aliud allucinationis meæ prodo secretum, adhuc sollicitus

de priore. Audi versus ad Baulorum historiam pertinentes.

*Huc deus Alcides stabulanda armenta coegit,
Eruta tergemini de lare Gerionis.
Inde recens ætas corrupta Boalia Baulos
Nuncupat, occulto nominis indicio.
Ab divo ad proceres dominos Fortuna cucurrit;
Fama loci obscuros ne pateretur heros.
Hanc celebravit opum felix Hortensius aulam,
Contra Arpinatem qui stetit eloquio.
Hic consul clarum produxit Acyndinus ævum,
Quique dedit leges Orfitus Æneadis.
Hos inter juvenale decus, sed honore senili,
Bis seno celsus, Symmache, fasce cluis.
Sed te Baulorum necdum lenia otia quærent,
Cura habeat juvenem publica pervigilem.*

Nempe, derides, quod de me aliqua justo indulgentius praedicavi? Est hæc vera et digna reprehensio. Omnis quippe ostentatio non caret suspitione mendacii: quia quid quid assumitur, proprium non putatur. Dehinc quod jactantia avara laudis multum decoquit de pudore. Possem dicere (si quis irrepserit externus audi or) meos esse versiculos: efficerem utique, ut verecundiæ ignoscat, si esset ab altero profecta laudatio. Sed video opuseulum non esse poenitendum. Ita res crepera atque anceps dubium me habet, verecundiæ præmetuendum sit discrimen, an gloriæ. Tibi igitur, qui prudentia cæteris antistas, optationis hujus delego provinciam. Quid facto usus fiet ipse videris. Ego et infantia et imprudentia meæ patrem conscium non impudenter elegi. Vale.

EPIST. II.

PATER SYMMACHO.

Hoc est munus, quo se non sola possit jactare Campania; sed præterea Romæ aut Athenis in Græcum loquendi honorem hujusmodi lingua vertatur. Quid enim concinnius epistola tua, quam nuper accepi? Quid versuum admixtione jucundius? Vere dicam tibi, plura legere volentibus celeriter terminata est. Quod utinam sensus aliquis eorum supersit! quorum imaginibus præscripta videmus epigrammata. Facile laudabunt tales successores laborum suorum, qui pictura nitorem pulchrioribus versibus illuminarint. Et ego igitur gratulor non magis ostreis, et peloridibus abdomen, quam pectus eloquio tibi esse satiatum. Et quoniam pudorem meum ipse ordiendo solvisti, a nobis quoque accipe bonorum ætatis meæ exarata nuper elogium. Nam quia nihil est quod agam, et, si nihil agam, subit me majorum meorum misera recordatio: inveni quod illis libellis, quos nuper dictaveram, possimus adjicere. Scis Terentium, non Comicum, sed Reatinum illum Romanæ eruditionis parentem, hebdomadon libros epigrammatum adjectione condidisse. Illud nos, si fors tulerit, conamur imitari. Sed quæ prima compegi, interim pauca nisi, obtestatus te per Deum, ut si quid in his displicebit, emendes. Quod mihi pudendum non est. Nam si quid ex te placuerit, mea laus est, nec vito consortium, in quo talem non erubescio censorem.

Aradius Rufinus.

Princeps ingenio, fortunæ munere princeps,

*Ætatis, Rufine, tuæ, cui prospera, cuique
Tristitiam tumidis æquabat gloria rebus.
Unus amor cunctis, et præsidium trepidorum.
Principibus quorum viguisti tempore, doctus
Aut calcaria ferre bonis, aut frena tyrannis.*

Valerius Proenlus.

*Cum primis quos non oneravit gloria patrum
Ponemus Proculum, vitæ morumque decore,
Haud unquam indignum magnorum Poplicolarum.
Olli semper amor veri, et constanti, simplex
Cælicolum cultus, non illum spernere posses:
Et quanquam reverendus erit, non deinde timebis.*

Anicius Julianus.

*Cujus opes, aut nobilitas, aut tanta potestas,
Cedenti cui non præluxit Anicius unus?
Acer ab ingenio, cunctisque accommodus idem.
Hic et carus erat conferre; juvare paratus:
Nam dives, tum celsus honoribus, attamen illis
Grandior, æternam complebat nomine Romam.*

Petronius Probianus.

*Jactet se Fortuna aliis, quos iudice nullo
Lucem ad Romuleam sua sola licentia vexit.
Te, Probiane, pudor, te felix gratia, teque
Itala simplicitas morum, et solertia juvit.
Quocirca assiduus Augustis notus et hospes
Præmia magnorum retulisti dignus honorum.*

Verinus.

*Virtutem, Verine, tuam plus mirer in armis,
Eoos dux Armenios cum cæde domares?
An magis eloquium, morum vitæque leporem?
Et (nisi in officiis, quoties tibi publica cura)
Quod vitam innocuis tenuisti lætus in arvis.
Nullum ultra est virtutis opus: nam si esset, haberes.*

Octoginta personis nescio an solus occurram. Et ideo in socerum atque avunculum nostros tibi delegamus epigrammata. Nam et Varonis libri diversis notantur auctoribus.

EPIST. III.

SYMMACHUS PATRI.

Summa afflictor gratia, quod animadverto litteras meas tibi insubidas non videri: et in gravi dono habeo hanc apud vos esse de nostris epistolis censionem. Laudari quippe ab laudato viro rara est merces ingenii. Verum ut hoc mihi lætitiæ fuit, ita illud ludificandi gratia opinor adjectum, si quid in tuis versibus sorduisset, id ut mei styli cura limaret. Næ ego sum stultus ac nihili, si os sublinitum mihi esse non sentio. Quid enim corrigi vel a me potest, vel in te fas est? Unus ætate nostra monetam Lætialis eloquii Tulliana incude sinxisti. Quidquid in poetis lepidum, apud oratores grave, in annalibus studele, inter grammaticos eruditum fuit, solus haussisti, justus hæres veterum litterarum. Ne mihi verba dederis. Novi ego quid valeat adagio: *SUS MINERVAM*. Apprime calles epicam disciplinam, non minus pedestrem litum doctus inflare. Ain' tandem? orandi æque magnus et canendi, meæ n' te opis indignum mentiare? Haud æquum facis: neque me juvat falsa jactatio. Interea si nobis vacuas aures utendas datis, dicam quid diebus superioribus egerimus. Bais re-moris arbitrâ otia-bar. Eo postquam rumor allatus est terræ filios convenire; oppido cavimus, ne sobriam solitudinem nostram sodalitas plebeia fuscaret. Ac primo Neapolim, dehinc brevi intervallo Beneven-

tum me recepi. Ibi summo cultu omnium plausuque susceptus, tanto honore celebrabar, ut jam gravarer officiis. Sedulitas enim, quæ non compensatur, onerosa est. Et urbs cum maxima sit, singuli ejus optimates visi sunt mihi urbe majores, amantes litterarum, morumque mirabiles. Deum magna pars veneratur. Privatam pecuniam pro civitatis ornatu certatim fatigant. Nam postquam terra movit, nihil pene illis reliqui factum est, sed fractæ opes infractos animos repererunt. Pro se quisque operam boni civis affectat. Nox diei jungitur ad laborem. Unde nobis summa cura fuit abire ocius quam volebam: ne aut mihi die dediti ab opere desiderent, aut eos occupatio geminata distenderet. Itaque Baianum sinum rursus accessi. Nam Baiæ id temporis jam silebant. Hinc vos munere salutationis impertio, doque nuntium, propere nos, Deo volente, esse redituros. Fors fuit hujusce promissi. Vestra tamen indulgentia affatum sæpe tribuat, quasi diutius abfuturis. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS PATRI.

Studium quidem Menippeï Varronis imitaris, sed vincis ingenium. Nam quæ in nostrates viros nunc nuper condis epigrammata, puto hebdomadon elogiis prænitere; quod hæc æque sobria, nec tamen casca sunt. Illa bono metallo cusa, torno exigi nescierunt. Et durio rem materiem, nisi fallor, adniteris. Ille Pythagoram, qui animas in æternitatem primus asseruit; ille Platonem, qui deos esse persuasit; ille Aristotelem, qui naturam bene loquendi in artem redegit; ille pauperem Curium, sed divitibus imperantem; ille severos Catones, gentem Fabiam, decora Scipionum, totumque illum triumphalem senatum parca laude perstrinxit. Tu ruinam proximæ ætatis illuminas. Difficile factu est ut honor angustis rebus addatur. Me quoque jubes versibus tuis nonnulla subnectere. Haud ita Flaccus tuus præcepit in illis poeticæ artis edictis, quorum hoc memini esse principium, ne humano capiti cervix equina jungatur. Male itaque tibi contumacia negati officii, quam mihi imprudentia promissi operis displicere. Plura de hoc coram loquemur, quando hanc epistolam sequi paramus aut consequi. Tu cœpta perage, et tam solertis eloquii esto munificus. Ego tibi ut linguæ obsœquia nego, ita aurium commodabo. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS PATRI.

Ne quidquam taciturnitatis incessimus, quibus summa cautio est officii prosequendi, fere ut nulla fuerit statio tot locorum, in qua hujus muneris ferias egerimus. Sed sane juvat animum pia sermonis exactio. Dulcis est enim querela, quæ nascitur ex indulgentia. Vos modo facile noveritis hanc expostulationem magis esse religiosam quam justam. Interea loci de Prænestina secessione siluisti, cujus mihi fama fecit indicium. Quam vellem delictis vestris improvisus obrepere! Licet Campaniæ amœna præniteant, mihi tamen esse accommodatius agitare vobiscum,

et spiraculis regionis illius æstivam fragrantiam temperare. Sed res familiaris inclinat. Ea nobis usquequaque visenda est, non ut quæstum summa dite-scat, sed ut spes agri voluntariis dispendiis fulciatur. Namque hic usus venit in nostram ætatem, ut rus, quod solebat alere, nunc alatur. Verum hæc missa facio, ne salutatio in querelam versa, minuat officii voluptatem. Date operam bonæ valetudini, et alloquio crebriori: quod cum petimus, sedulo pollicemur. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS PATRI.

Solent impatientes dilationis esse, qui sperant in se aliquid muneris conferendum. Hoc vero a vobis recens ortum videmus, ut suarum rerum munifici moram non ferant largiendi. Nunc nuper ad vos prædium lege venit, cujus me jure donastis. Cucurrit quæstus vester in meum commodum, et meliore voto fortunam estis imitati. Nam quod ex propinquæ bonis cum mœstitia sumpseratis, cum lætitia tradidistis. Quid, quod hanc liberalitatem cumulastis amplissimo testimonio? Cujus ego honestamentum præopto muneribus. Nam qui opibus illaudatus juvatur, necessarium magis donum, quam justum præmium videtur adipisci. Igitur judicio vestro ago, atque habeo gratias, quæntæ sunt maximæ, quod mihi honorem utrumque fecistis; et deos precor, ut datis in commune omnes longum fruamur, sintque ex nobis quibus Ostiense prædium nostro judicio, vestro tradamus exemplo. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS PATRI.

Bono animo sumus, cum viam, promissi memores, inchoastis. Nunc properato opus est, ut dum anni tempus callet, autumnum bona raptim fruamur. His quippe mensibus Campania nitet agri ubere et arbusti honore. Balæ imbre raro, sole modico temperantur; mensæ ab edilibus copiosæ sunt, quibus tu amicorum cætervas minaris. Sed mihi honestæ multitudinis nulla vitatio est. Et si bis tanto plures, quam scribis, adfuerint, bonam frugem feceris. Non deerit, quo famem pellant. Nam comitibus vestris utpote sobriis, cædundæ saginæ cura posterior est. Quousque longum loquor? Mitto verba, rem flagito. Occasionem arripere prudentis est. Si quid dilatione stineris adimitur, mora otii rependetur. Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS PATRI.

Jamdudum vestri cupiunt Lucrina tacita, et liquida Baiana, et Putcoli adhuc celebres, et Bauli magnum silentes. Vos apud Coram rusticam, vel apud steriles Formias desidatis. Tandem si operæ est, contendite viam, et meliora terrarum animadvertite, ubi alte turbis quiescitur, ubi fruendis feriis nullus est modus.

*Ubi corniger Lyæus
Operit superna vite,
Vulcanus æstuosis
Medium coquit cavernis.*

*Tenet jam pisce multo
Thetis et Baia sorores :
Calet unda, friget æthra,
Simul innatat choreis
Amathusium renidens,
Salis arbitra, et vaporis
Flos siderum Dione.*

Num vobis videor quasi multæ luxuriæ ebrius, mentis insipere, atque adeo in poetas nomen dedisse? Nihil moror hanc literaturam: loci potius, quam ingenii mei munus exercui. Sed si invitantia loquor, gradum tollite, ut et vos sitis læti præsentium, et nobis potiundi, quæ volumus, fortuna succedat. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS PATRI.

In metu fuimus, ne vos imber inhiberet. Sed verum est illud, quod poeta noster scriptum reliquit; iter durum vicisse pietatem. Quare adventum vestri in diem placitam præstolamur. Dii modo auctores sint, ut quæ animo destinatis, nullis causationibus obstrepantur. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS PATRI.

Hancine mihi esse fortunam, ut quoquo versum pedem gradumque contulero, exædificandum aliquid offeratur? velut me nunc Capuani prætorii instauratio in graves cogit expensas: cujus pars fatiscit incuria, pars negligenti dudum celeritate reparata, indecorum et imbecillum præstat habitaculum. His nisi properata cura subvenerit, aut pecuniæ postea dispendium cumulabitur, aut ruinæ. Nam quisquis hæc opera intermittit, amittit. Quare animus est amoliri ædium senectutem. Ita desiderato et expelito otio ad negotium concessimus sumptuosum. Quid rerum geramus, audistis. Facite vicissim vestræ salutis atque actuum prospera noverimus: ut hoc pauculum tempus, quod in Campania paramus absumere, sine offensa vestri silentii transigamus. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS PATRI.

Cum jam illiæ nostræ dies natalis appeteret, commodum aderant, quæ muneri miseratis. Ea nobis in commune quam cara et gravia fuere. Nam si quid in absentes bene consulas, impensu majore gaudetur illico amplexi litteras, quæ prosequerentur oblata, in expectatione esse cœpimus, quam mox vobis capessendum iter Appiæ scriberetis. Nihil horum pagina nuntiabat. Percontor tabellarium, num constantiam decreti rerum subita turbassent. Ait sententiam nihil claudicare, sed placita differri, donec cunctatio Formiana multa fruge, et aliis hoc genus in usum necessariis instruat. Tunc mihi animus ab ægritudine remigravit. Do fidem, nihil humili mensæ, nihil servitiis, aut pecori defuturum. Ne mihi sit dicti huius posthac negatio, en vobis chirographi instar litteras. Sponsionem stipulat affectio. Neque enim patiar decipi, quos opto complecti. Vale.

A

EPIST. XII.

SYMMACHUS PATRI.

Censuram notio fuit spectare opera, quæ locassent. Hoc me negotium curare voluisti. Mos gestus imperatis; vel quod tibi dicto audiens esse debui, vel quod studio meo congruere mandatum munus agnovi. Habe igitur quantum in ædibus nostra cura promoverit. Scalis suppactus est honor marmoris: superiora conclavia crustis teguntur, ea operis levitate, ut compago solidum mentiatur. Columnas nihilo amplius mercatus es, quam si tibi muneri contigissent. Eas bithyno lapide cæsas, si bene oculis utor, existimo. Hactenus est, quod scire debueris. Deinceps tantum adjiciemus cognitioni tuæ, quantum ædificationi viderimus accedere. Vale.

B

EPIST. XIII

SYMMACHUS AUSONIO.

Solet facunda esse lætitia, et angustias clausi pectoris aspernata gestire. Tibi, amice, scribendi oblivionem peperit res secunda. Id mihi imitationi esse non potuit, quem domini nostri Gratiani cœlestis oratio bonæ spei et hilaritatis implevit. Ulro igitur alloqui desidem non peperci, officii, vel gaudii mei gratia: quorum alterum familiaritas nostra, alterum felicitas publica suggerebat. Nunc si operæ est, utendum mihi tantisper animum fac remittas. Primores candelæ Januariis appetebant. Frequens senatus maturime in curiam veneramus, priusquam manifestus dies creperum noctis absolveret: forte rumor allatus est sermonem desiderati principis multa nocte venisse, et erat verum. Nam tabellarius vigiliarum fessus adstabat. Nondum cœlo albente concurritur luminibus accensis, novi sæculi fata recipiantur. Quid multa? lucem, quam adhuc opperiebamur, accipimus. Dic mihi, inquit (nam id præstat audire), quid nostri patres super ea oratione senserunt? Rerum tibi natura respondeat, quibus suffragiis exoptata pietas audiat. Novimus bona nostra complecti. Si credis, etiamnum illius gaudii mei quamdam patior crudelitatem. Bonus Nerva, Trajanus strenuus, Antonius pius, innocens Marcus plenis officii temporibus adjuti sunt, quæ tunc mores alios nesciebant. Hic in laude est natura principis; ibi priscae munus ætatis. Cur verso ordine ista optimarum artium putemus exempla, et illa de sæculo priore vestigia? Vetus officium suum fortuna tueatur, et has saltim Romano nomini velit servare delicias. Nullo fascino felicitas publica mordeatur. Audisti omnia, sed summotenus ore libata. Monumenta curiæ nostræ plenius tecum loquentur. Ubi cum plura rescripta repereris; æstima, quanto uberiora unius mens optaverit, quam plausus effuderit. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS AUSONIO.

Petis a me litteras longiores. Est hoc in nos veri amoris indicium. Sed ego qui sum paupertini ingenii mei mihi conscius, Laconicæ malo studere brevitati, quam multijugis paginis infantiae maciem publi

care. Nec mirum si eloquii nostri vena tenuata est; **A** quam dudum neque ullius poematis tui, neque pedestrium voluminum lectione juvisti. Unde igitur sermonis mei largam poscis usuram, qui nihil litterati tenoris credidisti? Volitat tuus Mosella per manus sinusque multorum, divinis a te versibus consecratus: sed tantum nostra ora praelabatur. Cur me istius libelli, quæso, exsortem esse voluisti? aut *amisos* tibi videbar, qui dijudicare non possem; aut certe malignus, qui laudare nescirem. Itaque vel ingenio meo plurimum, vel moribus, derogasti. Ego tamen contra interdictum tuum mox ad illius operis arcana perveni. Velim reticere, quid sentiam: velim de te justo silentio vindicari, sed admiratio scriptorum sensum frangit injuriæ. Novi enim istum fluvium, cum æternorum principum jam pridem signa comitarer, **B** parem multis, imparem maximis. Nunc improviso clarorum veruum dignitate Ægyptio Melone majorem, frigidiorum Scythico Tanai, clarioremque hoc nostro populari Fucino reddidisti. Nequaquam tibi crederem, de Mosellæ ortu ac meatu magna narranti, nisi certo scirem quod nec in poemate mentiaris. Unde illa annicorum piscium examina reperisti? quam nominibus varia, tam coloribus, ut magnitudine distantia, sic sapore; quæ pigmentis istius carminis supra naturæ dona fucasti. Atqui in tuis mensis sæpe versatus, cum pleraque alia, quæ tunc in prætorio erant, esui objecta mirarer; nunquam hoc genus piscium deprehendi. Quando hi pisces in libro tibi nati sunt, qui in ferculis non fuerunt? Jocari me putas, atque agere nugas? Ita me diis probabilem præstem! **C** ut ego tuum carmen libris Maronis adjungo. Sed jam desinam mei oblitus doloris, inhærere laudibus tuis, ne hoc quoque ad gloriæ tuam accedat, quod te miramur offensi. Spargas licet volumina, et me semper excipias: fruemur tamen tuo opere, sed aliorum benignitate. Vale.

EPIST. XV.

SYMMACHUS AUSONIO.

Pene evenerat, ut tecum succincta brevitate loqueremur, quoniam deerant digna memoratu: et in defectu rerum nihil opus est indulgere verbis. Sed tempestive Palladii rhetoris nostri declamatio auxit paginam. Ea complacita summatibus litterarum, clam te esse non debuit. Itaque cum et meo officio, et tuo studio talis relatio conveniret, vix soluto cœtu, **D** necdum eventilatam auditionis meæ fidem judicio calente dictavi. Movit novus Athenæi hospes Latiare concilium, divisionis arte, inventionum copia, gravitate sensuum, luce verborum. Opinione mea dico: tam probus est oratione quam moribus. Tunc nostrates viri, qui inter se aliarum rerum sæpe dissentiant, concordem sententiam super hujus laude tenuerunt. Credo plane, nec fides cassa est, rhetorum hanc esse prosapiam. Nam plenum ingenio pectus noscitur. Nec solus vultus, aut colos, asserit posteros in honorem parentum. Certiores habet natura vindicias bene sentiendi, ac bene loquendi. Gignuntur, non scribuntur hæredes. Quod alii docentur, hic natus est. Hæc

apud te, mi domine, silenda non credidi, et quod prætui amore nihil habeo pensi; et quod vicissim, quanti a te fiam, nunquam me pœnitet. Quod Palladio factum volo, ne lateant honesta prolata. Cura ut valeas; et quoniam tibi facultas scribendi præsto est, adhibe voluntatem. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS AUSONIO.

Sæpe unanimitalis tuæ sermone convenior, ut de acceptis litteris, quas ad me cura propensiore misisti, vel scribam; quibus ego, ut quæque redditæ sunt, actutum pari religione respondi: quia neque rescriptorum ratio, neque amoris vicissitudo sinebat diutius desiderare. Nunc quoque agere me atque habere gratias protestor, quod prospera nuntiorum clam me esse non pateris. Hæc et alia prioribus quoque litteris tecum fueram collocutus. Sed si te tabellarii sermonis mei compotem reddiderunt, congesta non onerant. Malo quippe aures tuas iterando obtundere, quam fraudare reticendo. Fratris mei Hesperii honore exulto, taciturnitate convulneror. Nam si me sui amantem usu rerum probavit, scriptis famam decuit prævenire, quæ diu incerta fluxam fidem gaudiis exhibebat. Ipse igitur nuntius communis boni esse debuerat, ut epistolæ assertio nihil relinqueret opinionis ambiguo. Sed dicis, eum pudore præstrictum, successuum suorum vitasse jactantiam. Quisquamne, cum de se apud seipsum loquitur, erubescit? Quid quod eam rem mihi supersedit ingerere, quam juste ad utrumque noverat pertinere? Veram ego, ut religiose ista conqueror, ita libenter omitto: quia nec amori in vos meo convenit silere, quod doleam, nec amicitiae incussi doloris transire mensuram. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Ambrosium de summatibus provincialis fori ad dominos et principes nostros Siciliæ commune legavit, variis instructum mandatis, quæ spectare visa sunt bonum publicum. Huic si fautor accesseris futurum reor, ut illi pro labore fructus accommodet. Quæso igitur vel legationis merito, vel meo nomine in optimum virum bene consulas, qui satis animi confirmatus est, suffragio tuo successuram facilitatem **D** petitionibus promovendis. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Ego etsi continuis litteris honorem tuum celebrare possem; non satis mihi viderer proquam res postulat, fungi debitum meum: tantum abest, ut operam assiduitatis exprobrem. Sed ut hoc meæ verecundiæ competit; ita tuæ humanitatis est, studium nostrum pari gratia sustinere. Animadvertite quo tendat summa verborum. Jamdudum nihil tribuis, quod legamus. Totum me, inquires, emancipavit sibi cura prætorii. Verum est. Potiris merito summa judicium. Sed maximas ingenii tui vires fortuna magna non onerat,

Proinde his etiam rebus intende, quæ ita occupatis nihil molestiæ afferunt, ut ipsas molestias plerumque solentur. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS AUSONIO.

Qui sua fiducia deseruntur, epistolas meas in usum commendationis accipiunt. Id nunc aliter est. Nam fratri meo Potito hac conditione litteras dedi, ut eas ipse commendet. Est enim nihilo secius atque ego sum de summis amicorum tuorum: qui ubi te compotem fecerit presentiae suæ, vereor ne excusatio mea ignoscenda non sit. Sed si mihi placabilitas tua experimento probe cognita est, futurum reor, non ut me, qui resedi, collatione alterius venientis incessas, sed ut illum magis pro utroque suscipias. Vale.

EPIST. XX.

SYMMACHUS AUSONIO.

Abundo gaudio, cum te consulem novus annus excipiat. Sed nunc transcurso est opus. Plenius enim secundis litteris contestabor hujusmodi de te gratulationem. Alius in presentia mihi sermo sumendus est. Patroinus c. v. accitu tuo iter adornans, in rem suam fore existimavit, si meo testimonio niteretur. Huic ego nihil per me accessurum putavi: et tamen deesse nolui, sciens iudicio erga illum tuo nihil adjici posse si scriberem; decessurum tamen aliquid meo officio, si tacerem. Unum est igitur, quod oratum te atque exoratum volo, ut in te gratiam suscepti laboris, præter eum fructum, qui illi ex tuo conspectu, tuo congressu tuo honore, proveniet. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS AUSONIO.

Bene ac sapienter majores nostri, ut sunt alia ætatis illius, ædes Honori atque Virtuti gemella facie junctim locarunt; commenti, quod in te videmus, ibi esse præmia honoris, ubi sunt merita virtutis. Sed enim propter eas Camœnarum religio sacro fonti advertitur; quia iter ad cape sendos magistratus sæpe litteris promovetur. Hæc parentum instituta consulatus tui argumenta sunt: cui morum gravitas et disciplinarum vetustas, curulis sellæ insigne pepererunt. Multi posthac adnitentur artes bonas, et laudes germanas et meras litteras. Sin ignoramus Magnum illum, cujus supra votum fortuna fluxit, Stagiritæ suo nihilum commolasse, nisi Quinto Ennio ex Ætolicis manubiis captiva chlamys tantum muneri data Fulvium decolorat. Enimvero neque Panætio Africanorum secundus, neque Opillo Rutilius, vel Cynææ Pyrrhus, aut Metrodoro suo Mithridates Ponticus liberatum discipularum pretia solverunt. At nunc eruditissimus imperator, et opum largus et honorum, quasi pro usura tibi præmia detulerit, ita super sortem tenoris reddit. In hac tanta letitia mea, quibus verbis diluam, quod adesse non possum? Nimis vereor, ne male interpretatus excusationem meam, quantum tibi gratuler parum credas. Optavi ad oculos tuos raptim venire: sed fessus virium, quas diu

morbus exhaust, itiones longas et mansiones asperas, tum accessiones frigorum, et decessiones dierum, quæque alia sunt noxæ opportuna vitavi. Si sum tibi spectatus ex animo, quæso ut æquus sis mihi, atque has allegationes boni consulas. Fors fuit, an obtineamus apud te veterem gratiam: hunc quod satis est, eluctemur offensam.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Gaudeo me tibi pluris esse, quam cæteros: quando ita animatus es, ut sponte in rem meam consulas, nec opperiaris petitiones, sed solam voluntatis meæ famam sequaris. Accepi evectiones quatuor, immane quantum commodas in excursus et recursus mearum. Dii te pro tanta gratia munerentur: et quia perfectis atque elatis in cumulum bonis nihil adjici potest, velint tuta manere, et propria, quæ dede- runt. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Post longum silentium tuum non minus desiderabam quam sperabam litteras longiores. Namque his vicibus humana variantur, ut defectui succedat ubertas. Ea me opinio frustra habuit: siquidem brevis in manus meas pagina recens a te profecta pervenit. Erat quidem illa Atticis salibus aspersa et thymo odora; sed parcior, quæ magis fastidium detergeret, quam famem frangeret. Quid? si ego cœnas dapsiles, et saliare convivium, tum viscerationes, atque epulum postulassem: tu mihi mensas secundas, et scitamenta exiguæ lancis apponeres? Fac veniat in mentem, quid Græca super hoc dicat oratio. *Parvis nutrimentis, inquit, quanquam a morte defendimur, nihil tamen ad robustam valetudinem promovemur.* Putasne me de occupationibus tuis esse taciturnum? Quæstor es, memini: consilii regalis particeps, scio: adde huc alia mille rerum. Nunquam evenit, ut ingenium tuum labor deterat, benignitatem cura flectat, facundiam usus exhauriat. Si diurna negotia nunquam distingues quiete; certe antelucano somno nullus indulseris, ut detur aliquod tempus officii. An tibi parum exempli videtur in comico, cum ait: *Quam vellem, etiam noctu amicis operam mos esset dari!* Sed cur ego diutius sermonis pauper obgannio? Imitanda est mihi epistola recens, ut cætera morum tuorum: forte occupatus recusas litteras longiores. Id ita esse recte conjecto. Video enim, quam nolis multa legere, cui vix est otium pauca dictare. Vale.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS AUSONIO.

Si te amor habet naturalis historiæ quam Plinius elaboravit, en tibi libellos, quorum presentanea copia fuit: in quis, ut arbitror opulentæ eruditioni tuæ negligens veritatis librarius displicebit. Sed mihi fraudi non erit emendationis incuria. Malui enim tibi probari mei muneris celeritate, quam alieni operis examine. Vale.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS AUSONIO.

Etsi plerumque vera est apud parentes prædicatio filiorum, nescio quo tamen pacto detrimentum meriti sui patitur, dum personarum spectare gratiam judicatur. Quæro igitur incertus animi, quæ mihi nunc potissimum super viro honorabili Thalassio genero tuo verba sumenda sint. Si parce morum ejus decora attingam, liventi similis aestimabor: si jûste prosequar, ero proximus blandienti. Imitabor igitur Sallustiani testimonii castigationem. Habes virum dignum te, et per te familia consulari; quem fortuna honori patris majorem beneficiis suis reperit, emendatio animi et sanctitas honoribus æquiparavit. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS AUSONIO.

Utor apud te fiducia, quam dedisti. Dudum parcus es litterarum, sed non imitabor exemplum: ut qui noverim, viro in specula honorum locato, et ideo varia et magna curanti, non tam studium deesse quam copiam. Ea quippe natura est rerum, ut quæ præter industriam negliguntur, ignoscenda dicantur. Ego tamen securus, ut soleo, amoris tui, solemne officium non renuo: in summa gratia et honore positurus, si familiari meo, qui has tibi litteras dabit, fructus aliquis pro tanta in nos sedulitate responderit. Vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Quid agam scire postulas. Opperior in dies litteras, quales nunc mihi facultas tua promittit, amor semper exhibuit. Sum vero præsentium lætus, ut qui sciam insidiatori meo nihil loci relictum, atque insuper tibi, cui factum semper volo, meritam polliceri fortunam. Ergo quando res ita tulit, ut sollicita mutarentur: optati sermonis tui fructum feramus qui animum mihi exaugeat, atque indicet, pro tanta retro familiaritate, mei te oppido esse cupientem. Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Facis pro mutua diligentia et antiquitate amicitie nostræ, quod honorem tuum vires meas esse confirmas. Convenit dictum cum fide morum tuorum, nec unquam te dissimilem scriptis talibus dies arguerit: tantum fortuna munifica prosperorum secundet optata. Longum de his loqui cautio est, ne blanditiæ longiores corrumpant veri dignitatem. Si quid de me scito opus fuerit, frater meus Claudius, et cultui tuo deditus, et studii mei gnarus expediet. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS AUSONIO.

Nihil moror cæteros, vulgus ignobile, qui philosophiam fastu et habitu mentiuntur. Paucos (et in his præcipue familiarem meum Barachum) nostra ætas tulit, quorum germana sapientia ad vetustatem

A vergeret. Tunc, inquires, audeas de philosophis judicare? Licet alienas spectare virtutes. Nam et Phidiae Olympium Jovem, et Mironis buculam, et Polycleti Canephoras, rudis ejus artis hominum pars magna mirata est. Intelligenti natura indulgentius patet. Alioqui præclara rerum paucis probarentur, si boni cujusque sensus, etiam ad impares non veniret. Concede igitur mihi de Baracho testis officium, et amicitiam viri prudentis amplectere: cujus exploratio brevi faciet, ut mihi de omnibus, quæ scio, æque facile credas; cum videas, nec in his falsum esse, quæ nescio. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS AUSONIO.

En tibi rusticum vix urbanis negotiis absolutum: B tui volo pro nostra amicitia morarum culpam remittas. Neque enim laboris fuga indulsit quieti. Difficile est hinc abire, cum veneris: adeo si contemplari majestatem urbis nostræ velis, justo citius videbitur revertisse. Sed de hoc non laboro, quando ita es ingenio placabili inter reliqua virtutum, ut boni consulas errata leviora. Illud orare impensius convenit, tanta ut animo tuo scribendi cura sit, quanto me amore dignaris. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS AUSONIO.

Merum gaudium mihi eruditionis tuæ scripta tribuerunt, quæ Capuæ locatus acepi. Erat quippe in his oblita Tulliano melle festività, et sermonis mei non tam vera quam blanda laudatio. Quid igitur magis mirer, sententiæ incertus addubito, ornamenta oris an pectoris tui. Quippe ita facundia antistas cæteris, ut sit formidæ rescribere: ita benigne nostra comprobas, ut libeat non tacere. Si plura de te prædicem, videbor mutuum scabere, et magis imitator tui alloquii, quam probator. Simul quod ipse nihil ostentandi gratia facis, verendum est, genuina in te bona tanquam affectata laudare. Unum hoc tamen a nobis indubitata veritate cognosce, neminem esse mortaliū, quem præ te diligam: sic vadatum me honorabili amore tenuisti. Sed in eo mihi verecundus nimio plus videris, quod libelli tui arguis proditorum. Nam facilius est ardentem favillam ore comprimere, quam luculenti operis servare secretum. Cum semel a te carmen profectum est, jus omne posuisti. D Oratio publicata, res libera est. An vereris æmuli venena lectoris, ne libellus tuus admorsu duri dentis uratur? Tibi uni nihil ad hoc locorum gratia præstitit, aut dempsit invidia. Ingratis scævo cuique proboque laudabilis es. Proinde cassas debine seclude formidines, et indulge stylo, ut sæpe prodaris. Certe aliquod didascalicum seu protrepticum nostro quoque nomini carmen adjudica. Fac periculum silentii mei, quod etsi tibi exhibere opto, tamen spondere non audeo. Novi ego quæ sit prurigo emittendi operis, quod probaris. Nam quodam pacto societatem laudis affectat, qui aliena bene dicta primus enuntiat. Ea propter in comædiis summam quidem gloriam scriptores tulerunt: Roscio tamen atque Ambivio

cæterisque actoribus fama non deficit. Ergo tali negotio expende otium tuum, et novis voluminibus jejunia nostra sustenta. Quod si jactantiæ fugax garrulum indicem pertimescis, præsta etiam silentium mihi, ut tuto simulem esse nostra, quæ scripseris. Vale.

EPIST. XXXII.

AUSONIUS SYMMACHO.

Modo intelligo, quam mellea res sit oratio, quam delenifica, et quam suada facundia. Persuasisti mihi, quod epistolæ meæ apud Capuam tibi redditæ concinnatio inhumana non esset. Sed hoc non diutius, quam dum paginam tuam legi, quæ me blanditiis inhiantem suis, veluti succo nectaris delibuta perducit. Ubi enim chartulam pono et meipsum interrogo, tum absynthium merum resipit, et circumlita melle pocula deprehendo. Si vero, id quod sæpe facio, ad epistolam tuam redii, rursus illicior; et retrorsum ille suavissimus, ille floridus tui sermonis afflatus, deposita lectione vanescit, et testimonii pondus prohibet inesse dulcedini. Hoc me velut aerius bractæ fucus, aut picta nebula, non longius, quam dum videtur, oblectat; chamæleontis bestiolæ vice, quæ de subjectis sumit colorem. Aliud sentio ex epistola tua, aliud ex conscientia mea. Et iis me audes facundissimorum hominum laude dignari? tu, inquam, mihi ista, qui te ultra emendationem omnium protulisti. Haud quisquam ita nitet, ut comparatus tibi non sordeat. Quis ita Æsopi venustatem, quis sophisticas Socratis conclusiones, enthymemata Demosthenis, aut opulentiam Tullianam, aut proprietatem nostri Maronis accedat? Quis ita affectet singula, ut tu impleas omnia? Quid enim aliud es quam ex omni bonarum artium ingenio collecta perfectio? Hæc, domine mi, fili Symmache, non vereor ne in te blandius dicta videantur esse quam verius. Et expertus es fidem meæ mentis atque dictorum, cum in comitatu degimus ambo, ævo dispari: ubi tu veteris militiæ præmia tiro meruisti, ego tirocinium jam veteranus exercui. In comitatu tibi verus fui: nedum me peregre existimes composita fabulari. In comitatu, inquam, qui frontes hominum aperit, mentes tegit, me tibi et parente, et amico, et si quid utroque carius est, cariorem fuisse sensisti. Sed abeamus ab his; ne isthæc commemoratio ad illam Sosiæ formidinem videatur accedere. Illud quod pene præterit, qua affectione addidisti, ut didascalicum aliquod opusculum, aut sermonem protrepticum mitterem? Ego te docebo docendus adhuc, si essem id ætatis, ut discerem? aut ego te vegetum et alacrem commovebo? Eadem opera et Musas hortabor ut canant; et maria ut effluant; et auras ut vegeant; et ignes ut caleant admovebo: et si quid invitis quoque nobis natura fit, superfluus instigator agitabo. Satis est unius erroris, quod aliquod meorum me renitente vulgatum est, quod bona fortuna in manus amicorum incidit. Nam si contra evenisset, nec tu mihi persuaderes, placere me posse. Hæc ad litteras tuas responsa sint. Cætera quæ noscere aves, compendifaciam: sic jam quoque longa est epistola. Julianum tamen familiarem domus nostræ si quid de nobis percontandum arbitraris, tibi allego: simul ad-

A moneo, ut cum causam ejus adventus agnoveris, juves studium, quod ex parte fovisti. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Aiunt cochleas, cum sitiunt aeris, atque illis de cælo nihil liquitur, succo proprio victitare. Ea res mihi usu venit, qui desertus eloquii tui pastu, meo adhuc rore sustentor. Diu scribendi operam protulisti, et vereor ne forte in nos parentis claudat affectio. Si falsum me opinio habet, facito cæteris negotiis tuis respondendi cura prævertat. Vale.

EPIST. XXXIV.

SYMMACHUS AUSONIO.

B Plenum laboris negotium gero, qui compellare toties tacitum persevero. Contra nisi instare pergo, atque exsculpere a te aliquid litterarum, gliscet oblivio. Sive igitur hoc officium meum sedulum judicas, seu molestum; stat sententia, honorem suum celebrem præstare colloquiis: adeo mihi veteris in te amoris nulla discessio est. Et merito: nam amicitiae operam nusquam locavi æque bene. Propterea silentium tuum conqueror. Facit enim tenerior affectio, ut sit querela proclivior. Mollis est animus diligentis; et ad omnem sensum doloris argutus. Si negligentius tractes, cito marcet, ut rosa: si durius teneas, livet ut lilia. Legisse memini, vultu etiam sæpe lædi pietatem. Quid ille tam serius arbiter super continuo silentio ac dissimulato scribendi munere censisset? Tecum hæc pensius æstinabis. Mihi religio fuit, tegere, quæ dolebant. Nam ut in te animi usque pendeo; ita opere maximo usuram tuæ unanimiatis exspecto. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS AUSONIO.

Diu in Campaniæ secessibus otiatu, occasione carui scriptorum. Ideo paulisper sermonis mei circa te munus intepuit. Sed ubi in patriam pedem retuli, antiqua mihi fuit instaurandi officii diligentia. Ergo debito honore salutationis te impertio, utrumque deprecans; ut et silentio superiori venia justa præstetur, et præsentis obsequio vicissitudo respondeat. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS AUSONIO.

Interpello occupationes assiduitate colloquii. Nam et ipse hujusmodi pascor officio, et peregrinationem tuam talibus solatiis credo recreari. Tuas autem litteras vicissim exspecto; non exigo. Injurium quippe est, magnopere flagitare quod speres; ne quod est voluntarium, videatur extortum. Sane fratri meo Innocentio gratulor, amicitias tuas, priusquam scriberem, contigisse: quia facilior mihi cœpit esse ejus commendatio, quem probasti, quam fuisset incogniti. Itaque hoc unum beneficii expostulo, ut qui sui emendatione jam nititur; testimonii nostri gratia cumulatus diligatur. Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Non frustra prædicant : Mentis hominum nitere liquido die, coacta nube flaccessere. Meus animus fidem facit exemplo. Nam quoties tibi scribo, ex sententia usus verborum suppetit, quorum alias suppellex mihi desit. Quippe lætitia loquax res est, atque ostentatrix sui : adeo magnæ parti hominum ab hoc morbo nulla cautio est. Patere igitur, quæ ad laudes tuas pertinent, obloquentem, vir quantum est hominum in terris spectatissime; qui ex summis copiis vigiliam pro meis rebus anniteris, et amicitiam stabili diligentia perseveras. Si fides seria cuiquam fuit, tibi puto esse : quam plerique verbo ostentant, opere deserunt : quod genus nulli rei est, nisi ad loquendum. Merito processus tuos in meo ære duco : quando juxta magnæ curæ sum tibi, atque cum maxime fui. Superest tamen aliquid, quod huic in me studio adjici velim. Nolo memineras, quod aliquando animo tuo succensui. Amor fiduciam nutrit. Quid tam liberum, quam amicitia? Negotiis plerumque apposita est expositulatio sine labe concordia. Ita verum est, quod hodie tibi gratias ago, ut illud non potuerim dissimulare, quod dolui. Cassa fide sunt, qui jugiter blandiuntur. Sed quid diutius ea retexo, quorum te oblivisci volo? Esto, ut es, benigna in me voluntate : quod ego sperandum magis a te sentio quam petendum. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Falso creditur judicii nesciam esse fortunam. Illa vero et præteritorum memor, et præsentium diligens, et prudens futuri, tibi rependit, quidquid cæteris præstitit. Non ergo vana, neque erratica est : a qua scimus alios domum cœpisse, te præmium. Quis tibi honoris nostri (inquies) fecit indicium? Celebritas famæ, cui justa narranti statim creditur. An opperrer super hoc tuas litteras, quas verecundia differabat? Minime; siquidem difficilis est patientia gaudiorum. Fungor igitur, ut vides, partibus tuis, et quæ debui cognoscere malui quodammodo nuntiare. Sed nolo ista properatio litterarum mearum tuum munus impediatur. Scire me, quod nunc scribo, dissimula, et tribue quasi novum nuntium, quem ego gratulabor iteratum. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS AUSONIO.

Scio quidem litteras meas tibi sero reddendas, vel propter occupationes, quæ te in procinctu aliquantisper tenebunt; vel quod frater meus Gorgonius, admirator virtutum tuarum, diutinæ apud Picentes indulgebit quieti. Ut ut est tamen ista conditio, supersedendum officio non putavi. Fors suat, an hæc mature in manus tuas scripta sint ventura. Ego tamen quantum per commeantes licebit, justum muneris operam non reparcam. Vale.

EPIST. XL.

SYMMACHUS AUSONIO.

Non novum aut incognitum, sed compertum jam

A fide et sedulitate militiæ, sanctum Væctorem amicum meum promptus commendator insinuo, quem ad hoc ævi nulla actuum culpa fuscavit; sed fortunæ licentia (interdum optimos decolorans) spes ejus paulisper infregit, quas in integrum sæculi beatitudo restituet, si innocentiam supplicis secundo favore respexeris. Vale.

EPIST. XLI.

SYMMACHUS AUSONIO.

Facio rem, cum tuis moribus, tum meo studio congruentem, ut præstantissimo viro amicitias optimi cujusque conciliem : velut nunc tibi a me traditur philosophiæ candidatus; cujus pudorem, vel prima facies; cætera bona longus usus expediet. Hunc ego abs te nollem diligi, ni mereretur probari. Sed si bene æstimo, actutum merebitur, atque ideo diligenter de hoc nihil amplius oro. Neque enim præjudicio meo debet astringi, cujus exspecto judicium. Illud te potius oratum volo, ut nostri diligentiam perseveres. Quod cum efflagito, vereor ne me injurium putes, qui a te postulem, quod sponte præstaturus es. Vale.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Compensasti longum silentium gemina scriptione. Pariter enim binas litteras præbuisti, desiderium meum officio largiore complexus. Ex quo adverti, non voluntatem tibi hactenus, sed bajulum defuisse. Neque enim aliter potuisset accidere, ut me tandiu sermonis tui honore fraudares. Merito apud nos in dies singulos tui cultus augescit, et justo cumulo crescit affectio. Namque ita usu comparatum videmus, ut amicitia bene locata, experiundo quotidie provehatur. Sed de ista parte verbis supersedendum est. Neque enim me oportet dicere, quæ te malo sentire. Compèri sane ex litteris tuis, quantoperè publici muneris absolutionem requiras, et stupere me fateor, tantum tibi administrationis ejus esse fastidium, cui fructus optabiles omnium amor spondet. An est aliquid tenacius gloria, quæ laudem adjicit voluptati? sed tamen cura non deerit, ut potiaris : tu tantum peregrinationem solare justo amore provinciæ. Vale.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS AUSONIO.

Vetus sententia est : Artes honore nutrirî. Eam nostræ ætatis usus confirmavit. Nemo enim belli notus, aut domi clarus exsortem præmii sensit industriam. Ita cum dignis fructus tribuitur, eandem viam capessentibus spes paratur. Glisco igitur gaudio, cum propter alios, quibus fortunam solers vita conciliat; tum maxime Juliani fratris mei gratia, quem sic a te diligi volo, probari posse confido. Scis nempe, in illo forensi pulvere quam rara cognatio sit facundioris et boni pectoris : dum aut modestum ingenium verecundia contrahitur; aut successu eloquens insolescit. Hæc in meo familiari ac necessario ea societate vignerunt, ut neque objectu pudoris areret, nec cum detrimento frontis afflueret. Nunquam in mercedem ornamenta linguæ corruptit. Merito ac for-

tunis tenuis, opulentiam fide, quæstum laude mutavit. Hunc tibi in munus, vel magis in animum libens trado. Nam mihi summa curatio est ut amicitiam tuam boni uberent. Te quoque idem velle, habeo compertum. Semper enim natura gaudet æqualibus; et familiare sibi est omne quod simile est. Sed ne prolixo testimonio suspicionem laudatoris incurram; quæso ipse de eo iudices examine pensiore. Ita cum illius institutum probaveris, periculum iudicii mei feceris. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Meretur indulgentia in me tua, ut ea, quæ proxime laudi mihi fuerunt, clam te esse non patiar. Credo indicium fecisse tibi famam, quod parentem meum ruri atque in secessu amissæ domus injuriam decoquentem, frequentibus suffragiis; denique oratoribus missis, novo honore senatus acciverit. Qua causa ubi primum facultatem loquendi apud collegas attulit dies, egit ille senatui gratias, ea facundia gravitate, qua notus est. Calendæ tunc erant, quibus annus aperitur. Brevi intervallo cum familiaris mei Trigeti filio prætorio candidato actionis operam spondissem, animum religio convenit ut occasione destinati officii obirem munus adhuc a me patri debitum; sed, ut dixi, ab illo senatui jam solutum. Ergo ad quintum idus Januarii verba feci in amplissimo ordine: quæ ubi in manus tuas venerint, ex tuo animo conjicies iudicia cæterorum. Ego sub incerto examinis tui, aliorum sententias oculendas putavi, ne te præiudicio tanti ordinis viderer urgere. Vale.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Auctus sum gaudio, quod valetudo tecum revertit in gratiam. Nam semper incolumitas tua voti mei summa est. Nunc si diis volentibus reconciliatæ vires animi tui integraverunt vigorem, facito epistolæ tuæ multijugis paginis augeantur. Odi parcimoniam verborum honorum. Scribendi quippe brevitatis, magis fastidio, quam officio proxima est. Nolo litteras de summo ore stillantes. Illas peto, quæ arescere nesciunt; quæ ex intimo pectoris fonte promuntur. Memini brevitatem Spartanam laudi quondam fuisse. Sed ego tecum Romanis legibus ago, et si ita vis, Atticis: quibus tantum decus a facundia fuit, ut mihi videantur Lacones metu collationis in diversum studia destinasse. Vellem plura; sed tuo modo compungendus es. Simul cautio est, ne te sermo multus offendat. Instituto igitur meo calcem pono, dum tuo pareo. Qua ex re intelligis, eo te invidiæ et conditionis adductum, quasi a me pauca scribi velis, nisi multa rescripseris. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Potui facere scripta compendii, cum tibi germanus meus verbis suis uberius satisfactorus videretur, quam ego meis litteris. Sed in majore lucro officia honesta, quam otia multa ponenda sunt. Ergo neque

A tacito opus est, ut honor amicitiæ mihi feratur accepto; neque omnia mandata sunt litteris, ut illi aliquid ad narrandum relinquatur. Accipe tamen rerum capita, et summas negotiorum, quibus frater admonitus, quæsitâ latius exsequatur. Convenit inter sacerdotes, ut in custodiam civium publico obsequio traderemus curam deorum. Benignitas enim superioris, nisi cultu teneatur, amittitur. Ergo multo tanto ornatior, quam solebat, cœlestis factus est honor. Expectare mihi videris omnia, quæ supersunt. Titianus meus fungetur indicium, cui indulgentius narrandi quod velis, opera legata est. Edictum principum, nisi jam notum est, idem tibi assertor expediet. Statuas etiam recepistis iisdem pene populi acclamationibus, quibus amiseratis. Rides? et libet rideas affatim: plura desino, ne qui strictim meliora detexui, in minoribus videar immorari. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Silentii nostri ratio diversa est, sed unus effectus. Me impedit pontificalis officii cura, te Baiani otii negligentia. Neque enim minus residem facit remissio animi, quam occupatio. Nec mirum, si te illa ora totum sibi vindicat; cum ipsum Annibalem fides certa sit, bello invictum manus dedisse Campaniæ. Non illius cœli aut soli illecebram retinax adventorum lotos æquaverit, et suada Circe pocula, et tricinium semivolucrum puellarum. Neque ego te pingues ferias agere contendo, aut virtutem puto fregisse deliciis. Sed dum tibi legis, tibi scribis, et urbanarum rerum fessus ingentem animum solitudine domas, amicitiarum munia nullus exsequeris. Quin arripis stylum, nostræque in te affectioni honorem mutuum facis? Nisi mavis auctoritatem pontificis experiri. Multa nobis in collegio deliberanda sunt. Quis tibi has inducias publici muneris dedit? Senties jus sacerdotis, nisi impleveris jus amici. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Dii boni, quam nihil homini tutum atque exploratum est! Certe levandi animi causa Baias concesseratis. Quis oculus fascinavit destinatam quietem? Paulina ergo cura communis extremum salutis accesserat. An vester pro illa tantus est metus, ut omne ejus incommodum periculi instar habeatur? Quidquid horum est, spectari animo licet, quas ærumnas dierum, quas noctium vigiliis duxeritis. Sic nati sumus, ut sæpius adversa fungamur. Fugiant voluptates, et bonæ cujusque rei tam brevis usus, quam levis sensus est. Verum hæc philosophorum disputationibus relinquuntur. Nunc habitum lætiores mentibus suadeamus, quando Paulinæ nostræ valetudinem rursus locavit in solido pax deorum. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Quæris ut civis ad bonum commune genitus, quid super rebus anxius vero proximum nuntiatur. Certis indicibus secunda cognovimus. Dehinc multi silentii

auspicio sollicitis rumoribus locum fecit. Sed mihi opinionum talium, quæ sine auctore produnt, nulla curatio est. Impendio angor animi quod sacrificiis multiplicibus, et per singulas potestates sæpe repetitis, nec dum publico nomine Spoletinum piatur ostentum. Nam et Jovem vix propitiavit octava matatio, et Fortunæ Publicæ multijugis hostiis nequidquam undecimus honor factus est. Quo loci simus, intelligis. Nunc sententia est, in cœtum vocare collegas. Curabo scias, si quid remedia divina promoverint. Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Ego quidem securus amicitiae æqui bonique facio, si quid in me ab amante peccatur. Sed tuos mores, quibus nihil desit ad laudem, decet officii negligentia. Queri me opinaris, quod nihil scribas: et refellere mendacium paras, quia te aliquid scripsisse meministi. Ego vero minimum animi angerer, si taceres, prout hoc est, quod mihi et patri unas atque eas oppido breves litteras detulisti. Ita tibi ambo digni singulis paginis non videmur? Tui, inquires, honoris interfuit, ut jungeris parenti. Alia sunt, quæ cum illo nobis vel communia opto, vel paria. Amor mihi meo nomine deferatur. Abstine igitur epistolis, quæ sunt instar edicti. Facessat omne fastidium, ex quo nascitur cura compendii. Sed longum de his loqui cautio est, ne tibi molestior sit prolixitas querelæ nostræ, quam mihi brevitatis epistolæ tuæ. Quod superest, deos quæso, ut nos plenus gaudii quam primum revisas. Facile erit, angustiam scriptorum tuorum multiloquio repensare. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Statueramus in externis adhuc morari; sed labantis patriæ nuntius destinata mutavit; cum mihi in omnibus malis decolor videretur securitas mea. Ad hoc sacri pontificalis administratio curam de me et officium statim mensis exigit. Neque enim fert animus in tanta sacerdotum negligentia sufficere collegam. Fuerit hæc olim simplex divinæ rei delegatio. Nunc aris deesse Romanos genus est ambiendi. Vos Etruria quousque retinebit? Jam querimus esse aliquid, quod tandiu civibus præferatur. Sit licet ruris status mitior, non potest bene defrui otio, qui suis absentibus timet. Vale.

EPIST. LII.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Orationem meam tibi esse complacitam, nihilo sequius gaudeo, quam quod eam secunda existimatione pars melior humani generis senatus audivit. Adjecisti sacramenti pondus; et in bona verba jurasti: ut qui scires in suspicionem gratiæ venire amantium iudicata. Nam ubi certa est amicitia, ibi fides laudis incertior. Ego securus examinis tui nihil moror sententias cæterorum. Quid si adfuisses tam bonæ voluntatis auditor, næ ego dîgito, ut aiunt, supera convexa teligissem. Erit alias fortasse nobis optatior

præsentiae tuæ copia. Nunc testimonio epistolæ tuæ fruimur: tunc adjumento favoris utemur. Vale.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Otio et venatibus gloriare. Est hæc quidem jucunda jactatio, sed ludo magis a te prolata, quam serio. Nam remissa tempora et ab negotiis publicis feriata, libris veterum ruminandis libenter expendis. Aliis igitur dabis verba, qui te congressu primore non noverunt. Ego actus, quos pernox et perdius tibi curæ habes, tum quotidiana ingenii tui pabula de litterarum, quas mihi tribuis, sapore conjecto. Nisi forte in sylvis Apollinem continueris, ut ille pastor Hesiodius, quem poetica lauro Camœnalis familia coronavit. Nam unde est hæc in epistolis tuis sensuum novitas, verborum vetustas, si tantum nodosa retia, vel penarum formidines, et sagaces canes, omnemque rem venaticam meliorum oblitus affectas? Quare cum scribis, memento facundiæ tuæ modum ponere. Rustica sint et inculta, quæ loqueris, ut venator esse credaris. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Mœstitiæ meæ solatium grande tribuisti. Nam ut dudum tibi fama fecit indicium, fratris obitu vulneratus, continuo animi dolore discrucior. Non mediocre tamen inter præsentis curas levamen accepi, quod te comperi secundum communia optata salvere. Superest, ut istiusmodi officiis frequentem operam digneris impendere; quæ perspicis medicinam quamdam infortunii et mœroris afferre. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXT.

Scio germani amoris esse quod suades. Sed reconciliatio eum requirit auctorem, quem habuit injusta dissensio principem: ne noxam meruisse videatur, qui abjuratas amicitias, quasi nihil passus, affectat. Quare oblatam concordiam non refuto. Sequestrata consideratione fortunæ, redeat in gratiam, qui movit offensam. Tibi pro nostra amicitia satis gratulor, cujus labor salutis publicæ commodabit: de quo interim parcius loquar. Res enim, quæ ad omnes pertinet, nunquam uno teste contenta est: et mihi magno opere convenit, ita meminisse gloriæ tuæ, ne veterandiæ oblitus existimer. Vale.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS PROBO.

Et tibi publicis negotiis occupato, breves litteræ demunt fastidium lectionis, et mei officii assiduitas, quidquid scribendum videatur, exhaustit. Merito salutatione libata, frugi epistolam necessario stringo compendio. Alia est enim protestatio amoris, alia linguæ ostentatio: atque ideo antiquior mihi fuit obsequendi opera, quam loquendi. Copiosi videbimur, si abunde seduli iudicemur. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS PROBO.

In præsentia quantum satis visum est amicitiae mu-

nerandæ, cum tuas occupationes, tum festinationem A
tabellarii contemplatus, exhibeo. Alias mihi et usus
veniæ, et cura non deerit epistolæ longioris. Dii modo
optata fortunent, salutem Reip. in solido locent! Tum
voluntas promptior erit, et ad scribenda, quæ liben-
ter accipias; et ad legenda, quæ animo vacante re-
scripseris. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS PROBO.

Sit tibi animus æquus, et patiens muneris imperati.
Sæpe usu venit, ut in secundos labores virtus pro-
bata reparetur. Quid? tui? libenter C. Atilio factum
putas? quod fascibus aratra mutavit, et in medio
sementis opere anhelos boves statuit rusticus? Quis-
quis bonæ frugis est, in publicum commodum vindi-
catur. Pone illas interim cogitationes felicis otii tui. B
Quam bene urbana opera novis fastigiis excitabam!
Ubi ager noster? vel ille autumnus omnis copiæ ferax,
vel ille hieme apricus? Aut qui vere anni primas
rosas humo exuit, aut qui sub æstivo sole de nemore
et fonte frigescit? Sed quid a proposito excidi? Dum
medicinam facio querelis tuis, ultro desideranda
suggesti. Esto, et es, curarum omnium tolerans, et
debitam operam solve principibus, qui rationem ma-
gis meriti tui, quam voluntatis habuerunt. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS PROBO.

Mones amicitia bonum scriptis frequentibus exco-
lamus. Placet hortatio invitatrix religionis. Et, ut
verum fatear, decus mihi est hæc tua voluntas; C
amor enim maximi plus requirit. Sed quod ais, me
potius, qui sim vacuus publicæ rei, istiusmodi vigi-
liam debere sortiri, æquum esse dissentio. Jam pri-
mum quod homo licentis otii scrutari vices com-
meantium non laboro: tuus honor vecturam litteris
nisi invenit, facit. Dehinc quod mihi iners desuetudo
oblumat ingenium. Tibi impigro jamdiu negotii leva-
tur usus loquendi. Ergo quo tu ad scribendum major
copia, hoc ego dignior venia raritatis. Satisne videor
his causis munitus in posterum? Memineris volo,
quidquid a me sermonis acceperis, obsequii esse,
non otii. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS PROBO.

Scio te non fortunarum habere dilectum, sed me-
ritorum. Romanus familiaris meus aulicis etiam nunc
paret officiis, utpote sacri administer ærarii. Sed in-
strumenta probitatis sub usu honoris excoluit. Quare
dignitas illa est promiscua cum plurimis, honestas
æqua cum paucis. Quod eo memorandum putavi, ut
a te quoque pro ratione vitæ, non pro gradu militiæ
censeatur. Fac periculum maximis in negotiis; fac
in seriis remissive. Reperies hominis tectam fidem,
patientem religionem, prudentiam liberam, verecun-
diam liberalem. Cui ego propterea factum volo, ut
mei testimonii fides clareat, et tibi amicus limatæ
probitatis accedat. Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS PROBO.

Ais te multijugis necessitatibus impediri, quomi-
nus gnaviter amicorum carissimos alloquaris. Notæ
rei cesset assertio. Nam et qui procul absumus, curas
ac vigilias tuas communis patriæ copiis et satietate
sentimus. Mutasti igitur officium, non negasti. Anti-
quior enim tibi fuit, ut esse debuit, salus civium,
quam salutatio. Nunc sane et desideramus et expo-
scimus tuas litteras, largiter congesta fruge in pro-
ximæ hiemis impendium: quanquam scio necdum
tibi hanc partem nimis tutam videri. Nunquam enim
est securus amor patriæ: et quamvis magna remedia
conquirat, semper illud putat imminere quod timuit.
Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Bonæ spei plenus, postquam mihi adventus vestri
fecistis indicium, calcar quoddam suppingo prope-
rantibus; et in eam rem tuum munus imploro, ut
parentum studia hortator acceleres. Stabit apud me
memoria beneficii tui, neque unquam tacita erit; si
fratrum delegata curaveris. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Longum loquantur pro incognitis aut alienis verbis
facturi. Mihi hæc opera desinenda est, cum litteras
nostras Satorus frater communis accipiat, quas non
commendationi ejus præstiti, sed nostra circa vos
amore factas emisi. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Commendari a me episcopum forte mireris. Causa
istud, non secta persuasit. Nam Clemens boni viri
functus officium, Cæsareum, quæ illi patria est, con-
ciliata maximorum principum pace, tutatus est.
Fando acceperas, rebellionem barbaricam quot auri,
quot argenti privati aut publici sacri et profani, Mau-
ritaniæ fuit direptione hostium lancinatum. Evenit ea
tempestate, ut etiam fisci depositum belli jure rape-
retur: quod a summatibus civitatis, quos reliquos
fuga fecerat, jus ærarii reposebat. Misera et acerba
conditio, nisi tristitia temporum Clementis curam
movisset; quem ego non minus famæ sæculi, quam
D civium securitati commodasse dixerim. Quid enim
præter invidiam referret ærarium, si opes ab inopi-
curia poscerentur? Habes ordinem rei. Quod restat
enitere, ut tui aspiratio vela faciat impetratis. Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Scire postulas, quid de lacescentibus sentiamus.
Nolo consilium succensentis expectes. Neque in ejus
noxam labores, quem vides abundare peccatis. Ipse
causas dabit, quas non videaris optasse. Sed de illo
satis habeo dictum. Veniam quo me ducit affectio.
Immane quantum a litteris desideris, neque metuitis,
ne vos ratione silentii mordeamus. Quid hiems fa-
ciet, quæ terra et mari morabitur commeatus? Cogi-

tate vestri officii necessitatem, nostræ sollicitudinis vicem, eamque arripite diligentiam, quam de nobis mutuo flagitatis. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Gelasius, cui factum volo, imperialis domus curam recepit, quod negotium ei aliquid dignitatis attulit, etsi plus habet honoris in moribus. Medicinam cum primis nostræ ætatis exercuit. Inde est illi via facta meritorum. Nam summæ aulæ, quibus juvanda salute profuerat, testes potius habuit, quam patronos. Absit, ut tibi veniat usus artis ejus, cum cætera honestamenta sanctissimi viri possint pro illo ferre suffragium. Ergo ama Gelasium, mihi jamdudum placitum, tibi me spondente placiturum. Vale.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Commendam tibi Anysium, laudabilem virum, nisi in meam amicitiam te auctore venisset. Quando igitur nihil est, quod illi meus sermo conciliet, beneficii loco habeo, si in eum sancti animi tui gliscat affectio. Nam ubi amoris rudimenta præventa sunt; secundæ gratiæ locus est, ut augmenta poscantur. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Rufus pontificalis Arcarius prosequitur apud te mandata collegii, cui præ cæteris retinendi Vaganensis saltus cura legata est. Effice, oro te, ut divinitus videatur oblatum tui honoris auxilium, et utriusque sacerdotii te antistitem recordare. Quidquid publicus vigor, aut privata poscit industria, oratus exsequere. Multum in gratiam tuam publica utilitas promovebit. Habes summam petitionis meæ. Singula autem tibi vel commonitorii series indicabit, vel Rufus expediet; cui maturum præstabis effectum, ut sequestratum paulisper officium regressus arripiat. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Potuit frater meus Acutianus suo nomine, quod poscit, adipisci, ut qui sit non minus tibi, quam mihi familiaris. Sed interfuit officii mei, ut ei voluntariam operam commodarem. Juvat autem desiderium illius justitia postulati. Nam germanos suos, Nichasium et Rogatianum, negotium commune curantes, vel ad disceptationem Numidici consularis remitti postulat, vel, quod ei antiquius est, te potissimum cognitore mavult quam primum molestia litis absolvi. Quare si et illius apud te grande momentum est, et a legibus causa non discrepat, et interventus meus libram tui favoris inclinat; anniti æquum est, ut optimo viro ex sententia procedat optatum. Vale.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Fratrum nostrorum Romani atque Magni petitione justa est, quam prosequendam recepi; quibus impendio curæ est, ut homines Euticiæ clarissimæ fe-

PATROL. XVIII.

minæ judicum præsidio fulciantur. Intelligis eas esse personas, quibus hæc gratia magis ex suo merito, quam ex meis litteris debeatur. Nec mireris, ipsos super ea rescribere noluisse, cum reverentia mei fecerit, ut nostro suffragio potius uterentur. Vale.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Cæcilianum virum honestum, Laurentium Lavinarium defensorem susceptum commendat officium. Cui si nihil conciliationis cætera vitæ honestamenta præstarent, interventus meus gratiam tuam deberet acquirere. Ama ergo hominem placitum mihi, et religiose civitatis commodis obsequentem. Amoris autem tui sumemus indicium, si eos quibus negotium familiare mandavit, adjuveris. Vale.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Amicorum desideriis operam non negamus, dum justa credimus, quæ petuntur: ut nunc mihi usu venit, qui Bassum optimis viris complacitum, non putavi suffragio deserendum. Salva igitur mea estimatione, qui bonis credidi, meritum tibi hominis dies longior indicabit. Mihi satis est, si illi primus aditus spem dederit plenior. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS CELSINO TICIANO FRATRI.

Quando eam dii potestatem tibi dederunt, ut amicis ac necessariis meis usui esse possis; confido Romano optimo viro, quo cum mihi jam diu familiaritas est, in tuo præsidio paratam bonæ spei copiam. Duabus enim commendationibus, quarum tibi antiqua cura est, adjuvatur, mei testimonii prærogativa, et sui meriti conscientia. Nam sedulo audeo judicare, dignum esse, quem pensi habeas, et, ne longum loquar, cujus amicitia non graveris. Spectata mihi est in eo quies animi, officii diligentia. Nemo in amicos fide utitur promptiore. Hæc ita esse, si quid mihi tribuis, velim credas. Si hæret animus, hortor examines. Vale.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS AGORIO PRÆTEXTATO.

Est aliquid in querelis Fagamiæ filiæ meæ, quod mihi ex voto fateor accidisse. Nam nisi futuras sibi usui litteras poposcisset, ad scribendum defuisset occasio. Prælibo igitur salutationem, quæ meum spectat officium. Reliqua pars paginæ ad causam clarissimæ feminae pertinebit, quæ sibi ab hominibus tuis nescio quid agrorum ereptum deflet. Id ego loci et meriti tui conscius, servili ausu clam te opinor admissum; atque ideo filiæ meæ correctionis facilitatem spondeo, si ad te familiaris conquestio genus injuriæ pertulisset. Quæso igitur temerariæ possessionis statum jubeas reformari. Si quid autem controversiæ est, in pignoris nostri differatur presentiam, quæ secunda justitiæ tuæ recusat alios cognitores. Vale.

EPIST. LXXV.

SYMMACHUS HESPERIO.

Quoties viris militiae notis testimonia deferuntur, decet operam verborum facere compendii, quia nihil negotium est rebus cognitis immorari. Pro Cæsario nosti omnia facere, quæ probantur. Hunc ut pensi habeas, sperare magis debeo, quam rogare. Si quid ultra expetis, in alias litteras conferemus. Nunc mihi multiloquio temperandum est, cum satisfactum esse videatur, et illius voluntati, et tuo honori, et meo muncri. Vale.

EPIST. LXXVI.

SYMMACHUS HESPERIO.

Natura rerum est, ut qui balbutiunt, plus loquantur; affectant enim copiam pudore defectus. Hoc exemplum in me expetit, cui magna scribendi impatientia est, cum desit oratio. Duobus igitur pariter comitantibus, non putavi officio convenire, ut unis litteris gemina expediretur occasio. Erit super hoc judicatio tua, garrulusne justius dicar, an sedulus. Vale.

EPIST. LXXVII.

SYMMACHUS HESPERIO.

Amicorum orata curare bonæ frugis officium est, præcipue si non refragetur æquitas postulatis. Quorsum spectet hoc anteloquium breviter explicabo. Sabinianum clarissimum virum ita magnifico, ut quos maxime colo. Huic per impressionem nequaquam patior fratris sui liberis tutelæ manus imponi. Duobus enim privilegiis amolitur injuriam, maturitate ævi, et numero filiorum. Ea res publicis signata monumentis, necdum a proposita obstinatione deducit pervicacem petitionem. Nunc quia secundante fortuna in re hujus negotii spes recumbit; quæso ut ei virtute, qua celsus es, factum velis; cui vel in meam gratiam præstandus est favor, vel ad tuam gloriam juris prærogativa servanda est. Vale.

EPIST. LXXVIII.

SYMMACHUS HESPERIO.

Unus adhuc superas ex summatibus litterarum, cui probari orationem meam laudis avarus optarim. Res cecidit ex voto: utor teste, quo volo. Jam mihi comici adolescentis voce clamandum est: *Quis me hodie fortunatior, venustatisque adeo plenior?* Nisi forte amor mei stylum tuum coegit in gratiam. Fit enim sæpè, ut iudicii severitatem frangat affectio, et amicorum facta dictaque ea indulgentia censeamus, qua plerumque singuli etiam vitia nostra diligimus. Sed hæc merito dicerentur, ni tecum faceret existimatio optimatum, quibus sermo noster auditus est: non quo sententiæ tuæ ex aliorum consensu quæretur auctoritas; sed quia non patet suspicionibus iudicatum, a quo nemo dissentit. Videro tamen, utrum fides tua, an amor illas litteras scripserit. Mihi in alterutra conditione æque summus honor: sive ita magnifice de me iudicas, ut gratificatus videaris: seu ita es mei diligens, ut sequius iudicare non possis. Vale.

A

EPIST. LXXIX.

SYMMACHUS HESPERIO.

Præsumptum aut compertum tenes, quanta sit mihi tuæ laudis antiquitas. Ea propter nihil fieri patior, quod actuum tuorum gratiam devenustet. Priscianus frater meus, cum primis philosophorum litteratura et honestate censendus, senatu auctore salarii emolumenta consequitur. Super ejus aëmonis dicitur orta dubitatio. Cui si nihil compendii optimatum voluntas ante tribuisset; eruditio tua fructum ferre deberet. Scis enim bonas artes honore nutriri, atque hoc specimen esse florentis reipublicæ, ut disciplinarum professoribus præmia opulenta pendantur. Quæso igitur, ne hac inquietudine, aut illius minuat utilitas, aut amplissimo ordini censendi auctoritas derogetur. Interest famæ et gloriæ tuæ, ut confirmandi magis quam negandi commodi causa, de philosophi salario dubitasse videaris. Vale.

EPIST. LXXX.

SYMMACHUS HESPERIO.

En tibi secundas litteras meas, et adhuc vicissitudo prioribus debetur. Dices viandi negotio impeditam diu operam scriptionis, et alia forsitan multa causabere. Ego pro tui amore hanc veniam non gravabor. Sed eodem amore postulo, ut cum erit otium, mora necessarij silentij officio voluntario suppleatur. Vale.

EPIST. LXXXI.

SYMMACHUS HESPERIO.

Vitalianum clarissimum virum mei potius officij gratia, quam in adjumentum suum credo litteras poposcisse. Nam cum ipsi ad promerendum tuum amorem nihil ultra possit accedere; id tantum videtur egisse, ut mihi ex munere conciliatio tui uberius proveniret. Cape igitur delibatam cursim salutationem: cui si facundia largiore responderis, in exemplum copię ingenij mei maciem provocabis. Vale.

EPIST. LXXXII.

SYMMACHUS HESPERIO.

Sum quidem silentij tui vehementer impatiens, quod genus querelæ amantibus familiare est. Sed proximis litteris tuis desiderium meum expletum esse confiteor. Itaque habeo gratiam, multoque opere te obsecro, scriptioni frequenter indulgeas. Hæc enim sola officia nullum faciunt de assiduitate fastidium. Vale.

EPIST. LXXXIII.

SYMMACHUS HESPERIO.

Religionis indicium est, quod me taciturnitatis incessis. Sed velim credas, infortunij fuisse, non voluntatis, quod diu officio scriptionis abstinui. Nec puto ignorare te, quatenus in nos fortuna sævierit, quæ me amantissimo atque optimo fratre privavit. Proinde, si dies longior sensum tanti doloris exemerit, familiaribus litteris solemnibus cura præstabitur. Vale.

EPIST. LXXXIV.

SYMMACHUS HESPERIO.

Quoties tua sumo colloquia, quædam ante oculos

B

C

D

præsentia tuæ imago versatur : atque ideo uberio-
rem capio voluptatem, quod et tui officii, et mei
meriti sentio vigere monumentum. Sed ut promptior
circa me hujus muneris diligentia perseveret, etiam
ipse curam deferendi sermonis arripui, frequenter
expertus, dilectum religiosi animi incentivo vicissi-
tudinis provocari. Vale.

EPIST. LXXXV.

SYMMACHUS HESPERIO.

Tandem bonæ valetudinis compos, quæ a me huc-
usque dissenserat, nunc te societate commoditatis
impertio, quem præteritæ sollicitudinis participem
habere vitavi : etsi scio ne illo quidem tempore, quo
officium meum morbus inhibebat, ab hujusmodi
munere temperatum. Restat, ut observantiam vi-
cissitudine munereris. Ea namque res et tuam cu-
ram probabit, et refectioni meæ adjumenta sufficiet.
Vale.

EPIST. LXXXVI.

SYMMACHUS HESPERIO.

Utrum Mediolani etiam nunc tibi posito pagina
ista reddenda sit, in ambiguo colloco. Peccari ta-
men in amicitia fidem credidi, si litteris tuis mu-
tuum honorem destitisses. Nihil ergo cunctatus
commisi eventui solemnem hanc et simplicem dictio-
nem salutis; quæ si in manus venerit, fac, oro, ut
pervenisse litteras meas sermonis tui recursus os-
tendat. Vale.

EPIST. LXXXVII.

SYMMACHUS HESPERIO.

Si facultas ad scribendum sæpe suppeteret, vo-
luntas nunquam deesset officio. Hujus rei evidens
certumque documentum est, quod ubi primum amici
communis fida affulsit occasio, libens scribendi mu-
nus arripui. Intellexi enim jucundiores tibi fore litte-
ras, si has tibi familiarior tabellarius reddidisset; qui
non solum epistolam, sed insinuationem quoque ac-
tum meorum fideliter exhibebit. Vale.

EPIST. LXXXVIII.

SYMMACHUS HESPERIO.

Nunquam in me parcam, quin tuo animo obse-
quar. Novi quam sis sermonis mei exoptans. Pro-
pterea decrevi cum animo nihil supersedere litteris
porrigendis, nec expectare vicissitudinem, ne scri-
bendi tardior fiam. Sed ut ipse metui, ne mihi foret
flagitio, si tacerem; sic velim tu caveas, culpam dis-
simulatæ familiaritatis accendere. Quod te curaturum
liquido habeo compertum; quia non minus ingenium
tuum quam meritum meum cogitans, nequeo tui amo-
ris esse diffidens.

EPIST. LXXXIX.

SYMMACHUS ANTONIO.

Non incognito quidem nobis eloquii splendore ni-
tuisti; sed magnis rebus accommodata, et majestate
scripti aptata, gloriam, quam magisterio ante quæ-
sisti, recens auxit oratio. Nam præter loquendi pha-
leras, quibus te natura ditavit, simile quiddam, pla-
neque conveniens auribus patrum, gravitate sen-
suum, verborum proprietate sonuisti. Denique etiam

A hi, quorum Minerva rancidior est, non negant, fa-
cundiam tuam curiæ magis quam cavæ convenire
At illi, quos cothurnus altior vehit, et structurarum
pegmata delectant, neque tristem soliditatem, neque
lascivum leporem consona laude celebrarunt. Hæc
sunt enim condimenta oris et pectoris tui, quod nec
gravitate horres, nec venustate luxurias; sed ratione
fixus ac stabilis germanos colores rebus obducis.
Nolo igitur expectes judicium meum, ne amore de-
linquam. Quid varia ingenia senserint, res intimavit.
Fuit enim in illa ratione, quod unusquisque diligeret,
et pro ingenii sui qualitate laudaret. Quare sequere
cœpta felicia, et te in omnibus æmulare. Nobis ad
testimonium religionis satis est non siluisse senten-
tiam cæterorum. Vale.

EPIST. XC.

SYMMACHUS ANTONIO.

Etsi amore prævenior, ne sim circa te avarus of-
ficii; nunc tamen libentius, quam sæpe alias, scri-
bendi munus insisto. Primo, quod abitio fratris
nostri Marii, quodam viatico carere non debuit. De-
hinc, quod litteras meas putavi plusculum com-
mendationis habituras, si tibi per eum, quem sancta
atque efflicte diligis, redderentur. Fit enim plerum-
que, ut levia rerum portitor festivus exornet. Alia
quoque de causa studii mei ardor incanduit; quod
tecum super talis viri laude putavi gratulandum, qui
e provincia suburbana tantum reportat publici desi-
derii, quantum reliquit exempli. Non dicam dolo,
ut pote subpalpandi nescius. Viget in eo vena fra-
terna. Eoque magis factum est, ut discessum ejus
impatenter feramus, qui in uno frui videbamur am-
bobus. Vereor protelare testimonium meum, ne ma-
gis laudi ejus obsecutus judicer, quam pudcri. Nam
quorum mens honesta est, eorum imbecilla frons
est. Tu de paucis conjice plura, quæ nunc insinuare
non decuit, sed per alium scribere non pigebit. Vale.

EPIST. XCI.

SYMMACHUS ANTONIO.

Dudum te, mi frater, silentio indulgere mirabar.
Ea res impendio augebat dolorem, quod ipse minime
scribendi observantiam negligebam. Simul atque ac-
cepi litteras tuas, animum subiit lætitia, querela de-
seruit. Amicitia enim cito sanatur officio. Tu quoque
ita paginam melle eruditissimi oris obleveras, ut quæ-
libet offensa tanquam Lethæo poculo mergeretur.
Verso igitur stylo gratiam fateor, qui expostulare me-
ditabar, adjiciens postulatum, ne unquam superse-
dere litteris perseveres. Quod si scribenda defuerint,
mihi satis erit, ut tibi gratuler sospitalis. Vale.

EPIST. XCII.

SYMMACHUS ANTONIO.

Dulce certamen est officii : et ideo jure ambo cavi-
mus, ne alternis vinceremur. Gratulor igitur pares
nos esse, non solum affectione mentium, sed etiam
vicissitudine litterarum. Curabo tamen posthac, ut
obsequii mei trutina, et libra præponderet, ne videatur
inertia quoddam esse colludium, semper æqua
lance censerit. Itaque scribam sæpius, modo facultas

commeantium non desit optanti. Ita fiet, ut et ipse A laudem sedulitatis affectem, et te curis publicis occupatum, ad rependenda colloquia assiduitate sollicitem. Vale.

EPIST. XCIII.

SYMMACHUS ANTONIO

Sanctum Zenonem commendare non debeo, quem scio ad clientelam tuam et amicitias pertinere. Sed in eo tanta morum probitas est, ut laudes silere non possim. Itaque virum bonis omnibus merito suæ sedulitatis acceptum, quæso etiam me precante propensius fovere digneris; præstaturus et tuæ famæ, quæ debet omnium ore celebrari, et interventui meo, ut has litteras sibi profuisse subintelligat. Vale.

EPIST. XCIV.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Laudentur incogniti, ut eorum merita in occulto sita testimonii splendor irradiet. Mihi impræsentiarum supersedendum est hujusmodi scriptione, ne incepti frustra sim, si fratrem meum Palladium spectatum bonis omnibus, facundiæ atque eruditionis astipuler. Dehinc cauto opus est, ne impar tanto viro precatio, neque eum cui defertur, æquiparet, et meam operam devenustet. Quiesco igitur has partes, et hoc unum tibi persuasum volo; mereri facundiam Palladii, ut doleamus, quod urbi negatus est: mereri amabilitatem ejus, ut quod accitus est, gaudeamus. Vale.

EPIST. XCV.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Quod nullas sumpsi litteras tuas, cum mihi a principibus æternis legenda in concilio patrum delegaretur oratio; scio non fuisse fastidii tui. Nam bonæ et exploratæ amicitiae, vel si cesset officium, satis tutæ æstimationes sunt. Propterea talionem referre vitavi, veritus, ne quod tu invitus feceras, ego offensus crederer reddidisse. Longe enim diversa conditio est fortuiti, quam affectati silentii. Res quidem una negligitur: plurimum tamen refert, quis eam quasi occupatus, quis quasi oratus omiserit. Sed de hoc satis habeo dictum. Nunc, si me amas, vel quia me amas, (nam referri confido, quod defero) constare apud invictos principes gaudium meum, qui humanæ voci divinas litteras crediderunt; quorum victorias ex mei oris promptuario senatus audivit. Fac veniat in mentem, quis ille dies illuxerit, quo quasi ex media profectus acie auribus et animis omnium salutarem nuntium primus infudi. Olim cum res Romana adorcæ militaris potita est, Polluces gemini apud Juturnæ lacum prælii secunda vulgarunt. Eos quippe prisecorum voluminum fides tradit, anhelis equis, plenos sudoris et pulveris, fama belli post tergum relicta, indicium affectasse victoriæ. Idem nunc mihi sacro iudicio factus est honor. Ita quantum gratiæ Castores adepti sunt, tantum principes præstiterunt. Hæc pro me copiosius et ornatius, quantum es linguæ melior, apud auctorem beneficii prosequeris. Habes summam voluntatis meæ; cui si quid commendationis inspira-

veris, cæteris ornamentis animi tui adjicietur decus præsentis officii. Vale.

EPIST. XCVI.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Studium quod scribendis orationibus exhibeam, præmio laudis auxisti. Vetus quippe sententia est, Artes honore nutrir. Quis autem tam cumulatus honor, quam palma dicendi? Ergo etsi intelligo, quod nostri amore fallaris; tamen titulum præclari testimonii albo calculo veterum more signabo. Non enim mihi ex ore jejuno tributa laudatio, sed de facundiæ penu boni iudicii fructus arrisit. Vereor indulgere verbis præconii tui, ne gratificandi operam mutuam credamur adniti. Vale, et ut es nostri diligens, religiosam observantiam persevera. Vale.

EPIST. XCVII.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Meæ litteræ, quoniam acceptæ sunt tibi, crebrius commeabunt. Nam ut respondeas, non laboro, si quidem videtur injurium flagitare officia, quæ sponte religiosus animus pollicetur. Vale.

EPIST. XCVIII.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Dudum mihi nullus litteris tuis honor factus est. Quererer de silentio tuo, si de religione dubitarem. Sed quia amicitia usu credita, et expensa documentis; periculo suspicionis aliena est. Intelligo quidem per occupationes publicas inhibitam diligentiam scriptionum tuarum: verum, quæso, intermissum munus instaures. Stabit apud me gratia tributi officii, quasi nulla negati culpa præcesserit. Vale.

EPIST. XCIX.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Si quando mihi apud amicum testimonii dictio est, cohæreo operam plus loquendi. Nam quid religio ubi agit, desideratur oratio? Fero igitur ad te nudum de familiari meo Pontigano, sed fidele iudicium; quem nisi amore nostro dignum probassem, minime tuo traderem. Mens ejus in aperto est, vita spectat ad laudem. Scis certe, nunquam me faciliorem favoris esse, quam veri. Horum omnium fidem confirmabis, cum in illo plura repereris. Vale.

EPIST. C.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Instaurant dolorem sera solatia, et ideo mutuum D silentium calamitatibus nostris præstare debemus, ne fortunæ vulnera, quæ cicatricem processu temporis ducunt, intempestive contrectata crudescant. In alia potius sermo vertendus est, quæ te ad curam sanitatis hortentur. Omnis quippe internus dolor corporis hiemali crescit injuria: ac nisi iter apricis diebus et auris salubribus egeris, male metuo, ne vitium contemptus exaggeret. Nunc ea, quæ remedio accommodare credidisti, vel quæ nobis commendavit utendi exploratio, ad te misi; inter votorum summa constituens, ut remediõrum talium necessitatem spontanea incolumitate prævenias: aut si quæ morbi reliquiæ fuerint, his orationibus tergeantur. Satis autem muneri communi amicitiae dabis, si sollicitudinem, quæ

mibi ex ægritudine tua oborta est, prosperiore nuntio A nihil moratus exemeris. Vale.

EPIST. CI.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Video, consul amplissime, quantum mihi amor tuus honoris imponat. Jubes te adeam, et coram defruar magistratus tui gaudio. Quo pacto istud possim negare, nisi ea religione ignoveris, qua vocasti? Nam quid agam fortunæ dubius, cum hinc inveterato obsequio honoris, hinc luctu amissi fratris impediatur? Duæ mihi simul dispares personæ offeruntur. Qui fieri potest, ut os unum contrariis affectionibus induamus? Proinde animi æquus hujus oneris facito mihi gratiam. Fortunati sellam tuam læto agmine prosequantur. Aspiciis tuis quivis fati integer amicus intersit. Me sinito interim tempore aut ratione decoquere crudum dolorem. Quid, quod etiam parentes mihi in communi mœrore solandi sunt? quorum ærunna geminabitur, si illis tam immaturæ peregrinationis meæ cura jungatur. Esto igitur promptus ad veniam. Certe si putas arguendum, quod desimus, fortunæ meæ potius irascere. Illa injecit manum, illa invitum retraxit. Ita tibi non persuadeat, ut est eadem dea impotens, me noluisse proficisci. Vale.

EPIST. CII.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Mediolani te agere ante litteras tuas fama pertulerat, quæ nihil ignorari de conspicuis viris patitur. Sed quid juvat desiderantes, quod pervectus in proxima nobis negaris? Æquius ferebam longinquam tui separationem. Spes enim præsentis tuæ magno intervallo negata cessabat. Nunc expectationem nostram viciniae facilitate sollicitas. Nec te excusare collegis interventus Alpium potest; eo quod justior nolis ad querelam facta est via, quo tibi ad veniam causa deterior. Sed dolori meo faciendus modus. Saltem posthac epistolæ tuæ Romam frequentent, Hyblæ aut Hymetti favis jucundiores; quarum me in maximo fenore perceptio juvat, solutio defatigat. Vale.

EPIST. CIII.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Quidquid muneris in præsentibus contulisti, officio

videtur esse delatum. Nos qui consulatui tuo varia occupatione defuimus, amicitiae honore affecti sumus, non mercede præsentis. Ago igitur tibi oblatione consulari gratias uberes, sed bona mente majores. Et nisi verecundia tua verbis meis poneret modum, latius evagarer. Atque ideo sermo interim parvus erit, memoria vero proluxior. Vale.

EPIST. CIV.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Tuæ quidem virtutis est, omnes qui Palatinis stipendiis enitescunt, juvare præsidio. Sed specialis a me viro optimo Romano cura debetur, amicitiae gratia, quæ inter nos longa adolevit ætate. Quare si quid testimonio meo tribuis, nolo dubites, dignum esse, quem diligas, et quem maximis officiis munereres. Certe si examen de eo habere digneris; pronuntiabis meis litteris defuisse, quæ in illius meritis invenies redundare. Vale.

EPIST. CV.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Ne otiosum penitus arbitraris, committo eruditioni tuæ vigiliarum mearum testem libellum, quo nuper in senatu sustuli civium secunda suffragia. Vides quo præjudicio antevertam gravissimi examinis tui severitatem. Non styli mei meritum prætendo, sed ordinis judicatum. Communis mihi et auctoribus meis causa est. Scient omnes, aut consensum tuæ de nobis sententiæ, aut contumeliam suæ. Vale.

EPIST. CVI.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Posse aliquid amicitis aestimor. Hinc spes oritur, que Theophilo clarissimo viro tuam operam de meo sermone promittit. Quid igitur ejus commodo velimus, in aperto est. Effice, oro te, ut cum fiducia mei non videatur esse frustrata. Vale.

EPIST. CVII.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Alexander vir ornatissimus sortitus provinciam præsidialem, putat honori suo incrementa præstari, si tuo amore potiatur. Quare desiderii sui me ascivit interpretem, sciens apud te tantum loci esse litteris meis, ut hæc commendatio maximi testimonii instar habeatur. Vale.

LIBER SECUNDUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI SALUTEM.

Hic ille est Paralius, cui accusator pater quantum discriminis movit, tantum laudis paravit. Multis enim questionibus, et quod est potissimum, principis ore purgatus senator, arguere non potest parentis impiam voluntatem, quæ illi præstitit innocentiam clariorem. Hunc si anare postulas, imperatoris nostri testimonium lege, ut advertas feliciter factum reum, quem sic videas absolutum. Vale.

EPIST. II.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Taceat prodiga laudis vetustas, quæ Apellem,

D Zeuxim, vel horum similes, ut quemque ætas talit, voluminum honore dignata est. Mihi erga Lucilli prædicationem sermo parcius, fides major est. Quid enim juvat indulgere verbis, cum rem liceat experiri? Sit igitur de hoc tua existimatio, qui bonarum artium spectator semper fuisti. Ego Lucillum modestiæ meræ atque honestatis astipulor. Videturne tibi dignus esse, quem diligas, cujus gravitas sponsore me nititur, ars et eruditio te ipsum judicem meretur? Vale.

EPIST. III.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Fratrum negotia velle cognoscere pia et honesta curatio est. Lubens igitur respondebo quæsitis. Ca-

puam multo imbre pervenimus. Hic triduum commo-
rati ad levandum laborem, Terracinam prius, et post-
ridie Formias continuato petivimus excursu. Fors
fuit, an possit biduo tenus ejusdem nos prædii an-
nona retinere. Vos interea, peracto quod Romæ agere
destinatis, Appiam diis auspiciis inchoate, ea di-
mensione, ut iter nostrum proximis vestigiis urgeatis.
Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Volo quiescas, et curarum vacuus otieris. Nam
mihi vir honestus Antonius fecit indicium, legationis
Africanæ consilium torpuisse. Accessit ad fidem nun-
tium, quod similia super hoc negotio recentes amico-
rum litteræ pertulerunt. Num est aliud, quod scire
postules? Imo vero, ut mea fert opinio, vel primum
hoc tibi debuit indicari. Ubi e Cumano navem sol-
vimus, pene albente cælo majore ope remigum, quam
ventorum favore, Formianum littus accessi. Jam
sol meridiem fregerat: amicorum, quos minor navis
accepit, tardior navigatio fuit; incertum vento ob-
stante, an per negligentiam ministrorum. Hæc interim
ratio scribenda suggestit. Curabo ut frequentibus
litteris merear de te similis officii diligentiam. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Delati Formias post multam partem diei, cum vos
ejus rei sollicitos crederemus, percontationem ve-
stram scriptione prævertimus. Nec magis de naviga-
tione fuistis anxii, quam trepidabamus, ne diu essetis
incerti. Quod igitur responderi posset litteris vestris,
prior sermo consumpsit. Nunc æstimate quanto no-
stra de vobis melior fuerit judicatio, quam vestra de
nobis. Contemplati enim sumus magnitudinem solli-
citudinis vestræ, priusquam litteras mitteretis: cum
ideo mitteretis, quia nos scripturos, nisi admonitos
non putastis. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Emensi hæc quoque littora, quæ post Formias in
Anxurim porriguntur, navem ac remiges non mora-
mur. Sed diis opus est, ut hic reditus noster nihil
reperiat pœnitendum. Frequens enim sermo est,
tenui victu in turbas plebem moveri. Nec ulla spes
datur, præsentibus angustiis copiam posse succedere.
Annus ubique ad famem proximus. Classis in alios
conversa cursus. Æstas prope decessit autumnus.
Diis, me hercule! uti præfatus sum, deleganda est
hujus incerti administratio. Hominum autem remedia,
diu dissimulata, jam sera sunt. Vos valete, et litteras
sperate meliores, si fortuna urbis nostræ secundis
amara mutaverit. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Fortunatum te cumprimis hoc in tempore judica-
rem, quod exemptus patriæ incommodis otiaris:
nisi scirem bonos cives et tui similes gravius ferre
adversa, quæ non vident. Ea quippe rerum natura
est, ut quidquid ab altero cognoscitur, asperius et

A majus habeatur. Adde quod integer animus putat
innocentiam suam minui, si periculis suorum desit.
Hæc ego, non ut celerem reditum tibi suadeam, sed
ut noveris in communibus malis nihil esse, quod
præferas. Quid enim juvares rempublicam, quanquam
omnium prudentissimus, si redires? Jam primum
consilio locus nullus est, dum in deliberando per-
sona censentium pondus sententiis facit. Quando re-
sistitur potiori, quando ceditur pari? Dehinc præsens
status non sapientiam, sed fortunam requirit. Dese-
ctum timemus annonæ, pulsus omnibus, quos exerto
et pleno ubere Roma susceperat. Fors fuit, ut his
remediis convalescamus. Quanto nobis odio provin-
ciarum constat illa securitas? Dii patrii, facite gratiam
neglectorum sanctorum! Miseram famem pellite.
B Quamprimum revocet urbs nostra, quos invita dimi-
sit. Plura tecum loqui, quam necesse est, de adversis
communibus non libet. Cura ut valeas, et quidquid
humana ope majus est, diis permitte curandum.
Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Redditæ sunt mihi primæ litteræ tuæ tam breves,
tam festinatæ, ut iter tuum viderentur imitari. Sed
si mihi credis, non est in illis desiderata prolixitas.
Omnia enim, quæ de amplitudinis tuæ prosperis
nosse cupiebam, succincta enumeratione complexus
es, quanta valetudine vigeres, qua celeritate perve-
ctus sis, quid in æterno principe serenitatis invene-
ris. Ausim dicere, uberiores rebus, quam verbis
fuisse illius epistolæ paginam. Nam multa erant
quæ gaudere deberem, cum essent pauca quæ lege-
rem. Tu tamen post hæc memento, etiam familiares
chartas rigare facundiæ tuæ copiis. Neque enim te
exhaurit, quod adeuntium preces indefesso absolvis
affatu, quod venerandi principis mentem loqueris et
oracula. Sint ista prima; nec tamen sola. Tantum
namque publico usui a te patior impendi, ut nihil
solatiis meis detrahas. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Et tui cultus, et mei officii gratia quælibet ad scri-
bendum amplectenda esset occasio, tantum abest,
ut eam præterire debuerim, quam civis ingessit.
Agnoscis enim de septem montibus virum; et domi
cognitum bonitate generis, et foris ætate militiæ:
pro quo mihi apud te loqui longum non est necesse.
Commendatio enim præstari debet incognitis. Huic
vero ad conciliationem gratiæ tuæ sufficit, quod
Romanus et amicus est. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Justitia quidem suffragium non requirit; sed ami-
citiarum plerumque respectu causarum celeritas ad-
juvatur. Quorsum istud, inquires? Ut noverit eximia
dignatio tua, sperare quidem virum laudabilem (*Ca-
rissimum ex comitibus*), de negotii qualitate, quod
optatum exitum possit adipisci: sed intelligere, ces-
surum sibi aliquid ad promerendum studium cogni-

toris, si meis litteris fulciatur. Quæso igitur, ut ejus, A quem fraterna affectione complector, orata promoveas. Quæ ideo commendanda suscepi, quia mores netentis expendens, æqua esse præsumpsi. Vale.

EPIST. XI.

Ad idus Novembres Romam regressus (nam te quoque idem esse facturum putavi), adventum tuum impatienter opperior. Et sane scio litteras meas tibi naud longe ab urbe reddendas. Nam sanctus Patri- cius, quem præsulem itineris tui esse voluisti, brevi te affore nuntiavit. Dii vertant bene! Pro tempore pauca libavimus; sed fabulis plura servamus. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Spatiari in foro Urbis æternæ post acceptas a me B litteras plerosque cognovi, etsi nimis vereor, ne quid fraudis admiserit simulata properatio. Merito apographa epistolarum mearum, simulque hominum nomina relegenda tibi subjeci. Tu vicissim mihi de singulis aut impleti officii fidem nuntia, aut violati prode perfidiam. Non minore sane cura cupio cognoscere, an omnes obsignatas sumpseris eo annulo, quo nomen meum magis intelligi, quam legi promptum est. Nihil autem fuisse, quod metuam publicari, decursis exemplaribus judicabis. Nec est ulla inter nos causa secreti. Aperto pectore officia pura miscemus. Nihil in conscientia latet, quod scriptorum cuniculis occulatur. Sed æquum non est ut simplicitati nostræ sinamus illudi. Neque enim diligentia mea debet admittere proditorem, quia cautio præstitit ne timerem. C Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Cum civiles et bellicas laudes domini nostri Theodosii styli honore percurrerem (magis enim contigisse me omnia, quam satis fecisse singulis fateor), etiam leges ejus bonis pacis admiscui; quas ut noveram priscis ademisse admirationem, ita reservasse novis parem gloriam non putabam. Verum hæc recens sanctio de fideicommissis, et codicillorum commodis ab optimo principe in æternum repudiatis, tantum claritudine egreditur lucem superiorum, quantum augustius est regenti sibi, quam subditis modum ponere. Atque utinam privata avaritia mentem latoris intelligat, et mores de legibus trahat! D Neque enim latet, quid sponte cæteros velit facere, qui suscepta compendia primus exhorruit. Ego certe vereor, ne improborum sitis ad rem existimet pertinere quæstum caducum; fiatque innocentium causa deterior, si ad eos tantum falsi redeat occasio, qui neque lege, neque pudore cohibentur. Ergo quia dominorum conditio restrictior est, privatis cupiditatibus medicina juris occurrat. Frigent jamdiu apud homines criminosos vetera decreta, quorum vigor cum latoribus suis occidit. Tantum denuo legibus severitatis addendum est, quantum flagitia creverint. Alioquin, si majoris partis deseritur emendatio; frustra se asperis sanctionibus solus imperator

astrinxit, qui semper bonus et integer moribus fuit. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Aurelianum filium meum, qui nunc cohortes urbanas gubernat, in amicitiam te jubente suscepi. Unde factum est, ut ei commendationem, quam prius de te meruit, non negarem. Neque enim tibi videtur oneri fore, quod ipse fecisti. Petitio autem pudentissimi juvenis de infortunio soceri sui nata est, cujus iste factum non tuetur, sed lapsum desiderat sublevare. Facito quod soles rogantis intuitu: et si quid negotio justitiæ deest, remitte pietati. Vale.

EPIST. XV.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Modestissimis et tui amantibus viris Marcello et Romano, magis ex usu amicitiae, quam in effectum commendationis litteras dedi, ne quid apud te adjicerem jam probatis. Nosti hominum verecundiam, diligens studium, de officiorum varietate non dubitas. Quis ergo locus testimonio meo superest, cum tuo de illis judicio nihil possit accedere? Et tamen, si cumulum sibi addi plena patiuntur, quæso subintelligant meis precibus auctam circa se tuam gratiam. Ita fiet, ut mihi quoque acceptum referant, quod ipsi a te sine astipulatore meruissent. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Si necdum filii mei Nicasii laudabiles mores et honestum institutum didicisti; accipe locupletissimum vadimonium, meum Promotum, virtute et humanitate conspicuum: cui jamdiu natalis familiaritate otia- tur, et bona optimi juvenis de illius expende judicio. Justa enim conjectura est, quæ de amicorum pondere et æstimatione colligitur. Nam meæ astipulationis minor causa est, cum superioris persona præponderet. Cujus honori tribuendum est, ut a te, non ut novus subdendus examini, sed ut jam probatus habeatur. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Solet generalem salutationem familiaris sermo præmittere. Hanc ergo impensius tibi voto optare studeo, quam stylo dicere. Ergo ad vicem verborum solem- nium scitu digna complectar. Filii nostri in sinu aviæ etiam nunc morantur. Da veniam, si annis gravis, et interim solatio tuo carens femina, tenaciter retinet secundum levamen ævi ac solitudinis suæ. Nos tamen alteri eorum viæ instrumenta, alteri in societatem consilii comitem præparamus. Tibi peregrinationem senio esse, invitatus audivi, vel quod est dictu dignius, parum credidi; cum patriæ bona et pignorum gaudia in optimi principis dignatione possideas. Quare abjice Baianas cogitationes, et virtuti infructuosam quietem. Omni otio labor hic tuus lætior est. Amplectamur moneo amabilem sub amante militiam. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

(Conjunge cum hac epist. 34 et 35 lib. v.)

Ita votis in te meis felix eventus arrideat, ut ego graviter fero, fratrem Hephæstionem per te mihi cognitum, per se probatum, nescio quid amaritudinis incidisse. Et quia virtutum tuarum contemplatio facit, ut illius fortunæ applicem, quod apud te minore momento est; ad preces versus, ut tibi respondeas, famamque cogites, rogo. Præsta hoc contubernio, præsta judicio tuo, ut tibi non desit patientia, si illi modus defuit. Nolo videaris despectu amici satisfacere cuidam nuper Romam regresso, cujus apud nos querela auxit gloriam tuam. Certe Eusebius medicorum potissimus obsequio tuo a me traditus, et ad leniendas opportunus offensas, jam poterit amara condire: de cujus facetiis duo spondeo, nec Hephæstioni temperamentum, nec tibi defuturum esse solatium. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

En tibi filium nostrum, quem solatio decerpimus nostro, dum desiderio tuo cedimus. Tandem fultus caro levamine redi in gratiam prioris lætitiæ. Sed si accedis sententiæ meæ; ubi primum paternum animum visu pignoris foveris, utilia antepone jucundis, juvenemque ad civiles fascas contende dimittere. Quo tibi in castris coram duobus? Hæc consilii mei forma est. Facies ipse, quod prudentia majore delegeris. Plura enim videt, qui coram de rerum conditionibus judicat. Ego quod loquor, votum est: tu de appositis assume judicium. Vale.

EPIST. XX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Succurre fidei, quæ officiis amicorum debitorem me diutius non patitur. Fratres mei, Romanus atque Magnillus, clarissimi viri, jam dudum me religionis meritis nexuerunt. Et quamvis præmia non reposcant, quæ solet minor expectare fortuna, acrius tamen animum meum sæpius honestate conveniunt. Mentiar, si mihi ad præstandum deesse tempus allegem, quia potentia mea de tui honoris viribus æstimatur. Fac oro, ut effectum honoris sui sentiant, pro concordia, quæ mihi tecum est, quidquid defertur uni, ab utroque deberi. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Officii mei ratio suasit, ut scriberem, quando ea est persona litteras redditura, ut plus de tuo judicio, quam de meo speret auxilio. Itaque omnia, quæ mos est litteris explicare, ipsi potius narranda delego: a quo amplitudo tua, et quæ de me cognitu digna crediderit, et quæ ipsius fortuna poscit, accipiet. Vale.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Reparassem jamdiu corpusculi mei valetudinem, si frui agrorum salubritatem potuissem. Sed nunc intuta est latrociniis suburbanitas: atque ideo præstat macerari otio civitatis, quam pericula ruris incidere. Tuis tamen litteris proficere sanitatem meam sentio,

A quibus beneficia domini nostri Theodosii frequenter enumeras, et augeri merita tua magnis præmiis asseveras. Et illi quidem ad agendas gratias lingua tua sufficet. Ego pro mediocritate ingenii mei viro excellentissimo, nostrique in Flavianum voti socio, vicem laudis exsolvi. Sed etiam tempus est, ut ipsum illum redire patiaris pro quo obligati sumus. Quousque magistratum longinquæ provinciæ solatio tuo vindicas? Nulla de uxoris utero causatio est, cujus expectationem maturus partus absolvit. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Putabam tot monitis atque exhortationibus meis aliquid animo tuo accessisse tolerantia. Enimvero tu etiam reverendas necessitudines nostras peregrinationis sollicitas. Sed quid promovet ista conquestio? Non ferunt impatientiam tuam, quibus reditus in voto est. Vident enim sub quibusdam æmulis civibus excessum celerem nihil laudis habiturum. Quin assume constantiam, et quid deceat magis, quam quid libeat, expende: præcipue cum ipse fatearis, in amore domini nostri Theodosii venerabilis principis, omnium te carissimorum pignorum gratiam reperisse. Vale.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Simplicium agentem in rebus pene in porta Flaminia retentavi, ut ad te pauca, et non omittenda dictarem. Filius noster Flavianus Romam pridie calendas Martias venit, et brevi in Asiam secundis auspiciis ordietur, quod ideo par fuit indicari, ut sollicitudinem, quam de mora ejus hucusque tolerasti, spes promissa detergat. Vale.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Abundas quidem consiliis: in omnem rei usum paratus, et sapientiæ cultus artibus, monitore non indiges. Sed fas est, ut meas quoque vigilias aliquid privatis negotiis tuis conferre patiaris. Quare si quid præmeditatum utrique nostrum stylus fraternus ingesserit, constantius exsequere, tanquam duobus probatum. Si quid ibi adhuc novum legeris, a te inventum puta, quod ab amante suggeritur. Subjeci capita rerum, quia complecti litteris fastidii fuga nolui. Tuum erit insinuata trutinare. Ita enim meo officio functus sum, ut tibi judicium reservarem. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Baiarum solitudine vehementer offensus, Puteolis malui commorari. Juvat enim nos istius loci salubris habitatio. Dehinc si adjutu Dei optata processerint, Capuam paramus excurrere, totumque hunc mensem Novembrem diversis Campaniæ locis atque urbibus deputamus. Hæc est nostri summa propositi. Sed ut animus alacrior destinata promoveat, vestris alloquiis erigendus est: quandoquidem sanitatis vestrae et felicitatis indicio nihil antiquius æstimamus. Verum hoc pro insigni religione sponte facietis. Atque ideo non est necesse voluntariis officiis aculeos exhortationis adhibere. Interea quod te, mi frater, affo-

re polliceris, vehementer amplector. Atque utinam te domus tota comitetur! ut et nobis lætitiā pleniorē tribuat adventus omnium, et tibi causa non sit citius patriam recurrenti, desiderio et amore remanentium. Vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Quamvis litteras meas fama prævenit, quæ exoneratum te publicis necessitatibus nuntiavit: tamen quo fidelior esset assertio, scriptis confirmo rumorem. Sed licet publicæ rei absolute læteris, volo te adversum incerta muniri: videlicet ut sub Actorum confectione tuorum, si adhuc retines potestatem, vel vicariæ præfecturæ, quæ tibi poscenti æqua non deerit, diligentia tuæ ratio digeratur: quæ possit ostendere, quot numero animalia collocaris, et quo apparatu instruxeris mansiones, et quantum in titulis fiscalibus exigendis tua cura promoverit. Hoc enim testimonio adversum omnes vel fortuitas querelas vel affectatas insidias protegeris. Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Argue, ut vis, rerum consilia post exitum, et mihi vitio verte, quod contemptum sui præfectura conquesta est. Facile accusatur desertus auxilio. Atque ideo in me recipere malo erroris confessionem, ne aut amicos negligentia, aut adversarios asperitatis incessam. Fuerit fortunæ, non conscientia meæ, ut victus viderer, qui necdum cœperam litigare. At etiam scribis, causis similibus abstinendum. Vides quantum liceat eventui. Oblitus es morum meorum. Ego vera solita verecundia ignavum quoque jungam timorem, et litteris tuis agam gratias, quæ me deposita juris et amicorum fiducia, ad omnium injuriarum silentium cohortantur. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Pro optimis viris quisquis intervenit, non magis illorum videtur juvare commodum, quam suum commendare judicium. Quare in eo, quod fratris mei Maximi desideria litteris prosequor, non tam illi usui, quam mihi laudi est. Est enim vita et eruditione liberalium disciplinarum pariter insignis, neque ulli præstantium philosophorum secundus, ac propterea tua familiaritate dignissimus. Cujus tibi negotia cum in rem missus absolverit, quæso ut humanitate, qua clarus es, justas petitiones ingravato auxilio prosequaris. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Quo animo acceperim Siciliense negotium vulneratum, facile conjectas, qui me noveris in alienis quoque judicatorum iniquitate morderi. Quin etiam consilii imprudentis a te arguor ob amissa. Recte agis. Cur enim speravi contumeliam sacri auditorii vindicandam? Cur de amicis legitima et justa præsumpsi? Et quo redacti sumus? Justitiam perdidimus, dum exspecto vindictam. Jam illud, quo pacto diluam, quod Probus mitior judicatur, qui in præjudi-

cium vel invidiam possessionis meæ parvi agelluli retentionem cessit, cum illi tota mulierculæ promitteretur hæreditas? Nam referendi hæc sola præfecto Urbis ratio fuit; non ut receptorum appellationum pœnam Siciliae rector exsolveret, sed ut injuriam suam sacri auditorii cognitor vindicaret. Nunc rescriberetur in causam, post victoriam meam, contra sententiam præfecturæ, cui pars adversa consentit. Si relatio ad fortunam negotii pertineret, et supplementa, vel refutatorios jurgantes dedissent; rogo, de quibus actionibus judicabitur, quas in Sicilia post appellationem meam pars una deprompsit, quibus tyrannicorum temporum gesta sociata sunt? Tanti est invidia mei, et grata aliquibus reprehensio. Cede adversantium voluntati, et domino nostro invictissimo principi Theodosio semper augusto dignare suggerere, non pluri apud me divitias valere, quam famam. Bonum de me judicium parentis publici, conservatoris mei, cuius antepono patrimonio. Si placet, ut omni mea hæreditaria possessione decedam, lex mihi erit, quidquid omnium dominus placata auctoritate censuerit. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Scio te amicum justitiæ, et amantem mei, et vereor ne suscipias ullum pro absentis existimatione certamen, atque in te aliqua odia detorqueas. Peto igitur quiescas. Erit fortasse copia mihi afferendæ quandoque veritatis apud æternum principem dominum nostrum Theodosium, cujus erga me favor fecit, ut aliquid interim moliretur invidia. Non puto bonis temporibus eam causæ meæ conditionem futuram; quæ sub tyranno fuit, cujus litteris ad Marcellini suggestionem datis homines meos scis esse multatos. Quod in panegyrici defensione non tacui. Vale.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Reddet tibi litteras meas, qui tuas mihi debuit exhibere. Neque enim eadem nobis silentii excusatio, quæ tibi suppetit. Te multiplex actuum publicorum turba circumsonat; ego ab omnibus negotiis feriatas, triste otium tero. Et quod tui honoris gratia ante faciebam, nunc meo assumo solatio. Levatur quippe ægritudine animus, quoties in officia amica dirigitur. Me ex vero, non ad gloriam loqui, secessio mea testis est. Nam cum dolore saucius æstuares, sedem dominæ communis parentis quasi sanum aliquod Dei salutaris accessi. Nunc ejus consilio vulnus meum in cicatricem convenit. Illius acquiesco monitis, illius ope respiro. Adsunt etiam cæteræ venerabiles necessitudines tuæ: et quod me præ cæteris juvat, tui quotidie blandam commemorationem sermo noster exercet. Qua de re inter Campaniæ terminos major pars æstatis agitabatur; quando et præsentia placet, et ea conditio est patriæ, ut qui excludi per improbos possumus, abesse interim velut ex nostro arbitrio debeamus. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Relatio viri spectabilis fratris nostri vicarii indignitatem deprehensi sceleris eloquetur. Atque ideo non est necesse, ut dictu et auditu nefaria noster sermo recenseat. Unum est quod mea petitio, et cæterorum vota desiderant, ut pro justitia tua finitum esse non sinas, quod exemplo gravissimum erit, nisi ausus aliorum vehemens pœna compresserit. Fama est, Ampelium et quosdam alios de Sardinia, ut asseritur, senatores in crimen adductos, forum competens observare præceperis. Hos nunc audio ad aliud iudicium esse translatos. Quare si ipse ita a te remisceris iudicatum; æquum esse arbitror, ut statutis tuis adesse digneris. Vale.

EPIST. XXXIV

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Adornare te reditum, quod sacra Deum matris appetent, arbitrabar. Tu in diei unius iter promotes, nosque et patriam post tergum relinquis. Illude, ut vis, amicorum facilitati: quos si hæc morderet injuria, in vicem malæ gratiæ saltem litteris abstinerent. Nunc vero officiis mulcemus abeuntem, et blanda animo tuo fomenta suggerimus, cum tu omnibus curam rei familiaris anteferas. Nam recordaris hoc te præfamine epistolam texuisse: *Nihil hac ætate tractandum pensius domesticis rebus.* Quod ego, dum contemplor venam morum tuorum, scio ludo esse conceptum. Quando enim sublimitas ingenii tui curis vilioribus flecteretur? Censeo igitur aliis dare verba mediteris, qui sanctum penetrabile animi tui nesciunt. Mihi uno genere satisfacies, si remotis epistolarum defensionibus ipse remeaveris. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Ego quoque in scribendo formam vetustatis amplector, nimisque miror, quod mihi librarii error obrepserit; qui solitus epistolis meis nomina sola præponere, usum simplicem novella adjectione mutavit. Sed id potius casu, quam consulto factum liquet, si recorderis, superiores nunquam istius modi titulo sorduisse. Et tamen utcumque res accidit, gratulor novi aliquid oblatum, quod me a solito respondendi genere vindicaret. Quousque enim dandæ ac reddendæ salutationi verba blaterabimus, cum alia stylo materia non suppetat? At olim parentes etiam patriæ negotia, quæ nunc angusta, vel nulla sunt, in familiares paginas conferebant. Id quia versi ad otium rebus omisimus, captanda sunt nobis plerumque intentata scribendi semina, quæ fastidium tergeant generalium litterarum. Juvit igitur me culpa, quam delui, et si non fallor, tibi quoque viam dedit inusitata referendi. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Ergo adeo complacitum est communi parenti, ut te longius, quam vellem, necesse sit detineri? An tibi urbanorum tanta vitalio est, ut expectationem

A meam pia causatione frustreris? Et revera mihi hic agitur, aut dicitur, quod bonus animus, et sincera natura possit amplecti. Sed utcumque ista sunt, si Romæ ageres, aditu inter nos mutuo fortasse mitescerent. Nunc graviore rerum omnium offensione, ut pote solus, experior. Exempli causa unum accipe, de quo reliqua conjectes. Prætextato nostro monumentum statuæ dicare destinant virgines sacri Vestalis antistites. Consulti pontifices, priusquam reverentiam sublimis sacerdotii, aut longæ ætatis usum, vel conditionem temporis præsentis expenderent; absque paucis, qui me secuti sunt, ut ejus officium statuerent, annuerunt. Ego, qui adverterem, neque honestati virginum talia in viros obsequia convenire, neque more fieri, quod Numa auctor, Metellus conservator religionum, omnesque pontifices maximi nunquam ante meruerunt: hæc quidem silui, ne sacrorum æmulis enuntiata noxam crearent, *inusitatum censentibus.* Exemplum modo vitandum esse rescripsi, ne res justo orta principio, brevi ad indignos, per ambitum deveniret. Ne longum loquar, ipsa verba ad te misi bonis probata, sed numero fortasse vincenda; licet in decretis pontificum non sit eadem forma, quæ curiæ est. Sed hoc quoque parvi faciet inscientia. Quod si tu adesses, multum duorum sanitas promoveret. Quare ubi primum ex incerto morbi parens communis emergerit, redde te mihi, ut nobis æquiorum vitæ cursum faciant participata solatia. Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Nequeo definire, quæ potissimum mihi describendi forma conveniat. Ea quippe jam diu intemperantia variorum rumorum; ut neque decipere falsis, neque sollicitare veris amantissimos mei debeam. Spes tamen, quæ rerum semper adversarum patientiam suadet, in tuto est. Et si aliquid commoditatis attulerit, nequaquam morabor index esse meliorum. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Filii mei Parthenii adventus nullis postulat commendationum lenociniis adjuvari. Sed accessurum gratiæ existimo, quod ejus præsentiae etiam meus sermo conjungitur. Ex ipso Romæ gesta noscetur, licet scriptum fama prævenerit. Neque enim res magnæ et insperatæ in secreto se esse patiuntur. In bonam partem plebs nostra mutat: adeo ut jugiter seditiosorum pœna poscatur, et jam terga dederint insolentes. Multis non opus est. Neque enim quidquam narrandis debeo derogare, qui rerum plenitudinem venturo ad vos indici reservavi. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Horus philosophus, vita atque eruditione præcipuus, jam diu mihi carus et amicus est; et inter prima numerat dona fortunæ, si optimis quibusque jungatur. Studens igitur ad effectum desiderium ejus adducere, quaeso te, ut et sui meriti gratia, et in

honorem commendationis meæ, inter familiarium A ipsos coram datores honorum, gratiæ instar existi-
tuorum præcipuos atque honorabiles censeatur. Vale.

EPIST. XLI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Ignatio meo gratulor quod nostra in eum diligen-
tia tuo amore vincatur. Factum est, quod volebam :
nam parciosem de illo testimonii cautionem præmi-
seram, quam sentire cœpisti. Nunc si qua meorum
actuum scire postulas, explicabit. Tanta illi est vir-
tus, et utriusque nostrum ex familiaritate fiducia;
ut et de me nihil possit ignorare, et apud te nihil
occulere. Vale.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Voluntaria beneficia tua petitione prævenio, ut
quæ tua sponte tribuis, ego videar impetrare, et B
bonum naturæ tuæ in gratiam meam transeat. Nica-
goram clarissimum virum Siciliæ fascibus functum,
sub custodiam adesse jussi. Hunc tibi et suæ vitæ
integritas, et merita fraterna commendant. Accedit
illi ad prærogativam precatio mea : qui etsi spero
probitati ejus responsuram beneficentiam tuam; se-
dulo tamen postulo, ut sanctissimo juveni in bonum
vertat exhibitionis occasio. Vale.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Commendaveram tibi dudum Macedonii viri cla-
rissimi filium, cum foro tuo nomen dedisset. Credo
eam rem pro studio meo juveni commodasse. Sed
quia parentibus nihil satis est, et efficacior quibus- C
dam videtur petitionis iteratio : rogatus denuo postu-
latum retexo, non ut novam causidico benevolen-
tiam præstes, sed ut jam tributam digneris augere.
Meo autem nomine quæso te, ne sic desiderium repe-
ditum esse conjicias, tanquam me prius impetrasse
diffidam. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Merita Sexionis, qui antehac Calabriam rexit,
multi in bonam partem loquuntur; eaque propter,
ut suffragio tuo a me committeretur, orarunt. Est
humanitatis et consuetudinis tuæ, aliis quoque pla-
citos amore dignari. Ergo si nihil est, quod resistat
precantium voluntati, effice, oro te, ut Sexioni
apud te prosint et mea verba, et vota multorum. D
Vale.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Palatinos injuriæ reos, quos Brutiis celsitudo tua
præcepit exciri, miles de prætorio missus, exhibuit.
Sed cum sacro auditorio eadem causa competeret,
dominus meus, parens noster, præfectus Urbi, aucto-
ritate juris et fiducia tui, personas sibi ac negotium
vindicavit. Quod eo scribo, ut noveris apparitori
justam subesse rationem, qui et parenti tuo cessit, et
legibus. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Qui deum beneficio potiuntur optatis, venerari

mant, ut nunc frater meus Pæonius vadatus opimo
testimonii tui munere audire properavit parti honoris
auctorem. Commendarem tibi optimum civem; si
posses parvi facere, quem dudum altius protulisti.
Supersedendum est igitur his verbis, quæ suffragari
proficiscentibus solent. Neque enim vana spes est
validiora fore apud te merita præsentis, cum absen-
tem favore respexeris. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Ferunt Socratem, si quando excidit cupitis, aut
destinatis, id sibi utile, quod evenerat, æstimasse.
Nil meriti sui securus interpres, ea conjectabat esse
meliora quæ casus dabat, quam quæ animus appetebat. B
Sequor sapientis exemplum, et in bonam partem
traho, quod Saxonum numerus morte contractus,
intra summam decretam populi voluptatibus stetit,
ne nostræ editioni, si quid redundasset, abscederet.
Nam quando prohibuisset privata custodia desperatæ
gentis impias manus, cum viginti novem fractas sine
laqueo fauces primus ludi gladiatorii dies viderit?
Nihil igitur moror familiam Spartaco nequiores;
velinque si tam facile factu est, hanc munificentiam
principis, Libycarum largitione mutari. Nam gladia-
turæ idoneos communi cura prospiciet; quæ pars
in apparatu quæstorio prior est, ut auctoramento
lectos longus usus instituat. Nostros, quibus urso-
rum lectio et comparatio jam pridem credita est,
perfectos ad te temporis æstimatione non ambigo. C
Sed si cursualium præpositorum avaritia retardantur,
erit beneficentiæ tuæ moras, quibus tenentur, absol-
vere. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Ope deum secunda navigatione et facili itinere
ad destinata pervenimus. Appetebat commodum tem-
pestiva hora convivii. Ubi curare corpora cibo cœpi-
mus; accurrit qui mihi amabiles litteras tuas, simul-
que a te captas e mari copias exhiberet, quæ nobis
esui mox fuere. Nam libuit indulgere genio, post-
quam parvulum nostrum periculo exemptum spes
optata respexit. Habes omnem rem : cura, ut valeas,
et patriam tui amantem quamprimum revisas, bona
parentis, ut spero, venia, cui mox peracta lustrali
solemnitate redderis. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Ad tertium nonas Octobres primo lucis respondi
litteris tuis, quas pro interjectu itineris, quo nunc
distinemur, ante meridiem sumere debuisti. Sed ut
scripta ad vesperam mihi reddita prodiderunt, meum
officium, meamque curam tabellarii lentitudo suspen-
dit. Ego tamen huic moræ succensere non possum.
Defuisset enim tibi causa sermonis iterandi, si ma-
ture responsa nostra legisses; quæ confido jam tra-
dita : nisi forte denuo aliquis ex urbanis divitibus
insessor viarum scripta nostra furetur. Dii illos
mentibus suis puniant ! Nunc ac quæsitæ redeamus.

Humor, qui parvuli nostri pectus obsederat atque importunam tussim ciebat, magna parte tenuatus est: itaque spiramenta faucium libera nihil jam stridulum sonant. Deum benignitas velit processum sanitatis ejus in solido collocare. Nos ut a metu præsentium respiravimus, ita voto futura munimus.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS SYAGRIO.

Scribere hucusque non libuit, obstrepentibus imbecillitatum querelis, quas indicare vitamus. Hinc factum est, ut officium nostrum tua alloquia prævenirent. Postquam divina ope sanitatis bono frui cœpimus, redit cura sermonis. Sume igitur litteras, seras quidem, sed voto tuo et proposito congruentes: quæ ut diu dilatæ sunt, ita desiderium sui indicio meliore pensabunt. Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Iter in patriam diis auspiciis ordiemur, quod tibi et ante compertum est. Sed religio monuit, ut diei quoque certior redderis. Cras igitur viam nobis disce relegendam. Et quia promissi servantissimus es, fac memineris ad publicum solemne contendere. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Emiseram prior scriptum, quod in manus tuas dudum præsumo venisse. Haud multum processit horæ, cum aderat, qui a te mihi litteras exhiberet. Decursa oculis pagina requiri a me comperi diem cœptando itineri destinatum. Sed hanc curam spontaneo sermone præveneram. Ergo respondenda consumpsimus. Quid superest, nisi ut gratuler nobis animos esse cognatos? Nam quæ te scire velle præsumpsi, priusquam quæreres indicavi. Vale.

EPIST. LII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Reditus ac recursus in patriam, qui semper omnibus gratus est, festinationi nostræ nequaquam pro expectatione respondit. Causas si desideratis, accipite. Jam primum ut communia domesticis præferamus, rem frumentariam nostræ urbis nulla auget invectio. Spes ipsa, quæ in adversis alere animos solet, recusat effugium polliceri, cum sterilis annus ne semina quidem terris commissa reddiderit. Dehinc ut apud vos familiarem curam loquamur, urget Ostiense prædium nostrum militaris impressio. Nos legum inane nomen vocamus. Dii viderint exitum causæ. Interea mordemur non metu damni, sed civitatis injuria. Collegarum tractatus qui me exciverat, æternis principibus legendorum in Africam virorum reddidit optionem. Cessante ergo patrum deliberatione non vocamur. Vale.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Fungeris boni fratris officio. Sed desine memorem commovere. Notæ nobis sunt cæremonix deorum, et festa divinitatis imperata. Nisi forte me solum exsequi vicem tuam postulas, et ut assolet res divina

mandari; mihi tuum munus injungis. Fruere deliciis copiosis. Nos mandata curaturi sumus. Sed memento exactis feriis participes facere luxuriæ tuæ, quos tantopere laborasti consortes habere jejunii. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Gratiosa est expostulatio quæ requirit officium. Sed cum in scribendo nunquam residem gesserim voluntatem, frustra neglectæ familiaritatis accusor. Utor in ea re testimonio hominum tuorum, qui dudum sibi epistolam traditam tabellarii vitio distulerunt. Volo igitur apud te servatæ amicitix mihi constare rationem. Nam vehementer injurium est, ex alieno peccato, nævum violatæ religionis attrahere. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Spe bonæ valetudinis mari vicina delegimus. Sed nec dum auras salubres ventis obluantibus experimur. Hinc pigrior est matronæ ad sanitatem recursus: cui si quid refectionis dies melior adjecerit, optatum de ea indicium non morabor. Urbanis negotiis, ut insinuare dignatus es, inquires, monitor securus illudit. Alieno enim periculo res inefficax et copix nocitura tentatur; ut cum vilitatis metus in angustias coegerit civitatem, tunc opum validis quæstum augeat avara venditio. Hoscine homines arbitreris, qui plus amicis consilio nocent, quam inimicis odio obesse potuissent? Sed nos publico dudum opere perfuncti, aliena sileamus. Dii meliora procurent! neque enim gaudere dignum est, si qua mihi laus ex alterius errore proveniat. Vale.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

In maximis quidem rebus, quid mihi studii atque amoris impendas, frequenter adverti. Sed quoque crebri sermonis officia, ut pote ex intimo affectu deprompta complector: quorum assiduitas cultum circa te meum pari lance compensat. Jucunditas vero tanta est, ut fatear me alloquio tuo potius incitari ad desiderium, quam repleti. Ea quippe rerum omnium ratio atque natura est, ut quæ humanis sensibus blandiuntur, nequeant offerre fastidium. Itaque cum solvendis atque agentis gratiis par esse non possim; facio quod solent improbi debitores, qui adhuc alieno ære depressi cupiunt secundo nexu fenoris obligari. Quare etsi numerosæ sint litteræ tuæ; non ut ingratus, sed ut muneri tui cupidus postulo crebriores. Facile autem conjici potest, quam vicem colloquii otiosus ipse pollicear, cum ab occupato hujusmodi officium impatienter exposcam. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Diu domo abesse decreveram, jucundumque otium cum familiaribus nostris in suburbano Arabianæ exigebam. Sed quia Fors versat humana, nec semper ex voto destinata succedunt: Præfecti litteræ rupe-runt otium meum, quæ bonæ spei sollicita miscebant.

Speciatim præsentiam meam per ambiguum poposce-
runt. Non differo expectationem tuam. Collegarum
tractatu senatum commoveri, sed et oblationem fa-
ciendam scriptis secretioribus indicavit. Nihil publi-
catum, nihil lectum est. Quantitas postulatae rei ex-
cessit opulentiam recognitam. Vastum silentium
cunctis stupor subitus imperavit. Quo longius prod-
eunte placuit in tempus aliud deliberanda produci,
ne omitterentur absentes: quamvis ipse dixerim,
Romæ, aut in proximis positos, vel evocari debere,
vel consuli, reliquorum nomine, de oblatione futura,
ut statutis ordinis polliceantur assensum. Habes
omnem rem, de qua quid sentiam satis nosti. Tibi
etiamsi causa communis est, procul tamen abesse, ad
solatium proficit. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Paulo ante litteras dedi. Nunc reddo responsa,
quia illis necessaria continentur: his salutatio sola
præstringitur. Valemus, ut verum est. Si tibi omnia
prosperè fluunt, scriptionis fide commune bonum me-
cum participa. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Suburbanum prædium, quod viæ Appiæ adjacet,
incolebam, cum mihi litteras tuas in hoc missus
exhibuit. Nosti rura quæ loquimur, ubi magnas aedes
in angustis finibus collocavi. Hic dulce otium (si quid
absque te dulce est) paulisper exegimus. Nunc Ve-
stalis festi gratia, domum repeto, incertus maneamne
cum civibus, an rursus in vicina concedam. Tu quid
agere decernas (nam certe justo diutius abfuisti)
debeo cognoscere. Vocat enim te in curiam nostram
diis auctoribus quamprimum candidati mei designa-
tio; cui supra omnes ornamento eris, qui nos vel
affinitatis vel amicitia officii prosequantur. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Vacui apud Neapolim soli, quod mihi ex tuo adja-
cet, ut aedes novas molirer, optaveram, tu mecum
opera Lucellana partiris. Et ne verecundia retinet
oblatum, negas tui juris videri, quod ego meum fa-
ctor non fuisse. Patere, ut saltim gratiam tibi de-
beam. Neque enim fas est, mala fide me recuperare,
quod possum bona sumere. Adjicis præterea lenocin-
ia, quibus morbum fabricatoris irrites: geminam
porticum, solido et incorrupto opere curvatam, multis
in longitudinem passibus explicari; vicina esse quæ
construo, et parvo ædificationis negotio quod inter-
venit posse misceri. Quid laboras adversus verecun-
diam meam? Ego quoque facio, quod recusas. Gratus
sum muneri tuo: sed vereor ne, accedente sumptu,
dum vetera novis nitimur æmulari, intelligam te
majora velle concedere, quam me posse reparare.
Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Ut habitus et crinis indicio est, Serapam non lit-
terarum peritiam pollicetur: cuius si se meminisset

A exsortem, nunquam philosophis congruentem sum-
psisset ornatum. Sed de hoc vestra existimatio sit,
qui talium rerum profiteamini notionem. Mihi religio
fuit, negare verba poscenti. Facies itaque rem mo-
rum tuorum, si ope atque humanitate fortunam per-
elegantis adjuveris. Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Postquam Gaudentio apparitori tuo indicem peracti
a me itineris epistolam dedi, agens in rebus mihi
apportavit sacras litteras spei et desiderio congruen-
tes, quibus cognoscerem clare in aures publicas de-
signationem consulatus mei debere proferri. Quid
ignitur eximio animo tuo lætitiæ plenus exoptem, nisi
ut simili mox fruamur etiam de te gaudio; quod spero
B dominum nostrum Theodosium, venerabilem cunctis
et præcipue bonis, solida in amicos dignatione factu-
rum: siquidem dignum est, ut augustissimis honorum
nostrorum patronus æquet dignitatibus, quos scit
mentibus convenire. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Cresconio amico meo amorem tuum multa concii-
liant. Primo quod sacras litteras, quibus consulatus
mei designatio tenetur, exhibuit; dehinc quod eum
patria Africa non minus tibi, quam mihi cara com-
mendat. Cujus mores cum primore loco censere
debuerim, malui tuo examini reservare. Suscipe igitur,
oro te, notum militiæ virum, qui se apicem felici-
tatis credit habiturum, si eum patrocini tui splen-
dor illuminet. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Exercet me quidem votivis ac felicibus negotiis
præparatio consulatus. Sed ut litteræ tuæ frequenter
indicio sunt, tua pro me cura præponderat. Hortaris,
moneas, cogis, ut quidquid potissimi magistratus fun-
ctio quærit, accelerem; et cum sis meæ exactor in-
dustriæ, nihilominus omnia sollicitudini tuæ vindicas.
Eritne tempus optatum, quo istam mentem paribus
pro te officiis districtus æquiparem? Spero actutum
florete republ. et propagato in ævum domini nostri
Theodosii principatu, virtutes tuas fascibus mune-
randas. Tunc epistolarum stimulos non requiram,
nec expectabo monitorem. A te enim didici sponte
D suscipere quidquid pro fratre curandum est. Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Astipulationem præclara merita non requirunt:
siquidem virtus sua luce conspicua aversatur auxi-
lium commendationis alienæ. Ergo cum dominum
et fratrem meum Licinium celebrem fecerit ad nor-
mam veteris disciplinae gubernata resp., quid potest
ei dignitatis adjicere privata laudatio? Hac igitur
præmissa parte, optimæ in amicos fidei ac diligentia
virum, præcelso animo tuo opto sociare: non quod
judicium tuum serum ac difficile sit ad colligenda
ingenia et explorandas voluntates bonorum, sed ne

brevis inter vos usus et festinata discessio neget **A**
justum tempus examini. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Si amicitiae semper ratio deposcit, cur mutua negotia alterius juvemus officiis, quanto impensior utilitatibus propinquorum cura debetur, quorum nobis bona et adversa communia sunt? Quid quod saepe bonitas causae cohortatur, ut quod debemus generi, tribuamus promptius aequitati? Quae me non minus pro illo, quam necessitudo commovit, ut ipse etiam comperto ex relatione Victoris spectabilis viri negotio judicabis. Nam quo res notior fieret, publicae epistolae malui exempla sociare, ne quid fiducia dicere per gratiam judicarer. Nunc, si tibi voluntas mea cordi est, praesta huic quaestioni maturam securitatem, **B** quam pro justitia etiam me silente deferres.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Parva est commendatio scriptorum meorum, si Leontium familiarem innocens vita bonis quibusque conciliat. Suo igitur praeditus merito, astipulationis adminicula non requirit; et tamen abstinere non debeo tali genere litterarum, magis ut amicitiae satisfaciam, quam ei aliquid opis conferam. Tu tantum pro dignatione, qua clarus es, facito noverit gratiam sui meo quoque nomine esse geminatam. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Brevem necesse est esse sermonem, qui properanti repente committitur. Quare et officio satis est et **C** brevitati temporis congruit, ut circa te salutationis honore perfungar. Vicissitudinem vero efflagitare non debeo, quam mihi arbitror a viro amicitiae servantissimo etiam sine admonitione referendam. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Ut silere non possum, quoties stylum invitat occasio; ita si desit causa longioris alloquii, seriem paginae stringo compendio. Loquax enim copia est, quae in re usitata atque solemnibus verborum redundat eluvie. Hanc igitur dico, et vicissim peto, ut me prosperorum tuorum indicio munereris. Vale.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Humanitatis interest commendationem deferre poscentibus. In Zenobio autem talis officii causa propensior est, cum sit familiaris meus, atque adeo illi debeatur potius quam praestetur affectio. Hinc patrocinium tui cupio provenire. Nam primum est, ut meo suffragio diligatur; secundum erit, ut sui honestate complaceat. Vale.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Considerans, quid mihi amoris digneris impendere, arbitror Cyriaco domestico meo has litteras profuturas, quibus quaeso ut commoditatem ejus prompto favore respicias. Vale.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Vir clarissimus Honoratus cum primis mihi vitae honestatisque complacitus est. Credo iudicium meum tibi aspernabile non videri. Id si ita est, neque me opinio frustra tui habet, futurum reor, ut ex prerogativa istius testimonii ad familiaritatem praeclarae unanimitatis tuae, quasi tibi etiam sedulo spectatus accedat. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Delectat eos frequenter affari, quorum animum mei amantem documentis habeo comprobatum. Cape igitur litteras meas, quas ideo libenter emitto, quia religionis tuae vicissim pascor alloquiis. Quae res acuere nos debet ad officia promptiora, cum tibi hinc commodi fenoris largior usura respondeat. Vale.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Valentinianus protector dudum patrocinio culminis tui per me traditus atque commissus, domesticis occupationibus attinetur: atque ideo magnopere poposcit ob eundem sibi aliquod negotium per suburbanas provincias impetrari. Quare decus nostrum familiari meo desideratum munus exclude, aut impetra com meatum, quo possit a militari nota sub hac impetratione defendi. Vale.

EPIST. LXXV.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Cum in iudicio praefecturae famosa causa penderet, Discolius, qui furti detulerat actionem, multosque nostri ordinis viros criminatione perstrinxerat, occulte cum reis inita pactione, non sine disceptatoris invidia elusit examen. Ad hujus investigationem missus apparitor, si praetorianorum adminiculum sortia-
D tur, proclivior facultas retrahendi accusatoris eveniet. Interest publicae disciplinae, simulque ad famam pertinet cognitoris, ut eum summo studio conquistum reduci in iudicium sub custode praecipias, ne innocentiam senatorum obnoxia rumoribus suspicio decoloret. Vale.

EPIST. LXXVI.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Amor tuus in Domitium notus et validus ademit mihi commendandi ejus laborem: pro quo hoc tantum dixisse suffecerit, mihi quoque eundem prisca familiaritate conjungi. Quae res illi incrementum patronii tui, ut spero, praestabit: probabiliorem quippe eum tibi faciet communis similitudo iudicii. Interea nos ursoris saepe promissis, et diu speratis, sub ipso articulo muneris indigemus. Vix enim paucos catulos maceratos inedia et labore suscipimus. Et de leonibus fama contigit: quorum adventus posset efficere, ut ursorum defectum congressio Libyca repensaret. Unciam panis malitiose et temere restitutam spontanea voluntas populi redegit in copia conditorum. Tuta igitur omnia atque secreta sunt, quae animi

tuum jure mordebant. Atque utinam sollicitudines A quæstorias par successuum felicitas mitigasset! Vale.

EPIST. LXXVII.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Editioni muneris nostri et usitata et insolita a te conferuntur; ita omnia ad conciliandum quæstori nostro plebis favorem et solemniū rerum largus et novarum repertor excogitas: ut nunc septem Scotticorum canum probavit oblatio; quos præclusionis die ita Roma mirata est, ut ferreis caveis putaret advectos. Ergo et hujus rei causa et præterea munerum cæterorum, quantas possum, maximas gratias tibi ago: licet in his, quæ studiose fratribus pro magnitudine animi tui tribuis, beneficium te non putes præstare, sed sumere. Vale.

EPIST. LXXVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Pars hominum compendiis et quæstibus gaudent; me votiva delectat expansio. Itaque avidus civicae gratiæ, quæstoris filii mei sumptibus studeo aliud genus largitatis adjicere, ut curulibus stabulis Urbis æternæ etiam quina mancipia largiamur. Et quoniam servorum per limitem facilis inventio, et pretium solet esse tolerabile; quam maxime te deprecor, ut per homines strennos viginti juvenes prædicto negotio congruentes jubeas comparari. In quam rem solidos ad te misi, habita æstimatione hominum, quorum non forma, sed ætas et sanitas deligenda est. Vale.

EPIST. LXXIX.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Fratri nostro Andromacho omnes bonæ artes familiares sunt, sed præ cæteris fides, qua expectatus mihi tuum quoque judicium optat demereri. Itaque dum te expetit, iter imbecillis grave, gracilitatis suæ oblitus intravit. Hæc illi maxime causa fuit pro viribus, ut solet plerumque animus spe et gaudio morbum levare. Advertis igitur quam prompto et patulo amicitia sinu receptandus sit, qui tui desiderium suæ valetudini prætulit. Quid plura? appetendus tibi foret, nisi te sponte sequeretur. Ergo accurrenti religiosam manum porrige; ut qui te novit virtutibus superiorem, communitate parem sentiat. Vale.

EPIST. LXXX.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Commendatum mihi a fratre meo Hilario virum devotissimum Titianum; quo alio possum beneficio munerari, quam ut eum sancto pectori tuo non aspernandus precatore insinuem? Et jam spero petitioni meæ cessuram felicitatem, quando eo studio atque proposito es, ut instar gratiæ habeas, si tibi probabilis amicus accedat. Vale.

EPIST. LXXXI.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Filius noster Symmachus, peracto munere candidati, offert tibi dona quæstoria, et cæteras necessitudines nostras pari honore participat. Quæso igitur ut ejus nomine dyptica et apophoreta suscipere digne-

mini, qui apparatus ejus plura et præclara tribuisti. Præterea domino et principi nostro ad referendam largitati ejus sedulam magis, quam parem gratiam, auro circumdatum dypticum misi. Cæteros quoque amicos eburneis pugillaribus et canistellis argenteis honoravi. Tuæ igitur potestati, tuo quoque arbitrio committo, ut opportune singulis, quæ missa sunt offerantur. Vale.

EPIST. LXXXII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Multi a me conciliationem litterariam poposcerunt; sed quorundam meritis, aliorum precibus parem gratiam dedi: nec tamen vereor, ne tibi civium ignota distinctio sit, judicium de his commune recolenti. Dabis igitur in quibusdam verecundiæ meæ veniam, quæ cessit orantibus. Sequeris autem, quod scis de singulis utrumque sentire. Puto ex his verbis, quo in numero filium nostrum Attalum spectabilem virum censeam facile dignosci. Namque ista libera et aperta discretio ei tuto credita est, qui non fuit in partem cogentum. Quare tuo ac meo nomine amicitias accurrentis amplectere; ut huic in fructu sit cultus honorum, pravis dolori, quod similiter non diliguntur. Vale.

EPIST. LXXXIII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Jam pridem domino et fratri meo Alipio comitatum sacrum visere atque adire cupienti, sera quidem occasio, sed læta successit, ut eum consul accires, ideo in conspectum tuum alacer occurrit, ut beneficiis votiva reddat officia et sancti animi tui fretu nubem invidiæ superioris abstergeat. Quod illi arbitror ex voto esse cessurum. Neque enim famæ ejus deesse aliquod patieris, qui securitatis cuncta tribuisti. Vale.

EPIST. LXXXIV.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Recte et probabiliter judicasti, fratrem nostrum Titianum spectabilem virum consulatui tuo interesse debere: siquidem æquitas postulabat, ut voti sui voluptate frueretur. Nulli unquam nostrum tui amore cessit; quinimo semper primas sibi erga te partes observantiæ vindicavit. Itaque testem alium non requirit. Scit enim sibi plus esse loci apud tuum animum, quam posset meo sermone conquirere. Relinquo igitur eum fiduciæ suæ, quia nihil potest esse cumulatus. Hoc tantum subjicere contentus, me quoque tibi ejus nomine, si quid gratiæ ceperit, obligandum. Vale.

EPIST. LXXXV.

SYMMACHUS FLAVIANO FRATRI.

Facile fratrem nostrum Elpidium ad proficiscendum traxisset affectio, nisi eum unici cura retineret. Tantum quippe est in eo sinceritatis atque dulcedinis, ut illi soli necessitudines præferantur. Hunc ita spectatum mihi atque conjunctum, jussis tuis negare non potui: quia in talibus causis major apud me cecidendi voluptas est quam fruendi. Suscipe igitur amanti-
simum nostri eo animo quo rogasti: æstima de

gaudio adventorum, negari a te non oportere residentibus, quod præstatur accitis. Vale.

EPIST. LXXXVI.

SYMMACHUS FLAVIANO

Peregrinari mihi tecum videor, si quando cursus atque recursus tuos luculentus narrator insinuas. Ita cognitiones nostras religione allicis, et nitore sermonis illuminas, ut quidquid explicat affatus tuus, id noster quodammodo visat affectus. Quare firmam valetudinem tuam tenemus, reditumque felicem votis jugiter comprecamur. Nam qui amorem in nos tuum æquiparare non possumus, solvimus votis, quod nequimus officiis. Salve igitur, mi domine inimitabilis, nosque et generaliter cum cæteris, ut nunc facis, et speciatim cum clarissimis, ut solebas, his muneribus oris ac pectoris tui benignos illustra. Vale.

EPIST. LXXXVII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Vox juris ac legum est: bonæ fidei contractum non posse rescindi. Hujus sententiæ executionem frater noster Elpidius optat adipisci; cui post venditionem Hispaniensis prædii sui partem emptor adjurat; cum ad soliditatem transcriptæ in novum dominum possessionis cuncta ex more celebrata sint. Hæc summa est postulati, quæ meis quidem verbis, sed illius meritis adjuvatur. Quæso, ut æquitate, qua præclarus es, ut pudorem refragantis privata objurgatione confundas, aut contumaciam frangas publica auctoritate judicii. Vale.

EPIST. LXXXVIII.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Et honoris tui, quo nunc auctus es, et continui in me amoris delector. Volo igitur, ut communia pignora curæ mihi esse non dubites, quæ magis merita tua quam scripta commendant. Supererat, ut assiduum styli tui munus exposcerem. Sed redundantis est operæ, bona spontanea postulare, ne meus stylus extorquere videatur, quod tui animi spondet humanitas. Vale.

EPIST. LXXXIX.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Paulo ante litteras dederam, sed debitam tibi sa-

lutationem geminare non piguit. Namque amor officiorum modum non tenet. Præterea potitia commendantium postulavit, ut commendatione eorum adjecta pagina proficiat. Responsa non postulo securus præclari animi tui, qui mihi sine admonitione sermonem voluntarium polliceatur. Vale.

EPIST. XC.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Semper mihi auctor es ingentium gaudiorum. At nunc supra vota processit, quod me expetendi plane et ambiendi viri familiaritate decorasti. Neque hoc suspitione conjecto. Nam patricii sermo fecit indicium, diligentiam in me suam te præsele provocatam; qua recte cæteris benefactis tuis etiam hic titulus procedet in numerum, qui solus quamlibet voti avaritiam possit explere. Vale.

EPIST. XCI.

SYMMACHUS FLAVIANO.

Quoties parentum beneficiis obligamur, necesse est ad hæredes nexum debiti pervenire. Ad filium meum senatorem præclarum atque ornatissimum virum præfata pertinet generalitas: cujus pater omnibus rebus illustris et mihi eximia veneratione recolendus, plurimum domui meæ honorificentiae et religionis exhibuit. Cujus ego devinctus officiis, filio opto persolvere, quod de parente contraxi. Sola autem magnificentia tua potest me contractu gratiæ liberare, si posteritatem ejus adjuverit, præcipue in iis rebus, quæ justitiæ patrocinio fulciuntur: siquidem queritur, agros suos contra judicatum vestrum magnam partem mutilari. Grave hoc et impetibile videri, nisi etiam consensus partium frustrationibus luderetur. Minus est enim alienam sententiam spernere, quam a propria discrepare. Est igitur in manu tua, in tam absoluto atque probabili petitionis genere, servatis legibus, et æquitatis intuitu, aliquid etiam meæ deferre personæ: cujus interventum fastidio longæ litis, non diffidentia negotii postulavit. Vale.

LIBER TERTIUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Ruri lucusque observatus, postquam me ad urbanam sedem recepi; reperimus optabilem litterarum tuarum salutem. Quæ post diutinum silentium, tam multum apud nos gratiæ et honoris habuerunt, ut in his sola brevitatis displiceret. Nam jejunas aures meas et præclari eloquii tui satis superque sitientes, affatus largior debuit uberare. Mihi quoque curæ fuit arctare paginam limite parcior, ut te, mi frater, scribendi talio modo morderem. Quamvis ita conscius sim arentis infantiae; ut quantum doloris accipio, cum breves

epistolas sumo, tantum tribuam beneficii, cum pauca respondeo. Vale.

EPIST. II.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Ruri positus vectigal solemne tibi dependo. Nullum enim tempus patior ab hoc munere feriatur; neque locorum intercedente divortio in oblivionem familiaritatis adducor. Qui, si me vicissitudinis stimulo faceres promptiorem; nunquam profecto linguam desidem continerem. Et tamen enixe meum fungor officium, nec cessationis traducor exemplo. Atque hoc silentium tuum difficultatibus publicæ occupationis

scribo, quia satis est mihi ad amicitiae fiduciam, A quod me credo redamari. Vale.

EPIST. III.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Hunc scribendi morem superstitio vetusta constituit, ut ad peregrina digressi priorem sibi locum vindicent cum absentibus colloquendi. Sed affectus morae impatiens, scribendi vices religione mutavit. Itaque rupta lege reticendi, sermonem tuum festinatione praevengo; adjiciens sedulae salutationis officiis commendationem viri inter optimos quosque numerandi, quem dudum a parentibus clarum, et aulicae dignitatis splendor excoluit, et amplissima curia non accepit ut novum, sed recepit ut debitum. Quae tamen in fratre nostro Philippo, secundo loco et honore censenda sunt: quia plus habet laudis in moribus, magisque probitate conspicuus est, quam fortunae muneribus gloriatur. Plura dicerem, si aut pudor ejus srueret, aut proluxa laudatio epistole conveniret. Certe illud spondeo, tuam eximietatem in coram reperire posse multa, quae tacui; nulla desiderare, quae scripsi. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Decet ut litteras meas frequenter efflagites, nec tamen convenit ut de silentio grave quippiam suspiceris. Oblitum me tui, quod in hanc diem siluerim, censuisti. An ita vel mei animi fides inclara est, vel tui meriti angusta momenta, ut huic de me opinioni locus esse debuerit? Quare amicitia communis plus accepit injuriae ex tua suspitione, quam ex meo silentio. Minus est enim, necessitate officium deserere, quam voluntate praepropera judicare. Putas solemni genere defensionis levare peccatum? Diu affui, longa otia in secessu ruris exegi, tabellarii defuerunt. Haec etsi vera plerumque sunt, tamen assiduitate detrita in invidiam mendacii reciderunt. Meae occupationes ab usu remotae, nihil mediocre protendunt, cujus rem familiarem nova incessit affinitas, contra rationem legum, felicitatem temporum, consensum parentum, pacta majorum. Sed reprinam me, neque his querelis ulterius immorabor, quas tabellarius, si veritati amicus est, explicabit. Ita fiet ut et tibi cogitatio gestorum plena proveniat, et ego excusationem meam potius iudicasse videar quam dolorem. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Aiunt qui callent rhetoricam disciplinam, nihil esse controversiae, ubi eadem partium jura sunt. Imaginem propositae rei postulas? Mitto decantatas judicialium meditationum fictiones, et inania simulacra causarum. Vel haec silentii nostri diuturnitas materiae talis exemplum est. Objicies mihi dissimulati officii negligentiam: in te haec referetur oratio. Ergo quia pares sumus, dulce colludium est, ut cum altero neuter expostulet. Veniam, quam dederis, impetrabis. Sed cur aequis tecum conditionibus ago? Jam mea causa melior, qui prior emendo utriusque

PATROL. XVIII.

delictum. Videro quae tua futura sit in referendo sermone curatio. Ego in viam reduxi amicitiae nostrae fortuitum stuporem; neque ex ea re affecto gratiam. Satis mihi laudis est, invidiam silentii diluisse. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Solet quidem aegritudines animi ratio mitigare, sed fortunae nostrae tantum vulnus est, ut ei ne tua quidem delenifica et suada facundia cicatricem possit obducere. Fors fuit an dies longa quandoque hebetet laxatum dolorem: siquidem malis omnibus finis de tempore venit. Interim frigent verba solantium, neque aures applicat consiliis bonus surdus ex injuria animus. Tertius hic mihi de optimis fratribus luctus est. Post tot miserias quis non putet me dedidicisse patientiam? At quando imbecilliores nos ipse casus invenerit, tanto magis doleo. Nunc et illa crudescunt, quibus stuporem diuturnitas fecerat. Ictus enim novissimus etiam veteres plagas dolore rescindit. Nec ignoro multa invicti animi exempla posse referri. Pericles amissis recens liberis venit in curiam: sed patriae causa cogebat. Anaxagoram philosophum gravis de filio nuntius a disputationibus non retraxit, sed philosophiae deferebat calamitatis suae negligentiam. M. Horatius morte pignoris cognita cadaver efferré jussit: sed hac constantia esse debuit, qui Capitolium dedicabat. Vides quis mihi sit animus: et tamen vita ducenda est. Amor enim lucis a natura datus fulcit infirmitatem doloris. Pene praeterii, quod fuerat inter prima collocandum. Cumulatissimas gratias ago, quod Projectum familiarem nostrum avulsum contubernio tuo, meo solatio deputasti. Ex hoc intelligo, quanta necessitas fecerit ne venires. Ego tamen qui te ipsum non potui, vidi animum tuum; cui satis non fuit medicinam fortunae nostrae per epistolam facere. Addidisti enim quamdam legationem, quae sui assiduitate vim mali frangeret, quia noveras solatia litterarum cum lectione fluiri. Progressi in laudes tuas concludimus, cum ipse religionem magis ad conscientiam quam ad gloriam referas. Ergo habeat modum sermo, quem nunquam circa te habebit affectio. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Arbitrum te assumo epistolarum mearum. Cape si quid ab republ. vacas, oratiunculam nostram, cujus edendae fiduciam favor civium dedit. Nam spes saepe aliarum exemplis, et placitum esse praesumimus, quod aliis jam placuisse gaudemus. Nunc tuarum partium erit, respondere, cum legeris, an debuerit me senatus animare. Certe mihi duci vitio non potest, quod tam bene de tuis auribus speravi, quam simpliciter priorum suffragiis credidi. Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Nuntium redi us mei, cum primum fida patuit occasio, exhibere non differo. Scio enim te prospera quaeque de nobis velle cognoscere. Mihi quoque par

cura est de salute atque actibus tuis læta et optata noscendi. Atque ideo dignaberis, quoties fors dederit facultatem, officia circa nos mutuæ affectionis implere. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS JULIANO RUSTICO.

Tanta animi voluptate sumpsi litteras tuas, quas mihi post longum silentium detulisti, ut me fatear quereis prioris oblitum: quia memoriam præteritæ intermissionis antiquavit gratia recentis officii. Deinceps si tibi cordi sum, frequenter operam scriptionis admitte, vicissitudine remunerandus et sermonis et amoris. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS NAUCELLIO.

Exspectas a me litteras largiores: delector judicio tuo. Laus est enim ingenii cum desideratur ubertas. Sed velim tibi verborum copiam displicere. Nam quid agat, quo se vertat, ubi immoretur cassa rebus oratio? Odi in parvo corpore longa velamina. Illa vestis decenter indutui est, quæ non trahit pulverem, nec in humum demissa calcatur. Scribe ergo aliquid quod respondendo producam: quanquam religione decipior, qui tibi uberes epistolas audeo polliceri. Videro quis sit futurus eventus sententiæ tuæ. Tamen memento non electionem me tibi spondisse, sed copiam. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS NAUCELLIO.

Sumpsi pariter geminas litteras tuas, Nestorea, ut ita dixerim, manu scriptas, quarum sequi gravitatem laboro. Trahit enim nos usus temporis in argutias plausibilis sermonis. Quare æquius admitte linguam sæculi nostri, et deesse huic epistolæ Atticam sanitatem boni consule. Dignum est ut hæc ipsa apud te culpæ confessio prosit ad veniæ facilitatem. Quod si novitatis impatiens es, sume de foro arbitros: mihi an tibi styli venia poscenda sit. Crede, calculos plures merebor, non æquo et bono, sed quia plures vitiis communibus favent. Itaque ut ipse nonnunquam prædicas, spectator veteris monetæ solus supersum; cæteros delinimenta aurium capiant. Stet igitur inter nos ista pactio: ut me quidem juret vetustatis exemplar de autographo tuo sumere, te autem non præniteat scriptorum meorum ferre novitatem. Non silebo alterum munus opusculi tui, quo prisca cujusque reipublicæ ex libro Græco in Latinum transtulisti. Arma a Samnitibus, insignia a Tuscis, leges de lare Lycurgi et Solonis sumpseramus. Tuus nobis post hæc addidit labor peregrina monumenta, quæ jam sui nesciunt. Nunc vere civitas nostra populorum omnium parens facta est, docere potest singulos antiquitates suorum. Ipsa vero pars materiæ digna laudari, quanto verborum ste latur auro? Nescias cultu an rebus magis voluminis honor gaudeat. De mea ægritudine nequaquam te rumor fefellit; sed jam mihi (modo venia dicti sit) convalescentiæ portus aperitur. Carminum tuorum codicem reportandum puero radidi, et quia eclogarum ordo confusus est; quem

A descripsi, simul misi: ut correctio utrique a te præstetur, et aliorum, quæ nunc pangis, adjectio. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS NAUCELLIO.

Si tibi hæc una, ut ais, frequentandi styli causa est, ut a me vicem sermonis excludas, magnum silentii nostri in litteris tuis pretium est. Vide igitur, ne me validius a scribendo revocet fructus tacendi; quia si sæpe respondeam, fortassis curam remittes, ut jam victor optati. Mane ergo in proposito assiduæ scriptionis, etiam post epistolam meam; quamvis malim creditum tuum quam paginas impetrare. Sunt quidem illæ Tulliano segmentatæ auro: sed de præsentibus amicis bona plura sumuntur. Ipsa etiam verba melius ex oris fontibus fluunt, quam mandantur textis papyri. Quin ergo, eluctatus longi otii cariem, Cœlium nostrum revisas. Sat temporis Spoletio datum, bonæ urbi et optimorum civium matri, intelligenti tamen, quod nostræ curiæ viro: usu capere non possit. Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS NAUCELLIO.

Binas ad me litteras pedisequus tuus detulit. Fraudis arguerer, nisi totidem reddidissem. Utrisque te reditum Romam, si per annos liceat, spondisti: sæpenumero idem scripseras. Nihil jam moror syngraphas tuas. Merare promissum, fallaciæ meditatio est. Scio lentos ad capessendum laborem senes fieri. Sed quia crescunt vitia cum tempore, ingratus mihi attrahendus es, priusquam justiore veniam faciat longior dies. Nullam Nestor tertio ævi sui sæculo militiæ vacationem poposcit; nec Achilli excusavit ætatis suæ frigus Phoenix monitor. Et certe haud multum itineris interjacet. Spoletium suburbanitas nostra est. Dum carmina tua ruminas, dum epigrammata oblati lucis, aut aenibus componis fallitur doctis cogitationibus sensus laboris. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS NAUCELLIO.

In ære meo duco, quod te adornare optatum redditum nuntiasti. Sed male metuo, ne hoc studium tui, negatio habitationis impediatur, quam peto, ut in bonam partem voti erga te mei certus accipias. Deos enim facio testes, has domus, quarum alteram postulasti, jamdudum a me hospitibus esse decretas. Quæso igitur, ut sacramento commodes fidem, qui vel animo tantum meo credere debuisses, et in ardes tuas festinus recurras: siquidem domus, quæ tibi prius ambitiose per ætatem viventi et habitanti cum liberis satisfecit, senilem moderationem distributis in alias domus filiis non debet offendere. Vale.

EPIST. XV.

SYMMACHUS NAUCELLIO.

Petis ut respondeam litteris tuis. Hæc denuntiatio certaminis est. Sed unde mihi quanquam procedenti in annos graves, senile illud et e micum? Quo jam tu veteres æmularis? Nec tamen defendet volunta-

tem tuam styli mei desperatio. Quis enim pudor est, vinci post confessionem? Illud quoque me ad rescribendum coegit, quod timui cessationis exemplo quamdam tibi silentii formulam dare: plusque fraudis in me rediturum adverti, si tua offensio imitaretur tacentem, quam si ausus meus superiorem. Æstimabis ipse, quanto hoc tui amore adversus verocundiam meam fecerim. Interea quod vales, dulce est: quamvis adjeceris, cauto esse opus, ne forte reditum nostrum ævi tui subita prævertant. Nolo annos ad calculum voces. Fiduciâ salutis in viribus est. Quas cum videt expendere tutela morum tuorum; spera confecturos deos, ut maneat vitæ integer in metas, quas veterum definitio dedit sæculo. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS NAUCELLIO.

Fortasse arguas diutinum silentium meum. Nolo applices hanc moram negligentia. Continuatio enim longi itineris stylo obstitit. Tandem Formianum litus accessimus, quod mihi esset acceptius, si una loci istius voluptate frueremur. Sed quia hoc per annos et valetudinem tuam non licet; edoceri saltem mutuis litteris peto, quantum corpusculo vigoris adjeceris. Inesse enim tibi temperantiam cæteraque tuendæ senectutis præsidia, non ambigo. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS GREGORIO.

Habeo expostulandi tecum probabiles causas; quandoquidem pontificio litterati honoris auctus nullo mihi indicium communis gaudii præstitisti. Sed nolo primas litteras meas felle objurgationis imbueri, ne animum tuum contrahant amara sermonum. Quare decedo querimoniis, et tecum hanc veniam sic paciscor, in reliquum pensi habeas amicitia diligentiam. Sit inter nos frequens honor ejus officii, sint assidua scriptorum familiarium vices. Quippe tacita concordia instar odiorum est. Ideo litteras affabra rerum vel natura, vel industria peperit, ut nunquam muta esset affectio: et si quando absumus, linguæ ut operamungerentur signa verborum. Hæc in præsentia satis dicta sint. Opto deinceps materiam mihi ad respondendum dari, gratia muneris tui, non dolore fastidii. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS GREGORIO.

Abundas quidem naturæ bonis et ingenii facultatibus; sed continui silentii culpam tibi quoque purgare difficile est. Quid enim ex vero, vel ex commentato dici potest? Itinera me, inquires, longa tenuerunt: sed sæpe cessatum, et aliquando perventum est. Vigilem operam publicis rebus impendo; sed vicibus otii omne negotium distinguitur. Restat, quod minime volo, ut fatearis amicitia negligentiam. Nam officia si plerumque deseras, occupatio est; si semper, oblivionis crimen putes. Hoc, si fieri posset, tacerem. Illudis ergo patientiæ meæ. Atqui intelliges, æquum animum majore pretio mirandum. Indignius læditur, quem religio non permittit offendi.

A Et certe interfuit sollicitudinis tuæ exercere aliquid verborum familiarium, cum mihi de scriniis tuis profecta delegaretur oratio: de qua interim te suspensum tenebo; tum demum tibi iudicii publici facturus indicium, cum exoraveris, cum merneris, et quia tanti ducō litteras tuas, cum scripseris. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS GREGORIO

Diurnitatem silentii rupisti, sed, melièrcule! frequentibus impulsus officiis. Ego tamen non minore afficior gratulatione, quam si litteras sponte tribuisses. Germani mei vicaria potestate gaudeo, tanquam mihi decus honoris accesserit. Vestro quoque in eum favore delector tanquam aliquid ipse præstiteris: cum quo illustrem virum Syagrium fides certa est operam bonæ frugis adnissum. Quod eo ad te scribendum putavi, ut gratiam nostram assertor sedulus exsequaris. Vale.

EPIST. XX.

SYMMACHUS GREGORIO.

Elegisti materiam prouiore: accommodatior est enim querelæ oratio humana, quam gratiæ. Qua causa factum puto, ut me taciturnitatis incesseris, cum perpetem curam dandæ et reddendæ salutis adnitar. Quod quidem me libente fecisti. Nam qui alteri culpæ ducit officii negligentiam, pollicetur de se operam promptiorem. Expostulatio tua instar est sponsonis. Non meditabor tua verba, non excogitabo sententias. Si peccatum silendo contraxeris, tuis tantum litteris argueris. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS GREGORIO.

Vellem te legato uti apud optimum consulem purgandæ atque excusandæ absentia meæ, si scirem, quod tu mihi in ea re prius ignosceres. Nam cum vestrum amorem cogito, vereor re ut meæque ambo diligitis, ita similiter arguatis. Quis igitur mihi hujus causæ defensor adhibendus est? fortuna scilicet mea: cujus ut misera, ita justa purgatio est. Neque enim fas sinit, læta officia obire lugentes; fortasse etiam vestram hilaritatem mea tristitudo contraheret: siquidem semper fieri amat, ut habitum mentis de amicorum ore ducamus. Quare ignosce, quod desumus, et apud egregium virum consulem favore absentia meæ: cujus honore gloriari nostrum est, auspiciis interesse felicium. Vale.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS GREGORIO.

Tantum tibi suppelit uberis eloquii, ut prioris silentii veniam cum præsentis facundia laude merearis. Quæ enim pars litterarum tuarum vel inventionum prudentia caruit, vel novitate sensuum, vel antiquitate verborum? Cum igitur tibi supellex larga non desit, innitere, quæso te, ut, sicuti oratione mirabilis es, ita religione proberis. Faciet hoc crebritas epistolarum tuarum, quæ non solum tibi parabit gratiam, verum etiam me faciet promptiorem. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS MARINIANO.

Nos hic in otio rusticamur, et multimodis autum-
nitate defruimur. Nam postquam doliis nova vina
commisimus, quæ calce et prelo subacta fluxerunt;
trapetis teritur bacca Sycionia, ut præcox olea in
usum olivi viridis mulceatur. Interea loci ferarum
domos indago sollicitat, et incertus agricola in officia
diversa discurrit. Alii scalis ad arborum summa per-
repunt; plerique condita musta defæcant. Nonnulli
aprorum odora vestigia canum sagacitate disquirunt.
Sed hæc omnia, si nobiscum ageres, plus placerent.
Tenet te eruditio Scævolarum, dum forenses tabulas
pervigil doctor instituis. Quare accurre perneciter,
ut feriarum requie laboris fastidium tergeatur. Certe
si tibi ergastuli istius amor tantus est, adesto impig-
er, ut ad dicendum promptior revertaris. Vale.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS MARINIANO.

Quod fortunæ tuæ pollucibiliter floruerunt, necum
duco compendium: quando ita animatus sum, ut
amicorum prospera meis commodatibus externa non
arbitrer. Et revera quotus quisque homini dies lætus
est, sua tantum secunda numeranti? Latius gaudet
qui et alterius bonis pacitur. Qua me igitur gratu-
latione affectum putas, cum tibi comperi jugales
deos matremfamilias copulasse, atque ex ea filium
jam tempestivo dedisse proventu? Nam ut scis, in-
tervallo maris atque terrarum quo detinemur, non
prius conjugem tibi, quam sobolem accessisse cog-
novi. Quippe unis litteris et nuntium filiolæ recens
ediæ, et nuptialem sportulam detulisti. Quæ quidem
bona tibi dispertita temporibus acciderunt, sed meum
pectus pariter ingressa sunt. Cedant gaudia divisa
conjunctis. Uberiore fructum mihi præstitit mæra.
Jam non queror quod epistolæ tuæ seræ sunt. Ju-
cunda dilatio est, quæ simul bona plura restituit.
Vale.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS MARINIANO.

Plenæ atque inveteratæ inter nos amicitia nihil
adjici posse credideram. Invenisti tamen, quo per-
fectam diligentiam tui in fastigium tolleremus. Ama-
bili enim fiducia Ausioni tuæ præbenda mandasti,
quæ peregrinatio hiberna postcebat. Tu vero abun-
dans omnibus, studio dandi beneficii excogitasti cau-
sam petendi. Sed dedisse te ex hoc gratiam, satis
constat: quia plus accepit, de quo sibi aliquid alie-
rius amor vindicat. Uno tantum lapsu (fas sit dicere)
amica vindicatio claudicavit, quod remunerandum
me de Gallatia polleris, ubi ad patrium larem ve-
neris. Noluisset constantiam boni facti in hæc tre-
pidæ verecundiæ verba descendere. Sed prætereo
laudatæ epistolæ leve fascinum. Neque enim me
tantæ gratiæ obligatio sermonum interpretem esse
sinit. Cur autem multa loquimur, parva missuri?
descriptio tradendarum tibi vestium secundam pagi-
nam tenet. Qu'd de mediocritate earum sentias, ipse

A videris, qui hiemi magis, quam cultui apta indu-
menta voluisti. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS MARINIANO.

Securus, ut video, scribendi ad me vices negligis
Scis enim istiusmodi culpam sine talione cessuram.
Quoties minatus sum par silentium, si a litteris tem-
perasses? Vincar tamen affectione, et delector tali
mendacio meo. Ex quo intelligere potes, quam con-
stanter diligam, qui tam inconstanter irascor. Vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS MARINIANO.

Desideratas mihi litteras sero hominis mei adven-
tus exhibuit, quæ nobis gratum admodum salutis tuæ
indiciam præstiterunt. Atque utinam facilitas com-
meatus copiam daret frequentioris officii! Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS MARINIANO.

Expectatæ mihi tuæ litteræ contigerunt, quibus
promptior ad vicissitudinem reddar officii. Nec mi-
reris quod tibi sermo noster sero tradetur, cum ali-
quid sibi occupationes vindicent, nonnunquam desit
facultas, tabellariorum quoque negligentia susceptam
operam plerumque frustretur. Desine igitur animum
nostrum epistolarum seritate metiri, cum rebus po-
tius quam verbis spectetur affectio. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS MARINIANO.

C Factum nuntias, quod spe et opinione ante præ-
cepi, ut tibi amicitiam bonorum primus congressus
aperiret. Namque hoc nobis et tui mores, et illorum
iudicia promiserant. Facile enim probitas delicta ad
virtutum arbitros placet. Verum ista pars gaudenda
mihi potius, quam producenda est. Illud malletm la-
tius prædicare, si æquaret oratio rei magnitudinem,
quod vestimenta de nobis usui tuo apta vindicas. Nihil
hoc amore sincerius. Scias fiduciam de simplici affe-
ctione surgentem, genus esse virtutis. Sed quid ego
huic puritati dignum rependo? Stetimus officiis reli-
gionis hactenus pares. Nunc tibi sine cunctatione ce-
dimus. Puto tibi sufficere ad vicem tantæ gratiæ vietæ
confessionem. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS AMBROSIO

D Sallus io amico meo multa sponte tribuisti. Nunc
adjice quæ supersunt, ut ego quoque partem beneficii
adeptus existimer. Supplementa autem desiderii ejus
a tabellario epistolæ suggerentur, quæ stylo persequi
supervacaneum duxi. Aptius est enim negotiis mutuo
intimandis vivæ vocis indicium. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS AMBROSIO

Itero postulatum pro Sallustio amico meo, et ut
ipse asseverasti, a te quoque in curam dudum rece-
pto: non quod metuam ne forte tutelam ejus oblivione
destituas, cum familiare sit constantiæ tuæ fideliter
exsequi recepta mandata: sed quia diligentiam meam

fortuna amici sæpe sollicitat, et laborantibus com-
mendatio una non sufficit, licet tenaciter memorem,
rursus admoneo. Præstabit beneficii tui celeritas, ne
sit mihi necesse idem sæpius facere. Vale.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS AMBROSIO.

Fratres mei Dorotheus et Septimus, spectabiles
viri, unam tuam epistolam prætulērunt. Sed mihi re-
ligio fuit istiusmodi captare compendium, ut et tibi
geminata responderet officii usura, et singulis honor
debiti testimonii proveniret. Nam etsi Dorotheus pro-
batus est, cupio tamen, ut cum majorem in modum
iudicii mei prærogativa conciliet, quod futurum non
ambigo, cum affectio boni animi capax sit augmenti,
quotiens meritis provocatur. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS AMBROSIO.

Licet arbitrer, superiores litteras meas, quibus ut
fratrem meum Marcianum ab injuriis vindices postu-
lavi, in manus tuas delatas: abstinere tamen etiam
secunda petitione non debui, ut necessitatem viri
optimi, sed invidia tyrannici temporis involuti, pre-
catio geminata testetur. Quare rursus te ad amici de-
fensionem exhortor; cujus tenuitas orta ex integri-
tate, non patitur, ut annorum pretia possit exsolvere,
quæ jam multis ejusdem temporis iudiciis imperialis
clementia relaxavit. Erit igitur tibi facilior ad impe-
trandum via, cum meritorum tuorum opitulatio alio-
rum exemplis juvetur. Vale.

EPIST. XXXIV.

SYMMACHUS AMBROSIO.

Næ ævi instar est, ut frater meus Magnillus vicaria
potestate per Africam functus, testimonio omnium
publice privatimque conspicuus, variis in ea provin-
cia retardetur obstaculis. Nostri optimi viri maturita-
tem, cæterasque artes bonas, quibus etiam tuum
amorem, cum Liguriam gubernaret, attraxit. Et ideo
apud te redundantis est operæ laudare compertum.
Quare impendio peto, ut cum a hujulo litterarum cau-
sas morarum acceperis, religiosum pro ejus reditu
interventum digneris adhibere, quo tandem patriæ
restitutus, longæ peregrinationis injuriam desiderata
quiete commutet. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS AMBROSIO.

Ex usu venit ut opem desiderantes ad suffragia
probata confugiant. Horum unus Eusebius est, qui
adolescentiæ prolapsus errore, notatusque iudicio,
exploratissimum remedium veniæ imperiis implo-
rat. Sed ut ei celeriter arrideat effectus; deferri in
curam tuam spem petitionis optavit: cujus hæc sum-
ma est, ut iudicati remissione, famæ suæ vulnus ex-
cludat. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS AMBROSIO.

Filius meus Cæcilianus vir clarissimus, qui nunc
communis patriæ gubernat annonam, certo cognovit
iudicio, adversarium suum Pyratam nomine, vel ejus
procuratorem, spem tui favoris hausisse. Negavi so-

lere te recipere in tuam curam pecuniarias actiones.
Ille tamen, ut est hominum plerumque supervacua
trepidatio, consentaneas sanctis moribus tuis de me
litteras postulavit. Non abnuī operam facilia et justa
poscenti. Summa est igitur impositi mihi muneris,
contra absentem civem, simulque districtum publicis
curis, non sinas quidquam de justitia tua sperare
præsidium. Sunt fora, sunt leges, sunt tribunalia,
sunt magistratus, quibus litigator utatur salva con-
scientia tua. Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS AMBROSIO.

Diarius clarissimus vir, qui inter professores meden-
di summam locum jure obtinet, affinem suum, eun-
demque cognominem tuo patrocinio tradi meo opta-
vit oratu. Libens amicissimi viri desiderio satisfeci,
ut una via et te excolerem salute dicenda, et illius
usui commodarem. Fac igitur oro, commendatum
tuearis auxilio, me sermone vicario munereris. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS HILARIO.

Cum has ad te litteras darem, lectulo æger tene-
bar; jam quidem a periculo vindicatus, sed adhuc
ineps virium, quæ subinde incertis febribus deterun-
tur. Inter hæc tamen mala valetudinis meæ amicis
negotium dedi, ut pignus commune consulta patrum
viris consularibus jungeretur. Habita est ratio mori-
torum tuorum. Nihil enim gratiæ meæ duco delatum.
Acta amplissimi ordinis Ticiano honesto viro tradidi:
quæ ubi in manus tuas venerint, amicitia me satis-
fecisse pronuntia. Nihil enim malo quam honesti of-
ficii diligens iudicari. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS HILARIO

Valetudinis meæ vigor cœpit assurgere. Fas est,
ut de me scribendi assiduitas exigatur: maneat tan-
tum sanitatis fides, quam plerumque sollicitat hiemis
injuria. Nimis enim tenera atque imbecilla est ratio
convalescendi, et ante medicas manus opem cœli
clementioris exspectat sanitas; ne tibi videar me-
dendi arte morbo diuturnitatem dedisse. Volo enim
memoriam malorum joci venustate frangamus. Sed
jam etiam aliquid de Repentino juvene optimo dicen-
dum est, cujus ego assiduitatem desideravi: quam
mihi ut arbitror, verecundia ejus negavit, cum fidu-
cia ex te sumpta præstare debuerit. Erit tamen copia
melior, cum intelliget non se debuisse deserere,
quem frequenti testimonio tuo de se noverat credi-
disse. Vale.

EPIST. XL.

SYMMACHUS HILARIO.

Recte valeo. Hoc enim scribendi debet esse prin-
cipium, quod maxime expetunt vota lecturi. Æque
tibi oblatum vigorem nimis gaudeo: nam me iudicio
tali nuper hilarasti. Illud quoque in summam pono
lætitia, quod te memorem mei honorificentia proxi-
mæ scriptionis ostendit. Cujus rei gratiam silere non
debeo, ut hoc invitamento ad perseverantiam litte-
rarii muneris provoceris. Vale

EPIST. XLI.

SYMMACHUS HILARIO.

Mentis tuæ est pia et justa mandare. Quod ideo præloquor, ut et implere me noveris, quæ pro filio Habemani viri clarissimi jusseras, et probasse. Supervacua igitur fuit postulatio litterarum tuarum. Moneri enim me oportuit, non rogari. Quid quod etiam mihi cum illo summa familiaritas fuit? Unde factum est, ut æquitati petitionis favor amicitiae jungeretur. Quid multa? Venient in manus tuas commenta curiæ nostræ super ejus absolute confecta; quæ indicent tuæ voluntati, et Behiani reverentiæ delatam cupitorum celeritatem. At hujus operæ peto literas crebriores; quarum tibi pro facundiae tuæ opibus facilis liberalitas erit, mihi pro cultu mutuo prætiosa perceptio. Vale.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS HILARIO.

Denuo litterarum fenore obligo bonæ fidei debitorem. Recepta enim salutationis vice, quam mihi proxime reddidisti, nexu istius muneris te vacare non patior. Hoc autem mihi solum præstabit iste contractus, ut indicia prosperorum, quæ de me accipis, tuorum honorum voluptate compenses. Vale.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS SIBURIO.

Fortunæ tuæ gaudia in meo ære duco, atque hujus ætentiæ te nobis judicem capio, qui animum meum spectatum habes, cum tuum consulis. Dehebatur hoc teneris temporum bonis, ut consilio publico vir laudatus accederes. Ergo quia res sese ex voto omnium dedit, perage operam judicio tanti principis congruentem. Urget te exspectatio bonis semper onerosa. Nam etsi dignos respicit, periculo tamen proxima est, dum amplius sibi pollicetur. Habes sæculum virtutis amicum, quo nisi optimus quisque gloriam parat, hominis est culpa, non temporis. Vides certe; ut ille ipse qui Romanis rebus antistat, ad bonum publicum natus est. Secundo, ut ita dicam, cursu probæ artes et virtutes feruntur. Sed hæc tibi plenius tuus animus quam stylus noster expediet. Ego amici functus officium, admonentis potius quam docentis personam recepi. Et spero actutum fore, ut exspectatione, quæ de te magna est, major habearis. Nec ego istiusmodi scriptum recepissem, nisi apud me liqueret, quod emendato pectori bona verba mandarem. Quod restat, memento salute referenda, et tuum munus exsequi, et mei officii diligentiam provocare. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS SIBURIO.

Concedo in leges tuas, et ἀρχαίων scribendi non invitatus affecto. Tu tamen fac memineris, illud potius simplex nonnullis videri, quod sequentis ætatis usus recepit. Vis epistolis nostris more majorum nuda nomina præferantur? Si tibi vetustatis tantus est amor, pari studio in verba prisca redeamus, quibus salii canunt, et augures axem consulunt, et decem-

A viri tabulas condiderunt. Jamdudum his renuntiatum est, ut successio temporum placita priora mutavit. An si nobis scribenda sit forensis oratio, Jovem deosque exteros Catonis lege præfabimur, ne nobis vitio detur, vel negligentia antiquitatis, vel inscientia? Atqui præstat Tullium sequi, qui ignorata majoribus usurpat exordia. Sed quid ego de hoc plura, cum sim tibi dicto audiens, atque herbam dederim voluntati tuæ? Ut sæpe scribas, nequaquam mihi orandus es. Efficiet assiduitas litterarum mearum, ut mutui admonearis officii. Vale.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS SIBURIO.

B Vera res est, famam esse velocem. Sed dissentio Mantuano, qui eam putat in malis debere numerari. Nam quid hac præclarius, cum lætis nuntiis rigat aures et mentes honorum? Mihi certe oppido grata est, postquam purificationis tuæ prima vexit indicium. Ruricram, mœstus animi ob amissam parentem. Eo me secura fama, curis quas de te gerebam absolvit. Nec fides defuit. Illico enim credebam verum esse, quod noveram et tuæ innocentiae, et æquitati temporum convenire. Accesserunt etiam litteræ tuæ tam lepidæ ac venustæ, ut in re jam cognita novum mihi de te gaudium nuntiari putarem. Erat in illis fiducia conscientiae bonæ, sed cum laude justitiæ publicæ. Nam et principibus maximis gratias ut absolutus egisti, et de sola fortuna ut innoceus conquestus es. Verum quid ultra? Quando Romam? quando ad urbannium otium? quando ad legendi et scribendi solatia revertaris? Spero velociter: siquidem res postulat, ut tibi peregrinationis injuria desiderium quietis commendet. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS EUTROPIO.

D Ex sententia mihi cupita succedunt, si quando perfrui datur salutis tuæ cognitione alloqui munere. Hoc ego liquere apud te satis habeo compertum. Quid enim mihi amoris impenderes, si de me incertus esses? Atque utinam scripta hæc tua, quam sunt honoris plena, tam crebra sint! Gravis est enim sitis bonarum rerum, cui sola fruendi assiduitas medicinam facit. Ergo indulgentius abutere munificentia scriptorum. Nam quo plus est in litteris tuis quod gaudeam, hoc magis superest quod requiram. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS EUTROPIO.

Noxæ vacuus otiare, et libris remissius invigila, quando ita volvenda dies attulit, ut domini nostri Gratiani fortissima simul ac felicissima manu nutantia reipublicæ pondera fuleiantur. Videorne tibi πανηγυρικώτερον locutus, quam mos epistolæ sit? Sic se habet ratio, ut res maximæ magnos hiatus oris requirant. Sed hæc stylo exsequenda tibi ante alios, cui pollet Minerva, concedimus. Nos ad familiaria revertamur. Diu a me bona valetudo dissensit. Inhorruī tū paululum, scio; pono sollicitudinem: jam valetus. Nunc refectione opus est, cujus mihi copia sermonis

tui pabulo, si annueas istiusmodi operam, poterit A religionem frequenti usu vicissitudinis repensabis. provenire. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS EUTROPIO.

Superforanei laboris est commendare conspicuos, ut si in sole positus facem præferas, et accensu luminum claritudinem diei gestias adjuvare. Idcirco impræsentiarum nihil moratus testis officium, salutationi tuæ styli operam dedicavi. Tu tamen Posthumianum fratrem nostrum, juvenem de summatibus meo quoque nomine velim diligas: ut intelligat, justam veluti omissionem laudis suæ plus honoris habuisse. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS EUTROPIO.

In gravi dono habeo, quod amicitiae meæ viros B edecimatæ honestatis adjungis. Facis hoc pro cætera erga me diligentia tua, nec unquam desistis operam, quod mihi ex usu accidat, consulendi. Quid si tibi etiam fratris mei Sabini nomine gratias agam? Qui a te in bonam partem creditus tantum prærogativæ attulit, ut si foret jam omnibus probatus. Dignus plane talis viri testimonio: quod cum illi ad commendationem sui tribueris, existimaris hoc aliis, quibus commendatus est, præstitisse. Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS EUTROPIO.

Cum tu Romam commodum repetis, ego me in recessu suburbano asserui lectioni. Diu quippe ab hoc negotio cura obstrepente desidimus. Nunc ubi tu abes pars antiquior amicorum meorum, vicem sermonis tui veterum scripta funguntur. Aut olim tamen urbem rure mutaveram, ut æstas mihi Prænestino algido frangeretur; sed interventus familiaris negotii rupit otium meum. Ergo jam viam lego, depositis quæ legebam. Si quid præterea scitu opus est, meus Palladius indicabit, quem ego non minus doleo abductum a juventute Romana, quam gratulor in spem sui honoris accitum. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS EUTROPIO.

Ago quidem studio tuo uberes gratias, quod mihi familiaritatem probatissimi cujusque concilias: sed frater meus Hyperæcius, jamdudum institutione Romanus est. Cur igitur mihi bona nostra commendas? D Cædas alios usu incognitos, emendatione consimiles; si tamen raritas virtutum admiserit, ut unum aut alterum æque edecimatæ honestatis invenias. Illos ego amicos beneficio tuo acquisitos putabo, quos nescio. Istum mihi reddisti potius quam dedisti. Vale.

EPIST. LII.

SYMMACHUS EUTROPIO.

Mediolani interim dego ad obsequia auspicii consularis D. Valentiniani evocatus. Accito mihi fors dedit exercendi circa te styli copiam. Eam libenter, ut honor amicitiae postulabat, amplexus, salutem tibi de'ero: quam si bene contempler, familiarium

religionem frequenti usu vicissitudinis repensabis. Vale.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS EUTROPIO.

Musonianus V. C. admirator tuus, scripto ex Asia nuper allato, mutilari agros suos, qui tuis conjunguntur, accepit. Eam rem, cum mihi amicitiae nostræ gnarus familiariter indicasset; principio suasi, ne ad fidem tanti mendacii hominum suorum levitate traheretur. Dehinc poscenti litteras, officii hujus operam non negavi, sciens mutuae diligentiae convenire, cum inter nos, quæ ad integritatem famæ nostræ attinent, conferimus. Quæso igitur, in bonam partem, quæ a me scribuntur, accipias; et aut fallaciam temerati juris alieni celeriter expurges; aut si quid te ignorante turbatum est, jubeas reformari. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS RICOMERI.

Meus mos est semper alloqui præstantiam tuam. Qui tuus? litteris abstinere. Facimus quod solemus. Ego scribo, tu retices. Sed scio in amandis amicis majorem virtutibus tuis inesse constantiam, quam in negligendis epistolis voluntatem. Atque ideo animi tui securus, cultum tibi debitum mente et sermone non desero, nequaquam reposcens, ut scriptorum mihi vicissitudo respondeat, cum in amore reddatur. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS RICOMERI.

In suburbano prædio fovens otium sumpsisti litteras G tuas. Cur enim Romæ te decedente remanerem? Ager autem qui me interim tenet, Tiberim nostrum juncto aquis latere prospectat. Hinc libens video, quid frugis æternæ urbi in dies accédât, quid Romanis horreis Macedonicus adjiciat commeatus. Nam pene, ut recordaris, cessante Africa fames in limine erat, quam clementissimus, et ad salutem publicam genitus imperator prævenit ingestis alieni soli copiis. Jam portum nostrum, complurium prima classis salutatur. Jam securitate saturamur. Jam dicimus nostrum esse, quidquid ubique bono principi nasci ur. Hæc eo scribo, ut domino orbis effectum beneficii sui nunties, et ipse fructum gaudii communis usurpes. Ego paulo post abire longius paro, nec tamen tantis ad te litteris abstinebo. Erit curæ nostris in Urbe remanentibus, et meum sermonem tibi per idoneos mittere, et mihi pari fide, quæ scripseris, exhibere. Vale.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS RICOMERI.

Possem silentium tuum ferre patienter, morem tuum cogitans, nisi me ægritudinis, qua laboras, dudum nuntius perculisset. Metuo igitur ne sollicita magis, quam consuetæ cessatio sermonis tui munus impediatur. Atque ideo quæso, ut curas meas fraterno amore susceptas, scriptis, aut mandatis digneris absolvere. Nam cum sim cupidus litterarum, in secundis tamen pono solatiis, ut animus meus pro te anxius, si nondum epistolis, saltem nuntiis erigatur. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS RICOMERI.

Ultro in me arguo culpam silentii, si quando usum officii mei quælibet dierum intervalla remorantur. Nulla enim purgatio suppetit quin cultum familiaritatis publico actui frequenter interseram. Sed idem qui peccatum vito desidiæ, æque in scribendo longus esse desino. Nam licet sciam, animum tuum nequam obnoxium esse fastidio, adverto tamen, pro conditione curarum ponendum verbis modum: quia ut desideranti prolixitas grata est; ita displicere non poterit brevitatis occupatio. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS RICOMERI.

Amo et suspicio virtutes tuas. Sed accidit, quod tibi etiam amicus invideam. Flaviano meo aliquandiu solus frueris. Accipe planius, quid velim dicere. Ad te migravit quidquid Romæ optimum fuit. Et vobis quidem societas vestra dabit mutuam gaudium. Mihi quid solatii erit? quem et ille deseruit, et tu minus desiderabis, quia unus tibi pro utroque sufficiet. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS RICOMERI.

Alius fortassis existimet serum esse munus, quod anni superioris consul exsolvit. Ego sentio, me atque alios, qui procul degimus amicitiae fiducia ad hoc locorum esse diatos. Illis vero continuo satisfactum, quorum tandiu memor esse non posses. Nam qui statim munificus est, ipsis quodammodo magistratus sui fascibus admonetur. Qui ex intervallo reddit officia, testatur eos se maluisse differre, quorum oblivionem dies longior non posset obducere. Viderit igitur, an se quispiam credat ordine aliis, aut honore postpositum. Ego me intelligo pura affectione prælatum. Neque enim satis amicus est, cui solemne aliquid statim redditur. Honestior est illa securitas, quæ putat sibi deforme non esse, si quid diu familiaribus debeatur. Quare velim credas, moram quoque ipsam mihi jucundam fuisse. Sic judico, sic interpretor, quæ dudum aliis ex more delata sunt, nobis amore servata. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS RICOMERI.

Optatus eventus fidissimam obtulit mihi facultatem officii deferendi. Nam dominus et frater meus Eugenius, cum mihi sui copiam præstitisset, sumendæ epistolæ beneficium rogatus adjecit; qua tibi honorificentiam salutationis exhibeo, et obnixè deprecor, ne me diutius silentio tuo suspensum esse patiaris. Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS RICOMERI.

Dudum responsa tradideram, quæ testarentur grata mihi amplissimi consulatus tui munera. Sed denuo tactus Eugenii viri clarissimi fratris mei copiam, scripta duplicavi, haud veritus ne fastidium crearet sermo geminatus. Ex meo quippe animo metior, amicitiam non posse sentire officiorum satietatem: sicut quamquam illa crebra, et continuis similia: sem-

A per tamen ut rara, et diu desiderata sumuntur. Huic opinioni meæ fidem faciet assiduitas epistolarum tuarum. Insuper quippe est bonis mentibus, ut quæ copiose ex aliis optamus adipisci, ea ipsi largiter deferamus. Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS RICOMERI.

Mandatis perfunctus apparitor, ubi ad destinata pervenimus, testimonii nostri vacuus abire non debuit: præcipue ne studium circa me tuum male locatum putares, si gratiam dilatus sermo solvisset. Ave igitur dico et præmitto jam petitionem: ut cum per in patriam relegere cœperimus, eluctandis difficultatibus adminicula uberiora decernas. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS RICOMERI.

B Otium patriæ læta peregrinatione mutavi. Nam jussu domini Valentiniani, cum multis amplissimæ curiæ proceribus accitus, ad vicem quietis domesticæ, fruor publicis gaudiis. Quod cum ad te posset fama perferre, dignius visum est me indice nuntiari. Ipse ad respondendam benignitatem tuam moremque servabis: siquidem litteras tuas non minus quam meorum conspectus et verba desidero. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS RICOMERI.

C Quid mihi jucunditatis litteræ tuæ attulerint, tibi æstimandum relinquo; cui, si bene arbitror, vicissim meus sermo tribuit voluptatem. Perge igitur, ut jam facere dignatus es, et amicitiam munerare affectu religionis, et assiduitate colloquii. Ego in ferenda vicissitudine par esse curabo. Nam qui ab alio poscit officia, sui quoque studii frequentem operam pollicetur. Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS RICOMERI.

D Scio præstantem animum tuum salutis meæ et reverentionis indicia cupide, ut amicitia postulat, opperiri: et ideo expectationi tuæ, revector in patriam, satisfeci; meque agere ex sententia, atque esse memorem tuæ circa nos humanitatis insinuo: simulque deprecor, ut affectionem, quam mihi et præsentem dependere, et absenti dignatus es polliceri, litterarum munere, quotiens usus tulerit, non graveris augere. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS RICOMERI.

Si nosse dignaris quanta sit in domino Flaviano pectoris mei portio, amicitiam adventantis amplectere, ut duos obliges. Ambo idem sumus. Nam hoc dici a me patitur ille, qui melior est. Plura scriberem, si aut diu velles rogari, ut tanti viri merita commendationem desiderarent. Ergo sat est, quod accepisti voti mei indicia. Ambitu et labore non est opus, cum ex natura veniat, ut a te moribus tuis proximus diligatur. Vale.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS RICOMERI.

Firmum domesticum meum. militiæ stipendium cum

honestate perfunctum, testimonio meo decuit adjuvari, ut faciliori aditu ad tuam notitiam perveniret. Porridge igitur, oro te, adjutricem manum legitima præmia ex more captanti. Hujusmodi quippe veteranis prærogativa debetur ut illis protectorum dignitas tanquam pretium longi laboris accedat. Quod Firmo incunctanter eveniet, si tuus favor vota hominis ad consuetam nitentis annuerit. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS RICOMERI.

Meritorum tuorum justa ratio deposcit ut familiaribus litteris operam frequenter impendam : expertus quippe non perire officia delata sapientibus. Fungor igitur salutatione, quæ sola curam testatur absentium : tuamque oro præstantiam, ut amicitiam bonum, sicuti facere soles, et sermone excolas, et mente custodias. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS RICOMERI.

Dominum et fratrem meum Flavianum, celum virtutibus et honoribus virum, justitiæ tuæ exsortem esse non palior. Merito pro honoribus ejus, quæ causa poscit, allego : sciens sine tua auctoritate commissa, quæ sub obtentu tuo a quibusdam scævis designata dicuntur. Unde mihi major fiducia est, posse rem graviter vindicari cum tua quoque fama pulsata sit. Querelæ autem genus hominum ejus suggestio, si jusseris, melius prosequetur, quia multiplex injuria modum epistolæ familiaris excedit. Non minora etiam filius illustris viri, et ipse jam honoris emeriti, in sua præconsulari possessione toleravit ; quæ ad unius quidem pertinent noxam, sed ad utriusque contemptum. Ergo ut mos est tibi, auditis eorum allegationibus, qui tuentur absentium facultates, primo famam, quæ optimo cuique pretiosa est, tum amicitiam fidei indicem, postremo leges, pro quibus excubas, dignare defendere : ut ad illustrem virum, qui per absentiam suorum nescit incommoda, prius gratia beneficii tui, quam suorum dolor et querela perveniat. Vale.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS TYMASIO.

Sæpe alloqui præstantiam tuam non piget, quamvis nihil invicem sermonis accepi. Ipse enim mihi pro te sponte respondeo, quod inter castrenses curas locum officia otiosa non habeant. Atque utinam tibi assiduitas affatum meorum non videatur obstrepere. Prope est, ut referri mihi litterarum gratiam putem, si sciam quæ scribo non afferre fastidium. Vale.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS TYMASIO.

Ad scribendum me relatu vicissitudinis incitasti. Ea quippe rerum natura est, ut officiorum diligentia fructu vicissitudinis incalescat. Sume igitur salutationem, simulque indicium sospitalis meæ lætus amplectere, redditurus voto atque animo meo reciproca gaudia similium de tuis actibus nuntiorum. Vale.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS TYMASIO.

Urgeo te frequentibus scriptis, et animi affectione non desero. Est autem sequester sermonis mei Felix, probabilis et honestate vitæ, et exercitatione militiæ ; ejus considerationem ut habeas, commonere non audeo, cum tua æquitas tantum pro eo possit efficere, quantum favor meus optare. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS TYMASIO.

Petitio domini et fratris mei Stemmatis, monitorem magis apud te quam peccatorem requirit. Nam cum tanta sit tibi ejus antiquitas, ut votum nostrum favore præcurras ; laborem rogandi in lucro habere debemus. Breviter igitur, quid poscat, adverte. Subsidia vitæ, quæ bona dici solent, ubi census uberior est, infortunio proscriptionis amisit. Hæc in magno reipubl. gaudio tuis potissimum meritis repensanda committit. Suscipe, oro te, plenum bonitatis negotium ; et amici inopiam, cui miseræ valetudinis casus accessit, rei familiaris integratione solare. Vale.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS PROMOTO.

Multa in te virtutum natura congegisset. Quæ si quis trutinaret pensiore judicio, nesciat utrum bona fortitudinis magis an mentis excellant. Sed alterius laudis astipulator est princeps humani generis, officiorum vero familiarium nos testes esse debemus ; qui tibi religioso studio nequimus æquare. Miror tamen in hoc te mei amore progressum, ut mihi falsis laudibus blandiaris, cum ais aliquid te ex nostri oris desiderare promptuario. Quo tibi inter rauca cornua meorum affatum strepitus ? Est quidem familiaris virtuti, delinimenta exercitii sensibus admove. Nam et Achillem vatum maximus refert, ægræ animi curas fidibus resolvisse. Sed nos et musicæ facundiæ inopiam confitemur, et nutrimentum loquendi eorum litteris aucupamur, quos hæere comitatu tuo et fama loquitur et tua scripta testantur. Vale.

EPIST. LXXV.

SYMMACHUS PROMOTO.

Satisfaciet quidem tibi ad omne gaudium conspectus tuorum. Sed ego hanc hilaritundinem cumulari posse conjecto, si noster sermo quoque jungatur. Nam cum præ cæteris tibi domestica bona cara sint, proximum sibi gaudium jure amicorum cura defendit. Ergo ubi desiderio tuo piæ necessitudines satisfecerint, ad nostras quoque litteras oculi conferantur : quarum hæc summa est, ut me valere cognoscas. Nolo enim te a colloquiis tuorum pagina longiore producere. Vale.

EPIST. LXXVI.

SYMMACHUS PROMOTO.

Duo mihi grata proveniunt, quoties a me litteræ postulantur : et quod te honore salutationis impertio, et quod operam commendationis præsto poscentibus. Cum igitur ad Africam reditum Paregorius clemens noster instrueret, et hujusmodi litteras impendio flæ-

gitaret; desiderio ejus effectum libenter impendi, A
sciens apud amantem mei nec illius petitionem bene-
ficio carituram, nec meum inefficacem futurum ser-
monem. Vale.

EPIST. LXXVII.

SYMMACHUS PROMOTO.

Nec quidem prioribus litteris meis vicissitudinem
reddidisti. Sed mei officii fuit scripta geminare, ne
tam fida occasione fraudarer. Maxime cum amicus
communis Auxentius accessurum sibi aliquid gratiæ
ex meis litteris judicaret. Quem tibi propterea com-
mendare non debeo, quia illi apud te potius quam
alios testis esse consuesti. Vale.

EPIST. LXXVIII.

SYMMACHUS PROMOTO.

Hærentem me litteris impulisti, ut amicitiam,
quam dudum tacitus optabam, nunc provocatus ex-
colerem. Amplector futuræ inter nos familiaritatis
auspicem voluntatem. Et quamvis præventus voto
tuo, enitar, ut potero, ne vinear officiis. Has enim
partes video mihi reservatas, ut religio, quæ te hor-
tante sumpsit exordium, me annitente augmentum
sumat. Vale.

EPIST. LXXIX.

SYMMACHUS PROMOTO.

Primis quidem litteris tuis vicissitudinem mox re-
pendi. Sed quia novæ familiaritatis auspiciis plus
debetur officii, excolere amicitiam litterario munere
persevero, ut perspicias bene cum his misceri fœdus
animorum, qui cumulationem gratiam religioni referre
noverunt. Vale.

EPIST. LXXX.

SYMMACHUS PROMOTO.

Beari me multis bonis judico, quoties sermonis tui
honorificentia et splendore delector. Idque ut merear,
etiam ipse non desero diligentiam frequentis officii.
Stet igitur inter nos, ut animorum fida sinceritas, ita
hujus muneris amica certatio. Vale.

EPIST. LXXXI.

SYMMACHUS RUFINO.

Succensebam silentio tuo. Sed postquam mihi in-
dicium de fratris honore fecisti, vicit offensionem
voluptas. Et in eam conditionem res rediit, ut ei
agam gratias, quem pie objurgare meditabar. Tu vero
sub hac petitione dum voles retice, modo postea
bonis epistolis redimas styli tui serias. O nuntium
voto tuo similem! Nullum decuit hæc scribere, nisi
quem constat optasse. Næ tamen, præter gaudium,
quod de processu fratris acquiri, etiam iudicium tuum
admodum decoloras. Solus enim tibi visus sum, re-
paratis virtutum præmiis, posse gaudere. Sed quod
ais exclusis improbis, spem bonis redditam; non ut
insolitum, vel inchoatum recens gratulor. Nam so-
lemne est domino nostro Theodosio in suos exercere
censuram, morumque agere delectum, et singulos, et
novos semper expendere, nec consuetudini condo-
nare iudicium. Inde est, quod sincerissimos mores
tuos benignius recipit, quos severe et diligenter in-
spexit. Quid quod etiam longe intendit oculos, et per

immensum requirit venas bonorum, nullosque avi-
dus trahit quam nihil desiderantes? Ut Flavianum
meum, atque adeo tuum, nuper excivit; quem adhuc
verecundia tegetet, nisi clara merita prodidissent.
Hæc sunt quæ mihi pro tempore lætitia dictitavit.
Nunc ut amantissimum fratrem, vel, quod est verius,
partem mei diligas, rogo sponte facturum. Ama in
eo studia sua, et quidquid agnoveris virtutibus tuis
proximum. Mihi ut est curæ, quod a fratre discernor;
ita solatio erit, si eum sciam vere in te Symmachum
reperisse. Vale.

EPIST. LXXXII.

SYMMACHUS RUFINO.

Adhuc siles. Sed loquacitas mea non cohibetur
exemplo, et est otium mihi ad verborum copiam
commodum. Nam ruri sum, nec tamen rusticor. Tan-
tum de ripa Tiberis (nam per fines meos fluvius ela-
bitur) onusta specto navigia; non jam sollicitus, ut
ante, de fame civium. Versus est namque ex inopia
in gaudium publicus metus, postquam venerabilis
pater patriæ Macedonicis com meatibus Africæ damna
pensavit: quem nunc omnes altorem generis humani
Deum diligunt. Nihil enim passus est Austris contu-
macibus adversus Romam licere. Ergo de mei agri
specula peregrinarum navium numero transcursus,
et gaudeo victum populi Rom. non fata provinciarum,
devotione, qua soles non oculere bonum publicum.
Merito parcus loquor, tuæ facundiæ relinquens, ut
hæc ornatius, si ita placebit, insinues, quæ nos inculta
veritate narravimus. Vale.

EPIST. LXXXIII.

SYMMACHUS RUFINO.

Iter, ut opinione metior, expedisti: quod solum
tibi ad silentium suffragabatur. Nunc stativa requies,
stylo et animo scribendi ad nos usum reformet: licet
oris tui facultas, et cum viam carperes, luculento
potuerit affatu sitim nostram rigare. Sed fuerit tibi
adversum culpam taciturnitatis de labore purgatio.
Nihil jam suffragii restat, cum et facundia, quæ nec
ante impediabatur, supersit, et otium, quod deside-
rabatur, accesserit. Vale.

EPIST. LXXXIV.

SYMMACHUS RUFINO.

Sequor te litteris, quia mente et affectione non
desero. Nec videor mihi cito hæc arripere solatia,
cum adhuc apud nos recens jucunditas tua vigeat.
Sentio enim bonorum separationem statim diuturnam
videri. Quod si, ut præsumo, etiam tuus animus ex-
pertus est, fac noverim festinata scriptorum vice, te
quoque hoc intervallum dierum longum putare. Vale.

EPIST. LXXXV.

SYMMACHUS RUFINO.

Mos et ratio flagitavit, ut mansurus domi, veniam
de augustissimo principe imperati mihi itineris po-
stularem. Excusationis causam litteris indicavi, quas
favor tuus molli aditu, et blanda recitatione com-
mendet. Nihil enim meorum sine boni cujusque auxi-
lio placeret. Rem loquor omnibus notam, mihi nun-
quam tacendam: hoc amici, hoc æmuli sciunt. Quorum

alii gaudent esse apud te locum meritis, alii dolent non esse divitiis. Vale.

EPIST. LXXXVI

SYMMACHUS RUFINO.

Intelligebam non esse de nihilo, quod diu a litteris temperabas. Tandem patuit, impedito per ægritudinem visu, officiorum stesisse solertiam. Itaque ego illo de silentio sollicitus probare me fateor, quod asperæ rei nuntium usque ad sanitatis tuæ gaudia distulisti; ne de te ante caperem exorti incommodi sollicitudinem, quam securitatem remoti. Nunc quia valetudo tecum in gratiam redit, indulgentioribus paginis amicitiam munerare: alioquin cessantibus simile aliquid rursus timebo. Sed de hoc satis verborum est. Flavianum pectoris mei dominum, tui socium, hæere animo tuo usque ad improborum dolore, nimis gratulor. Nam sæpe apud me de tali amicitia gloriatur: hoc ego futurum ante prospexeram, virtutes utriusque considerans, quarum similitudo concordiam facit. Et ideo plus gaudii quam miraculi, capto, teque oro, ne quid in tales amicos fascino liceat. Ille enim mihi non est rogandus, cui aliud velle non expedit. Vale.

EPIST. LXXXVII.

SYMMACHUS RUFINO.

Longo orationis ambitu commendentur incogniti. Severiani autem C. V. merita, annosæ militiæ probata documentis, elaboratum testimonium non requirunt. Principem locum regendis præfecturæ urbanæ cohortibus obtinuit; in ordinem senatorium lege transcriptus est. Restat, ut post dignitatem curiæ, quæ honoribus major est, etiam reip. provinciali specimen sui præbeat: quod futurum arbitratur, si domini mei præfecti Urbi super hoc litteras promptus stipulator adjuveris. Vale.

EPIST. LXXXVIII.

SYMMACHUS RUFINO.

Silentium meum de excessu civis Emeriti lepdisimo argumento epistolæ momordisti. Nam quid exogitari facetius potuit, ad castigationem suppressi a me nuntii, quam ut Cœlii montis habitator adventitiis litteris Romæ cognoscerem? Sed mihi iudicii tui spectata gravitas induxit religionem. Metui quippe tibi hujusmodi indicio letus videri. Scis humanitatis hanc esse rationem, ut parum probatis, et ante discordi-

abus, ad vicem doloris, quem mors incutere solet, reverentiam saltim silentii deferamus. Quare parce oblique stylo cadere, quod displicere auribus tuis timui. Quinimo age circumspectioni meæ gratias, quæ tuis salibus locum facit. Atque utinam sæpe epistolas joco scribas, quas negas serio! Quid avare uteris ingenii tui copiis? Vereor ne mihi posthac utilis sit mittendis litteris abstinere. Nam proximam de te paginam offensione taciturnitatis elicui. Et ideo præstabis forsitan culpæ meæ, quod non reddis officiis. Vale.

EPIST. LXXXIX

SYMMACHUS RUFINO.

Commendam tibi Flavianum filium meum, nisi te volente esset accitus. Nihil igitur tuo beneficio derogabo. Satis est juveni meo ad argumentum grati circa te animi, quod de litteris parentis non requirit auxilium. Puto tamen convenire pietati, ut me quoque ejus nomine tibi fatear obligatum. Ex quo fiet, plura in eum congeras studii tui munera, pro quo tibi non unus obnoxius est. Vale.

EPIST. XC.

SYMMACHUS RUFINO.

Sæpe mihi auctor lætitiæ, aut primus, aut solus es; quæstorem antehac fratrem, nunc rectorem prætorianum litteris nuntiasti. In omnibus ergo litteris tuis magna aliqua mei gaudii causa est. Quid, quod et ipsa verba luxuriant, et animi sui alacritatem styli nitore testantur? Hæc cum paribus æquare non possum, voto divina convenio, ut fortuna optimorum virorum semper tuæ felicitati grata sit. Vale.

EPIST. XCI.

SYMMACHUS RUFINO.

Probitate et honore pollutibus viris nihil addit aliena oratio. Sua enim luce conspicui precariis testimoniis non juvantur. Qualis igitur quantusque sit dominus et frater meus, in aperto est. Merito ejus laudibus nostrum cedit ingenium. Hoc unum tamen prætereundum non puto, summam mihi cum illo esse officiorum familiarium societatem: quæ res etiam tibi minora merita plerumque commendat. Unde arbitror ex abundantia promptam fore in eum præclaræ tuæ mentis affectionem, quam illi et decus proprium, et meæ amicitiae prærogativa conciliat. Vale.

LIBER QUARTUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS STILICONI.

Diu siluisse me fateor, ut fiduciam scribendi tuus sermo præstaret. Sed cum perspicerem, nec dum ullo invitamento officii provocari; prior in verba salutationis erupi, plurimum rogans, ut exempli istius imitator esse digneris. Vale.

EPIST. II. CS. CS.

Abundat Flavianus filius meus, ad promerendam conciliationem honorum, suis paternisque suffragiis. Sed interest amoris, quem vere pignori meo debeo;

ne dum meritis illius nihil deesse contempserim, officium parentis omittam. Facio igitur, quod redundet, et cumulum impono perfectis. Et hoc ad conjungendum Flaviano meo præstantiæ tuæ animum multum eredo valiturum: quia mihi pro beneficio intelligis imputandum, quod illi solo iudicio detulisses. Vale.

EPIST. III. CS. CS.

Vir spectabilis Rufinus, et in ordinis nostri lectissima parte cenendus, cum in obsequia tibi debita pergeret, invidere se mihi credidit, nisi nostra susciperet. Igitur a me reddendam desert salutationem.

quam tibi sæpe deferrem, si esset facile similes invenire. Rarus igitur est sermo, quia rara est talis occasio. De ipso nihil dicimus. Meriti enim proprii conscius, suspiciones gratiæ fugit, et in examen tuum veniens non vult sui commendationem testi magis debere quam iudici. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS STILICONI.

Quid de Afrorum dolore et militarium virorum querelis consultus præcepto sacro amplissimus ordo censuerit, plane atque aperte gestorum curialium inspectione cognosces. Sed quia me quoque familiariter indicem gestæ rei esse jussisti, summam quæ decreta sunt non tacebo. Lectis domini nostri Honorii Aug. litteris atque sententiis, decursisque omnibus paginis, quæ Gildonis crimina continebant, par bonorum motus erupit. Consulti igitur in senatu more majorum (neque enim legitimo ordine iudicii auctoritas stare potuisset), ingenti causæ devotis sententiis satisfacimus. Adjecta est post rei damnationem pro alimentis populi Rom. supplicatio. In metu enim sumus, ne obsit comitatibus annonariis mediæ temporis mora, et perturbatio plebi oriat. Veniet in manus tuas, quid pronuntiaverim. Reperies et facti hujus me asseruisse justitiam, et apud D. nostrum Arcadium causam publicæ egisse concordiæ. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS STILICONI.

Commendationem non desiderat, qui ad agendas gratias pergit. Et ideo Flavianus filius meus fretus culminis tui beneficiis levat istiusmodi labore curam parentis. Restat, ut scribam, quod illius coram gratulatio sequetur, nihil esse ad integrandas fortunas hominum virtutibus tuis promptius. Reddideras inclinatum pristinum statum, et putabaris consumpsisse præstanda. Nunc adjecta est ei honorabilis evocatio, quam testimonii tui juvat auctoritas. Novos beneficiorum gradus invenis, et inconstantem putas amorem, qui incrementa non accepit. O felicis ingenii benignitatem! Quid Flaviano meo amplius velim nescio, cum tu sponte præcurrans impudentes nos facias æstimari, si adhuc aliquid optamus. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS STILICONI.

Evectiones impetrasse me gaudeo, quibus præturam filii mei, virtute qua polles, juvare dignatus es. Restat ut cumules quæ magnifici animi consuetudine præstitisti, et familiares meos in Hispania, missos ob equorum curulium coemptionem, transcurrere protinus jubeas, quia tempore futuræ editionis urgemur. Illud autem de te petere non audeo, sed tuo relinquendo iudicio, an effectum desiderii mei datis ad amicos litteris præcipias adjuvari. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS STILICONI.

Agendis tibi gratias pro Flaviano filio meo, usquequaque impari me sentio. Et cum sint verba rebus faciliora, beneficii tui magnitudinem dictis æquare non possum. Neque enim mea tantum gratulatio est,

quod cum illo honor amissus revertit in gratiam. Senatus bonique omnes, hanc inter se partiuntur. Quocirca arduum est, ut unius sermo compenset, quod tantorum affectio contraxit. Dabis igitur veniam pro te pauca dicenti. Majus quiddam est honorem restituere quam dedisse. Hæc enim fieri fortuna consentit: illud contra ipsam præstat humanitas. Præmiserat alia exempla clementiæ receptus cælo principum parens, et Flaviano meo multa casibus detracta reddiderat. Reservatus est unus et potissimus bonitatis titulus hæredi, quem magnitudinis tuæ monitu paternis beneficiis dominus Honorius adjecit, interpretatus scilicet divo principi tempus, non animum defuisse. Nunc perfecta sunt a successore consimili interrupta fato opera clementiæ. Fastigium quoddam lenissimus et augustissimus princeps cæptis genitoris imposuit; cui ad vicem gratiæ te ac tui similes opto monitores. Nam summis imperii moderatoribus pia et decora suadentes, instrumenta sunt boni sæculi. Est quidem rectori nostro divini fontis ingenium, et ad omnium virtutum cursum prompta natura. Sed, ut imagine mihi uti liceat, optimos gubernatores haud mediocriter etiam remigum manus juvat. Te vero famæ ejus amicitiosem cum fides militiæ, tum necessitudinis affectio reddit. Hinc est, quod illi promerendi undique amoris vias invenis; et majoribus occupatum mones privata fata respicere. Humani casus in fugam versi sunt, nihilque in senatu mæstum resedit. Aliis tributus, aliis integratus est honor. Uni familiæ debetur, quidquid singuli sumus. Sed jam servabo epistolæ terminos: vereor enim ne hæc ipsa afferant fastidium præclaræ verecundiæ tuæ, cum æquare non possint vicem gratiæ. Illa potius gaudia te munerentur, quæ meritorum securitas parit. Nolo ex verbis cujusquam speres tanti beneficii solutionem. Præ cæteris nosti, solum conscientiæ bonæ præmium satisfacere posse magna præstantibus. Unum tamen tanquam immoderatus adjicio, ut jugiter in Flaviano meo beneficia tua diligas. Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS STILICONI.

Intelligo ex mora et cunctatione rescripti divini, aliquid in his, quæ prætoris filii mei supplicatio comprehendit, incongruum vel dubium judicari. Atque ideo denuo tibi petitionum mearum debeo præstare rationem. De equis ob natalem domini nostri Honorii et invictissimi principis largiendis, licet hoc anno obsequii istius tempus effluerit, opinor votum meum non potuisse reprehendi. Aquæ vero theatralis et holosericarum vestium impetratio, etiam aliis ante me plerumque delata est: et ideo juvatur exemplis. Amphitheatricum spectaculum, quod editioni filii mei propter capacitatem loci opto concedi; etiam ludicris quæstorum prælusionibus non negatum, testimonio sunt rescripta; neque privilegio solis non patere consulibus. Scias a me dudum rei istius processisse principium: non ut fastigio consulari, quod proxime tui culminis felix, et olim debitus magistratus ornavit, ex hoc aliquid adderetur (neque enim

præcipuus honor rerum tantum requirit augmenta), **A** sed ne populus Romanus appetentior istiusmodi voluptatis, minoris loci urgeatur angustiis. Cæterum quid prærogativæ habeat non video, cum etiam censuales absentium munera illic soleant exhibere; quorum mediocritatem volumus æmulari. Hæc eo scribo, ne videar iniquitatis, aut insolentiæ argui, si aliquid denegetur. Sed eminentissimæ, et semper mihi reverendæ sublimitati tuæ expendendum relinquo, quid merito existimes convenire. Temere enim opinio hominum judicabit, si justa non impetrem, cum tuæ censuræ animus soleat magna præstare. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS STILICONI.

Cum sublimi excellentia tua legationem mihi amplissimus ordo mandavit, quam suscipiendam, et **B** necessitas impulit patriæ, et tui culminis provocavit auxilium. Pervectus igitur ad comitatum domini et principis nostri Honorii notitiam, magnificentiæ tuæ deferre non distuli adventus mei causam. De censuræ enim tuæ pendet arbitrio spes communis officii. Quæso igitur, ut lectis amplissimi ordinis petitionibus, quarum exempla conjunxi; inter felices magnitudinis tuæ actus, super hac quoque parte expectationem meam litteris digneris instruere. Vale.

EPIST. X. CS. CS.

Itane sublimem animum tuum mei cepit oblivio, ut tandiu exsortem colloqui tui me esse patiaris? An existimas neglectum familiaris officii æquanimiter a me posse tolerari? Quin age, ut mos est virtutibus **C** tuis, et amicitiam scriptorum celebra, simulque æstima, quam uberior ac promptior litteris tuis a me cura referenda sit, quæ etiam tacenti jugiter exhibetur. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS STILICONI.

Sæpe ad te litteras dedi, quas quidem credo suppressas. Quando enim vir servantissimus amicitiae, multisque animi bonis præditus, dignationem mihi officii tui denegasses? Fuerit hoc eorum, quibus in reddendis paginis fides defuit. Nunc eventus optabilis veterum morum sequestrem scriptis meis præstitit. Igitur diligentia, quam proficiscentis fidelitas pollicetur, erga te cultum salutationis instauro. Responsa tua facient, ut usum styli per verecundiam sero **D** repetitum, vicissitudine provocatus frequenter exerceam. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS STILICONI.

Consulatum meum liberalitate continuas, et, ut publicus parens, in futuros etiam magistratus imperialem provocas largitatem. Quo ergo mihi ore celebrandus es, qui fastigio honorum jure conspicuus, prætorios quoque instruis apparatus? cogitas enim cæteris sæculis etiam privatorum munia debere congruere. Itaque domino nostro Honorio divinæ stirpis augusto benefaciendi semper addis calorem, docesque invictum principem senatoriam mediocritatem munericibus incitare. Cui pro me agere gratias solus

omnium potes, qui ante beneficii auctor fuisti. Ego in filii mei editione testabor, cum Romanam caveam teopardorum cursus impleverit, cui justior plausus, et læta vocum suffragia debeantur. Longius pergerem, nisi tuus nobilis pudor par virtutibus cæteris, laudis onera vitaret. Ero igitur verborum modicus, dum singulari verecundiæ tuæ obsequor. Sed præcelsa sublimitas tua teneat definitum, meam gratiam, quæ parca sermonis est, in animo redundare. Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS STILICONI.

Ad patriam rediisse me nuntio, necdum compotem sanitatis. Sed si tuus adventus arriserit, spero in gratiam mecum bonam valetudinem mox esse redituram. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS STILICONI.

Cum filios nostros jugali foedere sociare vellemus, primam super hoc magnificentiam tuam meditatio nostra consuluit, ut cæpti felicitis auspiciam a parente publico sumeretur. Effectum nuptialibus votis Deus præstitit. Nunc honor sportulæ suscipiendæ culmini tuo et more, et amore solvendus est. Quæsumus recipiendo obsequio manum atque animum benignus admoveas. Hunc enim lætitiæ adhuc apicem festa nostra desiderant; ut is, qui nobis auctor ante omnes esse dignatus es jungendæ per filios necessitudinis, æque maneat approbator. Vale.

EPIST. XV.

SYMMACHUS BATHONI.

Non cadit in te ista suspicio, ut consulto amicitiam negligens fuisse credaris. Est tibi animus tenax fidei, et ut in recipiendis familiaritatibus circumspecta cautela, ita in retinendis firma constantia. Quapropter nec ante opinatus sum exemptum me numero cæterorum, quibus principio anni munus consulare tribuisti; et nunc amplius quam reliquis mihi credo delatum. Nam quod illis generalis oblatio dedit, nobis specialis cura restituit. Qua in re his quoque succensere non debeo, qui me exsortem prioris honorificentiae esse voluerunt. Neque enim aliter evenire potuisset, ut quod fraus aliena subtraxerat, his mererer. Stabit igitur apud animum meum jugis tua gratia, et memoria constantis officii nulla oblivione tenuabitur, sive error istud, seu dolus fecerit. Docuisti omnes nihil ulterius ad destruendas amicitias callidum cogitare, quas vident insidiis suis crescere. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS BATHONI.

Inter præcipua gaudiorum numero litteras tuas scilicet fraterni animi testes et veræ religionis interpretes. Eas quanto sæpius sumo, tanto impensius uberiusque desidero. Difficilis est enim satietas bonarum rerum: et tunc maxime animos jucunda quæque sollicitant, cum videntur explere. Scribe igitur, ut facis, sæpius, nec metuas ne experiaris ingratum

quem vides et amoris et sermonis tui esse tam cupidum. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS PROTADIO.

Sum quidem nimis æger animi, et præ tanto luctu obeundis impar officiis. Sed nunquam fortunæ in me tantum licebit, ut honorem tuum victus mœrore dissimulem. Quinimo litterariis delinimentis remedia vulnere meo facio. Quæ etsi pro magnitudine doloris invalida sint; medicinam tamen mihi efficacissimam tui sermonis asserunt. Quid expectem vide? Operam, si videbitur, amicitiaë debitam, ægro animo profuturam. Vale.

EPIST. XVIII

SYMMACHUS PROTADIO.

Falso apud me venandi studio gloriaris, cum thymum facundiaë spirent litteræ tuæ. Ne mihi os subleveris, alia otii, alia negotii signa sunt. Terras herbas olet rusticus: vinum anhelus ructat ganeo: nantem sequitur gravedo: vos amici camœnarum florem ructatis Heliconis. Quas tu nobis indagines leporum, quos natales canum dies, quæ venatica festa mentiris? Censen' posse me retrahi a voluminum studio in eas artes, quas tibi arrogas? Ne primævus quidem, cum ferret ætas, Amyclæos aut Molossos alere curavi. Tantum abest, ut hæc annis in senectam vergentibus velim,

Candidior postquam tondenti barba cadebat.

Sed fac velle me obire nonnunquam rusticas voluptates. Cui tandem primorum senatus tanta vacationis felicitas suppetit, ut inter patriæ curas respiret opere silvestri? Comperisti haud dudum frumentarias magnæ urbis querelas. Successit huic olei penuria; et adhuc manet de fruge causatio: hinc rerum fessi viros curiæ oratum remedia legavimus: et spes est, clementissimum, divinumque principem salutari ope consulturum petitis. Interea laborantium murmure strepit civitas. Tu nunc, amice, venaris, et nimis anxios deliciarum tuarum jactatione sollicitas. Sed qui fieri potest, ut talem tantumque te perscrutandis cubilibus leporum credam vacare? Unde ergo est, quod iisdem litteris a me poscis historiam, quibus canum tuorum festos ac profestos dies prædicas? Dissimulari studia vera non possunt. Nam fatearis invitus inter fragmenta ludicra morbum legendi. Non ibo longius. Priscas Gallorum memorias deferri in manus tuas postulas. Revolve Patavini scriptoris extrema, quibus res Cæsaris explicantur, aut si impar est desiderio tuo Livius, sume Ephemeridem C. Cæsaris, decerptam bibliotheculæ meæ, ut tibi muneri mitteretur. Hæc te origines, situs, pugnas, et quidquid fuit in moribus aut legibus Galliarum docebit. Enitar, si fors votum juvet, et am Plinii Secundi Germanica bella conquirere. Tantisper esto contentus fide operis oblatis; et fratrem nostrum Minervium scriptorum meorum doctissimum, et benignissimum judicem (cur dicam judicem, quem malo plausorem?), ac socium lectionis: quanquam hoc a te scio nequa-

quam petendum. Nihil enim bonæ rei inter vos dividi amor æquus mutuus sinit. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS PROTADIO.

A prosperis ordiendum est, quapropter in prologo, ut ita dixerim, litterarum salutem valetudinemque dico. Dehinc meorum subjicio postulatum. Flavianus vir illustris nostrum commune pignus, diu eluctatus fortunæ aspera, sed divi principis beneficio in tranquillum reductus, solvere solarium patris Jussus est, taxatione pretiorum graviter aggerata. Neque census ex illis tanto oneri convenit. Fac igitur, si quid in te opis est, ut afflictæ domui pia temporum parcat humanitas: alioquin integrata per indulgentiam bona vel auctione fenoris detrahentur. Sequetur, ut spes est, paterna benefacta juvenis Augustus; ad quem sicuti successio imperii V. C. a patre pervenit, ita bonitatis imitatio. Vale.

EPIST. XX.

SYMMACHUS PROTADIO.

Hilarasti mihi diem litteris, quæ testatæ sunt vigere apud te nostræ amicitiaë diligentiam. Multum pectori meo voluptatis illapsum est. Et sane statueram scriptis antevertere officium tuum, si te Mediolanum venisse didicissem. Dederam quippe hanc provinciam germano tuo, cujus amore tibi non cessarem, ut adventum propere nuntiaret. Sed colludio quodam moratus indicium, tibi ordiendæ salutationis primorem locum præstitit. Neque moleste fero, quod apud te gratia fratris antistat. Interea respondendum est inquisitioni, qua scire postulas, quibus actibus vitam colamus. Dum filius meus Græcis litteris initiatur, ego me denuo studiis ejus velut æqualis adjunxi. Repuerascere enim nos pietas jubet, ut litterarum dulcedinem liberis nostris labor participatus insinuet. Tuæ res non in germine, sed fruge sunt; cujus eloquentissimus juvenis, ut fando comperi, proximis facundiaë calcibus urget parentem. O te beatum, amice, si vinceris! Nostra adhuc institutio molitur florem creare, nec imperari potest unico labor. Itaque inter merum metum, et diligentiam lentus pignoris nostri profectus adolescit. Plante, ut arbitror, quæsitis satisfecimus. Nunc vicissim rerum tuarum ordinem cupio cognoscere. Facilis autem, si me dignum putes litteris, commeantium copia est, cum tabellariis in aula positi fratris utaris. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS PROTADIO.

Post urbis nostræ exitiabilem famem, re frumentaria in tranquillum reducta, oram Campaniæ accesseram. Commodum adfuit Martianus intimus vester, et mihi per vos amicus apportans litteras tuas: quas ubi lætis oculis percurri, aucta est apud me celebratorum littorum gratia. Fit enim plerumque, ut ex bonis accidentibus, honor et voluptas locorum crescat, et amoris signa præferat. Nam nemo flagrantius amicitiam colit, quam qui irascitur negligentiaë. Quod ita accipias volo, ut causa officii mei salva sit: nullum quippe delictum curæ erga te frigentis agnosco.

Quid quod proxime, teste fratre communi quem magistratus urbis amplectitur, geminam tibi salutem per epistolas dixi? Num etiam comitantium fidem debeo? Cogita in longinqua raras aut occultas hominum profectioes; adde perfidiam mandata frustrantium. Non accusabis absentis, ut spero, desidiam, si consideres, et in emittendis paginis alienam requiri occasionem, et in reddendis alienam fidelitatem. Sed quid his testimoniis diligentiam in te meam nitor asserere? Ipsum nostrum Martianum credo tibi sedulo prodidisse, quanta memoria et prædicatione tui in ore ac pectore meo vigeat. Jam vero quid de scriptis meis vel silentio sentias, non requiro: siquidem minus est, te frequenter alloqui, quam de te jugiter loqui. Quid ergo scripta postulas, quibus sæpe male creditur? hoc liberius, hoc verius est, quod defertur absentis. Itaque, ut vis, gloriare styli frequentia, ego officium tuum vinco iudicio. Vale.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS PROTADIO.

Geminus pariter in manus meas a te sermo pervenit, dum multijugis officiis amicitiam nostram pergis excolere. Quo exemplo, licet omnis affectio modo non munere censeatur, reddo tibi binas litteras, quarum alias frater noster Eusebius pars pectoris mei, has vero frugis optimæ juvenis Martyrius exhibebit. Simulque convenio, ut fidem solutionis istius memineris æmulari, cum te cœperit frequentium paginarum vicissim fenus urgere. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS PROTADIO.

Observatio quædam me hucusque cohibebat, ne litteras primus emitterem. Hunc enim morem quædam institutio vetusta constituit; ut eorum ante recurrat affatus, quos a proprio lare peregrinatio longa disternat. Ago itaque atque habeo uberes gratias præventus officio, quo te languore discusso rectius valere cognovi, et mihi ad scribendum manum quodammodo esse reseratam. Pro qua re meliores tibi opto processus. Nam etsi secundum mores ac natales tuos honorum culmen indeptus es; necdum tamen perfectum præmium debitamque mercedem tibi fortuna restituit. Quæ etsi in te magna contulerit, nunquam tuum æquabit meritum. Nunc redeo ad verba solemnia, quibus salutationis officium de more persolvens, mutuam munus expesco. Intelligis enim vicissitudine scribentium animos incitari. Vale.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS PROTADIO.

Exstant in monumentis Sallustianis Africani litteræ quas Jugurtha post excidium Numantinum ad Micypsam testes decoris sui pertulit. Has ego in præsentia fratris nostri Florentini nomine ad verbum mandandas paginis puto: quia ambo in negotiis suis pari gloria splenduerunt, ita utriusque virtuti idem testimonii honor congruit. Et illum quidem Scipio regi Numidæ volens reddidit: nos inviti tanto ornamento tibi cedimus. Fatendum quippe est, in gratiam tuam factum, ut hunc abire pateremur.

A De me, si quid pro amicitia postulas edoceri, erit quæditorum index, qui rerum mearum arbiter fuit. Tantum epistolæ meæ crede, quod valeam, tuique diligentiam colam, quam mihi de te invicem fides æmula pollicetur. Vale.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS PROTADIO.

Desideravi litteras tuas adventantibus multis, quos mihi sermonem tuum præsumpseram tradituros. Sed ubi expectationem meam spes ista frustrata est, ultro etiam alloqui studui, ut te exemplo officii ad curam similem provocarem. Quæso igitur ne amicitie vigorem languere, et munia frigere patiaris, quæ impatienter requiro; licet noverim diligentiam circa me tuam, etiam cum scripti abstinens sis, fido animo contineri. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS PROTADIO.

Amplissima redundo lætitia, cum video litterariis officiis meis honorem parilem non negari; atque ideo exercendi styli amore destimulor. Neque enim fas est torpere studium, quod æqua benignitas compensatione gratiæ muneratur. Plura vellem; sed verecundiam tuam nimio laudis excursu non oportet onerari. Vale, et amicitiam, sicuti facis, in exemplum tuere. Nos etsi elegantia sermonis impares sumus, constantia religionis pares esse nitimur. Iterum vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS PROTADIO.

C Ut desidem scribendi sæpe accusas. Quid doleam magis, nescio. Sermo omissus amicitie negligentiam videtur arguere, parcus infantiam. Malo tamen ingenio meo convicium, quam moribus facias: quibus, quandiu ipse mei sum memor, objicere tui oblivionem non potes. Castigasti item, quod te fratribus tuis dicenda salute consociem. Sum quidem loquendi pauper et tenax cartulæ. Sed te mihi dare vitio non oportet, quod illos constat amplecti. Facit autem lex curiæ nostræ, ut majoris apud me numeri antistet auctoritas. Quid si vos una ad mensæ genialitatem vocarem? Nolles eodem cum fratribus thoro accipi? Nec invideris, si unius epistolæ creditor, quæstum quodammodo de vobis usuræ triplicis exerceo. Nihil enim mihi a singulis pro altero solvitur. Aut cur mea officia dividi postulatis, qui ad exprobrandum vestra conjungi is? Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS PROTADIO.

Ingenia humana prompta ad arguendum esse omnibus liquet. Sed tu qui inter bona rara numeraris, omitte sectari per naturam faciliora; et defensionem longi silentii mei suscipe, quæ abundat plurimis justitiæ patrociniis; si contempleris ad viciniam Rheni, a qua nunc et optimus princeps, et potissimus magistratus abest, nullum nostrarum partium interea loci commere. Fors fuit, an quis tantum viæ ob rem privatam mihi ignoratus arripiat. Tibi proficiscentium Romam major facultas. Primo, quia in

commune imperil caput undique gentium convenitur : A tum quod clementissimum principem in hac parte degentem, varia omnium desideria, vel necessitates sequuntur. Et tamen cum tabellarios tibi plures causæ offerant, æque a stylo temperas, nec ulla a nobis expostulatione perstringeris. Facit enim securitas mea, ut diligi me etiam a tacente non ambigam. Ergo amicitiae nostræ fiducia non ex litteris pendeat. Illarum intervalla fors facit. Fides autem mutæ diligentiae indignatur linguæ assertionem. Ad hoc etiam prolixas epistolas petis, tanquam facturus periculum, quantum in scribendo cana ætate profecerim. Semper quidem similis arenis rivulis, laxiores ripas refugi, ut inopiam brevitatis affecta celeret. Nunc graves quoque anni, si quid de pectore meo stillabat, ebiberunt. Præterea nihil argumenti B suppetit ad propaganda que scribimus. Nosti otium meum, de quo apud te largiter loqui utriusque fastidium est. Magnis negotiis plura verba conveniunt. Nobis idem sit linguæ modus, qui fortunæ est. Mallem, Aboriginum more, dictionem salutis æternæ ligno aut corticibus scribere. Ægyptus papyri volumina bibliothecis foroque texuerit. Sufficiat aliquando celebrandæ amicitiae; si vales, bene est. Opto has ipsas, quas tu breves quereris, salutationum vices, dum absumus, inter nos longum manere. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS PROTADIO.

Spero te, ut fando didici, ad vicina venturum. Fors fuit, an vera compererim. Ego tamen, vel C tradendas coram tibi a fratre nostro Minervio duas orationunculas meas, vel mittendas in patriam fidelitati ejus ingessi. Parcus esse in hac epistola debeo. Illis enim, quæ legenda suscipies, amor avarus explebitur. Commoneo tamen, ne orationis unius titulo mutetur de me existimatio tua. Nam repudiata censura gravat nos principio, sola argumenti inspectione. Sed ubi dicta legeris, cum sententia mea in gratiam revertaris. Hanc partem, quæ tempestate rejecta est, totius ordinis nostri antetulit auctoritas; ne sub specioso nomine fores impotentiae ambire solitis panderentur. Plures utilitatis et honestatis assertiones in ipso corpore orationis invenies. De utroque opere judicium tuum cura nostra desiderat. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS PROTADIO.

Silentii inter nos simile scis esse delictum : atque ideo injuste mihi culpæ datur, quod utrique commune est. Et tamen defensio mihi suppetit : quia nec profectiones commitantium notescunt; et tu non iisdem sedibus immoraris : dum aut Treviros civica religione, aut quinque provincias otii voluptate commutas. Mihi est Romæ jugis statio; et major nunc causa residendi, ex quo me viri excelsi germani tui presentis et cura retinet, et juvat gloria. Una igitur via sociare scripta potuisti, quæ frater et fratri æquandus acciperent. Quod a te gaudeo vel sero curatum. Nec tamen cum a litteris temperares, ullam decessio-

nem diligentiae in me tuæ factam putavi. Tanta est enim securitas veræ amicitiae, ut de sua fide estimationem mutui amoris assumat. Plura in hunc modum dicere piget. Quare transeo ad eam sermonis tui partem quæ orationum mearum desiderium videtur attingere. Ais in manus tuas scripta nostra venisse, fratre nostro Minervio proditore, qui frivolis meis litterata potius curiositate, quam justa delectatione non abstinet. Si tibi tantum otii est, ut ad fastidium detergendum nonnulla etiam insulsa conquiras, quidquid stylo elaboravimus, exhibebo; securus veniæ, quam mihi spondet animi tui caritas. Pene præterii, quod loco principe accusare debueram. Itane epistolarum nostrarum simplex usus interiit, ut paginis tuis lenocinia ævi præsentis anteferas? Redeamus quin ergo ad infucatos nominum titulos; et cum dicitur aut redditur salus, nihil ipsis vocabulis nostris honoratius ac blandius esse duca-

B mus. Exemplo certe tibi sit epistola mea : quam si æmulari spreveris, et arrogantiae notatus videbor, et cæteris aggregatus, quorum magnus suspectus in verbis est, nullus cultus in sensibus. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS PROTADIO.

Mediolanum te idem qui me consul acciverat. Speravi quod nos in unum votiva causa conduceret. Sed ubi per valetudinem defuisti, ægerrime expectati gaudii dispendium tuli. Nunc peractis supra omnium magnanimitatem consularibus festis, Romam revertor; quo se amplissimus magistratus venturum protinus genero astipulante promisit. Quam vellem, si etiam in solidum redit sanitas, compensares adventu veniam superiorem, atque una via et senatui deferres officium voluntarium, et consuli debitum solveres. Sed unde mihi optare tantum, cum frustra fuerit sperasse leviora? Quandiu venatui togam præferes? Vale.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS PROTADIO.

Crescere inter nos quotidie amoris debitum volo. Sed epistolis tuis nihil opto debere, quæ mihi plerumque exprobantur, ut desidi. Ergo geminis litteris tuis non simul mihi redditis, pari numero, sed conjuncta emissionem respondeo. Valeamus, quantum ætas admittit declivis in senium. Raro nobis ager visitur, D sed multo rarior est usus legendi. Tibi et rusticare et erudiri plurimum licet. Inde est, quod nos frequenter alloqueris : quia omne tempus, ut quæretur ingenio, otio vindicatur. Sed fiduciae tuæ audacia nostra non cesserit. Haurias licet monumenta prisca, et ipse paginis ediscenda committas. Sollicitabo tamen arenis verbis scripta istius, quem amore et judicio me legere necesse est, ut compensari illorum damna que negligo. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS PROTADIO.

Delectaris epistolis meis. Credo. Hinc est, quod eas sæpe et ardentem efflagitas. Sed non statim mereor desidis notam, si nequeo tui amoris in me

avaritiæ satisfacere. An interlabi amicitiae memoriam per silentium putas? Cave talia de animis opinari, quorum æterna judicia sunt. Habet enim plurimum ponderis fides, et alligata voluntario sacramento styli admonitione non indiget. Hæc a me tibi an non semper scripta sunt? Nec tamen deseris inveteratam querelam. Quid si præstat longum tacere? Non vides oracula olim locuta desiisse, nec ullas in antro Cumano litteras legi, Dodonam loqui frondibus, nec de spiraculis Delphicis ullum carmen audiri? Patere igitur, ut homulus Promethei manu fictus mandare cessem papyro, quæ dudum in vatium foliis non leguntur. Nolo tamen denuntiatum tibi a me silentium suspiceris. Tenebo in scribendo tantam mensuram temporis, quantum inter nos locis absumus. Tu quoque impatientiam vince ratione quæ non sinit ut tibi quotidie litteræ meæ in vicinia Rhemi posito a nostro Albula deferantur. Vale.

EPIST. XXXIV.

SYMMACHUS PROTADIO.

Magni sunt quidem fructus quos de litteris tuis capio. Sed fiunt uberiores, dum per communium fratrum manus transeunt. Singuli enim scriptis tuis de suo aliquid apponunt. Tibi igitur acceptum fero quidquid ex omnium ore conquirō. Sed rursus expe-
 C pende quanto labore respondeam tot ingeniorum sublimium varietati. Nam pares estis, nec tamen similes. Ergo non minorem mihi rependenda afferunt difficultatem, quam accepta dulcedinem. Hanc omnibus humanis gaudiis legem natura dixit, ut curæ voluptatem sequantur. Natæ subolis primus parentes dies hilarat; mox pii metus brevem gratiam fugant. Honor in exordiis lætus est, dehinc animos laborum æstus ingreditur. Longum fiat, si pergam similia contexere. Etiam ea mihi advertendum est quæ fas sit de tanto viro dicere. Temere jurasti. Mandari enim perituræ chartæ epistolas quereris, alligasti sacramento enorme iudicium. Itane me ludos facis, ut quæ apud te incuriosius loquor, in styli caudices, aut tiliæ pugillares censeas transferenda, ne facilis senectus papyri scripta corrumpat? Et Martiorum quidem vatium divinatio caducis corticibus inculcata est. Monitus Cumanos lintea texta sumpserunt. Tu etiam sericis voluminibus Achemenio more infundi litteras meas præcipis. Magna sunt auctoritatis tuæ
 D pondera, nec possum gratiosum putare quod tu juratus allegas: sed dum me rursus inspicio, labascit fides, et refragatur testimonio conscientia. Ita quod credibile persona iudicis facit, diffidentia respuit audientis. Igitur solus ambigua submovebis, si amorem tuum posthac parcius loqui de laudibus meis jusseris. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS MINERVIO.

Obrepsisti verecundiæ meæ ut prior scriberes: vadatum me tibi hoc munere velim credas. Sed non fero ut ædes quodammodo amicitiae novus salutator adesse videaris. Jamdudum virtutes tuas pares fraternalis in pectoris mei possessionem recepi. Crevisisti

PATROL. XVIII.

A etiam pro parte legitima paternæ in me familiaritatis successionem, licet singulis vobis soliditas mei amoris accesserit: quia bona animi etsi spargi in plures putantur, unicuique tamen plena et indivisa proficiunt. Præterea cum Palatinæ eloquentiæ militares, porrexi amicitiae tuæ dexteram. Quare tot tantisque pignoribus annexi, non æstimemus de epistolari tirocinio caritatis artem. Nam ut animus celerior est litteris, ita prius fuit amare quam scribere. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS MINERVIO.

Postquam te Mediolanum venisse asseveratio comitantium palam fecit, speravi de proximo litteras tuas; sed ubi elusa est expectatio mea, nec successit ullum spei pretium, præsumptum de te officium operi meo vindicavi. Auxit præterea scribendi causam vir spectabilis frater meus Bassus, qui paulisper avulsus a nobis, transponi a me in pectus tuum debuit. Adjeci alteram paginam reddendam germano tuo, cum tibi fors in patriam reditum secundaverit. Asperserat nos ille jam dudum facundiæ suæ floribus, et Galliarum prisca monumenta jucundo otio exscribenda mandaverat. Optato accidit ut ei per te utrumque reddatur, honor epistolæ meæ, et expetitæ fructus historiæ. Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS MINERVIO.

C Paulus amicus meus jamdiu ærario sacro militat, sed non pro gradu militiæ spectandus tibi. Nam probitate morum suorum mediocritatem vincit officii. Nec despexeris hominem, si numerum ejus stipendiorum examines. Tardiores habet processus verecundia, quæ facit ut intra merita sui honoris hæreat. Nec tamen pœnitet longum stitisse. Tuo enim iudicio reservatus est, sub quo emergere maximum moræ pretium. Cum igitur illi vitæ integritas, militiæ ætas suffragium ferat, dignum est ut ad debitos fructus me precatore, te auctore perveniat. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS MINERVIO.

D Gaudentius amicus meus in gremium patrocini tui confugit, vir omnibus rebus amari dignus. Genus ei senatorium est, mens et modestia origine sua ac stirpe nobilior. Si fuco gratiæ infectum testimonium meum non putas, suscipe diligendum. Longa obsequiorum ejus inspectio faciet ut me iudices minora dixisse. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS MINERVIO.

Ama Flavianum dominum et filium meum quantum me velle interpretaris: et si fieri potest, certamen mecum de amore ejus ingredi. Gaudebo si viceris. Sed hoc mihi tunc probetur, cum et ipse te colere supra mensuram diligentiae meæ cœperit. Nam si amicitia de mutuis constat officiis, facile erit ut ex illius animo tuum metiar. Vale.

EPIST. XL.

SYMMACHUS MINERVIO.

Si consideres quanta sit innocentium raritas, amabis Desiderium filium meum, in paucorum electione numerandum. De quo non falli iudicium meum statures, cum in examen tuum venerit. Interim quæso ut illi per me amicitie tuæ sacrarium recludatur, et præstes anrem benignam causarum sacrarum iusta narranti. Si quid in eum bene consulueris, absolvetur fides mea, quæ apud illum spem beneficentiæ tuæ fideliter persolvit. Vale.

EPIST. XLI.

SYMMACHUS MINERVIO.

In absolvendo Rustico nostro votum tibi detuli: opem filius meus Cæcilianus exhibuit. Non est igitur meæ verecundiæ rapere gratiam laboris alieni. Ambo ipsi acceptum feramus, quod agi cura tua præcepit, exsequi mea valetudo non potuit. Vale.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS MINERVIO.

Scio quid de me sentias: sed certus iudicii tui nunc recuso laudari. Æmulare certe quod te tacitus admiror, quia plus habet ponderis recta veneratio. Relinquamus verborum blanditiis novis inter se amicis. Illos juvent alternâ præconia usque ad fidem fœderis. Nostra caritas adyto pectorum recondatur. Ipsa habitatio cordis in operto est. Inde me tua cura respiciat. Sed non est meum formam scribendis epistolis dare, illud tantum cogites volo: cum sis ad prædicandum liberalissimus, parum mihi videri posse quod a te laudor, nisi amplius obliger. Præterea scire postulo cur servata in præmissis nominibus nostris vetustas defuerit litterarum contextioni. Juvet alios titulo sublimitatis attolli. Ego magnificentiæ appellationem recuso, nisi forte me improbum putas, quod honori tuo eadem delinimenta non defero. Amor fictus in illa verba submittitur. Amicitie cultus ingenuus est. Alba velamina, non segmentati amictus fidem vestiant. Quo mihi altus reverentiæ gradus? Amari a fratre malo quam suspici. Vale.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS MINERVIO.

Eusebius familiarissimus meus, idem vetus miles privati ararii diu morbo obstante obsequio tuo defuit. Orandus es mihi ne inter resides annotetur. Sed impetratio veniæ non manebit, nisi illi aliquid beneficii propitiatus adjeceris. Quæso igitur flagitandis per Etruriam publicis debitis sollicitudinem navare jubeatur, ut longæ absentie culpam commendatione aliqua laboris amoveat. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS MINERVIO.

Semper quidem mihi salutatio a te profecta gaudium creat, sed ea præcipue quæ familiaribus apportanda committitur. Adjicit enim scriptis digna quæsitum, et de te tradit auditui, si quid defuit lectioni. Velut nunc Sebastius vester, post epistolam tuam redditam, quamdam mihi satin' ex voto ageres, sciscitanti, imaginem præsentie tuæ exhibuit. Idem nunc

A de otio meo, quæ velis nosse narrabit, nam me in silvis Laurentibus continuatus est rurali quieti in hærentem. Quid enim magis assectandum est mihi, collapsam valetudinem nonnunquam sarcienti, turbas sæpe declinanti, litterarum innocentiam semper diligenti. Vale.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS MINERVIO.

Fiducia mihi styli atque ingenii nulla est. Sed tua benignitas ausus meos provocat. Misi igitur ad eruditionem tuam duas oratiunculas nostras: quarum una ad Polybii filium pertinens, ex recenti negotio nata est, altera dudum, cum res in curia agitaretur, a me parata, nunc opere largiore aucta processit: huic argumentum est repudiata censura, quam tunc totius senatus fugavit auctoritas. Nolo mireris gravissimum ordinem magisterium respuisse. In oratione nostra non leves causas evitatae hujus potestatis invenies. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS MINERVIO.

Spectatae frugis viros apud te debeo commendare, quia præcipuum munus est ut tuis amicitis inserantur. Suscipe igitur, quæso, de ortu et moribus facile summates, eosque in primore congressu penitrali familiaritate dignare. Legationem illis Campanorum provincialium commune mandavit. Abundat justitia negotium; personas mea cura commendat. Advertis duas esse causas exercendæ in eos benignitatis, pro quibus publice æquitas petitionum, privatim non gratiosus laudator intervenit. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS MINERVIO.

Vidi Romæ Protadum filium nostrum, cujus commendationi nihil ex familie vestrae ornamentis præter litteras tuas defuit. Quas cum desiderassem, ceteriore Gallia imperatum sibi a socero iter, tu procul agente respondit. Excusationem juvenis non libenter accepi; cætera morum probavi. Satis est hoc auribus patris, cui nolo in me gratiosum videri testimonium brevis experimenti. Simul vereor ne quid amoris tuo in filium derogem; quem non decet juvari a te per suffragium conciliationis alienæ. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS MINERVIO.

Litteras nonnullis humanitate præstamus. Has autem domino et fratri meo Basso, qui sororis æquitate non discrepat; quin potius juris auxiliis munitur. Nam rebellem servum sibi poscit adduci, ad cujus investigationem nec præcepti cœlestis auctoritas, nec Africani comitis vigor potuit pervenire: siquidem facinoris audacis conscius imminentem pœnam laterarum vitavit effugio. Cum igitur super ejus facto atque nequitia ad te vir laudabilis Africæ comes scriptum publicum dedisse dicatur, erit justitiæ et benignitatis tuæ in nostrum favorem divinum provocare iudicium, ne ulterius innocens domus commentis ferialibus vilis mancipii terreatur. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS MINERVIO.

Et quum Mediolani degerem cultum circa te salutationis exercui; et nunc remenso itinere operam sedulam litterario muneri non negavi. Expectas credo ut gratiam repetam scriptiois. Illam plane non mea efflagitatio, sed tua affectio pollicetur. Exigant styli vicem, qui animi non merentur. Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS FLORENTINO.

Diu super adventu fratris postulatum a me indicium distulisti; credo, ut salutationis honorificentia præveniret. Agnosco religiosa colludia, nec tamen credo, et ultro in certamen scriptorum familiarium solus duos advoco. Otium tibi, inquires, hanc officiorum fiduciam præstat. Quid, quod te magis quæsturæ honos, et condendarum sanctionum usus excoluit? Cum illo autem mihi privatæ vitæ conditio communis est. Atque utinam boni principis circumspectio, ipsius quoque operam sibi vindicet. Ferendum: ambo devotione placeatis, si circa me litteris ambo cessetis. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS FLORENTINO.

Omnia te facere ad salutem Flaviani, viri ornatisissimi, pignoris mei, rebus experior. Hinc mihi spes oritur, atque animus assurgit, posse ejus cætera incommoda te medico sanari. Adeptus enim divi principis lenitate, quæ magna sunt; uno adhuc, ut ita dixerim, infortunii nodo strangulatur; quod homo tenuis, et nunc labe patrimonii graviter exhaustus, paterni solati æstimationem jubetur exsolvere. Ergo per te ac tui similes amoliri oportet imminentem ruinam. Nec res impetratione difficilis est. Nam quod plerisque sua invidia laborantibus imperialis remisit humanitas; id patris nomine postulatum, multo æquior venia relaxabit. Proficiet ista concessio etiam temporum gloriæ, si quod beneficiis principis deerat, pius successor adjecerit. Vale.

EPIST. LII.

SYMMACHUS FLORENTINO.

Verbis nequeo complecti quot gaudia mihi pariter dies unus invexerit. Agnoscis credo causam, cujus auctor fuisti. Nam geminas fratrum communium litteras in cumulum extulit tertius honor scriptorum tuorum. Itaque ut rerum bonarum difficilis est electio, paulisper hæsi quam primam paginam recensem; tantum apud me erat desiderium singularum. Mox omnes arguto legendi transitu percurri, ne inspectionem residentis morarer. Nec semel legisse sufficit, ut si quid aviditas prima perstrinxerat, inculcaret iteratio. Erat in verbis uniuscujusque varius elocutionum lepos, quo solo litteræ discrepabant. Nam omnes mens una dictaverat. Possem bona fide adjicere majora. Sed tuæ aures, licet fratrum laudibus gaudeant, communionem tamen gloriosi testimonii per verecundiam non ferunt. Restat ut tibi reditum meum sub quadam curiæ invitatione poscenti, pauca respondeam. Ad idus Novembres modo eventus

A adjuvet destinata, recurrere ad conspectum vestrum paramus. Si promissi dies serus videtur, legationem senatus per me nolo differri quæ dudum viris illustribus credita et istructa mandatis, neque personarum, neque petitionum requirit adjectionem. Decet igitur stare dispositis, nec fas est exemplo proximæ dissensionis per novos tractatus confirmata subverti. Hæc ante me, ut scribis, etiam ipse vidisti, quo magis placitis inhærendum est, quæ mihi commendat auctoritas tua, et tibi noster assensus. Vale.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS FLORENTINO.

In enim militiæ gradum labore venisti, ut Benedicti amici mei fortunam debeas adjuvare, quem nulli obnoxium crimini fortunæ iniquitas loco depulit, et honore privavit. Huic ad promerendum favorem tuum non solum ipsius probitas, sed etiam commendatio mea aditum debet aperire. Credo enim tanti apud te litteras meas esse momenti, ut effectum sperare fas fuerit, etiamsi ardua postularem. Quod ideo commemorandum putavi, ut intelligas, quid de animo tuo atque amicitia sentiamus, vel quantum prodesse huic debeat vel adesse justitia. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS FLORENTINO.

Purgas quod adhuc usque siluisti. Communis hæc culpa est. Nam me quoque a litterali commercio diu infirma valetudo revocavit. Inhorruisse te puto, postquam de me cognitu amara legisti. Redi in habitum animi lætiorem: Deo quippe auctore sanitatem refovi. Facilis igitur litterariæ cessationis utrique venia sit. Ambo nobis invicem remittamus, quod ambo deliquimus. Sed quid mihi insusurras Africanæ tenues commeatus? Absit ut præsens annus imitetur fortunam superiorum. Intercludet, ut spero, providentia tristes casuum vias, sacris auribus edocendis, et castigatione judicium, quos alimentaria spectat invectio. Nec spes dies obstruit. Nam mare adhuc justis cursibus patet, et nondum in hyemem præcipitat autumnus. Placet tamen inter hæc, quod inæstuas, et pio metu anteveritis necessariam. Remunerabitur curam melior eventus, et landis tuæ fructus efficiet ut tibi sit dulce postea timuisse. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS FLORENTINO.

Dictam mihi a te salutem pari honore compenso. Vellem utrique nostrum sæpe alternandi styli usus veniret. Sed quia hoc longinqua non sinunt cadere pro voto communi, patientiæ ratio satisfaciat. Debet certe prompta esse inter nos moræ mutuæ venia. Non eadem facilitate purgabis; quod filii nostri Minervii nuptias aliorum potius relatu quam litteris tuis comperi. An veritus es ne a te numisma auro cusum desiderarem? Potuit jacturam sportulæ tacere verecundia mea. Negationem gaudii amor nescit ignoscere. Et tamen, ut sum placido in meos animo, spondeo tibi remissionem hujus offensionis, cum de nepote suscepto antevereris scripto nuntiorum celeritatem. Vale.

EPIST. LVI.

EXPLICIT AD FLORENTINUM. INCIPIT IN COMMUNE
FRATRIBUS MINERVIO, PROTADIO ET FLORENTINO.

Et vestra concordia, et mea per hos dies imbecillitas facit, ut vos unius paginæ salutatione conjungam. Erit hoc aut probabile pro consortio vestri amoris, aut ignoscendum pro statu temporis. Æstimabitis enim virium nostrarum fatigationem, cum vos in subscriptione istius epistolæ precaria manus moveri. Ad hoc filii nostri Nemesii pia ad larem patremque properatio, magis contestationem de me solemnis officii quam satisfactionem desideravit. Res postulat, ut salute præfata, florentissimæ indoli ejus testimonium feram. Sed vercor ne ostentare operam meam videar; quæ plus juveni benarum artium contulisset, nisi fraternus casus frogisset cursum duorum. Hoc tamen sincerissima fide dixerim; minutam quidem de altero parentum ejus felicitatem; sed posse istum suorum gaudio pro utroque sufficere. Valete.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS MINERVIO, PROTADIO, FLORENTINO.

Relegite viam dissimulati hactenus moris, me officiorum familiarium præsole, qui prior rupi commune dictum. Nec pro numero vestro epistolas peto, quamvis hanc vicissitudinem singulorum amor mihi debeat. Magnæ indulgentiæ res est, ut fenus quod vobis solus exhibeo, alterna remuneratione solvatis. Valete.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Annos gaudii fructus ex litteris capio. Hunc redditum mihi, has opes pendit Hispania. Itaque ubi propulsa hyeme patescunt navium viæ, paginas tuas commendo ventis, quas iste annus frequentes quidem, seras tamen reddit. Nam decedebat autumnus cum homines tui Tiberina tetigerunt. Hinc factum est ut hærerent apud nos defectu navigationis. Sua deo igitur eorum moras pro tua justitia boni consulas. Quamvis prius nomine meo venia poscenda sit, quod de curulibus equis quatuor, datum mihi a te jus electionis omiserim. Velim credas hanc abstinentiam non fuisse fastidii. Sed quia nullum eorum jugo alacrem, vel dorso mitem probavi, optio meritis non excitata cessit e re nata. Opportunum videtur diligentiam tuam precibus ambire, ut in prætoriam filii mei functionem visu et cursu nobiles præparentur. Gemina ante hac editionis claritudine in os hominum venimus. Satisfaciendum videtur expectationi, quæ crevit exemplis. Quare amori tuo laudis nostræ commendo causam, quæ paulisper censuram viæ tuæ, gravitatemque animi ad populares aures debet inflectere, domo pretium apportabitur, tuo arbitrato nobilium quadrigarum dominis inferendum. Solam de amicitia tua electionis curam requiro. Factu facile est, cum sit dives equini pecoris Hispania, et magnus gregum numerus copiam præstet examini. Vale.

A

EPIST. LIX.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Sum quidem sermonis tui nimius flagitator. Silentii intervalla non arguo, sed suspicor aliquid amicitiae nostræ ex alloquii raritate decedere; qui sciam in pectoribus sedem esse religionis, levamen desiderii ex ore proficisci. Prius res igitur litteræ meæ magis desiderium sermonis tui, quam castigationem taciturnitatis habuerunt: et ideo elaborandum tibi non est, ut mihi amoris tui fidem facias: nam tui animi de meo sumo iudicium: siquidem nullus verior æstimator est alieni amoris, quam qui de suo sumit exemplum. His ita positus, quia in re aperta piget es et prolixum, designatum tibi ad urbanam præturam filium meum nuntio. Intelligis quid sibi hoc indicium velit. Quadrigarum curulum nobilitas præparanda. Ac pretium proxima abhinc æstate mittemus, sed jam necessitatem præcurrat electio: multum enim valet ejusmodi in rebus longior diligentia. Quapropter accingere, ut quæstoriam quondam filii mei magnificentiam, cui per te illustris fama quæsitæ, secundus ejusdem superet magistratus. Verus quinque et maximus laudis profectus est, quoties sequentibus priora vincuntur. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Præturam filii mei, si fors dictum juvet, proximo us annus expectat. Equorum mihi curulum nobilitas præparanda est, tibi curanda: ut expectationi populi Romani mea pecunia, tua cura respondeat. Hoc me crebris litteris postulasse meministi. Nunc mihi admonitionis verba, non repetitionis adhibenda sunt: et tamen cum voluntas in nos tua ambitum non requirat, in tantum me votiva sollicitant ut anxias auribus tuis tanquam novus petitor ingeram preces. Viacenda est enim mihi fama exemplorum, quæ post consularem munificentiam domus nostræ, et filii mei quæstoriam functionem, nihil de nobis mediocre promittit. Hæc igitur petitionis summa est, ut me diligentia tua præteritæ gloriæ parem faciat. Pretia pro tua æquitate numeranda familiares mei incunctanter exsolvent. Tui beneficii erit, ut quidquid ad curule certamen generosum gignit Hispania, vel domo præbeas, vel de aliorum gregibus excerpas. Non vereor inter hæc ne me appetentem plebeie laudis existimes. Scis enim pro tua sapientia magnæ urbis magistratibus angustis animos non convenire. Hoc etiam Tullius tuus præcipit, luxura in privatis negotiis arguens, in publicis magnificentiam probans. Quare ex summis opibus juvena Romani anni speciosum colorem; venturus in partem popularis favoris, si nobis ex tuo beneficio celebrior fama provenerit. Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Tuentius tuus in utramvis aurem somnum capessat. Nihil enim magna dignitas a paupere petit. Sit fortasse plerisque ipsa inopia gravis: habet tamen alieni oneris exceptionem. Adjice, si placet, securitati ejus sacerdotii privilegium, et unius hominis monumenta

multiplicia. Mihi videtur validior esse omnibus vacationum remediis exhausta fortuna. Sed velim no-
veris quæsitores glebæ senatoriæ protinus affuturos, sperandamque Tuentii veniam pleniorē, si fidem paupertatis ejus exploratio ratam fecerit. Interea tutus prioribus gestis agat liberum. Nihil novabitur post illustris viri Felicis pro illo judicationem; modo allegatas dudum senatoris angustias astruat examinis diligentia. Nunc mihi amice objurgandus es, qui cum vicina itinera perstrinxeris, flectere ad nos habenas longum putasti. Dedisset Hispania Romæ posito moræ veniam. Novit enim submittere desideria sua cunctarum provinciarum parenti. Nec ita avara est ut nobis propria bona nolit ostendere. Quare fraudati gratia tui, secundos amicitiae fructus sedulo postulamus, ut quoties fors copiam dederit legamus saltim qui videre maluimus. Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Et amicitia nostra in ore multorum est, et laus equorum tuorum longinqua penetravit. Hinc fit ut suæ quisque patriæ magistratus meæ commendationis opem postulet, gregum tuorum fama illectus. Ea propter summates Antiochensium missi ad mercandas quadrigas, juvari apud te sermonis nostri conciliatione voluerunt. Annue, quæso, longum peregrinatis, et electionis, et pretii justam benignitatem; quæ homines opinionem blandam secutos, de tuo studio meoque merito verum sperasse confirmet. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Fas sit dicere: equorum curulium copia non egemus, sed incitat nos præturæ mora ad desiderium muneris largioris. Si ergo dulcis est (ut assolet) mandati mei exsecutio, quatuor ex grege Laudacianorum quadrigas, quas tua defloret electio, ad me opto deduci, cum primum mare navigatio verna patefecerit. Ego pretium quod signaverint litteræ tuæ in rem missis remunerabo. Quanquam hoc spondere non debui, quia fides amicitiae syngrapham non requirit. Credo mireris cur non potius de gregibus tuis postulem, qui potissimos Iberorum nobilitate prævertunt. Fastidium uniformis spectaculi patitur civitas, cujus satietas mihi varietate vincenda est. Tuæ modo diligentiae sit adhibere judicium, et ex alienis stabulis æquare laudem tuorum. Nam cum res amici agitur, hos quoque proprios debes putare quos elegeris. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Nemo unquam pervector tuorum apicum vacuus ejusdem muneris ad te revertit, tu tamen inrequentiam nobis vitio ducis, et ultro curam tuæ assiduitatis exprobras. Facis hoc amantium more, apud quos officiorum talium, etiam cum redundant, sitis magna est. Nec tantum epistolas poscis, oratiunculas quoque nostras non editas deferri in manus tuas præcipis: quæ res videtur ostendere quid judicii habeas de his quas ante sumpsi. Nullum enim deside-

rium ad secunda progreditur, si priora displiceant. Misi igitur ex recentioribus numero quinque, quorum uni jam fiduciam fecit publicus favor. Sed post sententiam gentis togatæ, adhuc expectatione judicii tui pendeo, quod volo juratus emittas, quia convenit vinciri sacramento fidem, si quando amicitia in suspicionem gratiæ venerit. Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS EUPRAXIO.

Jamdudum in expectatione litterarum tuarum eram, incertus animi quid sibi vellet tam longa cessatio. Sed ubi compotem desiderati muneris reddidisti, cura venit in gaudium. Et revera ita natura paratum est, ut expetiti diu officii querela decedat, si potiamur optato. Ergo magno impensu gratulor integratum mihi esse pignus religionis. Præstabis ne hujus opinionis frustra sim, cum diligentiam mei continuo amore servaveris. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS EUSIGNIO

Videro quid justitia temporum, quid causæ nostræ bonitas, quid cura tua, si tamen tibi cordi sum, efficere possit. Ego in fratre meo Eusebio V. C. votum servati circa nos moderaminis amplector, ejusque probitatem mente colo, sermone commendo. Et ille licet boni propositi præmium non requirat; tamen honestam vitam de tua amicitia optamus exsolvere. Feceris igitur rem tam meæ voluntati acceptam, quam tuis moribus consentaneam; si advertat vir prudentissimus quidquid mihi tribuit, id se omnium bonorum gratiæ detulisse. Vale.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Et temporum clementiæ congruit, et sancto ingenio tuo familiare est opis indigos sublevare. Hinc mihi fiducia suborta est pro fratre nostro Steminatio supplicandi, cui dudum cuncta dempsit invidia fortunæ, præter amorem bonorum. Neque enim potest ambigi, quid de optimo quoque mereatur, qui nuper a principibus invictis, ne per indulgentiam liberaretur, accitus est: magisque honore, quam venia fatum triste mutavit, nec tam ereptus est quam desideratus. Unde spes certa fit, etiam principem nostrum lenitate venerabilem, justi parentis, et pii fratris exemplo, supplementa meliora fortunæ daturum, si modo vestra insinuatio juvet exhausti senatoris oratum. Duo enim factu facilia, sed ad gloriam præstantis magna deponit: reddi curiæ testimonio saero, et recuperatione modici argenti ab inopia vindicari. Hæc ut favor tuus aliorumque optimatum tehortantium promoveat, interest boni sæculi, cui laudem perennem pia facta conciliant. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Etiam si petitio domestica et amica cessaret, publicus vigor justo desiderio deesse non posset. Quid enim tam familiare justitiæ, quam ut circumscriptor clarissimæ et laudabilis femine parentis meæ, astutiæ suæ privetur effectu, ne commodis illudat alienæ

provinciaarum patronorum fretus auxilio? Quorum impudentia compulit ut matrona litium fugitans, ad iudicium prætoriani culminis convolaret. Res autem qua de agitur ejusmodi est. Ante paucissimos menses ille a parente mea horrea Aquileiensi, et CF. propter longinquitatem itineris incognita, tenui mercede conduxit; atque his ita abusus est, ut parvo licet tempore iisdem locis labem consulto intulisset. Hunc ubi sæpe convenit, ut conductione decederet, contemptu hominis et interventu quorundam frequenter elusa est. Nunc opis indiga geminum beneficium vestri favoris exoptat. Primo, ut improbissimus inquilinus locorum detentione pellatur. Dehinc habita deterioratæ rei æstimatione sumptum justæ instaurationis agnoscat. Cum igitur æqua poscamus, credo confore ut meæ petitioni et utilitatibus parentis favor vester arrideat. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Benigne, ut mos est tibi, recursum nostrum misso apparitore juvisti, quem progressus ad Appennini superiora dimisi adjecto officio litterarum, ut gratiam quam rebus æquare non possum, saltem verborum honore compensem. Quod superest itineris, spero præfata Dei venia sine labore peragendum. Minus enim molesta sunt, quæ perveniendi spem proximam pollicentur. Vale.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Discedenti mihi curam legare dignatus es amicitie congruentem, ut læmæ atque actibus tuis accommoda non silerem. Causa igitur postulante fungor injunctis. Video enim basilicæ pontisque rationem recte quidem Bonoso præsidiali viro esse mandatam: cui et vigilantia superest ad limitandas publicæ rationis ambages, et fides ad persequenda quæ examen invenerit. Sed vereor ne ludificationibus res injuncta frigescat, oblectante eo quem socium discussionis accepit. Atque ideo clam te esse non patior, eo rem deduci ut labes magna sumptuum publicorum studio certaminis obducatur. Quid enim sibi vult ista conjunctio in ea præsertim discussione, quæ ipsum quæsitorem videtur astringere? Quare huic tantum parti adhibenda correctio est, et ad unum quem sponte delegeris, inquisitionis summa referenda, adjectis vestrae apparitionis auxiliis; quo minora officia fidem præbitorum vel invectorum cogantur aperire. Probabit exitus quantum publicæ rei tua cura prospexerit; cum cohibitis sumptibus novis, consummationi operum satisfecerit summa reliquorum. Vale.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Summo gaudio quoties scribis afficior, et tum maxime cum abest amaritudo querimonie. Nunc stylus tuus ab usitata jucunditate dissentit. Arguit enim falso iniquitatem quamdam pignoris mei, cum quo tibi limitum nonnulla certatio est. Itaque litteras contra jus amicitie ad eum missas suppressi, ne

amantem tui justus dolor offenderet. Fuit autem mater ejus cum procuratore tuo finalis in Sicilia quæstio: quam disceptatio non, ut scribis, Venusti, sed alterius rectoris absolvit. Ergo in utraque persona error suggerentis relectus eam pignori meo exemit invideam. Advertis pro singulari verecundia tua, cui potissimum parti satisfactio debeatur. Et nihil de præsentis fortuna loquor, quæ scribentem debuit temperare. Adde quod pecuniarias causas usque ad detrimentum amicitiarum non oportet extendi. Sed quid hæc pluribus? Posthac opto sermonem tuum placidiorem mereri, et constantiam veteris erga me observantiae tuæ, porrecto etiam in meos amore colligere. Vale.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Frequens usus ostendit, et clara animi tui Jocumenta testantur, exempla veræ amicitie de te capienda. Neque enim quisquam constantiam firmiorem familiaribus impendit officiis, præsertim in tanta publicarum curarum mole, quæ alterius studium posset hebetare, nisi obstrepentes necessitates affectio fraterna superaret. Quod solum igitur verecundie convenit, cedo præstantissimæ religioni, meque impari referendæ vicissitudini pudenter agnosco. Nec vereor ne diligentia tua tali laude lentescat; quin potius spero benevolentiam (si quid pleno adjicitur) largiorem, quia bonis familiare est studia benigna cunulare, quorum gratiam sentiunt non perire. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Facio quod suadet humanitas, ut amicitie tuæ viros bonæ frugis adjungam. Horum unus est Felix, honorabilis gradu, atque exercitatione militie. Cui si quid amoris impenderis, ad meam gratiam pertinebit. Vale.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS EUSIGNIO.

Mirabar quid esset rei quod amicitie observantissimus diu scribendis litteris abstinebas. Sed epistolæ tuæ series indicavit, quod tristium rerum index esse vitaveris, quas longiore silentio contineri, nec religio familiaris, nec communis causa permisit. Nam plerumque utile est in publicam proferre notitiam quod velis esse correctum, ut denuntiatione futuri periculi, ad consulendum cunctorum cura moveatur. Magna igitur necessitate, futuri anni inopiam protestatus es. Quid enim spei reliquum sit, cum provinciis Africanis nec ad victum tenuem frugum tritura responderit, et suppleta ex aliis terris semina vicinus annus expectet? Jure igitur ad æternorum principum providentiam provincialium sollicitudo confugit. Interea dum major ab illis salubritas petitur, humanitas tua foveat exhaustos, et tanquam particeps doloris alieni, persuadeat laborantibus, sibi accidisse quidquid provincie pertulerunt. Ego valeo, quamvis animus æger bonum sanitatis ignoret: sed ut aliquid solaminis capiam, oro indulgentius scribas et ad respondendum exemplo tuæ assiduitatis invites. Vale.

LIBER QUINTUS.

EPIST. PRIMA.

SYMMACHUS HIEROPHANTI.

Recte valeo. Hoc enim scribendi debet esse principium, quod maxime expetunt vota lecturi. Æque tibi suppetere optatum vigorem nimis gaudeo, nam me tali indicio nuper hilarasti. Illud quoque in summa pono gratiæ, quod te nostri diligentissimum familiaris styli frequens usus ostendit; cui rei laudem referre consilium est, ut hoc invitamento memoris animi ad perseverantiam provoceris. Vale.

EPIST. II.

SYMMACHUS HIEROPHANTI.

Opulento afficis me bono, quoties amicitiam nostram salutis tuæ indicio muneraris. Deos igitur comprecor ut te pro tanta in nos religione fortunent. Vicissitudini autem litterariæ parem diligentiam libenter impendo ut ad officia promptius inciteris, cum videas apud memorem scriptorum gratiam non perire. Vale.

EPIST. III.

SYMMACHUS HIEROPHANTI.

Scriptum mihi tuum Probatius nuper exhibuit, atque ex eo plurimum gratulationis accessit, quod tibi pro voto omnia superesse cognovi. Id ut sæpe facias monere non debeo: cum spontanea officia stimulo exhortationis non oporteat incitari. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS THEODORO.

Bonorum frequens astipulatio de sanctis moribus tuis, in hoc me desiderium provocat, ut amicitias tuas impatienter exoptem. Nam qui omnium sermone celebrantur, et improbitatis laude conspicui sunt, incognitos quoque ad morem propriæ familiaritatis invitant. Ergo si hæc voluntatis meæ non aspernaris indicia, repende, quæso, colloquium, ut facti mei confirmatione delecter; quamvis mutæ affectionis sponsionem jam teneam. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS THEODORO.

Spectata est tibi, ut arbitror, amicitie meæ veritas. Hinc factum ut me in consortium festorum tuorum consul ascires. Præstetur, oro, his litteris eadem fides quæ nos evocatione dignos iudicavit. Diu inter desiderium tui et unici mei curam dubius electionis pependi. Tuus honor suadebat profectionem, illius institutio prætendebat obvias manus. Tandem secutus sum quod ipse fecisses. Officia enim illa lætitiæ, ista pietatis. Tuæ amplitudinis curulem stipabunt obsequia multorum. Huic in solo patre votum est. Plura pro nobis indulgentissimus in suis tuus animus tecum loquetur. Cui ego excusationis meæ partes iungo, quia verbis agenda non sunt quæ melius interpretatur affectio. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS THEODORO.

Filium meum Flavianum consulatus tuus revocet

A in lucem. Nescio an eum commenda e tibi debeam, cui summi gaudii auctor fuisti. Serva igitur, oro, depromptæ in eum benignitatis tenorem, etsi hoc a constantia tua sperandum magis quam postulandum est. In dubium enim voluntarii amoris fides non venit. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS THEODORO.

Ipsæ mihi rescripti hujus bajulum præstitisti. Duplici nomine gratiam debere me fateor. Nam a te profectus est, qui litteras exhiberet, et per te, qui referret oblatas. Maneant, oro, inter nos officiorum talium vices, et inter alias laudes tuas continuatæ in amicos religionis titulus censeatur. Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS THEODORO.

B Gaudeo mihi sermonis tui primitias contigisse, et impendio postulo ut humanissimum hoc cœptum religiosa cura non deserat. His enim maxime nutrimentis amicitiarum cultus adolescit. Cum hæc scriberem, mihi sanitas recte suppetebat. Cujus rei indicium propterea singulari generositati tuæ credidi deferendum, ut cognitionem tuæ sospitatis mihi mutus rependat affectus. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS THEODORO.

C Vereor eloquentiæ tuæ scripta nostra committere; sed non minus caveo amori tuo meorum quidquam negare. Duas igitur orationuculas nuper editas a nobis misi. Earum una ad urbanos fascas resultantem candidatum tenuit; alteri argumentum dedit jam pridem decreto senatus improbata censura. Sed iudicium meum, cum res acta est, habitum propagavi opere largiore. Nec mihi vitio veritas prisæ severitatis repulsam. Nam solis quædam speciosa nominibus, usu et experiundo plurimum nocent. Rationes sententiæ meæ lector invenies. Volo tamen ad inspectionem dictorum parti utrique æquus accedas. Merebitur, ut spero, orationis assertio, ut tu etiam vetustatis patronus auctoritati ordinis manum porrigas. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS THEODORO.

Quam timeo ne aures tuas existimer lactare blanditiis! Consulatus hic tuus talis est ut meum geminasse videatur. Nunc voti mei summa eo processit ut titulos ejus longum fruaris, et æques vitæ diuturnitate moram tui præmii. Dignum quippe est compensari prolixo gaudio seram solutionem. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS THEODORO.

Adventum tuum serum esse mirabar. Sed ubi patefacta causa tarditatis, et te brevi affore scripta prænuntia sponderunt; in gaudium cura conversa est. Ergo hospitii securus appropera, et aliquantulo Romæ intervallo quietis refotus, auspiciatissimos

tolle fasces. Nostra erga te diligentia quidquid instructus consularis flagitat providebit. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS THEODORO.

Frustra speravi de peregrinatione solatium, cum omnium mœsta facies nullas ægro animo præstet inducias. An quisquam tam duro ingenio natus est, ut multorum curis doloris vacuus intersit? Quod si verum concedis, me etiam crede inter anxios usum ipsum lætitiæ quodammodo amisisse. Restat ut tuæ litteræ medicinam mihi faciant, quas ita libenter accipio, ut nulla assiduitas satis factura videatur. Ego præ eventu occasionum, quas fors obtulerit, exemplum dabo frequentis officii. Tunc enim probabis gratas esse tibi litteras meas cum tuas sumpsero. Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS THEODORO.

Jampridem nihil scribis, æquum esset huic culpæ talionem reponi. Sed arbitror imitanda non esse quæ doleas: et animo persuadeo alias potius intervenisse causas officii differendi, quam residem voluntatem. Quanquam vereor ne factum tuum hæc ipsa gravet humanitas. Nam qui mihi pro te satisfacio, ostendo me nihil tale meruisse. Scribe ergo jam sæpius et copiosius, priusquam præfata ope dei in Lucanos saltus vela faciamus. Quid enim juvat proximis regionibus immorari, cum ecce nullæ litteræ deferantur et silentium tuum honeste possit excusare longinquitas? Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS THEODORO.

Ademptum est tibi generale perfrugium. Neque enim potes solemne illud et pervulgatum genus defensionis inducere: meas te adhuc litteras operiri, ut quadam religione solvaris. Jamdudum tibi stylus meus facit auspiciam, cui non abnuo redditam vicem: sed æmulari studium nostrum etiam voluntario postea officio debuisti. An expectas ut te illa expostulatione perstringam? Tu nisi malo coactus recte facere nescis? Omitto plura, et in reliquum mihi diligentiam tuam spondeo: quam mihi religio parvi habuit, saltim admonitio nostra reparabit. Vale.

EPIST. XV.

SYMMACHUS THEODORO.

Proxime Romam regressus a scribendi consuetudine non tam desidia quam occupatione descivi. Atque ideo peto in bonam partem purgationem præteritæ taciturnitatis accipias, mecumque læteris quod Domini nostri Theodosii sacro divinoque judicio merui Consulatum: cujus multiplex apparatus tuam requirit industriam. Sed rursus occurrit voto et studiis meis, ne honoris tui tempora contrahantur. Quapropter tuæ permitto sententiæ ut si votivo officio domus nostræ interesse desideras, administrationis labore solvaris. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS THEODORO.

Sancto Lampadio germano tuo, et ad spem proces-

sus, et ad bonam viam morum, caudiciniam credid profuturam. Uide factum est ut Domino et fratre meo præfecto ante consulto ad castra forensia mitteretur, eo præsertim tempore quo tuo adminiculo possit institui. Quapropter pignus tuum suscipe informandum bonis fraterna religione præceptis. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Brevem decet esse sermonem quo reditus indicatur. Quid enim mandes paginæ, cum omnia quæ scripto committi solent, fabulis potius debeant reservari? Hoc est argumentum præsentium litterarum, quas, si dii votum juverint, mox sequemur. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

B Suades ut redeam, ne jus prælii nostri violenta perturbet irruptio. At ego puto non minus tuam curam quam meam præsentiam promovere. Conjicio exaggerari religiose istam trepidationem, dum me Romam studeo retrahere. Ego autem hujus tædio, non modo amore otii abesse plusculum cupio: et quia inane erit quidquid remoto atque inconsulto possessore tentatur. Consilium vero rei agendæ tuæ et aliorum, quibus cordi sumus, tractatus inveniet. Mæ quieti nullus invidet, quia longius producenda est, cum vicem nostram bonorum amicorum cura fungatur. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS MAGNILLO.

C Semper te in primore affectionum mearum fronte constituo. Merito incertus animi, cognitionem tuæ salutis exspecto: quam si mutuus sermo præstiterit, reditum nostrum alacritas incitabit. Vale.

EPIST. XX.

SYMMACHUS MAGNILLO.

D Nos tuum præoptamus adventum. Tu missis muneribus desideria nostra solaris. Admodum quidem delector oblati, sed hoc ipso officio damna absentia tuæ gravius sentiuntur. Pleniora enim præsidia atque ornamenta de amico præsentem caperemus. At nunc inter votiva candidati mei negotia, et quæstoris apparatus fraudari nos conqueror societate tuorum consiliorum. Et tamen obeunda nec procul locatus omittis. Nam et vestes subsericas, quas homines mei post illationem pretii retentabant, et instructum reliquum munerarium præmiorum tuus coegit instinctus. Opto igitur tibi promptum Dei favorem reditumque felicem: simulque oro, si fors dederit facultatem, functioni nostræ interesse deproperes; cujus voluptas magna parte cumulabitur, si lætitiæ novæ particeps desideratus accesseris. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Potuit sine litteris nostris sanctus Aurelius si quid de me quæreret explicare. Sed quia fastidiosa saluatio est, quæ nudo sermone defertur, innexi scripta mandatis. Ave igitur dico tibi, simulque deprecor, secundum commonitorium, quo summam munerum præparanda rescripsi, ut ipse, salva judicia-

divina miseratio, quæ pias aures applicat votis | a-
rentum, ut tibi mox denuo, quod juvet animum, se-
curitas mea nuntiet. Vale.

EPIST. XXXIV.

SYMMACHUS HEPHÆSTIONI.

Votum mihi non defuit itineris ordiendi, sed tarda evocatio perveniendi tempus arctavit. Atque ideo verecundius visum est veniam postulare, quam peracto consulis officio pervenire. Super hoc plenissimas et ad D. N. clementissimum principem jam dudum litteras dedi, et ad cæteros, qui me adesse voluerunt; quas etiam nunc Festus agens in rebus proficiscendi cunctatione remoratur. Et quia vereor ne aut lateant suppressa quæ scripsi, aut per æmulos resoluta vitentur, consilium fuit ut ad te dominum et fratrem meum exemplaria omnia mitteremus. Erit B
tue circa me affectionis de omnium rerum fide late scribere. Reddantur etiam vobis chartulæ curas domesticas continentes, quibus decursis æstimabitis quid bonorum temporum justitia et fama desideret. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS HEPHÆSTIONI.

Sequuntur abcessum tuum litteratorum cohortes; et ut solent Athenas Atticas reliquave gymnasia Musarum petere; ita peregrinationes tuas desiderio trahente comitantur. Nec tibi, ut æstimo, militiæ stipendiis affluent, amicorum conventus onerosus est. Pasce igitur eruditos dignitatis tuæ copiis, et spera plures tibi hospites ac tutum adfuturos, postquam Romanæ juventutis magistris subsidia solemnibus C
monia detracta sunt. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS HEPHÆSTIONI.

Ægrum proxime animum tuum litterarum quas miseris lectione cognovi, multumque miratus inter conjunctissimos fortuitam subito emersi se discordiam; dominum et fratrem meum obsecravi ne a suo more dissentiat. Te vero non meo tantum, verum etiam tuo nomine rogo ut cæteris bonis morum tuorum, similem patientiam præstes, ferasque omnia quæ solet habere peregrinationis conditio. Spero autem et filii mei Flaviani conciliatione, et Eusebii Archiatri blanditiis omnia posse mitigari. Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS HEPHÆSTIONI.

Litteræ tuæ Spartana brevitate succinctæ sunt, sed rebus exuberant; et cum moveant de raritate querimoniam, tamen officii plenitudine memoriam successionis oblitterant. Quod si eas creber usus exerceat; desiderium meum sine fastidio satietatis explebunt. Sed video quid obsistat animo, quid impediatur voluntatem. Eusebius noster te fabulis et poculis demoratur. Quem cum reddideris curæ hortorum suorum, fore arbitror ut animus tuus jocularibus ineptiis absolutus ad negotia seria conferatur. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Supra modum gaudeo redditum esse meritis tuis

pervetus debitum. Jamdudum enim Rempub. virtutibus obligasti: quæ nacta divinæ fidei principem, sibi quodammodo consulatum, quem tibi solveret, impetravit. Ad hujus celebritatem voto alacri cucurrissem, nisi diplomatis sacri tardâ perlatio arctasset intervallum dierum. Accessit hyemis contemplatio, quæ magno frigore, et brevibus lucis horis moratur excursus. Meus tamen animus, meum gaudium tecum est. Ego solus dolere debeo quod mihi tantum bonum casus inviderit. Tibi et præsentium satisfaciet numerus, et cultus absentium. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Amicis justa cupientibus usui esse debemus, præcipue fratri nostro Alexandro, quem judicio probamus et amore complectimur. Hunc licet noveris honorum desiderio non moveri, communis tamen verecundia non sinit testimonio carere militiæ, cum illi tribuni ac notarii dignitatem dominus Valentinianus Augustus ante irruptionem tyrannicam sponte detulerit. Quæso igitur ut prærogativam sacri testimonii te annitente merceatur. Facile est enim ut sub tanto gubernatore Reip. intortuina hominum vincat sæculi humanitas. Vale.

EPIST. XL.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Impatienter amicorum soleo perferre discessum. Sed eos qui ad præsentiam tuam relicta urbe contendunt ad me credo venturos. Quid, quod sequestrata affectione invideo tecum futuris? Soli enim bona præsentia tuæ capient, quorum mihi communis fructus esse deberet. Ut ut est tamen ista conditio, fratres nostros Celsum atque Ticianum probabiles viros non invitatus emisi, certus aliquid ad nos ex fabulis atque actibus tuis coram relatione rediturum. Quos ut mature Urbi studiisque restituas vicissim postulo. Nam si apud te hanc petitionem dissimulem, videbor eorum peregrinationem non tuæ detulisse reverentiæ, sed meo præstitisse fastidio. Vale.

EPIST. XLI.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Cum sciam te animo placabili, recepi pro amico operam veniæ postulandæ. Neque enim sic a recto devii sumus, ut te unquam temere moveri suspicemur. Vir clarissimus Epictetus causidicorum more prolapsus, dum vult impensius placere suscepto, sanctum Sabinum probatum omnibus bonis, incauto sermone perstrinxit. Ea res omnium vestrum quibus ille curæ est animos creditur exasperasse. Nec immerito. Querela rectoris etiam prætorianas acuit potestates. Quid multa? Epictetus togæ forensis honore privatus est, plurimis præferendus, qui firmo patrocinio proteguntur. Nunc illa clientium turba unius fortuito errori insultat. Quod ne diu maneat tua præstabit humanitas. Satis datum est correctioni. Nunc ingenium tuum respice. Illud causa meruerit, hoc tribue lenitati. Scio illustrem virum præfectum prætorio his quoque litteris tuis prompte cessurum. Erit tibi Epictetus v. c. etiam emendationis suæ debitor,

ria existimatione, curam fratris eligiosi, ut soles, **A** exhibeas; et homines nostros comparandis, quæ possit editio, justum impendium ministrare præcipias. Vale.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Quæstorium parvuli nostri munus accelerans, communi amico Aurelio quædam comparanda aut providenda mandavi. Sed quia publicis negotiis et varia injunctorum occupatione dstringitur, Eusebium familiarem speciatim misi, cujus admonitione cura tua in effectum omnium provocetur. Et quia longum visum est litterali serie agenda complecti, non graveris commonitorium strictim signatum percurrere, quod satis esse arbitror ad incitamentum diligentiae tuæ. Neque enim preces oportet adhiberi, cum sola amici voluntas studium tuum debeat acuerere. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Anastasium nostrum dignaris agnoscere. Nam domi sæpe vidisti. Hæc illi notitia apud te debet esse suffragio, etiamsi nullis juvaretur alloquiis. Nunc dubitare non possum cumulationem circa eum fore curam tuam, cum et vetusta cognitio, et recens sermo commendet.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Familiaris emersit occasio, quæ tibi salutis meæ apportaret indicia. Neque enim dubitare possum tibi litteras meas esse reddendas quas Silvanus ad animi nostri diligentiam pertinens exhibebit. Cui hæc ipsa recepti officii commendatio apud te debet esse suffragio. Cæterum ut respondeas non laboro, cum mihi scriptorum tuorum vicissitudinem mutua polliceatur affectio. Vale.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Parens sana est, et ad patientiam doloris adducitur. Quare hanc partem curarum depone, mentemque ad meliora compone. Certe si aliquid ab re tua otii est, nostris negotiis diligentiam dignare præstare, ut operæ sit pretium quod in exactore mittendo litteris et monitis tuis satisfacere. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Multa Oceano, ut recordaris, et litteris, et commonitoriis implenda mandavimus; quibus exsequendis par esse non poterit, nisi tuo impulsu et monitis urgeatur. Quæ cum in effectum te juvante processerint, quæso ut indicio perscriptionis expectationem meam non graveris instruere. Vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Numidæ familiaris nostri adventus haud mediocriter mihi gaudio fuit. Hanc lætitiâ tuus sermo geminavit. Duobus igitur a te muneribus affectus, amicum tibi cum litterari salutatione restituo. Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Antecipere scribendi ordinem mei muneris fuit. Habes festinati officii gloriam, cum ego fatear tarditatem. Et certe potui allegare aliquid in excusationem morarum. Supererat mihi plurimum viæ, malui te de laboris nostri absolute facere securum. Sed pio studio prævenire nullus est rubor. Ama igitur sponte cedentem, cui hæc ipsa simplicitas conciliare debet frequentes litteras tuas; quas si non adæquavero pari numero, rursus tibi præmium confessio mea faciet. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Amicum meum ad Brutios revertentem litteris credidi prosequendum, ut tibi salutationis munus exsolverem, et illi commendationis aliquid exhiberem. Quæso igitur te, ut et meis litteris vicissitudo reddatur, et illi defensio plena proveniat. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Proxime quidem urbe digressus es. Sed ego jam quasi inveterato tui desiderio novum aliquid munus convenire credens, officium scribendi arripui, nec expectato ordine, nec more servato, qui solet amicis esse pro lege, ut perægre locati prius tribuant scripta quam sumant. Et revera affectio omnis impatiens est etiam justæ ac legitime tarditatis. Rupi ergo consuetudinem religione majore, quam si servare voluissem. Quæ res si tibi grata est, et mihi fenus solve colloquii, et perlatori talium litterarum benignus arride. Cui ut nihil magis potui præstare quam litteras, ita nihil poteris plus tribuere quam favorem. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Propinquam sancti Asclepiadis philosophi absque litteris meis abire par non fuit. Nam illius merita poposcerunt, ut ad curam præclari viri pertinens tuo patrocinio traderetur. Pro qua non arbitror ambitu longæ orationis utendum, cum eam humanitatem tuæ contemplatio parentis sine cujusquam petitione commodat. Vale.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Tædet pigetque jam scribere. Quousque enim styli imagine jucunditatem vivi sermonis imitabimur? Quid quod etiam felicitas publica, et pax orbis hortatur ut larem repetas? Qua in re tibi opportunus incentor frater noster Pontianus accedet, bonorum petito sortitus hanc operam; ut tibi ob rem uxorem demoranti, desiderium revisendæ Urbis admoveat. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS MAGNILLO.

Nolo puerum crimineris ob reditum tardiozem. Mea conturbatio pro Symmacho, neque ad scribendum tempus invenit, et recursum tabellarii usque ad spem bonam distulit. Nunc quia periculum ejus in ægritudinem vertit, hoc iussum loqui apud te licuit. Faciet

quem paulo ante inconsultum fecerat impunitas magna peccantium. Vale.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Placuisse iudicio tuo amicum meum Drinnacium satis gaudeo. Nam mihi quoque plurimum honoris accedit, quoties sententia nostra concordat. Fruetur igitur uberrimo innocentiae suae fructu, mihi honestis carus officiis, tibi justis negotiis approbatus. Vale.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Qui amanti nugas suas et deliramenta committit, non debet formidare iudicium. Commendatur enim religione quidquid culpari posset examine. Merito securus oratiunculam quam proxime in senatu habui, ad te misi; de qua dominum meum fratrem nostrum Carterium tecum plene arbitror collocutum. Nam petitioni nostrae auditor interfuit. Et quamvis totius ordinis secunda suffragia coepisse videamur, in te uno tamen summam testimonii collocamus. Facito igitur me certum sententiae tuae, et simul quid rerum geras pande cupienti: ut quod ex meis actibus voluptatis accipies, tuorum mutua insinuatione compenses. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Dissimulati officii objurgatione morderis in epistola blandiore, qua tibi refero gratiam sermonis accepti, licet cogitarem illa potius amica esse colloquia, quae sponte tribuuntur: at in respondente referri magis necessariam vicem quam deferri spontaneam scripturam. Ego tamen ita affectus sum litteris proximis, ut nescire me fatear reddideris hoc munus an dederis. Verum cogita quid paginae tuae jucunditatis habiturae sint, quas non admonitus exhibebis; cum haec quoque mihi admodum gratiae sint, quas rependis ex debito. Vale.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Facis ut decet quod otium meum scriptorum assiduitate solaris: siquidem ex tuo amore conjectas jucundum esse munus, quod ex tuo sanctissimo ac luculento ore profluxit. Refero igitur vicem magis ad testimonium gratiae, quam ad aequiparandum officium quo me agnosco devinctum. Sed hoc ipso arbitror me digniorem esse colloquio crebriore; quod hanc tibi palmam reddo, quasi victus fenore litterarum. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS NEOTERIO.

Venturum te ad communem patriam fama promiserat. Insperato gaudio gloriabar. Sed ubi processu dierum rumor intepuit, animadverti mihi hoc genus superesse solatii, quod ad scribendi usum moremque remearem. Fungor igitur salutatione dicenda, tuamque excellentiam quaeso ut mihi adventum tuum pro litteris largiaris. Est enim causa votiva, quae te debeat evocare, quaestorium scilicet munus filii mei,

ad cuius officium te tuosque amor communis iuvit. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS FELICI.

Scribis reverentiam nostri ad omnes viger. Gaudeo huiusmodi testimonio, sed profiteor opera tua fieri ut taliter vireat existimatio mea. Tu mihi es fautor rumoris secundi; neque hac tantum gratia vadam me sentio. Nam illud etiam quod te praesule processit ad commoda proximorum meorum, quamvis iustitiae datum, tibi tamen refertur acceptum. Cesso longius pergere, quoniam in remunerandis beneficiis jejuna est verborum vicissitudo. Simul obrepunt curae, quas officiis familiaribus tenuis patriae victus opponit. Ero apud te posthac loquacior, cum refoverit studium meum rei frumentariae instaurata securitas. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS FELICI.

Bene cognitae ac probatae commendatio prompta debetur, ut ad notitiam bonorum sub honesta astipulatione perveniant. Theodulus sincerae nobilitatis adolescens multorum gratia viget, quibus placere laudabile est. Sed fortunae difficultatem, quae cursum vitae ejus exasperat, adminiculo tuo sperat posse removeri. Quaeso igitur votis ejus benignus arrideas, ne aut meum testimonium pro nihilo habitum iudicetur, aut spebus illius inanis exitus illudat. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS FELICI.

Amo litteras tuas, nam semper mihi aliquid gratulationis apportant. Ego autem benefactis nuda oratione respondeo. Sed ut res est, praecleara mens tua perinde paginas sibi existimat fructuosas, et ideo hanc operam perseveranter advigilo, quoniam sciam apud te pro magno aere censerem. Interea domino et principi nostro, ejusque in me beneficentiae egi per epistolam gratias verbis fortasse exiguas, sed affectione animi copiosas. Quas si eximia unanimitas tua, et probata mihi amicitiae fides, jucunda atque opportuna insinuaverit lectione, non videbor ingratus; cum probaverit, sicuti opto, invictissimus princeps, beneficia huiusmodi apud memorem se collocasse. Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS FELICI.

Relatum in cultores tuos Aurelium familiarem meum gaudeo, non illius modo nomine quem tuendum summatis viri cura suscepit, sed meo maxime, cujus testimonium iudicii instar habuisti. Accessit huic muneri auctior ex litteris tui gratia (quanquam est in illis, quod amantem possit offendere, brevi enim erant transcurso) quae cum mihi voluptatem afferant, negant satietatem. Et haec est natura bonarum rerum ut illis frui prolixius velis, nec quidquam durius sumas quam orationis placitae citum transitum. Adde igitur epistolis tuis copiam, vel, si potes, detrahe suavitatem. Nisi ita feceris, laxus

rependam fastidio tuo verba, quæ soleo, et paginas longiores. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS FELICI.

Amor quidem tuus suavit ut scriberem, prætereuntis festinatio, ut pauca dictarem. Quare salutatione contentus (quæ etsi non explet officium, tamen contestatur affectum) redde invicem quæ legamus, et si necesse est, æmulare breviter. Nam cum sim nitidissimi tui sermonis cupidus, conscientia tamen hujus tam angustæ paginæ non audeo a te verborum copiam postulare. Vale.

EPIST. LII.

SYMMACHUS FELICI.

Vectori judicialium litterarum reddendam tibi paginam dedi, amicitiam deferens cultum salutationis; simulque suggerens ad rem mei pignoris pertinere, quod relatio docebit de tutoris faucibus extrahendum. Nec laboro pro assertionem justitiæ, cujus tibi cura præcipua est. Sed hoc tantum audeo postulare, ut quamprimum responsa cœlestia robur afferant iudicatis. Vale.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS FELICI.

Fratrem nostrum Helpidium non minus desiderium tui quam epistola consulis evocavit. Cui etsi amorem tuum prisca inter vos conjunctio pollicetur, non nihil tamen, ut arbitror, etiam petitio mea commendationis adjiciet. Exstrue igitur, quæso te, novis erga amicum beneficiis veterem diligentiam, quatenus possint perfecta cumulari, et hoc mihi minus lubens attribue, ut merita, quæ suis apud te fundavit obsequiis, sentiat meo favore crevisse. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS FELICI.

Quisquis amici famam negligit, fide lubrica est. Hoc ne vitio mihi jure ducatur etiam in aliorum injuriis pro tua existimatione sollicitor. Qua lege, quo bono publico Eusebium V. C. qui meruisse inter notarios fertur, incertus atque inexploratus procurator elicit ut civilis petitio urbano abstrahat foro possidentem matronam? Qua in causa cum supplicatio privatam teneat actionem, sacros titulos responsa minitantur. Quæso te, cogites, quid de Augusto adyto, cujus loqueris oracula, deceat impetrari. Fraternali tecum sollicitudine loquor. Rescriptorum omnium fama te respicit. Quid si etiam rei memoria fidem tuam convenit? Ampelium claræ et illustris recordationis virum parvas ædes, quas pretioso auxit ornatu, sub clivo salutis emisse, ut civis, ut collega reminisceris. Triginta annorum diebus incanuit ætas possessionis. Auctor ei Posthumus nepos Jovii fuit, inter cætera parentis suæ Porphyriæ bona hanc quoque adeptus domum per successionem. Hujus Porphyriæ nihil unquam negotii cum Theodosio, cujus olim facultates Eusebius impetravit. Nunc procurator a columna Moenia multis hujusmodi sutelis foro cognitus, inveterata jura, supplicationibus quatit, degustat iudicia omnium potestatum cœptarum actionum

exitus deserit, instaurat exordia, romanum criminatur tribunal; non possessionis antiquitatem, non senatoriæ dignitatis prærogativam, non præfecturæ existimationem sinit inconcussam manere. His ausibus color fiscalis allinitur, veluti ob inquisitionem mobilium ex bonis, quæ meruit Eusebius, divinæ domui debitorum. Ubi hæc diligentia diu jacent? Cujus scrinii colludio publica damna latuerunt? Si procurator non admoveret negotio suo publicas faces; etiam nunc tot officia, tot inquisitores fisco quæsitæ nescirent. Et sane æquum est, ut defensio divinæ domus attentiores oculos præstet injunctis. Quid mobilibus commune cum prædio? Nullus error sensuum, nulla verborum interpretatio potest nomina ista miscere. Dehinc a proscriptis quondam bonis Porphyria, et Posthumus alieni sunt. Multo magis emptor ædium Ampelius procul abest a contagione mobilium. Quid restat, nisi ut æquitas vestra privatam petitionem nullis sustineri radicibus judicet, cui sacræ reverentiæ umbra prætextitur? Hæc me in epistolam conferre amor sæculi et amicitia tua compulit. Eadem viro illustri fratri nostro Sperchio morum ejus secutus palam facere curassem, si quam mihi per litteras obtulisset fiduciam sui. Ipse autem principium facere conferendis mutuo scriptis a tali genere non debui. Erit itaque optio amplitudinis tuæ in aures ejus perferre quæ scripsimus. Dignum quippe est ut quod existimationi utriusque proficiet, amborum consensus emendet. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS SALLUSTIO.

Nolo ex moribus cæterorum, qui sensus Senatorios tractant, etiam hujus ingenium, quem commendando, perpendas. Est enim non mediocri loco aut infima sorte progenitus; sed honestatem natalium pudore custodiens. Atque ideo nec ego indecorum putavi bene cognitum prosequi testimonio litterarum. Nec singularis generositas tua debet de ejus amore dubitare, quem videt nobis astipulantibus approbari. Et hæc quidem pro Ammonio satis dicta sint. Ipse autem desiderium tui sermonis silere non debeo, cujus appetentiam scriptorum tuorum raritas vehementius excitavit. Vale.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS SALLUSTIO.

Cumulatius officium mihi, quam poposceram, detulisti. Nam cum domesticos meos juvari a te in conquisitione equorum curulum postulassem, quadrigis quatuor gratuitis auxisti numerum comparatum. Ex illis equos undecim superstites cæteris persecutorum cura perduxit. Nec longo intervallo pars succubuit traditorum. Gratiam tamen religionis tuæ fortuna non minuit. Quia in muneribus amicorum non sunt damna casuum cogitanda: quinimo ea in acceptum summa referenda est, quæ ab offerente processit. Ad te dypticum candidati, et apophoreticum librarum argenti duarum per hominem tuum misimus, approbare cupientes editioni nostræ te animo non defuisse. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS SALLUSTIO.

Utilitati tuæ etiam non commonitus affuissem, cujus me habuisse rationem dominus et filius meus patruinus, vir spectabilis non tacebit. Hunc admonere debebis ut et sui voti consuetudine, et meæ petitionis intuitu, desideria tua juvare dignetur. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS PATERNO.

Ego quidem senatui interesse non potui, quo die Thalassi filius dignitatis nostræ muneribus exemptus est: sed spem futuræ pro eo actionis non levi apud amicos commendatione solidaveram: nec tamen impetrationis gratiam mihi vindico. Justitia postulati, et interventus tui desiderata promovit. Mea valetudo diu jactata, tandem se in tranquillum recepit. Quod **B** eo scribo ut auctus lætitia salutis meæ, parem voluptatem de prosperis tuis referas. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS PATERNO.

Primis petitionibus nostris multum ponderis addit iteratio. Et ideo de venatoribus exhibendis repeto postulatum, quo facilius tibi diligentiam geminata scripta sollicitent. Dies nostri muneris tempori admovetur: cui largitas candidati sola non sufficit, si lautioribus arenariis deferatur. Inepta est enim munificentia quæ præstatur indignis. Quapropter quæso te ut venatorum potissimos auctoritate iudicis et fratris amore, concedas; multum rebus omnibus additurus, quas civium voluptati animosè impendio præparamus. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS PATERNO.

Omnes qui tuo aditu cupiunt sublevari, non casam, quantum arbitror, capessent viam ineundæ gratiæ, cum me astipulatore nituntur. Horum unus vir probabilis Turasius familiaris meus, qui indictæ sibi litis injuriam fortunæ imputat, gratiam vero boni redditus de tuo potissimum sperat auxilio. Tuere igitur æqua poscentem, et humanitatis tuæ latius extendere famam; quæ incrementis maximis cumulabitur, si Turasio per te secunda successerint. Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS PATERNO.

Religio postulavit ut scriberem, præsertim cum hortaretur familiaris occasio. Nam homo tuus tabularium se mihi obtulit; cui nihil litterarum dare, summam piaculi esse perspexi. Valere igitur te opto, me nuntio; et vicissim peto ut nos sospitatis tuæ indicis munereris. Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS PATERNO.

Quæstores ordinis nostri nunquam ferarum suarum portorium contulerunt. Grave enim majoribus visum est, ut tolerantibus onera senatoriæ dignitatis, sumptus immodicus adderetur. Hæc mihi proxime, cum gladiatorum munus instruerem, magis populi Romani, quam meo nomine prærogativa delata est. Nunc a fratre meo Cynegio V. C. Quæstorio candida oquin-

A quagesimæ vectigal exigitur; quod solos ursorum negotiatores, ut pote quæstui servientes, oportet agnoscere. Cujus injuriæ affectatio tuum moderamen expectat. Resiste, quæso te, publicanorum cupiditati, et damna collegarum recide. Ad geminam tuam gratiam res ista proficiet; si privilegio honoraveris senatum levamine juveris candidatos. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS PATERNO.

Causa amici suavit ut scriberem. Sed fatendum est, majorem me curam tuæ existimationis habuisse. Nam Minucianus V. C. exiguo periclitatur argento. Tibi autem non tenuis ad laudem reserabitur via, si falsis, ut audio, syngraphis excitata calumnia consederit. Piget dicere quibus strophis apparitio itali ærarii grassetur. Fertur sub publici debiti specie privatorum nominum falsa recitari. Invalidos quidem statim vincit impressio. Validiores autem cum munimenta pro se juris asciverent, criminosis verborum interpretationibus implicantur, ut ad damni patientiam sese invidiæ timore submittant. Sed V. C. Minutianus, tui securus et legum, relationis minas amoliri optat examine. Da igitur, oro te, iudices, quos urbanis potestatibus imperialis præfecit electio. Neque enim dignum est, ad longinquam cognitionem vocari debitum tenuæ et præcipuam dignitatem. Longius pergerem, si æquitas vellet multis precibus adjuvari. Causæ genus relatio publicabit: quæ etsi errorem tuebitur cognitoris: nonnunquam tamen poterit emereri, ut illi a te sine alio disceptatore credatur. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS PATERNO.

Ostentator mei in te studii esse non debeo. Officia quippe ex debito religionis profecta jactationem recusant. Quinimo uberis gratiæ instar accepi, quod amicitia meæ V. C. Scipio, te mystagogo usus, accepit. Maximum enim lucrum est quærere familiaritatem bonorum. Et sane spero ipsum quoque in omnibus nostris diligentem futurum, postquam cognoverit suorum relatu, quod negotio eius cura nostra contulerit. Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS PATERNO.

Quadragesimæ portorium (sive vectigal) non recte poscitur a senatoribus candidatis: quia nostri ordinis functiones onerari geminis incommodis non oportet. Hoc tibi etiam pro Cynegio V. C. dudum missis litteris indicavi. Nunc filii mei Pompeiani clarissimi et optimi juvenis par necessitas depoposcit, ut reputerem postulatum. Quæso igitur ut humanitatem, quæ inter virtutes tuas prima est, nostri ordinis editoribus dignanter impertias; et ursorum transvectionem cupiditati mancipiorum subtrahas. Perveniet beneficii istius gratia et ad senatum, qui levatur incommodis, et ad populum, cujus voluptatibus præstatur immunitas. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS PATERNO.

Ampel i illustris memoriæ v ri necessitudines, incessantur lite privata. Non putes sola parentis recollectione curam pro illis nostram moveri. Externos quoque, et memorari viri nescios, causæ urit indignitas. Cujus breviter, ut possum, fastigia et capita contingam. Ampelius de summatibus quondam senatus, quem famæ celebritate didicisti domunculam Romæ de Posthumio V. C. Porphyriæ hærede mercatus est. Contractus istius origo justa ætas, prope sæcularis, qua intentata possessio est. Nunc nuper veterator quidam procuratorio nomine caput extulit, Eusebii ex notario V. C. quassans vetustam petitionem de impetratis olim Theodosii ejusdem bonis, quibus hoc prædium mentitur hæsisse. Theodosio et Porphyriæ nulla rationum societas fuit, nulla conjunctio facultatum. Res in judicio urbano, et a petitore cæpta, et ipso fugiente finita est. Denuo cineres negotii obreptiva supplicatione refovet in flammam; et per diffidentiam justi, divinæ domus pro se attrahit actiones ob inquisitionem videlicet mobilium, quibus nihil commune est cum prædio. Pervestiget ista legum ordine rector privati ærarii: ædium dominis relinquat judici suo. Duplex itaque causa est, diversa rerum vocabulis, actione discrepans, origine non coherens, separata personis. Neque mobile emit Ampelius, neque domum si-cus incessit. Cur procurator alienis invalidam petitionem, publicis viribus juvat? Cum fratre nostro Sperchio illustri v ro quæso ista communices. Est æqui servantissimus, et qui libentius communi juri cedit, quam potestati suæ faveat. Scit enim leges honoribus esse potiores. Confido cum suppressa cognoverit, elicitis non defuturam correctionem. Si quæret cur ad eum super hoc nihil scripserim, respondeas oro nondum facta inter nos styli consuetudine veritum esse me ne quid a principio viderer arguere. Dabit mihi causæ hujus commendatio, sermocinandi cum eo materiam lætiorem: gratiarum actio auspiciis litteris meis faciet. Non expectabo ultra ut alloqui sui fiduciam præstet hærenti: ad omne officium justitiæ ejus hortabitur. Vale.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS OLYBIO ET PROBINO.

Juvenalis industriæ est excire saltibus feras, et liberalia studia sylvestri voluptate distinguere. Sic olim Marsus impiger et fortis Sabellus robur habuerunt. Nostris annis parta proficiant. Est hujus indulgentiæ in aliquibus avibus exemplum, ut nutrimenta senescentibus ætas prima vicissim comportet. Sed nondum convenit valetudini meæ uti ferinis visceribus: nec tamen gratiam muneris vestri minuit apud me necessitas parcimoniæ. Nam etsi utendi abstinentia sanitati consulit, honor tamen muneris animo satisfecit. Valete.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS OLYBIO ET PROBINO.

Supputere vobis plenam roboris valetudinem, fe-

rarum indago testatur. Hæc igitur prima mihi de vobis gaudii causa est, quod rusticis voluptatibus sanitatem juvatis. Secundus lætitiæ gradus est, venatu capta meruisse. Nam ut honori Numinum datur, cornua sacrare cervorum, et aprinos dentes liminibus affigere; ita amicorum cultui dedicantur libamenta sylvarum. Interea recuso sententiam quæ rem venaticam servile ducit officium. Statuerit hæc scriptor stylo tantum probandus, nam morum ejus damna non sinunt ut ab illo agendæ vitæ petatur auctoritas. Vos malo cum Attilo rusticari et ludum virium sequi, quam bonis verbis deduci ad instituta desidiam. Certe ætatibus vestris hic labor convenit. Distinguenda est lectio juvenum, non alveolo, aut pila, nec trocho Attico, vel Græcis palæstris; sed alacri fatigatione et innocentis audaciæ gaudiis. Ad hæc etiam meum Symmachum si succreverit, quamquam unicum, cohortabor. Erit olim tempus, quo renuntiare annis graves huic operi debeatis. Tunc servile munus jure habeatur cura venandi. Famulatus est enim quidam, si cedentibus viribus recusemus uti laborum vacatione, quam nobis præstat senectus. Valete.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS OLYBIO ET PROBINO.

Commendastis vetus judicium meum, qui eadem de littoris Formiani gratia et salubritate senitis. Parce antehac oræ illius bona transitus vester degustaverat. Ea nunc penitus per moram cognita amari a vobis usu longiore meruerunt. Fero ægre tanquam vestri cupiens, quod procul degitis, et desiderio in vos meo indico patientiam. At si fors votis effectum secundet; opto in illo sinu agitare vobiscum quod restat ætatis; ut et locus mihi præstet valetudinem, et vos animi voluptatem. Valete.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS OLYBIO ET PROBINO.

Ad tum mihi ad scribendum sero reseratis. Vos enim oportuit inchoare libamina litterarum: qui ad peregrina discedit, alternandis epistolis præstet auspiciis. Ergo absolutus observantiæ religione, et nunc vobis vicem salutationis rependo, et in reliquum, si fors obtulerit commeantes, assiduitatem spondeo familiarium paginarum: ut vobis possit liquere non mea culpa, sed vestra mora me siluisse. Valete.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS OLYBIO ET PROBINO.

Sermonis vestri assiduitate delector, et abunde ex eo munere usurpo lætitiæ. Quod enim vel vestri animi speciem, vel mei desiderii solamen potest esse clarius, quam ut apud me in dies singulos meritum vestrorum cultus augeat? Amicitia enim quæ celebratur officii, nunquam certo fine contenta est. Atque ideo decet vos in deferendis alloquiis effici promptiores, cum ad solvendam vicissitudinem non probetis immemorem. Valete.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS LICINIO.

Regiliani amici mei filius, et ipse suæ honestatis intuitu probatus, dudum tibi litteras meas, quibus commendaretur, exhibuit. Et ideo secundæ astipulationis auxilium, ut pote jam cognitus, non requirit. Mei igitur studii ratio et consuetudo exegit ut scriberem. Neque enim fas est, quamvis jampridem ipse dissimules, me quoque hujusmodi officiis abstinere. Spero enim, quod sponte amicitiae tribui solet saltem assiduitati meæ esse referendum. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS LICINIO.

Cum ad proxima urbi digrederer, scribendis ad te litteris abstinere non debui, ut te observantia prisca moris absolverem. Nam vetere instituto hic usus increbuit, ut ingressi iter, prælibent primitias scriptionis. Quare familiaris officii invitatus auspicio, fraternam religionem, quam mihi semper mente exhibes, assiduo sermone testare. Vale.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS LICINIO.

Octavo demum die multas eluctatus itineris difficultates larem patrium salutavi. Continuo, ut amicitia postulabat, convenit me recordatio mandatorum tuorum. Nam discedenti injunxeras ut negotium lectissimorum juvenum Ticiani atque Helpidii fida exploratione disquirerem. Quorum præceptor vir prudens et nescius gratificationis asseruit esse in illis scientiam juris idoneam nimis in omnes usus judicarii et forensis officii. Nunc tuum est optimos juvenes advocare, quorum indolem militiæ honoribus jam paratam non debet ulterius procrastinare cunctatio. Vale.

EPIST. LXXV.

SYMMACHUS LICINIO.

Prompte savendum est honesta cupientibus, ut probabiles voluntates alieno etiam juventur annisu. Quapropter opis indignum esse non patior Felicem sanctissimum juvenem ad electiora tendentem: qui ubi urbani fori dissensiones, ut pote matris ingeni, exhorruit, modestiori causidiciæ dare nomen affectat; quem meus quoque hortatus animavit. Spondi enim bonæ indoli, et moribus defæcatis, nequaquam defore tuæ mentis auxilium. Ergo exoratus ac facilis non ut transfugam sedis alterius, sed ut affectatorem fori quietioris amplectere: qui tibi tuisque beneficiis debebit, quidquid officio bonæ fortunæ aut commoditatis accesserit. Vale.

EPIST. LXXVI.

SYMMACHUS LICINIO.

Bonoso optimo viro, et post militiam Palatinam geminæ administrationis integritate conspicuo, discussionem pontis ac basilicæ novæ præceptio Augusta mandavit, quod munus fide et vigilantia posset implere, si solus istiusmodi examinis jus haberet. Nunc Cyriades C. V. comes et mechanicus, qui dudum impensas operis utriusque tractavit, in societatem discussionis admissus, sæpe, ut dicitur, a Bo-

A nosi investigatione dissensit. Hinc sit ut inquisitio, quæ per unum strenue posset agitari, artificio quodam interpositi certaminis differatur. Atque ideo metuit vir honestus Bonosus ne sibi invidiæ sit, quod tanti negotii adhuc nutat effectus. Quapropter orat ut si quis est qui V. C. Cyriadem putat ejus operis, quod idem ante curavit, etiam discussorem esse debere, sibi hæc molestia detrahatur. Si vero ipse negotio videtur accommodus, ad se unum disquisitionis summa pertineat. Ergo amore Reipubl. cujus utilitates inter præcipua et prima complecteris, clarissimo et illustri viro præfecto dignare conferre; quatenus lacuna tantorum sumptuum remotis contentionibus, detegatur. Spero enim fore ut, cessantibus novis expensionibus, utriusque operis perfectioni usurpatorum summa sufficiat. Vale.

EPIST. LXXVII.

SYMMACHUS LICINIO.

Longum siles. Sed ego talis exempli imitator esse non debeo. Quare in officium primus erupi, teque religiosa admonitione convenio: ut litterarum munus, quod sponte amicitiae nostræ deferre debueras, saltem provocatus exsolvas. Vale.

EPIST. LXXVIII.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Quæris ut valeam, vel quid rerum geram. Respondeo percontationi tuæ ex amore venienti. Agri quiete delector. Hæc mihi aeris præstabit salubritatem, et pabulum lectionis. Sæpe oculos pasco culturis, quas hyberna exercet operatio. Tibi et secundare valetudinem, et memoriam nostræ amicitiae superesse amplissime gratulor. Silentii vero mei non est iusta causatio. Nihil enim quod scriberem suppetebat: simulque occupato tibi auditione causarum verebar, obstrepere, ne multis negotiis onus adderet loquacitas otiosi. Vale.

EPIST. LXXIX.

SYMMACHUS HELPIDIO

Præsentiam tuam spero. Neque enim soles promissa deserere. Sed frequens fama est pratorianas litteras obstare dispositis. Quare ne hæream diu expectationis incertus, confirmari scriptis recentioribus volo: ut sciam moræ esse pretium, si affuturus es, aut solvar manendi fastidio, si teneris. Vale.

EPIST. LXXX.

SYMMACHUS HELPIDIO.

D Prosequor litteris civem amicumque communem; cujus bona, quia judicio tuo nota sunt, non requirunt assertionem. Merito mihi de eo apud scientem facilis sermo, et brevis est. Admoneo tamen ut in gratiam meam validius diligatur, meique apud te curam vigere documento aucti circa se amoris intelligat. Vale.

EPIST. LXXXI.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Cum sæpe occasionibus ad scribendum utar incogitatis, committi in amicitiam puto, si domesticis videar abstinere. Libens igitur Acario honestissimo viro cultori tuo nuntiam sospitatis meæ paginam dedi, cui honorificentiam salutationis adjuugo: quæ sola, et

cum dicitur, et cum vicissim refertur, munia familiaris explet officii. Vale.

EPIST. LXXXII.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Plenum religionis officium est quod sponte volum fratris antevenis. Proxime igitur familiares nostri ad equorum coemptionem cum pretiis conmeabunt, ut ex omnibus quadrigis, quas scripsisti esse venales, præstantiores cursu et genere pollentes defloret electio. Hæc autem tibi cura sumenda est, ut præteritis editionibus nostris recens lutorum fama respondeat. In primis igitur hanc de te gratiam peto, ne magis numerum, quam merita perpendas. Nam cum de Hispaniis copiam equorum spes certa mihi promittat, hos, quos de proximo polliceris, securior diligentia debet excerpere. Vale.

EPIST. LXXXIII

SYMMACHUS HELPIDIO.

Curam nostram senatoriæ functiones ad voliva sollicitant. Præturam quippe filii mei, si fors dictum juvet, proximus annus expectat: cujus instruendi causa amicis nostris negotium dedimus ut equos ex Hispania electissimæ nobilitatis edecument. Experiuntur igitur suffragium tuum, si quid opis et favoris oraverint. Decet enim te pro amore mutuo mecum curanda partiri. Vale.

EPIST. LXXXIV.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Silentium meum etiam ipse reprehenderem, si tuas litteras aliquando sumpsissem. Itaque in altero arguere non potes, quod a te admissum meministi. Ego tamen in hæc officia primus erupi, ut et te ad scribendi studium cohortarer, et amicum meum testimonii astipulatione prosequerer. Est enim ejus industriæ atque probitatis, ut favorem tuum jure mereatur. Pro quo ego petitor accedo, præsumens apud animum tuum nostras litteras plurimum profuturas. Vale.

EPIST. LXXXV.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Quod epistolæ meas condis, amoris est tui; qui describenda nescit eligere. Sed me fucus hic decipit. Nam præcipitor ad scribendi fiduciam, placendi securitate: et tamen (si quando resipisco) nimis vereor ne ista simplicitas incidat in lectorem alterum, tibi disparem. Quare velim tibi habeas quæ incogitata proferimus: licet eadem mei quoque librarii servare dicantur. Sed illi per ignorantiam examinis, quod te facere non oportet Mercurialis artis peritum. Nam mediocribus scriptis amicorum benignitas scit favere, alienorum invidia nescit ignoscere. Quod superest, oro jam venias, et præsentia tua honorem augeas festorum dierum. Nempe Minervæ tibi solemne de scholis notum est, ut fere memores sumus etiam procedente ævo puerilium feriarum. Ad eum diem convictum tibi paramus, agrestibus olusculis partum, quia luxuries offendit deam sobriam. Vale.

EPIST. LXXXVI.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Insidiaris infantiae meæ, quam tego silentii verecundia. Nam ad elicienda responsa, venturum, si annuam, polliceris; cum tibi facere de proximo, quam spondere promptius fuerit. Mihi vero adipisci gratum, sperare prolixum est. Et tamen voluntati tuæ pareo: nec vereor ne temere a me effusa verba in paginis librarii tui referas. Nam, si quid horum, quæ apud te incuissus loquor, cuipiam lectori nauseam moverit; non tam in scribendo negligentia displicebit. Vale.

EPIST. LXXXVII.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Nostrorum duritiam ferre non possumus, qui cum reliqua superiora non exsolverint, etiam pensionem proximi anni ferre detrectant. Idcirco quaeso ut cum homine meo, quem ad exactionem titulorum nisi curam communicare digneris, et religiosam operam libenter arripas. Grave est enim, nos quidem pro agris nostris functionibus publicis esse munificos: actores autem locorum, ne id quidem velle reddere, quod sciunt per annos singulos esse solvendum. Vale.

EPIST. LXXXVIII.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Nullum tempus esse patior ab officio feriarum. Merito properanti tabellario cursim debita verba commisi; quibus quaeso referendæ vicissitudinis curam ea-
pessas, licet malim jam tuo reditu quam scriptorum honore lætari. Vale.

EPIST. LXXXIX.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Non ex officii parcitate amicorum religio et cura pendenda est. Plerumque enim scribendi cupidus desit occasio; nec tamen amicitiae memoria temporali silentio consenescit. Itaque quod lucusque conticui, voluntati non debet ascribi: multa enim studium nostrum fortuita impedimenta frenarunt. Sed ubi tempestivam comperit facultatem, contuli in has litteras mei circa te propositi atque amoris indicium; compensaturus, quod hæctenus silui, frequentia paginarum, si me incentivo quodam mutuo sermonis animaveris. Vale.

EPIST. XC.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Attentatam denuo valetudinem tuam meorum cura suggestit. Quare sollicitatus incertis emittere scripta non distuli; quibus ut de te læta respondeant, præstabit divina miseratio. Erit muneris tui ut otio meo securitatem sanitatis adjicias. Vale.

EPIST. XCI.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Et rebus et litteris partes religionis exsequeris. Nam hominibus meis adminicula favoris impendis, et me sermonis tui honore participas. Ago igitur atque habeo gratias, daturus operam, ne officiis nostris vicissitudo unquam dissimilis judicetur. Vale.

EPIST. XCH.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Cum ad filium meum scriberes, solum me styli honore fraudasti. Potui te silentii talione mordere, sed amicorum negligentiae nunquam parem repono contemptum. Atque utinam redditae filio meo litterae nihil asperitatis ex conventionem fraterni debiti habuissent. Ego quoque mihi nequaquam viderer omisus. Nunc duo pariter acciderunt, ut me et honor officii praeteriret, et participata cum filio amaritudo percelleret. Vale.

EPIST. XCIII.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Formianum littus accessimus. Hinc Puteolos mox petemus. Grave est enim sub auribus iudicis Baiarum appetentiam confiteri. Habes ordinem propositi mei. **B** Ipse memento promissi, quo te ob causas publicas peregrinationis meae fore solatium spondisti. Vale.

EPIST. XCIV.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Romam egressus, post legationis officium, sumpsi litteras tuas, quibus patriae communi largas rei annonariae copias polliceris. Itaque gemino affectus gaudio, et quasi civis publica securitate, et facti tui gloria quasi frater superexsulto, teque ad hoc studium religiosa exhortatione distimulo, licet bona voluntas; quae ex ingenio venit, non sit agitanda calcariis. Ego lectioni sermonis tui civium nostrorum curam levavi. Neque enim silere debuit tam laudabilis et certa promissio. Superest, ut proposito religionis tuae melior aspiret eventus, et in posterum **C** competens decus pro tanto in patriam labore respondeat. Vale.

EPIST. XCV.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Mediolanum sum missus a patribus ad exonerandam divini principis opem, quam communis patriae sollicitudo poscebat. Celerem mihi reditum, praefata

A Dei venia, res prosperae pollicentur. Sed praesentia laeta cumulabis, si per litteras mihi cognitio tuae salutis accesserit. Vale.

EPIST. XCVI.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Romam rediisse me nuntio. Atque utinam sanitatis quoque meae index esse potuissem, quam labefactavit peregrinationis injuria et hiemalis asperitas. Sed otio redditus spero meliora. Ipse ut valeas divina praestabunt. Nam ut homines meos solito favore tuearis, postulare non debeo; cum incitamentum spontanea officia non requirant. Vale.

EPIST. XCVII.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Maluerim quidem tuum solamen adipisci, quia literis secundus ad gratiam locus est. Desiderio tui scriptorum compensatio satisfacit, maximeque juvat animum, quod tecum bonam valetudinem rediisse in gratiam nuntiasti. Ipse Formiis adhuc residere constitui, ut mitigatis autumnis aestibus ad suburbana concedam. Neque enim temporis ratio patitur, ut communem patriam moestus ingrediar. Vale.

EPIST. XCVIII.

SYMMACHUS HELPIDIO.

Si conditio temporis sineret, votis me tuis etiam non rogatus ingererem. Qua in re certus animi mei, assertionem verborum, sicuti arbitror, non requiris. Nunc fortunae meae qualitas in tantum nos a festivis excusat officiis, ut insuper solatia deposcat aliena. **C** Ergo quia in manu mea interim non est frequentare laetos conventus; tuae opis erit levare moerentem. Quorsum istud inquires? ut fratrem meum Florentinum, clarissimum atque ornatissimum virum, peregrinationi meae cohaerere patiaris. Tantum peto, ut ab eo interpreteris impendi ex hac commoratione; quam mihi tribuit, quantum ex ejus praesentia voluptatis habuisses. Vale.

LIBER SEXTUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

De rebus liquidis atque manifestis rectius natura quam fama consulitur. Ergo in tenui patriae victu, superioris providentiae laudem refotam non ex ore multitudinis, sed ex ratione humani ingenii colligamus. **D** Necesse est enim seros aestimatores beneficiorum, cum succedant angustiae copiarum, dissimulatam gratiam collatione sentire. Et plebes, quidem nostra paucorum studiis antehac in odium tanti civis subacta, testatur propalam poenitendi correctionem. Collegarum vero notissimus pervicax livor non sinit fateri, quod cogit veritas judicare. Quare tacito afficiuntur rubore, et convictorum similes de vobis proferre nequeunt, quae sentire coguntur. Sed haec longius exsequi non est necesse. Sufficit enim rediisse ad conciliationem famae vestrae publicum testimonium. Vivat modo, et

PATROL. XVIII.

in patris celebri memoria solatium tuum, et in tua salute paterna reparatio. Valet.

EPIST. II.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Hilaratus est mihi dies litteris vestris, et festivitatem natalitiam domus nostrae desideratus sermo geminavit. Sed decursa paginae lectione congrugavit mihi frontem adjecta subscriptio, quae vos de peculio Petroniae agitari jurgiis indicavit. Arbitror tamen, si Marcianae sororis vestrae non sit clauda promissio, successionis ambiguum domesticae posse removeri, cum ad examen meum, quod ipsa delegit, documenta negotii miseritis. Quae autem capita quaestionum pars adversa commoveat, subdita enumeratione signavi, ut sancta unanimitas vestra informata oppositis, in vicem pro se respondenda meditetur. Valet.*

EPIST. III.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Præfatio opus est, si ardua postulentur: pronis ac facilibus admoventi ambitum non oportet. Breviter igitur et strictim quid frater meus Fulvius de vobis favoris poscat advertite. Sororem Pompeiani, olim viro maturam, te auspice in manum optat accipere, nec genere minor, et re fortassis superior. Nam laudabiles vitæ ejus artes, et ex bonorum amicitis spes secundas inter sponsalia ornamenta non numero. Sibi enim quisque habet quidquid spei et laudi ducitur. Mihi autem tanta est perficiendæ conjunctionis hujus antiquitas, ut in gravi dono habiturus sim, si illius votis cura vestra profuerit. Cum igitur res inceptu honesta, effectu facilis postuletur: quæso, ut in promovendo negotio quantam me velle conjicitis, adhibeatis industriam. Valet.

EPIST. IV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Ægritudinem, quam dexteræ manus dolore sustineo, nuntiorum acerbitate duplicastis. Acrior autem cura me dstringit, quod scio filix meæ ciborum et potuum continentiam non posse suaderi. Anxius igitur vulnere animi et corporis morbo, usque ad subscribendi possibilitatem litteras differre non potui: sed dictatione properata magis sollicitudini meæ, quam consuetudini satisfeci. Et primo timorem meum responsis levatis, exoro. Dehinc te, domina filia, precor, saluti adversa declines, et interpellatam toties valetudinem repares auxilio temperantiæ. Quia non solum sanitati commodat, verum etiam ad testimonium prudentiæ pertinet noxiis abstinere. Valet.

EPIST. V.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Severianum primorem Cliterninæ urbis a publica interpellatione revocavi, ne sancto amico nostro Severo invidiæ aliquid conquestio ejus afferret. Promisi autem media unanimitate tua, decus nostrum, si quid inter eos concertationis est, posse finiri. Atque ideo quæso ut viro optimo Severo terminandæ apud te litis auctor esse digneris. Valet.

EPIST. VI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Tanquam adhuc negotiorum vestrorum nescii agendis rebus formulas præfinitis. At ego unanimati vestræ utriusque exitum causæ jam pridem retexui, et credo in manus vestras per milites vicarianos delata, quæ scripseram. Merito enarrata et comperta non repeto. Hoc solum etiam nunc notitiæ vestræ ostentationis pudore subtraxeram, misisse me necessariis litteras, quibus amici de tutoris fraudibus instruuntur. Et puto, si fors inceptum juvet, decernendum aliquid quo frangatur obnoxius. Quod vero iter ad proxima urbi prædia distulistis, quanquam vestri cupientissimus, improbare non possum. Allegatis enim piam causam morarum, atque ideo desiderio meo necessitatem religiosæ affectionis antefero: haud scio an morantibus vobis aliqua invitatio nos potius in Campaniam possit educere. Sed hoc relinquatur even-

A tui. Nos interim mutua desideria scriptione foveamus. Solatiis enim leniendus est animus, quoties protelantur optata. Valet.

EPIST. VII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Taburnius evocatum me non siluit; et fortasse mireremini, nihil super ea re meis paginis indicatum. Sed quia multis ac necessariis causis domi manere decreveram, inanis esse operæ judicavi, irrita ad vos, et dissimulata perferre. Credo autem sanctæ unanimati vestræ incompta non esse, quæ me a peregrinandi consilio retraxerunt. Nam et fractam valetudinem meam nostis, et unici mei solitudinem contemplamini, et eruptiones fluminum usque ad metum diluvii comperistis. Pontium quoque ruinas, et montium labes apud vos, ut arbitror, fama non tacuit. Ex quo factum est, ut cæteri quoque veniam postularent, quos similis accitus exciverat, præter Arcentium et Evangelium: quorum alterum vigor adolescentiæ, alterum incautus animus objecit incertis. Intellego vos protectione hominis non amici posse terreri. Sed ut scrupulum hunc rejiciatis admoneo. Nam et meis litteris multa curata sunt; et profici-scentibus datum negotium est, ut æmuli obrectatio repellatur. Quare curarum vacui agite otium, neque ut facere dignamini, scriptorum assiduitate refovete. Valet.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

C Redditæ sunt nobis litteræ vestræ, cum in Ostiensi die septimo degeremus. Et illico per illustrem virum vicarium petitu meo actorum processit editio. Sed puer vester, inconsultis atque ignorantibus nobis, ubi discessit, ut est servis familiaris improbitas. Vestra in manu est, utrum hoc inultum patiamini. Interea filiam meam jactari instaurato languore non siluit. Cujus nuntii vulnus alte insedit pectori meo, nec abolebitur metus, nisi mutua scriptione fidem sanitatis ejus accepero. Facite igitur, oro vos, ut formidinem meam securitas protinus reportata commutet. Valet.

EPIST. IX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Frater meus Censorinus de confinio Baianorum prætoriorum conquestionem tentat iterare, quam didicit inter me et actores filii mei Pompeiani dudum esse finitam. Adhibiti namque inspectatores, muro, qui inter ædes a summo monte descendit, dividi loca nostra dixerunt: quorum judicium novus possessor credit posse rescindi. Quæso igitur adhibito Felice amico nostro, et Castore, veri arbiter esse digneris, ut sanctitate tua coram locata inanis attentatio comprimatur. Dehinc cum fratri meo Censorino satisfecerit præteritæ judicationis assertio, tunc operi ejus et molitionibus novis decem tantum pedum ultra ædificia sua permittatur adjectio: ita ut partium fines, et placito comprehensus assensus, et constructio interjecta discriminet. Valet.

EPIST. X.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Rogatos nos esse audio ad officium consulare. Mihi quiescere et domi manere sententia est, post anni superioris laborem. Ipse quid statuas, altius cogita, et sapienter expende. Præsumo autem, vos, qui dicuntur acciti auctoritate præcelsi viri, edecimatos esse, et his unanimam tuam consulo esse societam; ut ad agendas gratias sub occasione officii consularis excurras. Verendum autem est, ne si excusandum putaveris, proximi rescripti impetratione videaris offensus. Et fortasse, quantum de incertis sperare fas est, error iste, cum feliciter affueris, corrigetur. Hispanum non comperi rogatum esse. Considera igitur eventum utriusque partis. Ego de nuntio nuntiabo, si quid super hoc novæ cognitionis accesserit. Valete.

EPIST. XI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Multa mihi ad vos scribenti pauca respondeo, et moleste fero mandatorum nostrorum calere principia usque ad solitudinem meam; mox autem per silentium frigere processus. Fortasse quæritis, quid etiam nunc referri innocentiam meam postulem. Capuanæ domus pretium scripseram cum venditore decisum. Nihil de ejus confirmatione rescribitis. Samniticæ possessionis reformatio et vindicta mandata est. Tantum vacuos dotibus agros sero docuistis. Adhuc tamen nescio, quid exhibitio injuncta profecerit, cujus me expectatio rus ire non patitur. Vereor enim, ne, quod sæpe factum est, clandestina aliquid tentet obreptio. Quare aut instruite, quid supersit negotiis explicandis; aut si res in vado sint, viam mihi usurpandæ secessionis aperite. Cum fratre meo Censorino non moleste fero sub quolibet dispendio nostro de littoralibus spatiis judicatum. Restat ut interjectu muri prætoria dividantur, ne cessante indicio judicationis, rursus vicinæ angustiae in alios sese terminos nitantur extendere. Valete.

EPIST. XII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Amici litteris delectatus sum, quarum me lectorem esse voluisti, et velim credas, nihil eum de usurpandi animi remissione mentitum. Mihi vir illustris iudex prætorianus, ob collationem senatus et alia remedia Urbis, Augustæ denunciavit offensas; contristatus, ut asserit, curione, quod præfectus urbi ludorum imperialium die, cum a senatu caro nobis presentibus posceretur, oblationem communem populo publicavit. Hæc omnia ad destruendam promissorum suorum gloriam composita suspicatur, et in me solum, quia hoc referentibus placet, vertit invidiam. Respondi, ut potui dignitate servata, ejus calori. Et quantum legati Orientales asserunt quibus ipse scriptorum meorum fecit indicium, cunctis responsa nostra placuerunt. Sed ne ratione et auctoritate victus sileret, molliores postea litteras misit, parem querimoniam continentes. Horum tibi omnium tradetur exemplar, ut noveris quibus fluctibus perstreparamur. In negotio autem sanctæ unanimatis ve-

stræ quod præceptio iterata commovit, consilio trahendæ solutionis utendum est; et pars, quæ ad germanum tuum pertinet, subjicienda auctioni: ut hujusmodi injuria factum juvenis exaggeret, aut expleat voluntatem. Sed scire desidero, quæ potissimum prædia ad jus sancti fratris tui pro parte pertineant: ne per ignorantiam, juris tui corpora apparitionis error attrectet. Fratrem vestrum Romæ tantisper tenebo, quoniam subsidia annonæ in dies viginti oblatio prorogavit. Moleste igitur filia mea ferre non debet, si jumenta itineri ejus deputata tardaverit. Cætera Cumazon filius meus, vel quærentibus vobis, vel sponte narrabit. De legatione mittenda ob angustias frumentariæ rei, usque ad reditum viri excellentissimi comitis tractatus publicus differetur. Consilium sanctitatis tuæ salubre mihi visum est. Itaque datis ad homines meos litteris, statim jussi ex re nostra Apula ad Campaniam frumenta deferri. Valete.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Assiduitas epistolarum superiorum scribenda contempsit. Sola nunc superest salutationis religiosa generalitas. Et sane, si qua suppeterent paginis persequenda, commeanti rectius crederentur. Nunc enim stylo indulgendum est, cum recipiendis mandatis proficiscentium persona non sufficit. Nunc si quid scitu dignum putabitis, sine nostri sermonis excursu plenius a commeante discetis. Valete.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Dubitare vos video, an Rufini pœnam secuta sit etiam publicatio facultatum. Fides præsto est imperialibus signata præceptis. Et tamen prædonis annosi merita pendentibus non fuit ambigendum, quod spolia orbis desiderat ærarium. Atque utinam tanto gaudio non obstreperet defectus annonæ, quam nulla producit novæ frugis accessio. Præterea ipsius cibi qualitas gignit horrorem, corrumpit valetudinem corporum, graviorque est hominibus talis alimonia, quam pœna jejunii. Solatur inter hæc populum spea frumenti a patribus oblata, et religiosa optimatum voluntas tenet concordiam civitatis. Nunc votis opus est, ut divina opitulatio invehat commeatus, dum salus civium privata collatione producitur. Valete.

EPIST. XV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

In eas angustias communis patriæ fortuna deducta est, ut extrema vitanda sint. Itaque fratrem vestrum continuo a vos opto dimittere, cui Basternarios mox præbere dignamini: festinatio ejus jumentorum adminiculis juvetur. Cæterum filiam meam vexari itinere, sicuti ante scripseram, non oportet. Quoniam post incommodum grave, valetudo ejus otio et quiete refovenda est. Valete.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Prævidi quem metum meæ ægritudinis vobis fama posset incutere: quæ cum soleat supra verum de absentibus loqui, magnitudinem periculi mei ne

fando quidem videtur æquasse. Itaque ubi primum **A** dividendæ inter vos communionis causa præstabit. formare litteras per valetudinem licuit, non distuli lenire apud vos stylo, quæ vulgata credideram. Et quamvis modificandæ sollicitudini vestræ prior sermo sufficeret; ad ædem tamen securitatis attestatio secunda proficiet. Interea de ordinando reditu facite noverim quid consilii cœperitis. Fateor enim molliorem me esse affectione post discrimen salutis, nec ulterius posse suadere, ut desiderio meo vestrum otium præferatis. Valet.

EPIST. XVII

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Amicitia animis, non annis æstimatur. Rudis igitur tibi eorum non videatur affectus, quorum in te cultus annosus est. Hoc eo spectat, ut noveris **B** Auxentium et Marianum, filios meos, pudentissimos juvenes, inter laudatores tuos primore loco censeris; atque ideo non cognoscendos novo aditu, sed amoris fœdere et religione recolendos. Nunc illis proficiscendi attulit causam medicorum coactu impetrata curatio. Nam Stabias ire desiderant, ut reliquias longæ ægritudinis armentali lacte depellant. Sed majorem judicant in tuo congressu esse medicinam. Tibi igitur assignabitur eorum sanitas, si remediis herbarum salubrium fomenta benignitatis adjeceris. Valet.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Castori nostro ad Campaniam revertenti, largiora mandata de domesticis rebus quam scripta commissimus. Plura igitur auribus quam lectione noscetur. **C** Horum pleraque ad statum pertinent patriæ; quam defectu alimentorum graviter laborantem periculosum est inhabitare, impium et crudele deserere. Valet.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Germano Taburnio, cui me auxilio esse voluistis, etiam salutis dubius adfuissem, si eorum præsentiam fors dedisset, quos ex usu ejus oportuit conveniri. Satisfaciat igitur unanimitati vestræ animus meus, etiamsi voti efficaciam negavit eventus. Ipse adhuc invalidus, sed jam præfata Dei venia convalescenti securus hæc scribo; tantoque magis assurgo viribus, quanto mihi celeriore sanctitatis vestræ reditum spes vicina promittit. Valet.

EPIST. XX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Dudum sanitatem filix meæ integratam esse rescripseras. Mox sequentibus litteris sollicitudini nostræ recidivum aculeum subdidisti. Conflictor igitur nuntio recentiore, quia magis adversa creduntur. **D** Exspecto anxie, ut si quid boni dies attulit, indicetis. In eo autem quod vos discessus noster excitat, habitum mentis meæ agnosco: sed adhuc desideriis mutuis præstat suadere præstantiam, quam pœnitendum aliquid per imbecillitatem affectionis ordiri. Mox cum germanus tuus de proximo, ut ais, speratus adfuerit, et felicem vobis, et necessarium reditum

dividendæ inter vos communionis causa præstabit. Valet.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Fratris mei Entrecii spectabilis viri liberos impatientia paterni amoris acciverat, quibus properandi causas inopia urbis adjecit. Atque ideo recursum sine justis temporis expectatione moliti sunt. Quapropter dum navigatio intractabilis est, in oris Campaniæ paulisper hærebunt. Sed ne peregrinationis amara sustineant, humanitas vestra præstabit. Quare vicem meam suscipe: ut qui nunc a nobis necessitate divulsi sunt, animum se meum in te reperisse lætentur. Valet.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Dura commotio est, quam gignit injuria: sed molire debet dolorem medicina patientiæ. Nec deest vobis usus adversa tolerandi. Nam crebro ictum fortunæ ferre didicistis. Quod si in secundis rebus ageritis, jure insolitis malis felicitas læderetur. Hæc eo scribo, ut miratum me scias, quod constantiam tuam **C** privata mutaverit, quam sub affinium nomine (ut opinio mea est) Baiani littoris persultator animavit. Sed illi aliud mercedis erit. Causæ autem vestræ propugnaculum judiciale non defuit. Impetratum quippe est ab altero cognitorum, ne impune sit, quod designavit apparitor: ab altero ut hæreditas tua præstetur. Ipsum quoque dominum quæstionis, cum se ab agro receperit, admonebo, ut aut desistat incepto, aut sibi graviora esse referenda noverit. Hæc de rebus domesticis satis dicta sint. Patriæ vero nostræ inter cætera frumentariæ penuriæ mala, legationis ambitus nequiores facem subdidit. Nam principio **D** Posthuvianum et Pinianum de obus aulæ summatibus junxit electio, sub ea expressione judicii, ut in ipsis solis plena esse legatio diceretur. Interjectis diebus, cum mandata ordinis tractatus expenderet, Paulinum illis studia privata junxerunt. Hinc orta certatio usque ad nefarias pugnas me absente processit. Pudet dicere, quæ in se optimates senatus crimina et maledicta projecerint. Sed dirimendas partium quæstiones meo dicuntur doluisse iudicio. Fors viderit, qui finis causam publicam maneat. Interim senatus fama laceratur, et infortunatis etiam crimen accessit. Si in manus meas venerint monumenta gestorum, legendo noscetur, quæ verborum meorum verecundia noluit explicare. Valet.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Deui litteris abstinere, spectabili viro filio meo Decio comitante, qui religioni vestræ plura narrabit, quam posset paginarum textus amplecti. Sed jucunditatem, quam tribuet fraterna præsentia, stylo augere non piguit. Idcirco unanimitati vestræ honorem salutationis impertio, ut adventus mei expectatio oris munere mitigetur. Valet.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Sapricius, vir ornatus ac mihi familiaris, diligentiam sanctæ unanimitatis tuæ sine adstipulatore meruisset. Sed quia primi aditus sermo commendat incognitos, facilitatem sibi promerendæ familiaritatis tuæ per me optavit aperiri. Dignum est igitur, ut cupidissimum tui obvio amore suscipias, et amicitiam postulatam non in longi usus tentamenta procrastines, sed statim parili voluntate desiderio adventantis occurras. Valet.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Zenodotus filius meus nondum te consuetudine propiore cognovit, sed fama conciliante jam suscipit. Nam cum propere Lucanos ac Brutios petat honore cogente, nihilominus in conspectum tuum flexo itinere gestit excurrere. Hunc in amicitiam tuam tanquam mystagogus induco, atque in me recipio dignum esse, quem diligas. Si quid igitur parentis testimonio tribuis, adultam mox apud te religionem primus aditus adventantis inveniat; eamque continuo experiatur facilitatem tui pectoris, quam scit nunquam delatam esse novitati. Valet.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Diu mecum ipse contendi, ut ad vos pignus commune dimitterem, sed vicit affectio, maxime assurgente specula proficientium conditorum. Nam viginti dies urbis alimoniis parca interim promittit expensio. Præterea amplissimi ordinis secunda collatio accessurum securitati aliquid pollicetur. Nihilominus etiam carnis oblatio animos Romanæ plebis erexit. Redire igitur ad vos jumenta præcepi, agens gratias quod necessitatem fratris vestri congruis adminiculis juveritis. Legatorum adhuc vacillat electio. Nam Posthumiano et Piniano, quos a principio mandati sui senatus agnoverat, tertius Paulinus asseritur, et divisus in studia partibus adhuc differtur utilitas; cum terminum confirmationis acceperit, plena cognitio deferetur. Valet.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Uberius scribendum est, si commendentur incogniti. Justinus autem gravissimi atque honestissimi viri antiqua nobiscum familiaritas conciliationis adminiculum non requirit. Satis est igitur, si ei amorem solitum deferatis. Quæ vero ad nos pertinent, et proxime unanimitati vestræ litteris indicata sunt, nunc ore ipsius pendentur. Valet.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Si quid homini tutum est, in spem vitæ redisse me nuntio post internorum dolorem, qui me vobis repente subtraxerat. Si quid igitur vobis asperum famæ licentia nuntiavit, antiquet oblivio. Præcipue autem impetratum volo, ne improvida sollicitudine recuratis. Sed quia res vertit ad salutem, justis itineris

A dimensionibus communi desiderio satisfacere dignemini. Valet.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Dicendæ vobis salutis occasio, et quærenda est mihi sæpe si desit, et amplectenda, si præsto sit; eo maxime tempore, quo de filiæ meæ sanitate sollicitor, cujus valetudinem credo etiam jejuniis sauciata. Absolvite igitur metum nostrum nuntio prosperorum. Mihi etiam nunc gressus infirmus est. Sed si optata de vobis mutuus sermo pertulerit, protinus corpusculi querela sedabitur. Non omiserim jungere paginæ, quod Martipianum conventio judicialis expulerit; cui tantus terror incussus est ob omissam diu ad Gallias profectionem, ut ei necesse fuerit prævenire itinere privato exhibitionis injuriam. De Atellano quid fieri velimus, amico interveniente quæsit auditor. Respondi, post iudicium sacerdotis solam me expectare vindictam conflatae nuper invidiæ. Nihilominus in arbitrium tuum statuenda rejeci. Quæso igitur, ut inter feriarum moras, quid facto opus sit, digneris aperire; simulque cogites contra interventum tot antistitum, quid possit magis, quam quid debeat impetrari. Neque enim justitiæ et innocentiae deferri plurimum potest, cum illis reverentia religionis opponitur. Valet.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Postquam dimisimus puerum, multus rumor increbuit, sanctitatem tuam sacris litteris evocandam: ita ut etiam nomen Gratiani cujusdam, qui hujusmodi scripta perlaturus asseritur, in publico ore versetur. Hoc etsi adhuc mihi incertum videtur, tacendum tamen non credidi. Erit summæ divinitatis statuere circa vos, confirmare ordinem prosperorum. Valet.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Vir clarissimus Principius, genere et probitate conspicuus, commendationem non requirit alienam, cum tui quoque in se amoris atque iudicii testimonio gloriatur. Cujus bona latius explicarem, nisi esset operæ redundantis cunctis nota replicare. Hoc unum adjecisse sufficet, quidquid illi honorificentiae tribueris, ad omnes bonos, qui eum diligunt, pervenire. Valet.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

In suburbano dego secessu. Nam et urbanarum tædet molestiarum, et villæ autumnis commodæ jucunda instauratione delector. Præterea frequentiam mihi, quæ sola Romæ honorabilis iudicatur, amicorum præstat adventus. Sed non mediocriter nepticulæ meæ Gallæ infirmitas conturbat otii nostri securitatem; de qua ut mature votiva et commoda nuntietis, opitulatio divina præstabit. Tibi autem, domina filia, quantum in dies singulos refectionis accedat, quæso curæ habeas indicare. Erit hoc testimonium religiosi in me animi tui; si et consulue-

ris sanitati, et in notitiam meam placitura pertuleris. **A** divini principis alloquia deferri. In negotio autem tuo, quæ per me agi volueras apud sanctum tribunal, non invitus ingredior. Interea ad Formianum littus iter promove, et cum ad te delatæ litteræ fuerint, Romam citius excurras. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Si qua adhuc de Sicilia speramus, incerta sunt. Nam cum litteræ Eusebii nuntiaverint, dudum circi et scenæ artifices navigasse, etiam nunc de adventu eorum rumor in aperto est: atque ideo apparitorem placuit postulari, qui peragratis ubique littoribus explorata in aures nostras reportet. Crevit autem cura ludorum, postquam frequentibus studiis relationem de amphitheatro promerendo populus postulavit, qui mox iudicis impetravit assensum. Dei nutus efficiet, ut super hoc etiam divini principis concordet auctoritas. Valete.

EPIST. XXXIV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Frater vester diu animi affectus dolore ob amissum magistrum, cœpit aurem præbere solantibus, cujus moestitudo me quoque graviter sauciavit, præter cogitationem, quæ nos de eligendo præceptore sollicitat. Si igitur placet communibus litteris ab illustri viro Adriano Gallum rhetorem, quem proxime Eusebius non ingesserat, postulemus, ne pignorum nostrorum indoles in profectu posita deseratur. Me futuræ editionis, et labor, et sumptus exercet. In disponendis enim præmiis, quanquam numero vestium satis affluam, nonnulla adhuc deesse apparatus deprehendo. Valete.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Quandiu jactata rumoribus temere differuntur curarum vacuus otiare. Si quid auditu dignum fideque subnixum recentior sermo pervexerit, neque nuntiandi, neque suadendi partibus abstinere. Unum hoc ante rei necessitatem de meo sume consilio, nulla ratione te posse evocationis honorificentiam deprecari. De fratre autem vestro præter mandatum nihil etiam nunc opinionis accepimus. Ipsi hæc de nuptiis Ostiensibus, ad quas, nos viri illustris Sallustii filius junior evocavit, contulimus in paginam. Sed continuo ob ludorum præparationem Roma repetenda est. Diu enim mihi ista curanda sunt: quæ facile, si adesset sanctitas vestra, communis diligentia posset absolvere. Valete.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Cum ab agente in rebus sacræ litteræ mihi redderentur, quibus ad officium præcelsi viri consulis evocamur; vidi alias æque ad tuum nomen emissas, quibus te honorificentia imperialis accivit. Consulis quoque scripta idem agens exhibuit. Suadeo igitur mature iter instruas, cui non cohærebit Hispanus. Aliud quoque accessit, quod te possit hortari. Nam vir illustris frater meus Neoterius, domini fratris mei admirator, ad eandem causam rogatus, solatia tibi et adjumenta præstabit. Nolo igitur ambigas, cum scias auctoritate præcelsi viri electas amicorum esse personas, tibi que hæc prima, post dubia fortunæ,

tuæ salutis antefero, quæ et voto meo supra omnia convenit, et litterario debetur exordio. Dehinc diligentia tuæ, domina filia, natalitium fratris tui commendo convivium. Homo enim noster allegat fuga nautarum littora destituta. Quæ res compulit, ut sanctitati tuæ facta minora committam. De publicis scribenda non suppeditant; absque eo, quod in Trajani platea ruina unius insulæ pressit habitantes: quod

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

adeo ad fortunam vehiculi publici plebeia vertit invidia, ut jam privato rectore utatur. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Amicus noster Severus molestia publica liberatus, in patriæ otium revertit, quem mox apud fratrem vestrum vicarium spectabilem virum, et sanctitatis tuæ pagina, et veteris inter eos amicitia juvat agnitio. Mea circa prætorios apparatus cura crebrescit. Quod eo scribo, ut intelligat unanimitas vestra adminiculi sui societatem desiderari. Nec sum imperiosus exactor, ut qui sciam, necessitates meas post vestrum commodum collocandas. Sed, si bene æstimo, satisficient vobis ad refecionem præsentis mensis induciæ. Paucis habitum propriæ voluntatis exposui: quid facto opus sit, vestro relinquo iudicio: ut sit vobis laudabilius, mihi gratius, quod spontaneus affectus elegerit. Valete.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Miror pueros, quos diversis diebus ad sanctitatem vestram misimus, retardari; nec tamen usum scriptionis omittimus, scire cupientes, quantum refectio profecerit. Incunctanter igitur expectationi nostræ satisfaciat recursus alloquii. Valete.

EPIST. XL.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Prima mihi voluptas est sciscitari, quem statum sanitatis habeatis: in secundis reliqua collocabo, quæ dudum requirenda duxistis. Gravibus civitas sollicitatur ostentis, quorum leviora prætereo. Illud ante omnia interpretatio tristis horrescit, quod natali Urbis suffectum consulem currus quo vehebatur, evolvit per ferociam bigarum, quæ triumphum vehebant. Itaque palmata amictus, et consulari insignis ornatu, fracto crure sublatus est. Offendit me infausta narratio, atque ideo in hac expositione servabo breviter. Tibi in dies singulos, decus nostrum, domi forisque fama florentior est. Et præsentium quidem rerum nos testes sumus. Externa iudicia Cæcilianus asseruit, a quo sigillatim relata enumerare fastidium est, cum in summa gloriæ tuæ cuncta conveniant. Dominam filiam meam salutatam cum dulcissimis nepotibus volo, quæ te contexendis in apparatus ludo-

rum vestibus religiose a nobis voluit commoneri. Sciens igitur ex subditis, quid in supplementum prætoriae largitatis oporteat præparari. Valet.

EPIST. XLI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Male est animo, postquam filiam meam comperi consueto dolore vexari; et iter ad vos inchoare voluissem, nisi et me gravedo capitis, et Symmachum nostrum febris inopina retineret: cujus corporales querelas præstat silere, ne sanctitatis vestrae sollicitudo geminetur. Et certe frater meus Comazon, desiderio vestro urbe digressus, cumulatius quæ facemus expediet. Postulare non debeo, quod sponte facietis, ut curarum nostrarum magnitudinem scriptis lætioribus comprimatis. Valet.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Eusebii nuper litteras sumpsi, quibus aurigas nostros et aliquos scenicos navi impositos, et secundum præceptum meum missos ad Campaniam nuntiavit. Jubeat igitur sanctitas vestra diligentissimos scrutatores usque Salernitanum litus accedere, ut susceptos Neapolin prosequantur, vel aliquod de adventu eorum scrutentur indicium. Felicem quoque communem amicum monitum volo, si Campaniam feliciter venerint, annonis et sumptibus adjuventur, continua ad nos navigatione mittendi. Quia longe ante ludos, et ipsos jungendis equis erudire debemus, et novitati eorum favorem plebis allicere. Summa igitur petitionis meæ hæc est, ut ad homines vestros inquisitio eorum, et perfectio celerata pertineat.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Crocodilos theatriali spectaculo publicatos in præsentiam vestram servare tentavimus: sed perseverante inedia, quæ illos per dies quinquaginta producta macerabat; secundis ludis congressionum more confecti sunt. Duos etiam nunc spirantes in vestrum differemus adventum, licet eos cibi abstinentia longum vivere posse non spondeat. Valet.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Redundantis est operæ memorem commone. Sed suscepta amicorum negotia nequaquam nos modum servare patiuntur. Quare ut amici communis Herculi V. C. votiva mandata acriter exsequaris, orare non desino. Faciat autem cum studio sanctæ unanimittatis tue assensio propinquorum: siquidem filius meus Valentinus asseruit se quoque consultum litteris Juliani, eadem quæ volumus de nuptiarum pactione suasisse. Valet.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Postquam te jactatam comperi dolore consueto, omnis reliquarum sollicitudinum mearum sensus evanuit. Nam, ut ait Hippocrates: Præsentia hebetantur incommoda, si cui dolor major accesserit. Exspecto igitur, ut accepto de te indicio lætiore, in priores curas revertar. Cætera in hac consternatione

A animi mei tanquam intempestiva prætereo, et tamen commonitorium junxi, quod velim redacta in tranquillum sanitate consideres. Valet.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Nullas quidem nobis per hominem nostrum litteras detulistis. Sed mihi silentium unanimittatis vestrae nequaquam licuit æmulari, vel quod ita sollicitudo, quam de me non frustra geritis, postulabat, vel quod me in officia scriptionis amor verus impellit. Gratum vobis fuisse factum meum rescripti vicissitudo testabitur. Valet.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Urbis negotia nec vacat scire, nec libet scribere: B animus enim meus morbo corporis occupatus, rebus alienis curam nescit intendere. Unum hoc scio de seditionibus nuntios esse mentitos; atque adeo a vero dissentire rumores, ut nunquam majori plausu præfectura celebrata sit. Itaque studia plebis in judicem favor quoque ordinis æmulatur. Hæc ad nos, si qua dolorum intercapedo admittit officia visentium, pari omnium sermone perveniunt. Cætera hominum vestrorum, qui versantur in publico, stylus debet aperire. De me tunc aliena quærenda sunt, cum propria adversa requieverint. Valet.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Natalitio munere, quod frequentari a vobis per multos annos communis felicitas faciet, nostrum hilarastis animum, vestrum probastis. De quo me prolixè scribere verecundia vestra non patitur. Copiosior tamen in sensibus manet gratia, quam sermone proferatur. Quæ ad urbem pertinent, indiculi coherentis lectione noscitis. Tibi vero, domina filia, eadem religione qua dignum est, injungo curam juvenandæ valetudinis: ut omnibus nobis sanitatis tuæ securitas voluptati sit. Valet.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Homine vestro ad Campaniam revertente scribenda consumpsi; et tamen sanctum atque honorabilem virum parentem vestrum Severum nolui abire vacuum litterarum mearum: ut et morem salutationis exsequerer, et de opere, quod domi construis, judicium meæ inspectionis aperirem. Thermarum et situs et amplitudo admodum placuit. In minoribus balneis piscinalem picturis potius quam musivo excoli non probavi. Res admonet, ut profectum Messalam nocte ea quam consecutæ sunt nonæ Martiæ noveritis. Legati cæteri mox sequentur. Adverti tamen ex quorundam colloquio, in gratiam domus, de qua plerique nostrates viri edulibus farciuntur, quædam esse lenita. Sed mea cura non deerit, ne quid mandatis senatus per conniventiam detrahatur. Valet.

EPIST. L.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Scribere non recuso: sed malui domino filio meo Sibidio narranda coram per otium reservare. Sola

igitur salutatione fungetur hæc pagina, cujus brevitatis et vestro honori satisfaciet, nec illi referenda decerpit. Valete.

EPIST. LI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Prioribus litteris comperistis, quæ nunc respondere potuissem. Rediisse non poenitet. Nam et salutis compotes sumus; et per diligentiam magistrorum fratris vestri profectus adolescit, hoc tantum mordet animum, quod longo a vobis itinere discernimur. Sed scriptorum vices frequens usus exerceat: sarcinem inter nos præsentis voluptatem. Valete.

EPIST. LII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Adventus domini et principis nostri denuo postulandus est. Theodorus enim vir illustris, Mediolanensium legatione suscepta, eniti dicitur, ut senatus petitionibus provinciale desiderium præferatur. Præfectus urbis huic negotio sanctitatem tuam optat adhiberi, quem puto super hoc litteras ad vos esse missurum. Hortor igitur, ut scripto ejus evocatus digneris accurrere ante senatum, qui idibus Junii erit. Ipso enim die legatos arbitror eligendos. Multa sunt domus vestræ negotia, quæ a te coram sub occasione causæ publicæ terminentur. Præterea votiva legatio est, quæ apud aures evocandorum amabilis futura credatur. Quæso ne differas, ut reconciliationem præteritæ gratiæ consequaris. Valete.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Maximum veterem amicum, sed novum agentem in rebus, accipite inter tirones cum canitie militan-tem. Ab hoc procontanda discetis: atque ideo mihi fugienda est prolixæ epistolæ gratia. Absque adventu vestri petitione, quem frequenter exambio, et si desiderium vestri sineret, jam silere deberem, quia verecundiam creant inefficaciter postulata. Sed amor in vos meus prope impudentiam suadet frequenter elusus. Vereor autem, ne ideo vestrum reditum promiseritis, ne nostrum ad vos prohiberetis excursus. Valete.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Salutem vobis precamur, cujus indicium, puero revertente, optamus accipere. Mea valetudo caret interim doloribus, sed indiget firmitate, maxime accedentibus curis, quas proxime facta a senatu auxit oblatio. Ire longius piget, cum hæc quoque securis animo ingessisse poeniteat. Valete.

EPIST. LV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Hæc per hominem meum scripsi metu percitus, postquam de valetudine filix meæ amara cognitu nuntiastis, et adhuc pendente responso crucior incertis. Peto igitur edoceri quid ei ad confirmationem sanitatis accesserit. Rerum vero præsentium nullum vobis indicium facere decreveram, ne in aures vestras redirent, quæ probabili discessione vitastis. Sed quia civicus amor in negotia urbana curam vestram

reduxit; quædam collata in titulos breviter percucurri, ut sine fastidio lectionis insinuata noscatis. Valete.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Credo nunc saltem priores domini mei Præfecti litteras tibi redditas: quæ si casu aliquo aut negligentia portitoris elapsæ sunt, en tibi aliam subtilissimi viri paginam, cui me hunc sermonem jussit adjungere; ut quid sententiæ tibi sit de suscipiendo negotio, cui te optat adhiberi, bis consultus expedias. Puto enim vos in meliorem valetudinem revertisse, postquam mihi fecistis indicium, quod reversioni vestræ morbus obstaret. Et nos quidem malumus, ut integrato statu sanitatis reditum spondeatis, sed si corpusculi querelæ votum morantur, evidentibus scriptis expectationem consulenti absolvite. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Superioribus diebus et meæ circa vos observantiæ, et vestræ expectationi multo epistolarum numero satisfeci. Hæc vero pagina copiam non requirit, cum hoc tantum benevolentix vestræ pro captu consilii mei suadeam, ut ad præfectum prætorio Siciliensis causæ vestræ actio transferatur; si tamen aliquid vobis experiendum data oblatio reservabit. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Postquam pignus nostrum Sibidius Romam rediit, nuntius fuit, quantus filiam meam vexet corporis dolor; meus quoque animus ægrescit. Itaque litteras nihil moratus emisi, anxie petens; primo medica ope et abstinentia noxiorum ad sanitatem juventur: dehinc rescripti fides abolendæ sollicitudini meæ consulat. Ipsi post legatorum protectionem rus Vaticanum, quod vestro prædio cohæret, accessimus; et, si nihil disposita conturbet; in Aprile kalendas villæ otio defruemur. Juniorum delectus urbanis familiis imperatus, usque ad æterni principis responsa pendebit. De conjunctis exemplaribus formam præcepti utriusque noscatis. Hæc quia tuis litteris desiderata sunt, misi. Cæterum mera atque unica mihi causa dictandæ epistolæ fuit, ut ad nos super filix meæ valetudine certa et amica voto referantur. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Anteriores litteræ tuæ, quas mox aliæ consecutæ sunt, spem mihi aliquatenus reditus tui fecerant: secundæ promissa vacuarunt. Ita ut post multas causas negationis meo consilio sequenda committeres. Sed ego cogitans, primo filix meæ conturbatam valetudinem, quæ spoliari solatio tuo non potest: dehinc stomachi tui imbecillitatem, quam esse impari scribis itineri promovendo: tum consilium amici paterni otium præferentis: dehinc expectationem illustris viri, quem diu existimans abfuturum: præterea interpretationes hominum, qui te, ut ais, opi-

nantur munus publicum recepisse in occasionem negotiorum tuorum : permissam mihi deliberationem vobis refundo. Iniquum est enim tot oppositis quæstionibus obnoxiam fieri sententiam meam, et fidem suadentis incertis futurorum casibus obligari. Interea constituendæ rei dies existimo prorogandos, et epistolam tuam tantisper reddere magistratui temperavi. Primo, quia reverentia nuda est : dehinc quia causas negationis infra devotionis magnitudinem prætulit; et quod nossem pluribus legenda, quæ scripseras. Volo igitur, ut reverentia cumulatior, et gravioribus querelis excusationem tuam munias, si voluntas manserit laboris et itineris deprecandi. Valete.

EPIST. LX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Prisca observantia hunc scribendi ordinem fecit, ut domo profecti officij litterarii muneris auspicentur. Sed longum visum est operiri unanimitatis tuæ litteras, quarum nos arguimus tarditatem. Atque ideo mutato usu in hoc munus erupimus. Superest ut libens rependas, quæ inchoare debueras; et provocare exerceas stylum indicem tuæ sanitatis. Ipsi in Arabiana dominæ filiæ meæ expectamus adventum : licet te etiam decus nostrum solemniū dierum ratio confestim spondeat adfuturum. Valete.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Felix materia est suadere otium. Sed hæc exhortatio animum sui juris requirit. Nos neque residere patitur liventium factio, nec filii juvenis institutio longum peregrinari. Quare ut possumus, modo abscessit, modo reditu, variamus locorum distinctionem. Testimonio est hæc epistola, suburbano agro nuper emissa, quam de Corano nostro, si nihil disposita turbaverit, alia consequetur. Vestrum est hujusmodi absentiae nostræ conditionem litteris frequentibus augere, si placet; juvare, si displicet. Valete.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Legati ordinis nostri ex usu actis omnibus reverterunt. Nam et tironum conquievit indictio, et argenti nobis facta gratia est. Super impetratis tamen adhuc speratur oratio. Nunc domestica et animo vestro amica jungemus. Stat nobiscum valetudinis bonum. Sæpe urbanam commorationem proximo rure distinguimus. Sola nos vestri absentia macerat. Sed si in conspectum nostrum propere veneritis; nos quoque recursum vestrum in Campaniam cum voluptate comitabimur. Valete.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Per hominem meum litteras dederam. Continuo adfuit Maximus, qui alias postularet : quare salutationem geminare non piguit. Præterea exegit recens nuntius super adventu domini et principis nostri, ut vos de reditu commonerem, quem maturare debetis,

ne moram vestram votiva legatio jam nunc ex usu publico iteranda, prævertat. Valete.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Purgatorio medicamento alvum vacuasse te scripseras, ut fervor oculorum cum cætero onere decederet. Scire postulo, an prædicta curatio efficax fuerit, nec subegerit causa etiam sanguinis emissionem venas juvari. Par requirit affectio, quantam vobis fidem faciat filiæ meæ sanitas, ut his ex voto cognitissollicitudinum acuta deponam. Nam mihi ob alia quoque ægre est turbas patriæ cogitanti, quas præcipue movent in usum militarem petita servitia. Et nos quidem crebris precibus obnitimur, et diem ducimus supplicando; jamque ad pretium argenti quinque librarum misera oblatione perventum est. Sed verèor, [ne nos alterius rei fuga utroque despoliet. Præfectus agendo negotio segnior visus, Lampadio successore mutatus est, cujus moribus crediderunt impossibilia promoveri. Nunc peto, ut me anxium majore cura, quæ vos respicit, elevetis. Nam adhuc discrucior incerto per moram servuli, qui dudum ad vos ob eadem noscenda missus, necdum revertit. Valete.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Scribenda non desunt, sed horret animus loqui dura memoratu. Video tamen famam rerum urbanarum nequaquam posse cohiberi, quæ, ut fieri amat, in majus præsentia nuntiabit. Id ne accadat, Breviariorio addito noscenda discrevimus : ut neque litteræ, quæ vobis salutationem ferunt, de sollicitis amaritudinem trahant, et nihilominus rumorum licentiam fides scriptionis excludat. Sed de his factenus. Filiæ meæ valetudo gravior mihi cæteris est, quibus nunc animus asperatur. Exspecto igitur ut illi, Deo juvante, ad salutem esse omnia nuntietis. De qua si voto apta comperero, pars ista solatii curarum quoque mearum reliqua mitigabit. Valete.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Paucis a patria diebus abfuimus, et theatralibus ludis reditum nostrum suffragia civium poposcerunt. Nos tamen etiam nunc suburbanum viæ Ostiensis incolimus, recursum tantisper morantes, ne preces expectasse videamur. Quod si facere ex sententia religionis tuæ antea voluissem, et vitassem periculosa, quæ post secuta sunt, et expectatio mei plus dignitatis habuisset. Sed una fuit hujus consilii ratio, ne quibusdam loco pulsus viderer, et verecunda discessio verteret in notam timiditatis. De Siculo negotio vestro sanctus Comazon me quoque assentiente rescripsit. Circa rem nostram Siculam turbidum esse Nectarium indicio erunt litteræ, quas nuper Euscus misit. Peto ergo, ut homo rerum nescius, qui cubiculo clausus otium fovet, scripto a vobis coerceatur, ne post de Euscio aliter sentiat, si validius justo nostra defenderit. Ipsam hominis nostri epistolam misi, ut tentamenti insolentiam de ejus moribus æstimetis,

quém certum est a nobis nolle reprehendi. Petieram superioribus scriptis ut Puteolani prætorii mei latus, quo itur ad balneas, dispositione clivi mollioris ornare. Si dilata res est, peto rursus, facias: si impleta, rescribe, quo gaudeam. Vale.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Verum est, nequire hominem cuncta pariter voto amica sortiri. Quanto luculentius natalém mihi diem, si adfuissetis, egissem? quod in reliquum saltim numerosis annorum processibus fors orata præstabit. Interea, domina filia, honoratum me optimo fanificii tui monumento satis gaudeo. Una quippe et amor in parentem tuum, et industria matronalis inclaruit. Sic priscae feminæ vitam coluisse traduntur. Et illas quidem deliciarum sterile sæculum colo, et telis animum jubebat intendere: quia illecebra cessante temporum vivitur. Tibi vero, et Baiæ appositæ curam sobrii operis deträhere non possunt. Renuntias stagna verrentibus, et residens aut obambulans inter pensa et foragines puellarum, quas solas arbitraris sexus tui delicias. Merito igitur te amo, dignamque viro tuo judico: quando nobis æque laus et voluptas ex illius perfectione adventitia, et ex tua probitate genuina est. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Quamquam sperem, præfata Dei venia, mox in conspectum mutuum nos esse venturos: tamen litteris abstinere non debui, ne quod tempus familiaribus careret officiis. Sume igitur prælibatam salutationem, quam tibi boni auspicii gratia adhuc stylo impendimus, sed voce proxime deferemus. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Eleganti commento silentium vestrum purgare voluistis. Allegata est enim cautela tristium nuntiorum, quândiu secunda succederent: ut ea, quæ intermissio scriptionis ante celaverat, lætioribus indiciis proderentur. Sed nobis et illa per nuntios incognita non fuerunt, et hæc serâ admodum visa sunt. Augebat enim rumorum licentiam suspicio cessantis officii. Et tamen succensere non possumus, postquam gratia præsentium litterarum memoriam præteriti doloris exemit. Modo memento curam styli inter præcipua et prima sortiri; ne hujus exempli recordatio majores denuo metus afferat, dum credimus sub expectatione meliorum rursus aliqua adversa reticere. Valete.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Diu ab stylo fateor temperasse. Nihil enim quod scriberemus, emersit. Salutis autem vestræ lætam fidem de adventantium sermone capiebam. Tandem cessationem vicit affectio. Reparamus igitur morem dicendæ salutis, vacui omnium negotiorum. Post Tyburtem quippe secessionem Romæ otia lenta producimus. Sed non usquequaque agendarum rerum sumus desides. Nam domi corruptorum parietum

discidia sarciuntur: quia festinationem soliditati conditor primus ante tulit, et antiquior ei visa est celeritas utendi, quam securitas succedentium. Vos nova et ævum mansura molimini: siquidem sermo distulit quædam vos Jucullanis operibus æquanda fecisse. Nec tamen vobis impendii magnitudine cesserimus. Par enim sumptus est, semel solida collocare et sæpe integrare cadentia. Vale.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Indulgete deliciis, quando ita terræ ac maris copiis redundatis, ut vobis pollucibilem victum utriusque elementi ministret opulentia. Nos, satis est, quod omnium, quæ capitis, parte defruimur adeo largiter, ut ipsi quoque opimis dapibus affluamus. Valete.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Patriæ ac penatibus redditi, quædam quibus offenderemur invenimus: siquidem Ostiense prædium nostrum frequens pulsat impressio. Sed si vobis prospere optata procedunt, præstate litteras, quarum lætitia tergeat nubem præsentis injuriæ. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Renum dolore discrucior. Sed ne major ad vestras aures fama perveniat, præsentem statum valetudinis breviter indicavi. Cum læta successerint, morem meum secutus, dabo ad vos paginam lætiores. Valete.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Non frustra hactenus responsa distulimus. tractatus enim negotii et chartarum investigatio moram justi temporis exigebant. Hæc ubi absoluta sunt, cæteris, quæ causæ poscit instructio, reciprocum litterarum munus adjecimus. Ipsi enim multis obstantibus curis, iter ad vos nequimus arripere. Consilium tamen, quod transactioni vestræ possemus adhibere, cumulatus ex alio parente capietis. Qui etsi adjutor non indiget, dignabitur tamen ob inania fori, et sutelas veterum formularum, sanctum Prosdocium præsolari: venturum ad vos protinus, cum reliquias malæ valetudinis plena sanitate limaverit. Vale.

EPIST. LXXV.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Fuit animus Fundos præterire, si vos Formias accessisse didicissem. Postquam aliter evenit, partiri iter placuit ad minuendum laborem. Erit igitur in arbitrio Fortunæ ratum facere, ut ad quintum calendas Augustas Formiana sede recreemur. Hæc est animi nostri destinatio; nunc in cœlestium manu est effectus optati. Vale.

EPIST. LXXVI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Nullus absque epistolis meis dies labitur. Quid si affatum mutuum redderetis? Nec tamen poenitet diligentiae, quamvis honor vicissitudinis negligatur. Nam quæ ex more fiunt, etiam gratuita delectant. Ego ad sanitatem lento adhuc gradu provehor: at-

que ideo itineris ulterioris ambiguus usque ad profectum deliberationem sequestro. Quid ipsi de reditu aut suburbata commoratione statueritis, avert animus edoceri. Vale.

EPIST. LXXVII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Anteveni inquisitionem, cum vos sollicitos fore, quod essem morbo attentatus, adverterem. Et quamvis ultro scripserim doloris mei adversa tenuari: abolendæ tamen sollicitudinis causa (quæ apud amantes semper incredula est) nunc quoque nuntio, si dictum nullus fortunæ livor effascinet, in concordiam mecum sanitatem redire. Sed nondum sensum meum penetrat amœnitas littoralis. Nam ut ex longa maris jactatione stabilis gressus sero reparatur: sic tempore opus est, ut tanti mali decessio locum faciat voluptati. Ergo neque Formianæ oræ, neque ædificationis meæ tantisper illam capio dulcedinem. Sed hæc, ut spero, omnia cum bono valetudinis revertentur, moxque ad lætissimam vestri animi stylo meo communicata pervenient. Vale.

EPIST. LXXVIII.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Cum mihi puer vester unam epistolam reddidisset: ut rescriberein protinus, tanquam mox rediturus ad vos incubuit. Sed ut didici, ipse ad ulteriora contentens, mimica usus est techna, quo paginam nostram comès ejus Rusticus deportaret. Ille alteram nunc regressus accepit. Ridere vos arbitror, quod ego servili circumscriptus strophæ, pro sorte simplici duplum solverim. Nam callidus vernula, quod semel pertulit, bis recepit. Pergerem longius, si adjicienda suppeterent. Vos in propinquo urbis, celebriore fama rerum agitis, et pari otio. Vestrum est procul positos ditare comperti. Vale.

EPIST. LXXIX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Ævum maneat hic dies, qui te nobis, filia, dedit. Hunc ego et gaudiis mentis, et verborum honoribus per multos annorum recursus vobiscum opto celebrare, adjicere etiam mihi ingravata, tibi jucunda munuscula. Ut nunc lineam misi; cujus potest oblatio exigua non videri, si magis mei in vos animi, quam sui pretii æstimatione pendatur. Vale.

EPIST. LXXX.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Natalem dominæ filiæ meæ, quem per annorum recursus optamus esse numerosum, vobiscum agere et participare voluissem, nisi proposito restitisset imbrium continuatio. Fungimur tamen religioso honore jucundi munusculi: petentes, ut susceptionis benignitate oblationis exilitas augeatur. Vale.

EPIST. LXXXI.

SYMMACHUS NICOMACHI FILIIS.

Omnes ad nos natalitii convivii copias transtulistis. Sed unum defuit, quominus ad nostrum animum redundaret plèna festivitas: quod non vobiscum potius cuncta consumpsimus: quorum contuitus atque convicius commendare nonnunquam solet etiam parca convivia. Quare et vobis, et communi pignori, cujus solemnem diem sedula religione celebrastis, uberes precamur annos, recursum in hæc eadem festa numerosum. Decet enim pios parentes inoffensa felicitas. Nobis Tyburis aura blanditur; sed contra exasperat animum male gesta ratio villicorum. Neque ager cultura nitet, et fructuum pars magna debetur, nihilque jam colonis superest facultatum, quod aut rationi opituletur, aut cultui. Vale.

LIBER SEPTIMUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS SYMMACHO FILIO.

Ime alacer paterni sermonis auspiciis, et deinceps officii parilis in nos esto munificus. Simul accipe, quod voto tuo congruit, fascies præturæ tuæ, in eum annum feliciter proferendos, cui advocata numinum voluntate, ego quoque lætus intersim. Optato igitur lactare processu, et propagatos tibi annos vitæ atque honoris interpretare: longiora enim fiunt, quæ differuntur. Nec dubites utrique nostrum prospexisse fortunam; ut et tuus magistratus juvenetur præsentia patris, et festorum tuorum voluptate coram defruar. Vale.

EPIST. II.

SYMMACHUS FILIO.

Ubi primum scribendi mihi ad vos copiam familiaris ingressit occasio, non distuli desiderium tui scriptione testari: ut salutis meæ certus tuam cures, et subinde absentiam meam litteraria voluptate soleris. Vale.

EPIST. III.

SYMMACHUS FILIO

Secundas ad amabilitatem tuam litteras mitto, ut sit assiduitas mei sermonis utrique solatio. Tu quoque studium meum, quoties dominus et frater tuus occasiones repererit, æmulare: et salus tua mihi securitatem tribuat, et scriptorum jucunditas voluptatem. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS FILIO.

Circensium solemnitati consularis magnificentia satisfecit. Ludorum adhuc et muneris splendidissimæ imminent functiones; quibus ante Februarias nonas, ut opinamur, impletis, iter ad nostra relegemus. Hæc eo scribo, ut lætitia amabilitatis tuæ spe meliore pascatur. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS FILIO.

Credo alias litteras meas in manus amabilitatis tuæ ante venturas. Hujus namque epistolæ portitores

lento itinere mulos reduces prosequuntur. Ego ta-
men salutationis munere abstinere non potui : malui
enim redundare officium sero perfectum, quam desi-
deraretur omissum. Tuæ amabilitatis necdum ullam
epistolam sumpsi, quæso ut hujus tibi muneris summa
curatio sit. Ex tuo enim metiri animo potes, quid
levaminis absentibus tribuat assiduitas scriptionis.
Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS FILIO.

Desideratas proxime amabilitatis tuæ litteras sumpsi,
quibus indicabatur et sedulitas animi tui, et profectus
ingenii. Sola epistolæ brevitatis nequaquam paterno
desiderio satisfecit. Quod eo scribo, ut intelligas,
quantum ex sermone tuo ceperim voluptatis, qui
queror copiam defuisse. Quis enim optet satietatem,
nisi rerum bonarum? Posthac igitur indulgentius
scribe, lux mea, ut pleniore styli tui munere legen-
tis animus expleatur.

EPIST. VII.

SYMMACHUS FILIO.

Accessit peregrinationi nostræ largior dies ex com-
perendinatione ludorum, quos pluviarum interventus
retardant. Sed volo, ut hanc dilationem salutis meæ
certus leniter feras, et desiderium tui, quod apud
me crescit ex mora, styli assiduitate soleris. Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS FILIO.

Confido, solando animo tuo styli mei assiduitatem
posse sufficere. Nam recentibus scriptis hunc addo
sermonem, cujus lectio tibi spem reditus mei polli-
cebitur, si fors præsumpta confirmet. Ratio autem
hujus æstimationis in aperto est : quia post magnifi-
cam ludorum consularium functionem sola adhuc
arenæ restat editio. Mutetur igitur animus in gaudium,
et adeptum esse te crede, quod possibilis conjectura
promittit. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS FILIO.

Scintillare acuminibus atque sententiis epistolas
tuas gaudeo : decet enim loqui exsultantius juvenilem
calorem. Sed volo, ut in aliis materiis aculeis oratio-
nis utaris : huic autem generi scriptionis maturum
aliquid et comicum misceas : quod tibi et rhetorem
tuum credo præcipere. Nam ut in vestitu hominum,
cæteroque vitæ cultu, loco ac tempori apta sumun-
tur : ita ingeniorum varietas in familiaribus scriptis
negligentiam quamdam debet imitari, in forensibus
vero quatere arma facundiæ. Sed de his non ibo lon-
gius. Perge interim, quo te ætatis impetus, et naturæ
ardor impellit. Mei voti caput est, bene valeas, et
supra annos tuos litterarum dote ditescas. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS FILIO.

Amico nostro Annio cursim prætereunti potui so-
lam dictionem salutis injungere; sed debuit tibi sa-
nitatis meæ fidem facere lectio litterarum. Esto igitur
animo lætiore : et spera, decus meum, frequen-

tibus scriptis in notitiam tuam similiter ventura, quæ
gaudeas. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS FILIO.

Assurgit animus meus, quoties amabilitatis tuæ
sermo defertur. Nam et sanitatis tuæ apportat fidem,
et profectum ostendit ingenii. Hortor igitur, ut me
hujusmodi linguæ flosculis frequenter aspergas. Nec
ullam cessationem tibi vindices, dum æstimas, me
brevis adfuturum. Planiora enim fient, et faciliora
omnia ad recurrendum, si paginis tuis revertentis
animus incitetur. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS FILIO.

Magnum in modum sollicitavit me inæqualitatis tuæ
nuntius, licet securitas sanitatis iisdem litteris esset
adjuncta. Quare animi incertus appropero, orans di-
vina præsidia, ut te compotem bonæ valetudinis, et
epistola mea, et recursus inveniat. Hæc enim voti
paterni impetratio faciet, ut rediisse delectet. Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS FILIO.

Iter meum famæ varietas retardavit. Nam dum ex-
ploro tua, et longitudinem viæ dierum interposi-
tione distinguo, tandem sextum cal. Martias Mediola-
num per Ticensi longinqua perveni. Nunc laborem meum
domini, et principis nostri blandus sermo solatus est.
Spero etiam legationem brevi in notitiam divini prin-
cipis perferendam : siquidem vir cuncta præcelsus,
cui primas partes causæ publicæ noster ordo manda-
vit mox cum præsidiis validissimis adfore nuntiatur.
Vestro silentio vehementer offendor : atque ideo
peto, ut peregrinationis meæ patientiam crebro ju-
vetis affatu. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS FILIO.

Cum veredarii deesset occasio, privato homini
reddenda scripta commisi. Hunc ad vos arbitror
sero venturum. Utriusque litteris eadem continentur,
quod sextum cal. Martias Mediolanum multo anfractu
circumvectus intraverim, veneratusque dominum et
principem nostrum, cujus sermo itineris mei laborem
compensavit. In præsentiam viri cuncta præcelsi
comitis agenda produco ; quem mox, Deo juvante,
adfore nuntiorum confirmat assertio. Nunc tuæ curæ
sit, decus nostrum, peregrinationis meæ curas styli
assiduitate solari. Vale.

EPIST. XV.

SYMMACHUS FILIO.

Amicitia nostræ contemplatio spem mihi adven-
tus tui fecerat. Prope est ut errasse me credam, qui
te speravi in conspectum parentis sponte venturum.
Quando igitur sine ambitu nostro recte facere nescis,
oratus appropera. Et si te superbum Tybur explevit,
Laurentibus sylvis amœna commuta ; nec verearis
ruris horridi denuntiationem. In oculis est venanti-
bus mare : celebri itinere villa præstringitur. In ipsa
itur ferarum, cubilia, plano ac patulo accessu. Etsi
hæc abessent, anteiret nimirum sermo inter nos mu-

tuus, et litterarum liberalis collatio, Tarentinas aut Siculas voluptates. Quare si tu quoque huic sententiæ manum porrigis, adde te rusticantium numero; et paulisper Catones atque Atilios æmulare, quos vomis et stiva ad consulares misit secures. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS ATTALO.

Vicem sermonis mei desiderasse te gaudeo: sed anolior invidiam negligentiae. Parata enim responsa deseruit tabellarius tuus, excitus, ut fando comperi, valetudinis tuæ dubio. Agnoscis nempe infucatas esse, nec ex alto trahi cessationis meæ causas. Non ibo longius, quia brevis est assertio veritatis. Nunc sanitatem tibi gratulor, qua post nimium metum cognita, multum gaudii in pectore meo diluxit. Indicium autem respirantis vigoris tuarum litterarum jucunditas prætulit. Petis namque ad confirmandam valetudinem styli mei remedia subministrem. Festivitas ista Baiana est. Nimiis salibus te sinus Lucrinus infecit. Estne aliquid in verbis meis, quod aures tuas sospitet? quod medicinam sensibus faciat? Credo, consentio. Nam plerumque amara hausta ad salutem valent, et succis tristibus affecta refoventur. Sed nimium quantum avarus es, qui Flaviano meo præsentente quidquam requiris; in quo tanta rerum bonarum delinimenta sunt, ut mihi quasi apud sirenas aut Lotophagos hæsisse videaris. Atque utinam vestro otio jungerer. Plus de vobis carperem salubritatis, quam tu desideras, qui a me solas litteras poposcisti. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS ATTALO.

Næ ego frustra hactenus tacui, dum te promissi certus opperior. Tandem redeundum mihi est ad consueta solatia, meliorum desperatione. Et fortasse succenses diuturno silentio meo. Id vero etiam reliquum est, ut irritus spei cunctationis accessar. Est igitur tui juris super ordiendo itinere stare promissis. Me contentum styli levamine non pigebit. Hoc certe officiorum commercio, aut solabor, quod non venis, aut merebor, quod venias. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS ATTALO.

Proxime de Formiano sinu regressus in larem Cælium, domo jam diu te abesse comperi. Datum mox negotium est Theophilo communi amico et nunc itineris mei socio, ut et ad te in Tyburem agrum reditus mei nuntius pergeret, et salutationis verba deferret. Hunc tu, ut es curiosus rerum mearum, quasi aliqua tibi in nos decreto publico inquisitio esset tributa, versando palam facere coegisti, quæ foris gesseram. Nam hoc confessæ sunt litteræ tuæ, quas idem vir optimus Theophilus reportavit. Fuerit benignitatis tuæ actuum meorum fastigia et capita disquirere; utrum crebra vectatio campi ac maris valetudinem meam juverit; an ullus agris nostris cultus, ædibus nitor, pecori numerus accesserit; quid affluerit edilium copiarum; utrum consularem

mensam succinxerit modus voluntarius; aut unquam Formias vicina urbe, longinquiore mutaverim. Etiamne explorare te fas fuit, quid procul ab arbitris studiorum meorum cura contulerit in paginas? Utrumne me operatum ceris, stantes plerumque oculi et palloris signa detexerint? Exploratorem te stylus meus patitur. Doces amicos suspicionum vias, et si dici potest, odore atque vestigiis scripta nostra venaris? Nunc ego scire postulo, quid in Tyburtibus pomariis litterarum operis exerceas. Solum hoc fama attulit; balneum tibi nuper exstructum, cui torris unus ad justis caloris pabulum satisfacere narratur. Lectitasse autem te in multo otio utriusque linguæ auctores, ipse index fuisti. Ego tamen non quæro an aliquid etiam scripseris. Animadverto enim te gloria conscientiae proprii operis accensum, voluisse cognoscere, an ego quoque idem fecerim. Sed jam omissis epistolis velim redeas: nisi forte tui balnei brevis sumptus hortatur, ne deseras parcimoniae consuetudinem. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS ATTALO.

Duo pariter commissa in amicitiam redemisti. Diu epistolæ tuæ salibus abfueras, nihil scripseras: quis Colchus aut Thessalus cantu aut manu has offensiones levasset? Ergo ob epistolæ delinimentum veniæ pretium feres. Sino ut amici tui nuptiale festum curæ vacuus exerceas, et urbem Tyburtem, quæ nuper tibi faces prætulit, communem Junoni et Herculi facias. Reverteris, ut spero, post repotia in Cœlium larém. Vel si adhuc juvat æstivos dies in pomariis tuis ducere; iterum tibi indignatio mea litterarum tuarum melle placanda est. Vale.

EPIST. XX.

SYMMACHUS ATTALO.

Villa Tyburis, quæ proxime in jus tuum venit, majoris ingenii prædicatorem requirit. Ego tamen linguæ modicus, ut potero, verbis honorem loco faciam. Quid hic in positu ædium venustatis est! quis situs! quantus ex edito late in plana jactatus oculorum! Frequentare has sedes Orchomenias dixerim deas, atque eas sedulo adnitas, ut te conciliarent ædibus suis dominum. Perge igitur ut facis, et victis ævo redde novitatem. Multo hoc factu promptius, quam quod Hesiodum ferunt posito senio in virides annos rediisse. Interea gratulare nobis bonam valetudinem; quæ ut tibi quoque longum secundet, inter fastigia est votorum meorum. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS ATTALO.

Postquam mihi litteras tuas rhedarius meus reddidit, et salutio ex itinere portata observantiam nostram solvit religione; datus est mihi aditus, crebro dum aberis, tecum loquendi. Quare ab his ordior, quæ in voto tuo prima sunt. Deum pace, mea atque unici tui sanitas viget. Urbanas turbas Vaticano, in quantum licet, rure declino. Et tamen, si quando in cœtum vocamur, ad obsequium concilii publici pedem refero. Scio te nihil amplius de nobis velle.

Tantumdem pernoscere rerum tuarum desiderii motus postulat. Vale.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS ATTALO.

Longa me deliberatio habuit, an tibi honorem facere sub justa reditus vestri expectatione deberem. Verebar enim, ne festinatio tua solatiis obviis frangeretur. Sed hoc ambiguum solvit ratio contraria, quæ spem dedit, has litteras revertenti stimulorum, non frenorum instar futuras. Et consulto affecto brevitate, solam tibi præferens dictionem salutis: ut verborum meorum exiguus haustus efficacior sit ad sollicitandam sitim, quam explendam. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS ATTALO.

Requirunt me, credo, oculi tui: mens adesse non dubitet. Mecum enim diligentia tui peregrinatur, totumque animi affectione circumfero. Nihilominus exerceo stylo amicitiae voluptatem. Quod si tu quoque invicem feceris, eveniet ut longum fruatur otii possessione; quia non negabis, quod me possit abducere. Vale.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS ATTALO.

Ad Neapolitanam proventus oram, litteras sumpsisti, quibus nos in adventum tuum Baiis residere jussisti. Asserebat perlator epistolæ imminere excursus tuum calcibus suis. Quid facerem, cum me nec locus idem teneret? Expediuit visum est ut a te potius gratiam continuandi ad vos itineris posceremus. Amicos enim, non Baias desiderasti; nisi forte illo luxuriæ sinu traheris. Comitabimur te, si eo redire malueris: quamvis regionis istius cælum salubrius et pares copiae sint. Erit optio tua, intendere iter, an relegere debeamus. Ad defensionem meam pertinet, eo redeuntem te sequi, ubi adventantem expectare non potui. Vale.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS ATTALO.

Si respondisses epistolæ meæ, levasses onere conscientiam tuam: nunc nostram taciturnitate juvisti. Repensa enim officia lætitiæ mihi præstant, negata victoriam. Et scio ex abundanti posse facere, quod nos multo sudore destringitis. Sed quia invides bona verba lectoribus; ne vim facere existimer avaritiæ tuæ, dispendium meum devoro. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS MACEDONIO.

Audeo te in agrum Lavinatum meum post Tyburtes rogare delicias: nec sum religiosi desiderii longus precator. Ea quippe inter amicos petitionum debet esse conditio, ut præstantibus prona videantur, quæ sunt magna poscentibus. Vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS MACEDONIO.

Soles affirmare, quod me tibi præferas. Posset hoc esse credibile, si filium meum Attalum ad nos venire patereris. In tuo enim iure est, tuis monitis ac-

quiescit. Quod quidem fieri oportere consensio; sed non eatenus, ut pontificium tuum in damna nostra protendas. Parumne est, quod ipse æque desiderandus consortium meum deseris, et invides nobis exoptatissimam societatem? Insuper alterum quoque deleneficis amoris artibus retines; credo conjiciens acceleraturum esse me reditum, si utroque destituar. At ego denuntio opus esse monitore, qui retrahat hærentem. Nam, ut scis, amo otium, pascor quiete. Instruo itaque te adversum lentitudinem meam: si absentis amici jam desideras reditum, patere brevem præsentis excursus. Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS MACEDONIO.

Licet gravissimis febribus impedirer, non potui denegare tibi honorificentiam litterarum, ne religionis negligens judicarer. Nec tamen in multam seriem propagare litteras valui: quarum brevitatis inculpabilis est, cum ex injuria valetudinis, non ex voluntate descendat. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS MACEDONIO.

Neque fratris nostri V. C. Procliani profectio passa est ut silerem, neque nostra sivit affectio, ut officiis temperarem. Cape igitur debitum munus alloqui, et ut me facias promptiorem, impertiendæ salutationis operam frequenter usurpa. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS ATTICO.

Est quidem mihi ruris otium voluptati: sed antiquiorem judico tui voluntatem: quare officiis consularibus, si fors dictum juvet, spectator et conviva non deero. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS ATTICO.

Retrahere nos e Campaniæ gremio Tyburis agri laudibus studes. Est ille, ut prædicas, in tuo rure densus cupressis, et fontium largus, et montano situ frigidus. Essent hæc mihi desideranda, si te mora uberiore tenuissent. Nunc properato in urbem reditu, nescio quam mihi fastiditi loci suspensionem dedisti. Habent enim sæpe voluptates satietatem. Quod si ita est, satisfactum Formiis puto, quibus renuntiaveras; cum tibi etiam prælata displiceant. Vale.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS ATTICO.

Relegere iter et in conspectum vestrum tandem redire meditatur, licet filii nostri virium vacui sint, et me febrinum noxa tentaverit; minuetur tamen labor intervallis brevibus mansionum. Spero locorum mutatione processurum aliquid optatis. Curam in me diligentiae tuæ usu probatam crescere in dies gaudeo: cui impense verbis gratias agerem, si id laudis potius affectatione, quam sincera pietate faceres. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS ATTICO.

Proxime indicium salutis meæ prætulisti; nec dum quod invicem de prosperis tuis legerem, reddidisti.

Non piget tamen ante solutionem religiosum fenus **A** iterare. Tanta est enim securitas animi in nos tui, ut repensum putem quidquid ab amante debetur. Vale.

EPIST. XXXIV.

SYMMACHUS ATTICO.

Salutationis honorificentiam prælocutus, Getulici agentis in rebus exsequor postulatum, qui a te iustum favorem per me optat adipisci. Humanitatis tuæ est amplecti probabilem voluntatem, numerumque eorum, qui te jure suspiciunt, adjectione novi cultoris augere. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS DECIO.

Animum meum Campani littoris commemoratione sollicitas : sed nobis quoque in Prænestino rure de **B** gentibus non minus voluptatum suppetit. Sint licet plures hominum sententiæ, quæ maritimis montana postponant : ego tamen vitandis æstibus magis iudico nemorosa, quam cultu aperta congruere. Adjeceras ad irritamentum profectionis nostræ, filium meum Flavianum brevi tecum futurum. Hujus ego præsentia jam diu defruor. Ex quo intelligis sortem meam multo esse potiore. Nam et comparisonem loci utriusque in ambiguo collocavi, et societatem pignoris mei, qua maxime gloriabare, in fructum meum transtuli. Ergo tu potius remetiri ad nos viam mutata conditione deberes ad satietatem, quam tibi attulit copiarum longus usus. Nam Campania, ut est absentibus desiderabilis, ita facile explet morantes. Sed de hoc non ibo longius, ne illi regioni, quæ nobis ac- **C** ceptissima est, denuntiare, si venero, fastidium meum videar. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS DECIO.

Nondum Neapolitanum littus accessimus, visuri arcem deliciarum tuarum. Sed tamen omnia, quæ Tyrrhenus alluit, nominis tui plena sunt. Quid multa? successisti in famam Luculli; quo magis miror, ad alia te nonnunquam posse transire : nisi forte fastidio fugis copias, et mutatione castigas satietatem. Sed nimium hætenus abfuisti. Puto jam parcimonie diuturnitate conciliatum tibi desiderium copiarum. Quin ergo ad nos gradum promotes? aut si libenter illic nostræ immoraris frugalitati, redeundum nobis propere est, quos non decet alienas affectare delicias. **D** Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS DECIO.

Voluptati mihi est, quod vales. Sed quod Formiis nostris Neapolitana ora præfertur, animadverto tui non esse iudicii. In gratiam quippe præsentium non sententiam, sed verba mutasti : nisi forte rerum tuarum collatio facit, illud tibi esse jucundius, ubi fructus uberius. Sed natura regionum suis meritis, non nostris quæstibus æstimanda est. Et quid de hoc multa? Testabitur commoratio tua, an ibi libentius otieris : cum in dubium non veniat, quod a me invitus abscesseris. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS DECIO.

Jocari mihi visus es, cum te scriberes obviam militum arma timuisse. Credo ne tuum iter in Campaniæ longinqua sequeremur. Nam si ipse diu versatus in castris, nonnihil timoris expertus es; ego togæ assuetus, quid amaritudinis incidissem? Sed non patior, ut tibi ad moram prosit æmulata trepidatio. Caret Appia tota militibus, transvectis omnibus, qui pacato Africæ statu in obsequium divini principis reverterunt. Quid, quod etiam patria in rebus angustiis, vel opem honorum, vel societatem requirit? Neque etiam præsentiam nostram sola prospera ejus expectant. Laudabilioris officii est, participare dubia cum civibus. Sed jam spes melior urbis mœstæ vultum serenat, et alimonia interim proviso fulta subsidio, frugis Libycæ stipulatur adventum. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS DECIO.

Plerumque fors disposita conturbat : quod nunc mihi usu venit, qui Etruscos vapores salubritatis causa adire non potui, retentus subitis et tumultuariis. Nulla igitur tibi per me indicitur mora : quinimo et hortor, et postulo, ut festinato itinere Romam revisas, reddasque nobis jucunditatem præsentia tuæ, qua defruor in suburbanis non contigit. Vale.

EPIST. XL.

SYMMACHUS DECIO.

Jam dudum curis publicis absolutus relegere iter potius, quam auspiciis litterarum lenire amicorum desideria debuisti. Nam si valetudo ex sententia suppetit; quid causæ dicam, quod diutius in Campania demoraris? An ut nos amantissimos tui defraudes bonis, quæ in te solemus amplecti? Quinimo urbis, nostrique reminiscere, et dum opportunitas ætatis invitat, iter festinus usurpa, ut longa absentia tuæ damna tandem optato reditu sarciantur. Vale.

EPIST. XLI.

SYMMACHUS DECIO.

Quo abiit promissorum fides? Speranti recursum tuum litteraria levamenta tribuisti. Potuit jucunda nobis hujus muneris esse perceptio, si nihil grandius spondidisses. An veritus es deliciarum tuarum consularem virum testem? nihil egit hæc cautio. Oculis subtracta miracula, auribus deprehendo. Nam ut quisque nostra offenditur parcimonia, te abesse suspirat. Itaque in contumeliam convivii mei palam desideraris. Sciet hæc Senatus, audiet populus. Neque enim possum aliter ulcisci absentia tuæ justum dolorem. Vale.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS DECIO.

Abrumpenda juste cessatio est, et in affatus mutuos cura tendenda, ne veteris inter nos amicitia memoriam scribendi neglectus attenuet. Quod ut libentius dehinc facias, a me sume principium. En tibi litteras salutationem ferentes, quas sensibus tuis

voluptati esse testabitur officii æmulatio. Quod si etiam portitori fructum patrocinii tui sermo iste quæsiverit; præcedentis silentii accusabo dispendia. Constabit enim, pluribus me potuisse consulere, si te alloqui ante cœpissem. Vale.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS DECIO.

Cum ruri agerem, libertate cœli gressum reformans, cujus me usus post dolorem moratur; familiarissimus meus ordiendo itineri paratus fecit ad scribendum sui copiam. Illico amicam studio meo amplexus communionem, scripta non distuli: quæ et inter nos auferent commercium religionis, et commecanti primum apud te notitiæ limen aperirent. Si probabiles hujus epistolæ causas putas, mihi sermonis tui gratia, illi amoris fructus eveniat. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS DECIO.

Remuneror mihi dictam a te salutem, quamvis diebus proximis ultro amicitiam styli opere frequentaverim: quæ commemoratio non exprobrat officia. Hujus enim diligentia voluptate animus meus pascitur. Est igitur tua optio, an in me velis sæpe litterarum esse munificus, quod quidem maxime cupio. Sed si quando nobis fructus iste defuerit; eadem mihi gaudia tecum loquendi sermo noster præstabit. Vale.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS DECIO.

Una hæc via est qua maxime civibus ac familiaribus meis prosim, si eos in clientelam tuam, quasi mystagogus inducam. Quod nunc pro Gaudentio facio, viro generis senatorii: cujus modestiam, si propius inspexeris, repereris claris natalibus parem. Igitur in obsequia tua incunctanter receptus, ante plenam sui fiduciam, quam mox illi morum præstabit inspectio, intelligat de se testimonio meo creditum. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS DECIO.

Singularis animi tui bonitas sæpe vocat ad justas petitiones fiduciam meam. Non est igitur commendationum familiarium verenda reprehensio, cum ipse ad hoc me studium voti benignitate sollicitus. Spes ergo certa est, gratas tibi fore litteras quibus ornatissimum virum Desiderium veterem amicum meum prosequor. Domestica huic causa rumpendi otii admovit necessitatem. Eam facile jacturam dissimulare potuisset, si admitteret magnum animum angusta fortuna. Ex ipso latius audies, quidquid epistolæ brevitatis recusat absolvere. Mihi satis est, pro eo in universum rogare. Suscipe, oro, benefaciendi provinciam, quæ hominum merita Deo applicat, clarioresque fructus ex hujus commodo cape. Mihi enim videntur beneficia plus conferre præstanti. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS DECIO.

Nec abstinere litteris possum proficiscente ad vos

A domino et filio meo Flaviano, quem prosequi hoc viatico debeo, nec aliquid adjungere: quia tua erga eum diligentia non recipit augmentum. Volo igitur noveris, non esse fastidii, quod quam minimum de eo scribimus, sed securitatis de tua mente præsumptæ. Talis jugiter in eum esse dignare, qualem te vetus amicitia pollicetur: cui adjicit tui honoris gradus, ut quæ pro eo velle debes, posse non neges. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS DECIO.

B Favore tuo factum est, ut evectionum adminicula sumeremus, quibus familiares mei empturi equas Curules ad Hispaniam commearent. Quæso igitur in rem missos mox transire præcipias; quod longo tempore opus est, ut de singulis provinciis optimos quosque excerptat electio, et morosior cautela perducatur. Præterea tibi validius obligabor, si duobus aliis veredis eorumdem iter juveris: dividuntur enim singuli, ut ex diversis provinciis edeciment lectiores. Erit tui beneficii, post illustrem et præcellentissimum virum comitem, quidquid domui nostræ prætorii filii mei editio splendoris adjecerit. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS DECIO.

C Certissimus contra omnes procellas animi tui portus est; ideo ad te sororis meæ filius spei certus accurrit. Negotii autem genus de humanitate sæculi expectat auxilium, cujus qualitas virtutibus tuis precum lectione pandetur. Ergo prolixus esse non debeo enarrator injuriæ, cum seriem desiderii fides supplicationis exponat. Has autem solas partes mihi injungit affectio, ut pro conjuge pignoris mei, cujus paupertati gravis paratur ruina, suffragium tui favoris exambiam. Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS DECIO.

D Gaudii de te mei nec ipse ostentator esse per verecundiam possum, nec testem alterum cito. Sufficit enim, quod amorem meum de tua mente metiris. Debeo tamen lætitiæ confiteri, quæ præfecturæ habenas ad bonam transtulit voluntatem. Interea non minore abundo lætitiæ, quod domini et filii mei Flaviani prolixus in judicando labor optata quiete perfrui meruit. Neque enim te differri diu ab hoc præmio par fuit, neque illum ab otio retardari. Hoc eo scribo, ut noveris nos pro tuo honore agere æterno principi gratias, et te idem facere pro illius securitate debere. Interea quæso, ut in epistolis frequentandis morem tuum teneas, nec privatis officiis actus publicos obstare causeris. Nam multijugis necessitatibus par fuisti: nullumque experientiæ genus est, cujus magnitudo vel novitas te possit a negotiis amicitia debitis avocare. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS DECIO.

Habeant fortassis aliæ commendationes meæ interpretationem benignitatis: ista judicii est. Trado enim sancto pectori tuo fratrem meum Severum,

episcopum omnium sectarum attestazione laudabilem : de quo plura me dicere, et desperatio æquandi meriti, et ipsius pudor non sinit. Præterea testis, non laudatoris partes recepi; tibi reservans morum ejus inspectionem. Quem cum penitus expenderis, reperies me cessisse potius ejus laudibus, quam per negligentiam defuisse. Vale.

EPIST. LII.

SYMMACHUS DECIO.

Quid tibi pro tanta in me meosque cura dignum rependam? Officia tua revera æquare non possum: spondeo tamen, nunquam me cultu mentis et affectione cessurum. Nec ambigo etiam te pro benefactis solam boni animi mercedem expectare. Sed in hac contestatione gratiæ morari me longius pudor tuus non sinit: deberi enim judicis amicitia nostræ quidquid ego credo præstari. Vale.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS DECIO.

Parva est commendatio scriptorum meorum, cum Eusebium familiarem vita innocens, et annosa militia bonis quibusque conciliet. Suo igitur præditus merito, testimonium pro te meum, non ambitum postulavit. Et tamen abstinere non debeo tali genere litterarum, magis ut fidei satisfaciam, quam ut labantem gratificatione sustentem. Hæc igitur petitionis meæ summa est, ut in præclaro pectore tuo formam circa se voluntatis meæ inveniat. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS DECIO.

Ut es solers omnium rerum, scis quantum legatio sollicitudinis habeat, quantum peregrinatio difficultatis circumferat. Hæc domino et filio meo Attalo senatus desideria prosequenti, amor tuus levia et tuta præstabit. Suscipe igitur partes benignitatis et petitioni meæ debitas, et tuo ingenio congruentes. Satis Attalo videbitur, quisquis erit eventus officii, curam pro se meruisse potiori. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS DECIO.

Sæpe nos, ut condecet, litteris muneraris. Obsolescere enim quadam silentii rubigine animorum sædus existimas. Facias officium germanis studiis animisque conveniens. Pro qua re vicem tibi sermonis referre non distuli. Cujus ea solutio est, ut me affectui tuo etiam nunc sentiam debitorem. Omnia enim facili vicissitudine, et compensatione redduntur. Contractus vero amicitia et religionis æternus est. Vale, et ad scribendum diligens esse persevera. Nos litterarum solatia suggeremus, quibus aut animum mulceas occupatus, aut vicem referas otiosus. Vale.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS DECIO.

Tua vetus humanitas nos hortatur opem poscentibus non negare. Pro Theodulo autem scribendi mihi ad te causa propensior est, cum sit colonus agrorum meorum, atque illi debita magis, quam precaria cura præstetur. Serva igitur consuetudinem tuam, et precibus meis, ut mos tuus promittit, inflectere: ut quidquid

PATROL. XVIII.

culpæ aut erroris incurrit, contra illius meritum meo digueris interventu relaxare. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS DECIO.

Et virtutis et propositi tui est, bonos quosque suscipere: inter quos Alexander contemplatione honestatis jure censetur. Hunc et in adjumentum sui, et amoris in te mei gratia, familiaribus litteris prosecutus, impendio deprecor, ut illi favorem congruum tribuas, mihi vicissitudinem sermonis exsolvas. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS DECIO.

Duas oratiunculas meas nuper editas, ad illustres viros, virtutum et litterarum sacerdotio præditos, Felicem et Minervium misi. Harum etiam te, ut amantem mei, si mediocribus ingeniis non offenderis, opto esse lectorem. Ipsi voluminis copiam facient. Ita enim studiose famam meam nutriunt, ut suffragia bonorum mihi nesciant invidere. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS DECIO.

Sacras mihi litteras Julius agens in rebus exhibuit, leopardorum munificentiam continentes. Idem tuam desideratam nobis paginam simul tradidit. Principe igitur loco salutationis tibi solvo reverentiam. Dehinc postulo, ut pro me gratias agas votivæ largitatis auctori: quæ jucundior erit, si ei commendationem prosecutio opportuna præstiterit: et quod verecundia mea vix implere potuisset, oris tui affabilitas exsequatur. Spero enim ex mensura affectionis, quam de te mereor, quod cumulatissime possim magnitudinem nostræ gratulationis implere. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS DECIO.

Onerabat verecundiam meam, quod prior scripseras. Continuo altera epistola tua gravata fronti duplex fenus imposuit. Formido, quod cupio, ne mihi ante solutionem duorum contractuum tertius a te sermo tribuatur. Habet quippe hanc impatientiam, quæ in te pollet, oris ubertas, ut intervallum vicissitudini neget, et officia nondum compensata præveniat. Una igitur ad satisfactionem via superest; ut impari me stylo fatear, quamvis cultu amicitia parem non negem. Nec contumaciter fieri putes, quod tibi animi mei diligentiam confero. Alioquin frustra a te diligor, nisi affectione saltim nos patiaris comparari. Quare post hanc professionem meam laudatæ facundia donum frequenta: me, si rarior fuero, memento cessisse. An ego adversus judicium publicum provocem scriptis epistolarum regiæ magistrum? Nostrum est, pastorales inflare calamos; tuum sacris tibiis carnem incinere: nos obtundit otium, te usus exercet. Nisi forte hanc nostram privatae vitæ vacationem magis opportunam frequentandis litteris putas. Vides non eodem motu flumina de stagno serpere, et de fonte properare. Omne quod in cursu est, viget. Continuatio experientia, vires suas renovat. Sublatum tibi est, quod respondere potuisses. Fac deinceps, qui vales scribendi copia, ut tan-

tum mihi afferat facultatis exemplum tuum, quantum ingenium meum non dedit. Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS PATRICIO.

Denuntiaveram quod rarior in scribendo essem futurus. Quid amicitiae faciam, quae cogit, ut mentiar? Descivi a proposito: sed credo te hujusmodi probare fallaciam. Nunc velim cogites quam frequens esse debeas, qui spei amplius obtullisti. An non prior in me jaculatus es oris tui munera? Quibus ego veluti herbam porrigens, cum veniae petitione respondeo. Maneas oro promissis, et ceptorum tuorum diligentiam teneas. Fidem tuam convenio, qui me pene jactito mentitum. Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS PATRICIO

Ideo amicitia comparata est, ut officiorum vicibus mutua gubernetur utilitas. In rem praesentem spectat praefata sententia. Praesumo namque eximitatis tuae studio supplicationem fratris mei Callistiani, atque ejus uxoris, exortem sacri beneficii non futuram; cui et aequitas desiderii, et usitata impetrationis forma suffragio est. Quando igitur nihil obstat oratis, admove juvandis precibus benevolentiam. Quae cum tibi innata sit, remittit mihi deprecandi laborem. Nam pene injuriam facit benignitati, qui anxie petit, quod praestantis natura sponte promittit. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS PATRICIO.

Tantum esse apud te loci Aurelio meo gaudeo, ut a me tibi traditus invicem sub commendatione reddatur. Vicisti nostram pro eo diligentiam, quam jubes accrescere. Itaque sum dicto audiens. Nulla enim caritas ita plena est, ut augmentum non capiat. Me domo abesse, et Campaniae pasci otio libens admittes. Nam soles amicorum prospera, voluptate partiri. Tibi honor militiae pariat fructus secundos: sit vita nostra secunda, vestra conspicua. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS PATRICIO.

Propinquorum meorum causas Martyrius prosequitur, qui has a me litteras in suffragium suum meruit. Quaeso ut effectum sperati de te favoris obtineat. Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS PATRICIO.

In tuas manus veniet causa mei pignoris, adeo ut amica legibus fulciatur. Sed ut est multiformis pleurumque perfidia tutorum, in varias se frequenter artes vertit. Obnoxios credo, nunc saltim sacro cesuros oraculo, si vestra aequitas suggerenda celebraverit. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS ALIPIO.

Salutationis honore praefato, familiarem precationem tui animi annecto. Agris enim, quos in Caesariensi Mauritania possidemus, ut fieri amat per dominorum absentiam, nihil reliqui facit officii pra-

sidialis improbitas. Saepe ad rectorem provinciae delata querimonia parvi habita est per ignaviam judicantis. Ergo, quoniam remedia minora non prosunt, ad majora confugimus. Feras opem, quaeso te, ne res tot injuriis exhausta succumbat. Debes hoc et tuae famae, et amicitiae meae; ut peculiariter juvare digneris justitiam postulati. Vale.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS ALIPIO.

Qui sperat brevi se venturum in conspectum amicorum, solet scribendis epistolis abstinere. Mihi et illa spes, visendi te, integra est, et fastidium non creat litterarii usus officii. Celebro igitur honorem tuum salute dicenda, nec interim posco rescriptum: quia saenus styli mei fabularum munere ex proximo repensabis. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS ALIPIO.

Intelligo diligentiam, quam sanctae domui tuae defero, nimium tibi esse compertam. Hinc est, quod mecum laeta communicas, et dominae ac filiae meae valetudinem stylo indicas in spem redire meliorem. Ago igitur uberes gratias, et Deos precor, ut tua secunda proficiant. Nobis tardior Africanarum navium commeatus incutit curas, et sterilitas conditorum. Quapropter ad collationem vocati, remedia patriae usitata promisimus. Sed votis opus est, ut voluntariae sponsioni solutio prompta respondeat. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS ALIPIO.

Tradiderunt memoriae, qui res priscae locuti sunt, in judicium quemdam vocatum, quod Aricia tenus precarium de amico cantherium mutuatus, ulterioris clivi ardua praeterisset. Fuerit haec parcimonia, et diligentia pauperis saeculi, ut praetervectus decretum locum, commisisse in amicitiam diceretur. Assumpsi igitur, quod amor tuus ingerebat; tantumque absum a metu succensionis tuae, ut sperem ultro bonam fiduciae meae gratiam. Necesse est enim probes quod ipse fecisses. Sed quid haec tanquam purgata produco? De Formiano scribo integer valetudinis; unde equorum copulam magis exercitam quam fatigatam remisi. Mulos paulisper tenebo. Hanc enim dederas optionem: quam si repudiassem, viderer libentius in usurpandis uti animo meo, quam in permissis tuo cedere. Vale.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS ALIPIO.

Cum molestias urbanas retracto, abesse delectat: cum vos cogitatione contemplor, taedet absentiae meae. Medium est igitur levamen in litteris: quas ideo ad te dedi, ut simul et amicitiae satisfaciam, et secutus exemplum, tuas mihi epistolas praestes, in quibus vides plus esse solatii. Vale.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS ALIPIO.

Plurimum mihi opis atque adjumenti tuae litterae ad confirmationem sanitatis impertiunt. Primo, quod te memorem nostri esse testantur: dehinc, quod

indicia tuæ prosperitatis apportant. Fateor igitur ad huc infirmam valetudinem meam scriptorum tuorum assiduitate refoveri : atque intelligo, quid ex præsentia tua commoditatis habiturus sim, cum tantum ex litteris salubritatis indicibus accipiam. Vale.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Mediolanum profectus hæc scribo, et hinc honorificentiam vobis debitæ salutationis exhibeo. Equum est, ut mea cura de vobis relatu piæ vicissitudinis mitigetur. Valete.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Pervenimus, sed venisse jam poenitet. Nam ubi primum solum Baiani littoris contigi, statim pedis dolore correptus sum. Atque ideo pauca dictavi, mox in scribendo futurus uberior, si me sanitas optata respexerit, et vestræ invicem litteræ provocaverint. Valete.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Primo adventu, ut scripto superiore signavimus, valetudo nostra percussa est : seu insalubribus aquis, sive aeris mutatione. Fors viderit, Nunc status melior cœpit adversa tenuare : sed præ cæteris remedio fuit, quod vos salvere cognovimus. Quod si etiam reditus nostri tempus inquiritis, ad idus Octobris legere iter, si dicto fortuna adsit, optamus. Valete.

EPIST. LXXV.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Scio et desiderari et expectari a vobis litteras meas, quia moris est, ut munus hujusmodi a proficiscentibus inchoet. Auspiciam ergo vobis servandæ inter nos salutationis emitto ; nequaquam dubitans, tanquam signo dato ad respondendum vos desides non futuros. Valete.

EPIST. LXXVI.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Religiosum atque votivum est, ut a quæstoribus candidatis dona solemnia potissimis atque amicissimis offerantur. Quo in numero jure censemini. Offero igitur vobis eburneum dypticum, et canistellum argenteum librarum duarum filii mei nomine, qui quæstorium munus exhibuit : et impendio precor, ut hanc honorificentiam dignemini gratanter amplecti. Valete.

EPIST. LXXVII.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Subesse aliquas silentio meo causas sponte æstimare potuistis : nam quomodo onissem religionis munia, si valerem ? hunc pœnalim dolore cedente officium salutationis differre non potui. Vestri erit muneri referre mutuam vicem. Quæ mihi dies optata pertulerit, ad convalescendum fomenta præstabit. Valete.

EPIST. LXXVIII.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Postquam paginam, quæ vobis salutationem ferret, emisi ; tempore affuit, qui mihi vestras litteras

A extulberet. Quarum perceptione principio lætatus ; ubi commune pignus decubuisse cognovi, conflictatus sum repente amaritudine lectionis. Sed quia filium nostrum redditum sanitati subjuncta docuerunt, in tranquillum denuo animus remigravit. Meæ valetudinis statum scriptis superioribus indicavi ; cujus dento meminisse non opus est, ne vos sollicitæ scriptiois iteratio conturbet. Valete.

EPIST. LXXIX.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

De reditu filii nostri Fausti prænuntias paulo ante litteras misi, ut accelerata securitas desiderii vestri impatientiam mitigaret ; sed munus salutationis iterare ipso etiam proficiscente non piguit. Capite igitur geminam voluptatem : primo ex ipsius reditu ; dehinc ex sermone fraterno, quo vobis redditos sanitati communes liberos indicamus. Valete.

EPIST. LXXX.

SYMMACHUS FRATRIBUS.

Superioribus diebus litteras frequentavi ; sed nulla assiduitas potis est animum amantis explere. Puto autem vobis ad cognitionem sufficere, quod valere nos scribimus : licet commune pignus paucis diebus sanguinis effusione vexatum, otii nostri minuerit voluptatem ; quod jam divina ope ad plenam sanitatem cœpit emergere. Valete.

EPIST. LXXXI.

SYMMACHUS MESSALÆ.

C Fortuna cum civibus nostris revertit in gratiam, postquam te sibi respublica vindicavit. Annuerandus est igitur cæteris sperantibus æquitatem Jucundus amicissimus meus ; quem morbo jam diutino gravem, præfectura eminens ad cognitionem privatæ litis exciverat. Est illi quidem votivum, sub examine tuo respondere propositis. Sed valetudo voluntati obnititur, quæ effusione sanguinis sauciata, itinerum recusat incerta. Nec deerit jus adversantis petitioni, si ad Vicarium tuum disceptatio transferatur. Hæc igitur summa est postulati : ut cum causæ nihil de loco pereat, salutem homini peregrinatio remota conciliet. Vale.

EPIST. LXXXII.

SYMMACHUS MESSALÆ.

D Instruenda mihi atque adornanda prætura est, ad cuius editionem magnitudinis tuæ processus animavit. Inceptum enim meum viribus fratris utetur. Quæso igitur mecum religiose votiva officia partiaris, et familiaribus meis ad Hispaniæ longinqua pergentibus, ob equorum curulium coemptionem, suffragia promovendi negotii digneris annuere. Longum fiat, si velim litteris præstanda percurrere. Capita rerum subjecto indiculo strictim notavi. Tibi integrum erit adjicere beneficia, si qua stylus petentis omisit. Vale.

EPIST. LXXXIII.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Si quid pro amico atque unanimi meo Jucundo priora scripta valuissent, agendis magis gratiis, quam renovandis petitionibus a me sermo impenderetur :

sed quia in civili negotio auget ejus infirmitatem crebra conventio, jam non pro causa, sed pro valetudine familiaris mei instauro sermonem. Et certe difficilis impetratio esse non debuit, postquam illi divinus afflatus longæ peregrinationis gratiam fecit: cujus rei executionem miror esse difficilem, cum lenitas tua soleat talia etiam sine rescripti auctoritate præstare. Impensius igitur quæso, ut Vicarii foro sæpe in his judiciis agitata causa reddatur: quando hoc et sacræ litteræ imperant, et judiciorum non refutat humanitas. Vale.

EPIST. LXXXIV.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Primam mihi scribendi causam religio fecit, ut amicitia nostra litteris excolatur. Secundam suggestit humanitas, ut viro optimo Thalasso familiari meo tua concilietur affectio. Superest ut et mihi sermonis tui vicissitudo respondeat, et commendato ex sententia procedat optatum. Vale.

EPIST. LXXXV.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Et mei circa te propositi ratio poposcit ut scriberem, et viro clarissimo, atque ornatissimo Eusebio adstipulatio mea deesse non debuit: quem probe de optimis viris meritum quæso tua benignitas muneretur. Nam laudabilis quisque hanc solam mercedem pudoris atque honestatis exoptat, ut ad intimam familiaritatem honorum, tuique similibus, pura conciliatione perveniat. Vale.

EPIST. LXXXVI.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Omnis commendatio amicis testimonium tribuit, suffragium præstat incognitis. Processus igitur, vir ornatissimus, filius meus, non est in ea parte numerandus, cui beneficio scripta præstantur; sed potius in ea, cui vicissitudo ex amore persolvitur. Puto jam liquere tibi, quæ circa illum familiariter tenenda sit forma judicii, quem sine favore commendo. Dignum est igitur, quantum apud me meriti collocavit, tantum apud te benignitatis inveniat. Vale.

EPIST. LXXXVII.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Numidam familiaritas nostra apud te debet juvare: quem tuo trado suffragio, ut meritum, quod apud nos honestis officiis collocavit, tua pro me cura compenset. Mores hominis ex meo pende judicio, et in omnibus quæ utilitas ejus exquirat, votum commendantis imitare. Vale.

EPIST. LXXXVIII.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Amicitia parentum recte in liberos transferuntur, ut caritas semel inita successoribus eorum velut hæreditario jure proficiat. Quo nomine optimi quondam viri Gregorii filium diligendum pariter ac tuendum recepi. Fuit enim mihi cum patre ejus fidum fœdus animorum; sed religionis debitum tecum opto partiri. Quapropter quæso ut curam meam pro eo in his quæ usus poposcerit exsequaris. Inter cætera autem vota juvenis præcipuum liberalis animi signum

A est, quod cupit foro tuo non obscurus ortu actor accedere: cui (ut spero) et magisterium splendore dicendi, et suffragium mentis bonitate præstabis. Vale.

EPIST. LXXXIX.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Jamdudum litteras meas in manus tuas credo perlatas quibus allegavi quod judicii approbatum est, amicum meum Jucundum, quanquam tui examinis cupidum, per valetudinem non posse proficisci. Hujus in dies morbus augescit: et ideo repeto postulatum, ne incidat invidiam contumaciæ, qui miserationem meretur. Et sane civili causæ nihil decerpit humanitas, si ad Vicarium vestrum transferatur examen. Nam pariter et laboranti detrahetur injuria, et negotio finis debitus eveniet. Vale.

EPIST. XC.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Probavit effectus non immerito a me sperata, quæ præstare dignatus es, magisque me culpam potuisse contrahere, si apud amantem, Prætorias pignoris nostri necessitates pudore tacuissem. Ornari ergo nos gaudeo frequentibus amoris tui testimoniis: et volo speres, quidquid gratiæ editio nostra quæsiverit, ad tua beneficia me cedente referendum. Vale.

EPIST. XCI.

SYMMACHUS MESSALÆ.

C Honores quidem semper vitæ ac litterarum splendore gessisti. Sed honorum nunc omnium gratulatio est, etiam publicum tibi decus esse delatum. Opto igitur ex sententia partis fruaris insignibus, et provectus in cumulum gloriæ, magnitudinem judicii imperialis æquipares. Vale.

EPIST. XCII.

SYMMACHUS MESSALÆ.

Officii mei est nuntiare quod valeam; voti, ut te salvere cognoscam. Ergo indicio prosperorum meorum partes amantis implevi; tu mihi adhuc debes sanitatis tuæ gaudia. Quæ ut solida fide in notitiam meam veniant, et Deorum favor, et tua scripta præstabunt. Vale.

EPIST. XCIII.

SYMMACHUS LONGIMANO.

D Amico animo gaudia nostra participas, et integrum Flaviani filii mei honorem styli gratulatione prosequeris. Dignus læta cui semper eveniant. Hanc autem dignationis tuæ benignitatem scio ab illius instituto manere, qui præstitit. Laudabiliter igitur sequeris magisterium optimæ voluntatis. Tene, quæso, ut facies, constantiam rerum bonarum; illum imitare, nos dilige. Vale.

EPIST. XCIV.

SYMMACHUS LONGIMANO.

Honor militiæ vestræ dantis beneficiis enitescit. Cum igitur te meritorum ratio summis proximum faciat, famæ et gratiæ decus benignitate conquire. Nec procul abest, de quo hujusmodi fructum capessas. Juvandum enim tibi filium meum Desiderium litteræ ingerunt; virum, præter fortunam, cunctis rebus ornatum, quas sibi hominum cura præstat. Sed

illa quoque cum eo in gratiam, si faveris, revertet. **A**
 Restat ut velis, quod pro loci ac meriti tui viribus
 potis es, sic facile inclinatum amici nostri negotium
 depulsa lite sanabis. Vale.

EPIST. XCV.

SYMMACHUS LONGIMANO.

Amplecti amicitias domini et filii mei Flaviani ante
 dignatus es. Sed nunc tempus datur, ut illi docu-
 menta veræ familiaritatis exhibeas. Sacris enim D.
 N. Honorii augustissimi principis litteris ad officium
 magnifici consulis evocatus, occasionem dabit, qua
 et ipsius meritum iudicio tuo pateat, et tua in eum af-
 fectio clarescat. Interea partes parentis interventus
 meus exsequitur. Nec in dubium venit quid ponde-
 ris habeat pignorum commendatio apud eum qui
 suos diligit. Hæc autem summa est desiderii mei, ut **B**
 in animo tuo reperiat amorem meo similem. Vale.

EPIST. XCVI.

SYMMACHUS LONGIMANO.

In favorem me Dynami cohortaris, cuius tibi amore
 non cesserim. Est enim vir artium bonarum, cultus,
 ornatus. Libens itaque in tuam concedo sententiam,
 dignumque esse prædico qui nostro ordini copuletur.
 Sed adjicienda est ei prærogativa militiæ, ut be-
 neficio alleccionis utatur. His quippe tantum munia
 relaxari divalia constituta voluerunt, quos castrensibus
 honor illuminat. Si igitur et hoc insigne detuleris,
 quod annonarum et evectio cumulet adjectio,
 prono cursu in consulares legetur. Quare in tua
 manu est et illius meritum, et meum studium supple-
 mentis talibus adjuvare. Interea nimis miror, quod **C**
 in viro illustri Flaviano domino et filio meo, nec gra-
 dum honoris, nec jus amicitiae cogitasti. Nam cum
 præstans auctoritas tua vinarii tituli debita flagitaret,
 usque ad officii multam condemnatione progressa est.
 Patienter admitte, neque præfecturam, neque aman-
 tissimum tui virum tali contumelia debuisse per-
 stringi. Quæso igitur, ut tantum ei posthac deferre
 digueris, quantum tibi invicem convenit exhiberi, Ego
 certe amborum parens nihil a te patior stridoris emer-
 gere: quinimo religiosis officiis crescere inter vos
 causas mutui amoris exopto. Vale.

EPIST. XCVII.

SYMMACHUS LONGIMANO.

Cepi ex litteris tuis gaudium, postquam familiares
 meos ad Hispaniam commeantes adjutos epistolari **D**
 commendatione docuisti. Quare acceptam gratiam et
 mente contineo, et ore contestor. Facit autem vere-
 cundia tua, ut de hoc parcius loquar; affectum enim,
 non verba desideras. Vale.

EPIST. XCVIII.

SYMMACHUS LONGIMANO.

Jamdudum desideratas litteras tuas, nunc immo-
 dica animi gratulatione suscepi. Debita igitur reve-
 rentia et amore respondens, adjicio, ut in reliquum
 frequentare digneris munus voluptabile, quod sponte
 tribuisti. Sed huic postulato non opus est immorari.
 Neque enim petitio mea debet elicere, quod tua pro-
 mittit benignitas. Vale.

EPIST. XCIX.

SYMMACHUS LONGIMANO.

Cultum amicitiae libenter exerceo. Video enim mihi
 a te talionem curæ parilis non negari. Magnus au-
 tem diligentiae incentor est amor tuus. Quare bene-
 ficii loco exprobrare non possum, quod ex debito de-
 fero. Ipse enim tibi auctor es officiorum meorum,
 quæ scribendi assiduitate sollicitas. Vale.

EPIST. C.

SYMMACHUS LONGIMANO.

Sentio quid mihi affectionis invicem deferre digne-
 ris. Sed vehementer admiror, quod dominum filium
 meum Flavianum, qui te parili amore complectitur,
 erga amicitias tuas imparem esse suspicaris. Si igitur
 aliquid in assertionem meam putas esse gravitatis,
 o ut hujusmodi persuasionem me assertore depo-
 nas; et expulsis aliorum susurris constantiam serves
 sanctis moribus tuis et amicitiae congruentem. Certe,
 si quid in notitiam tuam æmulus sermo pervexit;
 mecum quæso participes, ut amaritudo, quæ ex alio-
 rum insimulatione concepta est, fidis purgationibus
 diluatur. Vale.

EPIST. CI.

SYMMACHUS LONGIMANO.

Sancto Eusebio arbitror pro summa commendatio-
 nis sufficere, quod eum mihi profitear approbatum:
 et ideo verbis pluribus elaborare non debeo, ut ei
 tuam conciliem voluntatem. Præsumptum quippe te-
 neo, his, qui mihi fida obsequia detulerunt, favorem
 tuum minime defuturum. Nos ex sententia valemus;
 libenter habituri, si sospitatis tuæ litteras non nega-
 ris. Vale.

EPIST. CII.

SYMMACHUS PETRONIO ET PATRUINO.

Pro cognitis et probatis pauca dicenda sunt. Mei
 enim officii, non sui meriti testimonium ferunt. Qua-
 propter laborare non debeo, ut præstantiæ vestræ do-
 mini et filii mei Flaviani merita commendem: siqui-
 dem vetus inter vos amicitia vertetur ad usum felici-
 orem. Mei sermonis hæc summa est, ut in patriam
 redux sibi perpetuum amorem vestrum, mihi mu-
 tuam reportet salutationem. Valete.

EPIST. CIII.

SYMMACHUS PETRONIO ET PATRUINO.

Opto ut hanc salutationem vigoris integer et pro-
 speris lætus accipias. Tradetur autem ad optimum
 virum Desiderium, cui maximam laudem pura vita
 conciliat. Testis hæc officii mei pagina; relatura plu-
 rimum boni, si te pronum in amicitiam tradentis at-
 traxerit. Nam ut respondere digneris, enitendum mihi
 pro tuo amore non arbitror. Hæc una voti mei cura
 est, ut favorem commendatus acquirat, redeatque
 laudator beneficiorum tuorum; quorum utilitas ad
 illius commodum, ad meum sensum gratulatio re-
 dundabit. Vale.

EPIST. CIV.

SYMMACHUS PETRONIO ET PATRUINO.

Video Flaviani filii mei honorem propterea luc-
 usque jacuisse, ut ei testis melior eveniret. Incideram

in tyranni justitiam iudicio bonorum temporum reservandus. Sed præstitit illi amissio præfecturæ, quod mutavit auctorem. Quæ igitur verba tantum munus æquabunt? Coniungite, oro vos, nobis, ad referendas præcelso viro gratias. Nam cum singuli vincamur rei magnitudine, opus est laudatoribus multis, ut numerus impleat onus debiti. Et sane dominus pectoris mei, a quo profectum est beneficium, non ex alterius verbis, sed ex gaudio conscientiæ mensuram facti sui colligit: nec ignorat talia esse, quæ præstat, ut vincant spem solutionis. Nos tamen gratiæ vicem, fide amicitiae et observantiæ rependemus: damusque huic rei obsides animos, quibus satisfaciunt liberi lucis auctoribus. Piis enim contractibus amor sufficit. Vale.

EPIST. CV.

SYMMACHUS PATRUINO.

Agendis D. M. comiti excellentissimo viro gratias par esse non potest mediocritas verborum meorum. Tibi igitur hoc munus injungo, ut de impetratis evectionibus in adminiculum prætoriae functionis, habitum mentis meæ apud eum plenius exsequaris: simulque digneris eniti, ut in rem missis celer ad Hispanias transitus impetretur. Appetit enim tempus editionis, metusque mihi est ne equorum curulium tarda coemptio, et morosa deductio sollicitis ardeatur angustiis. De hoc etiam sublimem virum et præcellentissimum comitem, securus impetrationis oravi. Adjeci præterea commonitorem, cujus suffragator esse dignaberis: ut si molesta petitio non videtur, familiares meos, datis ad potissimos Hispaniarum litteris, prosequatur. Satis dictum est. Si quid aliud tuis auribus amicorum meorum sermo suggesserit, oro, ut in curam sancti et fidelissimi pectoris tui recipere non graveris. Vale.

EPIST. CVI.

SYMMACHUS PATRUINO.

Amor mutuus facit ut tibi ex usu meo agenda delegem. Cum igitur filii mei prætoriam instet editio, quam vir illustris comes, omni virtutum genere sublimissimus, suis evectionibus juvare dignatus est, coemptioni equorum curulium celeritas admovenda. Quare quæso te ut familiares meos ad Hispanias missos nulla tarditas demoretur: quos commendari tuis litteris volo, ut illis merita tua Hispanorum mentibus impressa suffragio sint. Vale.

EPIST. CVII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Juliani Agentis in rebus molestiam novi, natales probo, fortunam doleo. Fatalibus enim malis diu et graviter exhaustus est. Sed credo cum eo omnia in gratiam reditura, si patrocinio tuo et humanitate foveatur. Plura non dicam, cum præclaris moribus tuis familiare sit opis indigos sublevare, et huic petitioni meæ etiam tuæ mentis natura consentiat. Vale.

EPIST. CVIII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Post consensum partium, post vinculum pactionis,

A allegataque in iudicio monumenta placitorum, filius meus Cæcilianus denuo ad incerta litis attrahitur. Nota est tibi qualitas causæ, merito omitto comperta stylo exsequi. Hoc tantum de sancto animo tuo impetratum volo, ut iisdem viribus, quibus luctamina sedasti, repetitæ medearis injuriæ: quia justitiam tuam debet acrius incitare adversum fidem placiti rupta concordia. Vale.

EPIST. CIX.

SYMMACHUS PATRUINO.

Aperta est improbitas eorum qui reducant in quæstionem pactionibus terminata, et per impatientiam quietis finem iurgii secunda lite commutant. Æstima igitur filii mei Cæciliani dolorem, cui otium conciliare non potuit damnis patrimonii empta concordia. B Nam reducitur in longinqua iudicia, quibus facile, si suffragium tuleris, eruatur: est enim in te atque fratre portus omnium, quos fortuita sollicitant. Prolixior in petendo non esse debeo, cum causæ qualitas, et tua justitia plus de te favoris quam meus interventus eliciat. Vale.

EPIST. CX.

SYMMACHUS PATRUINO.

Duo ad me bona parilis voluptatis recentes nuntii pertulerunt: et vos justis honorum crevisse processibus, et domino ac filio meo Flaviano fructum privati otii esse delatum. Sumpta igitur gemina fide, vestras litteras super hoc exspectare debui, quas æstimavi per verecundiam differendas. Quare æstimationem lætitiæ meæ vobis relinquo: quia mensuram C ejus de vestro in nos amore colligitis. Sed his gaudiis etiam illa opto conjungi, quæ de prætoriam editione filii mei jam pridem postulata meministis. Nam vehementer admiror, justis et solemnibus desideriis nondum arrisisse sacrum rescriptum. Itaque secundis litteris rursus oravi, ut petitiones nulli graves, mihi vero jucundas, quibus missa pariter etiam minorum magistratuum exempla suffragantur, benigne, ut mos ejus est, tradi jubeat effectui. Sed beneficentiam tanti viri, cui semper voluptas est supra spem magna præstare, promptiorem spe reddendam, si, ut frequenter poposci, vestris admonitionibus provocetur. Vale.

EPIST. CXI.

SYMMACHUS PATRUINO.

D Fratrem meum Severum multo sermone prosequer, si novo aditu amicitiam tuam peteret, aut prædicationi ingenium ejus conveniret. Parco igitur copia, tuoque iudicio, ut justitia diligentiae tuæ potius voluntati quam meis litteris applicetur. Vale.

EPIST. CXII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Cum tibi omnium meorum curæ præcipua sit, præsumo filio meo Arcentio spectabili viro, quem mihi adjungit affinitas, intimam familiaritatem tuam posse reserari, quam merito illi et vitæ decus, et familiæ antiquitas conciliat. His propriis ejus bonis etiam meæ preces in augmentum commendationis accedunt: ut plane dubitare non possim cumulatus ei,

meum testimonium, et tuum iudicium profuturum. A nunc tempero, cum gratiam mutuam non reporto. Vale.

EPIST. CXIII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Dominum et filium meum Attalum de summatibus viris ad dominos et principes nostros amplissimus ordo legavit, instructum variis de more mandatis, quæ spectare visa sunt bonum publicum. Huic si fautor accesseris, futurum reor, ut illi pro labore fructus accommodet. Quæso igitur, vel legationis merito, vel meo nomine in optimum virum bene consulas; qui satis animi confirmatus est suffragio tuo successuram felicitatem. Vale.

EPIST. CXIV.

SYMMACHUS PATRUINO.

Beatum te, qui honorum emeritus otiaris. Nos in patriæ salo vivimus, et fluctibus verberamur. Quorsum ista protulerim, dominus et filius meus Attalus eloquetur: cui spes visendæ præstantiæ tuæ laborem peregrinationis fecit optabilem. Vale.

EPIST. CXV.

SYMMACHUS PATRUINO.

Duo mihi pariter jucunda delata sunt. Primo sermo tuus; qui etiamsi continuus, fastidium non moveret. Dehinc fratris nostri Frumentii exoptatus adventus; quem ego in numerum bonorum esse referendum, priusquam morum ipsius periculum facerem, ex prærogativa tui testimonii iudicavi. Sed ubi propiore congressu probitatis ornamenta patuerunt, adverti eum minus quam ratio postulabat per verecundiam prædicatum, ne ipse se laudatione sua mandata litteris videretur ingerere: his ergo muneribus optatum tibi solvo responsum, quo me agere ex sententia, et frui commoda cum meis valetudine recognoscas. Huic autem rei nihil adjiciendum puto, cum solo nostræ salutis indicio gratulatio fraterna possit expleri. Vale.

EPIST. CXVI.

SYMMACHUS PATRUINO.

Scis pro insita tibi humanitate, quid parvulis, et parentum suffragio destitutis benignitatis ac misericordiæ debeat. Merito mihi apud te utendum esse non arbitror longo ambitu litterarum pro illustri memoriæ viri Severi filiis: qui nisi bonorum iudicum juventur auxilio, prædæ atque injuriæ subjacebunt. Quidquid eorum poscit utilitas, favor tuus non gravetur impendere: ut publico saltim defendantur adjutu, qui familiaribus adminiculis deseruntur. Vale.

EPIST. CXVII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Exsortem te sermonis mei esse non patiar, neque a scribendi perseverantia silentii tui imitatione deducar. Scio enim plerumque non amicitiae negligentia, sed obstrepentibus curis officia retardari. Velim idem credas, et in posterum curam capessas integrandi istius muneris, quod ipse jam pridem moraris. Ero tunc promptior exhibendis litteris, qui ne

Vale.

EPIST. CXVIII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Certum habeo nihil apud animum tuum amicorum litteris esse jucundius: et ideo promptissimo frequento colloquia, quæ scio apud eximium virum magni esse momenti. Superest ut ipse quam benigne litteras meas sumis, tam libenter indicia propriæ sospitatis emittas. Vale.

EPIST. CXIX.

SYMMACHUS PATRUINO.

Cordi est frequenter alloqui vos, ne videatur apud me officiorum familiarium cura tepuisse. Atque ideo salutem votis opto, litteris dico: petens ut si quando styli usus intervallo longiore cessaverit, causam silentii non voluntati, aut desidiæ, sed occupationibus applicetis. Vale.

EPIST. CXX.

SYMMACHUS PATRUINO.

Athanasius V. G. peregrinationis injuriam justo dolore suscepit. Nam pactæ ei, et nobis arbitris junctæ obligatione pignorum nuptiæ denegantur. Exaggerarem facti hujus invidiam, nisi verba rebus essent minora. Ipse apud te quod quæsitum opus est, plenius eloquetur. Orare non debeo, ut tuo juvetur auxilio, quod illi et amor tuus spondet, et munita legibus causa conciliat. Vale.

EPIST. CXXI.

SYMMACHUS PATRUINO.

Scio ad indicium amicitiae pertinere, quod religionem tuam participem nostræ necessitatis assumo. Suscipe igitur, quæso te, proclive mandatum, quod pro mutua diligentia etiam non rogatus curare deberes. Ursi quam plurimi ad editionem muneris nostri ex Italia devehuntur, quos cupimus celeriter in usum exhiberi. Dignare igitur eorum transitum studio et diligentia vindicare; simulque adhibere custodiam, ne qua fraus avara commutet. Maxime autem rumpendæ sunt moræ, quia dies proximus functioni cogendo apparatus non relaxat inducias. Vale.

EPIST. CXXII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Probo modestiam tuam. Sed damno mihi esse non debuit, dum sperata exspectat impleri. Et certe nunc postquam rei effectus finem silentio dedit, dispendium meum frequentior stylus sarciat. Est aliud quo cuncta scripta compenses. In agendis D. M. Consuli pro beneficio suo gratis nostram sortire personam, eo affectu, quo amicorum tibi gaudia vendicas. Sed, ut scio, luculentioribus verbis, et propter ingenii tuam magnitudinem, et sine adulationis pudore absentis gaudium prosequeris. Adde, si placet, quod ante postulatum tenes, ut aliarum Lybicarum mihi emptio sacra auctoritate præstetur. Quo impetrato omnium perceptionum donum putabo. De juvene autem meo retexere non laboro, quæ sponte meministi. Intellico enim remitti modestiæ meæ precandi necessitate.

tem, cum libentius a sublimi et magnificentissimo A viro non expectata præsentur. Vale.

EPIST. CXXIII.

SYMMACHUS PATRUINO.

In viro optimo et amicissimo meo Perrocio Romana simplicitas est. Taceo quod illum longa militia et inculcata cohonestat. Minora enim cætera facit morum ejus inspectio. Hunc unanimitas vestra ante non didicit: judicium meum secuta suscipiat. Si visu vestro jam ei opus fuerit, quæso ut illi honor testimonii mei conciliet apud vos amoris augmentum. Vale.

EPIST. CXXIV.

SYMMACHUS PATRUINO.

Amicorum liberis usui esse debemus, quod etiamsi B ipse nescirem, tuo exemplo et imitatione didicissem. Ad hanc sententiam pertinet, qui tibi litteras exhibebit. Fungitur autem militia in scriniis litterarum: cui satis opis et felicitatis eveniet, si ad clientelam splendidissimæ domus tuæ meruerit pervenire. Vale.

EPIST. CXXV.

SYMMACHUS PATRUINO.

Athanasium bonis artibus clarum securius amare cœpi, postquam de eo judicium tuum comperi. Magna enim prærogativa est, placuisse sapienti. Quare commendatione ejus abstinco, ne minora afferam, quam te credo sentire. Illa pars mihi prior dictu est, ut ames in eo spem quam dedisti, addasque inchoato beneficio perfectionem. Quam si aliquis eventus eluserit, effice, oro te, majora præstando, ut illi prioris C voti prosit amissio. Vale.

EPIST. CXXVI.

SYMMACHUS PATRUINO.

Non novum atque intentatum refero postulatam, sed quod ingestum tuis auribus recognoscas. Illustris memoriæ viri Rufini præfecti urbis filias paterna affectione defendo: quarum sollicitudinem per vos, quibus reipubl. cura est, opto tutari. Et ideo precator accedo, ut quidquid claræ quidem, sed miserabilis domus usus exegerit, facili impetratione mereantur. Res namque illis est per Apuliam, non tam reditu ampla, quam censu. Hæc nisi honorum judicium succiat auxilio, publicis oneribus fessa succumbet. Opus igitur tuæ levamen exspectat. Me quoque tibi D facies gratiæ debitorem, si gravi pondere victam salutaris defensor erexeris. Vale.

EPIST. CXXVII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Promptiorem me circa Herennii laudabilis viri defensionem judicia vestra fecerunt. Habet enim plurimum voluptatis electio, et provocant animum sperata præsidia. Sed meum non est, scripto ostentare quid negotio promovendo cura nostra contulerit. Narrabit hæc vobis ille quem juvimus, simul ipsius rei exitus officia testabitur. Cuncta enim, quæ direptio sparserat, investigata patuerunt. Itaque in jus Herennii

revertetur legibus quidem debita, sed patris sensui acerba successio. Nunc vestræ de me existimationi gratias ago atque habeo: et spero fiduciam nostri apud optimates viros esse mansuram, cujus documenta cœpistis. Vale.

EPIST. CXXVIII.

SYMMACHUS PATRUINO.

Amor in te meus ex summis opibus annitur, ut in dies singulos bonorum tibi cultus accedat: tantum abest ut sinam veteres tibi amicos insimulationum improbitate decerpi. Inter quos vir clarissimus Scipio virtutum tuarum, me quoque teste, laudator, spoliatum se amore tuo per æmulos ingemiscit. Sed mihi verisimile non videtur, stabilitatem animi tui rumoribus falsis potuisse mutari, cum bene conscius vitæ nihil in se maledicis licere sermonibus debeat æstimare. Quare hortor et deprecor, despuas, si qua sunt inculcata mendacia, atque hunc honorem meritis tuis vendices, ut qualis ipse es, talem te ab omnibus intelligas judicari. Nemo in te transferat odii sui semina. Jam dudum enim genus est artis, ad alendas vires discordiæ suæ, sollicitare metum potiorum. Non ibo longius, cum mihi impetrationem spondeat sapientia morum tuorum, quam puto cætenus responsuram litteris meis, ut non tam ignovisse te Scipioni quam nihil de eo asseras credidisse. Vale.

EPIST. CXXIX.

SYMMACHUS SIBIDIO.

Curam de te meam nolo ex epistola metiaris. Pauca salutantium verba sunt, sed vota proluxa. Liceat igitur imitari erga te parcimoniam religionum, quibus jura amicitiae conferuntur, et officium pium brevi pagina tanquam parvo ære persolvetur. Neque enim devotio requirit excursus. Tibi autem præscribo styli terminos. Erunt mihi quæ de te scripseris nimis magna, si læta sint. Vale.

EPIST. CXXX.

SYMMACHUS SIBIDIO.

Æger est animus meus, quandiu fides certa sit quod portum sanitatis intraveris. Huic exspectationi satisfacias volo. Non enim mihi honorem fieri obsequio litterario, sed magnæ sollicitudinis levamen D tribui exopto. Vale.

EPIST. CXXXI.

SYMMACHUS SIBIDIO.

Nunquam efficies sitendo, ut me ad parem voluntatem ducat imitatio. Cogito enim non quid temporali causæ, sed quid perenni amicitiae debeat. Cumque sim mei officii severus arbiter, curam tuam casu sæpius quam fastidio credo cessare. Sed ne longa colloquii intercapedo, quamvis tui amantem, cogat timere neglectum, quæso constanter munia familiaritatis exerceas. Quo enim pacto intelligere possum grata esse quæ defero, si negaveris quæ responso? Vale.

LIBER OCTAVUS.

EPISTOLA PRIMA.

Compertum habeo, quolibet honorum culmine animum tuum non solere mutari. Quidquid enim bene meritis honestatis accedit, id solum magis videtur esse quam præstitum. Et ideo mirari me ac stupere confiteor, cur tanta virtute atque humanitate præditus, jampridem circa me munere litterarum abstinere. Quod ego etsi causarum occupatione magis quam voluntate arbitror accidisse, tamen orare non desino ut censuram tuam nostri memorem frequens sermo declaret. Vale.

EPIST. II.

SYMMACHUS ALMACHIO.

Mihi quidem a te multiplex, atque varium munus exhibitum est: sed adverti verecundia factum, quod tibi in solidum assumere noluisti omnem capturæ silvestris eventum. Nam tua indagine captum leporem gloriatus, aprum serviles manus asseris incidisse. An sævitas feræ indigna tibi visa est, quam laudi propriæ vindicares? Sed hæc joco dicta ridebis. Nunc ana que de me requiris adverte. Diebus pauculis etiam nunc morari Capuæ destinavi; dehinc mutationibus vicinorum totum hunc mensem producere; atque ita, si dii juverint voluntatem, relegere Appiam potero molestæ accessu hiemis. Vale.

EPIST. III.

SYMMACHUS FRUCTIANO.

Sollicitatus jamdudum litteris tuis tandiu angar, quandiu de te secunda cognoscam. Quid igitur, vel medicorum curatio, vel abstinentia tua ad salutem promoverit, opto cognoscere. Ipse bonæ valetudinis compos revisere patriam fortuna suffragante constitui, priusquam labor itinerum processu adultæ hiemis augeatur. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS LOLLIANO.

Primas litteras sponte tribuisti; secundas mea cura debet elicere. Sumè igitur salutationem, quam vicissitudinè munereris, polliceor itidem cum responsis tuis paria me facturum. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS PRISCILLIANO.

Essent mihi gratæ litteræ tuæ, vel si nihil de meis apud Africam meritis ac laudibus continerent. Nam ut mihi decus aliquod, ita tibi pro mutua amicitia gaudium præstiterunt. Hinc factum est, ut epistolam letus emitteres. Exsultans quippe animus gloriatur, et ostentatione sui non potest abstinere. Pro tanto igitur in nos amore deorum benignitas te muneret. Etenim cum ipse me non solvendo dignum arbitrer, ad vicem meæ gratiæ, favorem tibi præsidii cœlestis exopto. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS SEVERO.

Gratæ quidem semper litteræ tuæ hunc legentis animum momorderunt, cum te indicarent morbi diu-

turnitate macerari. Quæso custodes bonorum deos valetudini tuæ medicas applicent manus: ne optimi senatoris longa vexatio fidem faciat, nihil curare cœlestes, a qua opinione dissentio, teque protinus ope salutarium potestatum solidæ sanitati præsumo reddendum, si modo ipse plenus spei lætis cogitationibus elucteris adversa. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS CAPREOLO.

Adventante Euscio speravi litteras tuas; sed fiduciam casus sefellit. Ego tamen silentii tui imitator esse non potui, quare indebitis fungor alloquiis: ut qui præsul hujus officii esse debueras, exempli necessitate ad diligentiam provoceris. Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS EUSEBIO.

Fuerit verecundiæ tuæ, quod hactenus nihil nobis alloqui detulisti: nunc sume fiduciam, quam ad invitamentum familiaritatis ingerimus, et gratas fuisse litteras meas sermonis assiduitate testare. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS MARTIANO.

Scriptiois auspicio fiduciam tuam provoeco. Quare familiaritatis nostræ aditum ingredi securus. Vicissitudo officii tui faciet, ut inchoata per me amicitia convalescat. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS IRENEO.

Expectasse te arbitror litteras meas, ut in mutua officia provocatus erumperes. Sume igitur sermonem cujus sequeris exemplum. Ero posthac in scribendo diligentior, si cœptis nostris vicissitudo respondeat. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS.

Affectio in te animi mei non litteris æstimanda est. Religio enim fide pectoris continetur: in verborum officiis latet plerumque æmulatio. Quare tibi in scribendo rarior videar, nihil amoris existimes decerptum. Et sæpe evenit ut homines tui nec profectionis suæ mihi indicium faciant, et mutuas paginas non reposcant. Sed de hoc loqui largius non oportet: quia sufficit amanti brevis et districta purgatio. Ad ea transeo quæ utrique votiva sunt. Hilaratus sum sanitatis tuæ nuntio, et rependo, quo gaudeas. Nam mei quoque corporis vigor post infirmam valetudinem cœpit assurgere. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS PACATO.

Et in deferendis et in rependendis tibi litteris desiderem me arbitror non videri. Quare, etsi meministi ad te diebus proximis officia nostrâ manasse: curavi tamen etiam debito fenore sermonis absolvi. Sed si unquam brevi intervallo usus iste cessaverit, velim cogi es amicitiarum non fringere respectum. Religi-

enim magis fide animi metienda est quam ostentatione verborum. Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS APOLLODORO.

Pervenisse arbitror famam, quæ te absolutum non modo honoris, verum etiam curarum fasce vulgavit. Si ita est, ero tibi nunc confirmator boni olim desiderati. Mea cum filio sanitas ope divinitatis in solido est. Tibi ut et salus valida, et reditus felix secundet, tam nostra vota quam tua merita præstabunt. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS CÆCILIANO ET PROBINO.

Abundo lætitia, quostquam valere vos didici, nostræque amicitiae inter negotiorum dura meminisse. Sed quando fiet ut solatiis litterarum damna abstinentiae sarciantur? Ego autem vos prætoriis meis fascibus primos interesse voluissem, festisque communibus decus facere. Sed feram necesse est, anteferri mihi causam senatus. Quare in superioribus verbis desiderii magis contestatio est, quam querela dissidii. Præstabit celestium favor, ut mandatis patriæ absoluti, iter felix ad ludorum nostrorum, solemne relegatis. Valet.

EPIST. XV.

SYMMACHUS ALLEVIO.

Ex debito venit sermo qui redditur, ex beneficio, qui sponte defertur. Secundæ mihi partes relictæ sunt, postquam stylus tuus mea scripta prævertit. Nunc vice salutationis repensa, operam tuam curamque deposco in his quæ Castor ex usu atque utilitate nostra promovenda suggesserit. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS CARTERIO.

Gratum habeo de testimonio meo non esse dubitatum, receptumque in familiam tuam Auxentium filium nostrum lectissimum juvenem, in meo ære duco. Quo nomine amicitia nostra in arctiora fidei jura convenit. Et præstabit usus longior, ut cum in eo bona plura cognoveris, astipulationem meam de meritis ejus infra terminos veritatis stetisse fatearis. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS RUFINO.

Provinciali actione decursa, quæ ad sacri auditorii cognitorem necessaria provocatione pervenit, delectatus sum fide ac diligentia tua: et fortunam negotii, non defensoris inscientiæ, sed voto judicis imputavi. Hortor igitur amicitiae meæ fiduciam geras, et testimonii interim astipulatione contentus, domum nostram, quæ multis circumlatratur injuriis, forensis industriæ tuearis officio. Nos ut sponte gratiam nudo et simplici protestamur alloquio, ita ad referendam vicissitudinem, si fors juverit, pares esse nitemur. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS PATRUINO.

In agro me esse miraris. At ego justius stupeo ad communem te patriam spreto ruris otio revertisse, nisi quod causam tibi reditus iterata lis attulit. Alio-

quin, ut est mens tua quietis cupida, malles negotiis rusticis immorari. Mihi suburbanitas pedum ægritudine laboranti magis solatio quam voluptati est. Nullam jucunditatem tristis morbi sensus admittit. Sed spero, si innocentiam divina respiciunt, et forensi observatione sanandum. Gratus et facilis erit, aut mihi Romam reditus, aut tibi ad agrum, in quo nunc diversor, excursus. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS PATRUINO.

Ipsam te malo, quam delinimenta verborum. Tu contra epistolis absentiae moras redimis. Quid si tibi respondisset optimitas segetis, aut vindemiæ arrisisset ubertas? Omnium temporum vices in otio ruris exigeres, qui patriæ famem agris demorando non respicis. An solo juvaris aucupio, cujus me parte donasti? Sed hic quoque positus gulæ illecebris largiter uteris. Nam simul tibi, et coempta ex foro Cupedinario, et ex suburbano tuo perlata suppetent. Quid, quod etiam jactari morbo matronam tuam simulas? cujus valetudini, si vera prædicas, solitudo non competit. Plura enim Romæ salubritatis instrumenta sunt, major medentium numerus. Vide igitur ne aliud genus suspicionis incurras, si obsessam a morbo conjugem vacuo secessu et intuta ablegatione maceraveris. Vale.

EPIST. XX.

Præ cæteris temporum vicibus æstate delector: non quod diurnas horas longior solis meta producit, nec quod res rationesque nostræ nova fruge ditescunt: sed quia pacata navigatione desideratas mihi litteras tuas frequens invehit commeatus. Quid enim vel animi voluptate jucundius, vel ad officium amicitiae accommodatius præstari potest, quam ut te mei amantem usu crebri sermonis experiar? Ergo dum anni tempus invitat, dum pervium mare est; pabula quædam et nutrimenta mutuae affectionis veluti in hiemem congerantur. Cum hæc scriberem salus mihi ex sententia suppetebat, tuis videlicet adjuncta votis. Neque enim alia nobis de causa arbitror optata succedere, quam iudicio, et amore Carthagini. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS LUCILLO.

Indulgere te otio, opinionis falsus putabam: tu vero animum lectione, labore corpus exerces. Hoc indicant scripta, et munera tua stylo exsculpta, et parva venatu. Mihi Flaminia emetienda est, ad novos fascis generosi consulis evocato. O si reditus tuus antecaperet protectionis meæ molitiones! juvari me amplissimo viatico crederem. Sed quia multo itinere discernimur, et neque mihi mora, neque tibi properatio commoda est, verbis pagina suavetur. Præfata numinum venia, prætorem Symmachum meum mox urbanum tribunal accipiet. Festa ejus frequentari potissimis amicorum, quibus annumeraris, exopto. Da istam gratiam procul ab futuro iisdem diebus. Gratus est quod defertur absentibus. Vale.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS ANDRONICO.

In ore tuo vernat Cecropia musa : mihi lingua Latiaris est. Nec desideraveris æqua styli mei munera. Litteris vincimur, amore certamus. Sed merito rescriberem, si solam epistolam detulisses. Tu vero, ut es amicorum diligens, bibliothecæ nostræ carminum tuorum divitias intulisti. Quid tibi hoc dignum rependam, tenuis ipse facundiæ, et paupertini ingenii? Tradam publicæ admirationi, quæ legenda misisti. Et quanquam laudator impar, bonum sæculi publicabo. Nihil ex hoc derogabitur operis tui gloriæ. Nam et Homerum novimus a dissimilibus prædicari. Careret quippe fama magnorum virorum celebritate, si etiam minoribus testibus contenta non esset. Sed quid hæc longius traho, cum brevitate verecundia tua postulet? Cura ut valeas. Et si quid stylo adjeceris, cum mediocri judice, sed non ingrato lectore, participa. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS MARGIANO.

Deos oro, ut quæ mihi interim valetudo est, eadem tibi ac tuis suppetat. Videor plene hoc anteloquio scribenda complexus, de tua sanitate votum meum, de mea gaudium. Sed epistolas breves esse non pateris. Quæ igitur πρόθεσις erit paginæ longioris? Ubi sim, quid egerim (nam præcipue amicitia rerum talium curiosa est) si placet prosequar. Principium voluptatum de Formiano sinu nascitur, quæ civitas quondam Læstrygonum populo fertur habitata. Hos ventri et gulæ usque ad feritatis invidiam legimus obsecutos. Pluscûlos in eo littore dies, sed deliciarum parcus exegi; tantam cœli salubritate et aquarum frigore suadentibus moram. Affuerunt pignora mea; quorum cupiens nostra urbe processeram. Nec fuit operæ, mox ulterius iter aggredi, cum præsto essent desiderati. Illorum dehinc arbitrato legi oram, quæ Formias et Cumanum litus interjacet. Nunc mutuis invitationibus aut in Baulos, aut in Nichomachi Gaurana migramus. Amicorum subinde mihi affluentium largiter est. Non vereor, ne me lascivire in tanta locorum amœnitate, et rerum copia putes. Ubique vitam agimus consularem, et in Lucrino serii sumus. Nullus in navibus canor, nulla in conviviis belluatio, nec frequentatio balnearum, nec ulli juvenum procaces natatus. Scias nullum esse in luxuria crimen locorum. Vale.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS MAXIMINIANO.

Nihil inter te, et parentem tuum optimum re aut affectione divisum est. Ergo et litteras, quas ad ejus reverentiam misi, ut omnium particeps, in acceptum referre potuisti. Sed jam colendus es nobis etiam tuo nomine. Præterea cavi, ne respondente uno imputaretur mihi vicissim munus duorum. Convenit tamen brevitatis huic paginæ, quia relatu digna præcerpsi. Quare sermonem istum tanquam

A amoris in te nostri tenebis testem. Verum te in rescribendo decet esse prolixum. Neque enim par conditio est iterati a me, utrique autem nostrum singularis laboris. Duos meatus replere uno fonte difficile est : uni alveo abunde influunt duplicata principia. Vale.

EPIST. XXV.

SYMMACHUS ALBINO.

Credo arbitreris circumsessum me Campaniæ amœnitatibus, scribendi ad te hactenus negligentem fuisse. Non est ea fortuna horum locorum, ut seriã curam sepeliant voluptates. Insolitis omnia necessitatibus strepunt, et oneri cessere deliciæ. Quare negotium pro otio reperi. Nec possum facile ad hæc amicitia munia animum retorquere. Spondeo tamen reverentiæ tuæ, quæ litteris meis præferas. Relegere ad vos iter avidissime studeo. Eadem quippe me causa, quæ vetuit scribere, cogit redire. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS GREGORIO.

Dedi ad parentem tuum litteras, quibus contentus esse potuisti. Nam ut est utrique vestrum unus animus; ita satisfaciet idem cultus ambobus. Sed metui imitationem, ne mihi alter e vobis duorum vice et ore rescriberet. Quare, ut in honore Numinum fieri solet, litationi addo donarium, breve, fateor, et quod prolixius esse voluisses. Sed in adjectis mensura non quæritur. Ipse copiam redde brevitati; quia familiares paginas eos oportet extendere, quibus non est necesse geminare. Vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS CENSORINO.

Prompta et avida manu litteras tuas, cum mihi offerrentur, invasi, ut prospera cogniturus. Sed cum percurrerem lectione enumerationem dispendiorum tuorum, voluptati successit offensio. Et illa quidem adversa, quæ cum plurimis pertulisti, more humani ingenii, habent aliquod de societate solatium : hunc vero piraticæ deprædationis ictum, quem speciatim casus tibi durus adjecit, impressum altius puto : quia neque habet participem, et genuavit dolorem. Contra hæc fortuita, virtute ac ratione animus armandus est, spes quoque assumenda meliorum. Sæpe titubantia in solidum reverterunt. Nihil hominibus æternum est. Volvunt mortalia vices crebræ, et omnium rerum fuga visitur. Paucis ista perstrinxerim, cum tibi pro eruditione plura succurrant. Nunc ad illa respondeo quæ tu me scire voluisti : Quamprimum Neapolim petiti civium tuorum visere studeo; illic honori urbis religiosæ intervallum bidui deputabo. Dehinc, si bene destinata dii juverint, Capuano itinere venerabilem nobis Romam, laremque petemus. Inter hæc, si mihi evenerit aspectu et colloquio tuo defruï, explebor gaudii satietate. Sin major necessitas negaverit nobis tui copiam, velim curarum nube detersa eam sapienter resumam animi alacritatem, quam tibi congressus noster sedulo conciliare potuisset. Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS ROMANO.

Memini te te scio quod me quoque idem de amico dolor percussit; sed jam nobis sermonum vices debent esse solatio. Scribo igitur, respondere cogaris, et a funestis cogitationibus redeas in officia viventium. Fecerit religiosa causa ne prior scriberes: non eris tam irreverens, ut provocatus abstineas. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS SALVIO.

Vidi in litteris nuper mihi redditis religiosum pro nobis animi tui gaudium, et apertissime deprehendi quid voluptatis ex amicorum prosperis usurpes. Promptius igitur te diligo, postquam hoc votum bonæ mentis inspexi. Et quamvis ipse domino pectoris mei excellentissimo viro scriptorum gratiam pro Flaviani fratris tui honore retulerim, nihilominus tamen quæso, ut etiam magnitudinem gratulationis meæ apud auctorem tanti beneficii digneris astruere. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS JOVIO.

Interfuit publicæ utilitatis ut tibi majora negotia crederentur. Quare proluxa non debet esse gaudii mei attestatio, ne adulationis suspicio devenustet iudicii veritatem. Opto igitur, tibi suscepti officii cursus arrideat. Quamvis dubitare non possim, nec mutari probitatem, et bonas artes stimulo præmiorum feliciter incitari. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS EUDONIO.

Exsultavi gaudio ob amicitie honorem, cum litteras tuas sumerem. Sed ubi Annius noster, quamvis dubius valetudinis, indicavit, in gravem curam letitia derivata est. Video enim peregrinationi, quæ morbi instar est, damnum sanitatis adjectum. Solatur tamen sollicitudinem meam, quod parcimonia tibi familiaris est, quod cognata sapientia, et adversis fortunæ animus ingentior: quæ bona reducere solent valentiam corporis, et vigoris serenum. Spero igitur de te cognitu lætiora, et aures jam felicibus nuntiis paro. Faciet justitia, quæ pius respicit, ut post hujus incommodi citum transitum, vitæ tuæ prospera longius porrigantur. Vale.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS URBICO.

Auspiciam mihi scribendi prior, ut mos est, facere debuisti, cum te hujus diligentie domestici tabellarii reditus commoneret. Sed quia nobis vel oblivio, vel occupatio religionis tuæ desideratum munus invidit, ego usurpo principium: æstimaturus in reliquum de raritate vel copia tuorum apicum, utrum voluntate litteris ordiendis, an magis necessitate defueris. Vale.

EPIST. XXXIII.

SYMMACHUS JUSTINIANO.

Scio me in scribendo tardum fuisse. Consulto stylum distuli, dum refoveo tenuatum itinere vigoreo, quo tibi de me lata cupienti voto similis pagina tra-

deretur. Fiat igitur ex optimo nuntio moræ compensatio. Certe ego eam dico legem litteris amicorum, ut assiduitate illorum animos probent, meum bonitate delectent. Vale.

EPIST. XXXIV.

SYMMACHUS EUSEBIO.

Scribere ad te ante voluissem; sed commeantibus multis fidam occasionem debet excerpere scribentis electio. Accepisti causam tardioris officii: quæ si animo tuo satisfecit, curare dignaberis ut ad me quoque responsa tua idoneis commissa perveniant. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS JOHANNI.

Quod sero ad te scribo, amicitie tenacis indicium est, cujus memoria repetitis ex intervallo probatur officii. Ipse quoque silentium tuum non aliter interpretor. Nam etsi styli honorificentiam quæro, certus fidei tuæ, etiam de tacito amore non dubito. Sed vereor, ne ista sententia tibi suadeat negligentiam scriptionis, et hæc amicitie munia iudicii mei securus omittas. Hortor igitur, quæsoque, ut illam potius cogites partem, quæ assiduitati gratiam parit; non quæ promittit veniam raritati. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS QUINTILIANO.

Ad indicium mei circa te amoris hæc scribimus, et ut ipse ad respondendum provoceris exemplo. Cum igitur ego partes religionis impleverim, expecto ut ipse etiam vicissitudinis solutione fungaris. Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS CRISOCOMÆ.

Proxime penatibus meis redditus, etiam nunc to mente et cogitatione respicio. Itaque animi illa jucunditate, quam coram de sermone tuo hucusque capiebam voluptatem, compenso. Cui si mutua cura responderit, cum tantam mihi delata amicitie tuæ scriptio gratiam tribuat, quanto amplius relata præstabit? Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS ROMULO.

Salus pignoris communis in tuto est, cujus studia sollicitudini meæ delegata proficient. Meæ quoque valetudinis esto securus, et ad vicem talium nuntiorum curam de te meam similibus responsis solve. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS...

Queri de silentio non potes, qui nihil scriptorum mihi hucusque tribuisti. Sed si simile styli opperiris auspiciam, sume exemplum religiosi officii, quod debeas æmulari. Ero deinceps ad exercendum stylum promptior, si me fructu mutui sermonis animaveris. Vale.

EPIST. XL

SYMMACHUS AVENTIO.

Secessionem tuam etiam tacitus approbavi. Nam cum interveniente discordia supremis generi inter-

esse non posses, ea mœsta profectio visus es satisfecisse pietati. Ipse, quantum civi optimati fuerat deferendum, triduo domi commoratus implevi, non famam captans, sed humanæ fortunæ vices cogitans. Quid enim tam rationabile est, quam tribuere collegæ, quod tibi quandoque bonos cupias exhibere? Vale.

EPIST. XLI.

SYMMACHUS ANTIOCHO.

Nunc primum honoris limen ingressus, nimis immature adventum successoris exoptas. Agnosco impatientiam Græcis deliciis congruentem, quam velim toto anni orbe dissimules, ac te migrasse in tribus Romuleas recorderis. Quid enim dignum conquestione perpessus es? Nondum te militares contumeliæ perculerunt, nondum catervas mulierum scissa veste iugisti, nondum ante januas eminentium potestatum vigilem noctem saluator expertus es; et jam delicato fastidio tenuis magistratum? Comitata, si vales, animum, teque in annum, vel biennium obdura.

EPIST. XLII.

SYMMACHUS...

Probabilem causam... Quis enim Siciliam recto itinere petens, sermonem meum potest reddere in longinquis studiis constituto? Sed desino. Tu tene curam circa te meam de numero epistolarum non debere perpendi. Diligentia enim erga amicos jugiter manet, occasionum vero raritas scripta distinguit. Sed de hoc satis dictum puto. Nunc elegantia ingenii tui, et inventionum subtilitas predicanda est. Novum quippe musivi genus, et intentatum superioribus reperisti, quod etiam nostra ruditas ornandis cameris tentabit affigere, si vel in tabulis, vel in tegulis exemplum de te præmeditati operis sumpserimus. Vale.

EPIST. XLIII.

SYMMACHUS CALLISTIANO.

Inter cætera parentum decedentium bona, amicitiae quoque affectanda successio est. Et fortasse studio validiore captanda familiaritatis hæreditas: quia facultates fortuna præstat, caritas iudicio fœderatur. Volo igitur inter nos promptius convalescat familiaritatis tuæ propagata conjunctio. Consentaneum quippe naturæ est, ut officia a te inchoata, a me probata coalescant. Ergo in reliquum sermonis esto munificus: me cura non decrit, quæ te styli vicissitudine maneret. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS PASTINATO.

Litteras tuas agrorum fructibus jure contulerim. Nam ut illorum proventus non fallit temporis sui debitum, ita fidem nostræ expectationis annuus dignationis tuæ sermo non decipit: hujus nunc mihi per homines nostros advectio satisfecit. Lectis igitur paginis, valere te gaudeo, et alloquii tui honore delector. Nec me arbitror respondendo imparem judicari. Præstabit divinus favor ut has inter nos officiorum vices ætas proluxa multij licet. Vale.

EPIST. XLV.

SYMMACHUS PIERIO.

Redditum mihi est annum quodammodo sermonis tui debitum. Tibi quoque gaudium solemne de nobis, hæc responsa præstabant, quæ propter tantam longinquitatem frequentare non possumus, sed bona fide certis temporibus exhibemus. Maneat igitur hic usus, et quodam salutis indicio mutua inter nos securitas recondatur. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS STRATEGIO.

Agis mecum desiderio amans, ut redeam: jam dudum hoc animus meus vestri expetitor efflagitat. Sed valetudo sania obstreperat voluntati. Humor enim noxius articulis illapsus etiam nunc me tenet lectulo, et vix littorali siccitate tenuatur. Tribue igitur tempus refectioni, quod ego vendicaveram voluptati. Præ te autem fers in tanta bonorum multitudine post discessum meum nihil ut ante jucundum esse. Sed puto quod pia affectione fallaris, quia rarum est in amante iudicium. Et ego quidem non ex his primum litteris, quid de me sentias, scio. Prope est tamen, ut agere gratias absentiae meæ debeam, quia mihi syngrapham quamdam testimonii tuæ præstitit. Verum hæc missa faciam. Non morabor expectationem tuam post conciliationem vigoris. Sed quia hoc longum est diligenti, visis quæ in proximo posidemus, redditum maturo. Spero enim tantundem accessurum sanitati meæ ex conspectu vestro, quantum sperari posset ex otio. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS VALERIO.

Vellem sedatam filii mei ægritudinem nuntiare, sed nihil prosunt figmenta sollicitis. Audeo tamen sperare meliora. Imminutio enim febrium, Deo auctore, ad fiduciam sanitatis cœpit accedere. Tuæ pro nobis sollicitudini gratias ago, et cœlestem precor potestatem ut tuo circa amicos animo prosperorum omnium vicissitudo respondeat. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS MAXIMILIANO.

Soles in scribendo esse prolixus pro ingenii tui viribus. Postquam te honor aulicus in procinctum vocavit, tu quoque verba succingis, et tanquam levis armaturæ miles rotarios æmpularis. Quid faciam senex garrulus, cui mensura sermonis a juvene præscribitur? Trahit nos vitium senile verbositas: sed occurrit exemplum, et fastidia aurium tuarum de styli brevitate coniecto. Non enim violanda est interim mihi paginæ tuæ formula. Expectabo tamen accipiam de me exigas, si plura rescripserim. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS VITALI.

Diu sanitati pariter ac venustati litterarum tuarum, mediocris eloquii conscius respondere dubitavi: sed religio rupit timorem. Malui enim stylo, quam superbia displicere. Quidquid igitur hoc est, quod tenet pagina, queso boni consulas, teque submitte ad me.

diocritatem scriptorum in eorum, ne retundatur officium meum, dum desperatur imitatio. Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS JOVIO.

Jamdudum datis ad te litteris mutua scripta non merui; et tamen propositum meum servans, honorificentiam scriptionis instauro. Credo enim quod negatam primo officio vicem, vel nunc impetrare possit iteratio. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS MAXIMILIANO.

Assiduitatem scriptorum meorum tibi esse fastidio prope asserit tuorum raritas. Es enim præter solitum parcus alloquii. Sed tueor constantiam diligentiam, nec a proposito argumentatione deducor. Erit potestas tua hunc animi mei habitum, vel augere silentio, vel litteris amoliri. Vale.

EPIST. LII.

Quatenus me absentia contristet, intelligis. Nam ideo necessitatem tibi a filio meo scribis injunctam, ut publici negotii excusatione purgeris. Alterum igitur religioni tuæ ex utroque faciendum est, ut aut cervorum ac aprorum copiam mittas, aut in conspectum amici celerius revertaris. Nulla enim satisfactioni justitia suppetit; si et illi venatum, et mihi solatium denegaris. Vale.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS LEPORIO

Debitum tibi rependo sermonem; dudum enim parem mihi scriptorum tuorum honorificentiam communis amicus exhibuit: cujus verecundia et honestate diligenter inspecta, dignum esse quem diligas approbavi. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS MARCIANO.

Seras tibi videri arbitror litteras meas. Sed si itineris dies numeres, ratio moram diluct. Interventit præterea ex humore solito dolor corporis, officiorum familiarium sequestrator. Nunc quia labori et valetudini quies reddita est, salutationis verba non differo, pretium laturus obsequii de remuneratione responsi. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS MAXIMILIANO.

Si bene in te animum meum nosti, dubitare non potes, adversam valetudinem corporis mei misitandis hucusque litteris obstitisse. Hac parte purgatus salutatricem tibi paginam reddo, quæ testabitur esse me sospitem.

Postquam sanitas silentii excusationem removit, venturum te ad Campaniam filii mei assertionem cognoveram. Hinc factum est ut epistolis abstinere. Sed dum te aut curæ urbanæ, aut voluptates morantur, pene culpam taciturnitatis expectatio nostra contraxit. Fungor igitur erga te salute dicenda, et eligendum relinquo utrum mihi adventum præstare malis, an res onsum persolvere. Vale.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS ROMANO.

Servo observantiam, quam mos priscus instituit, ut domo profecti litteras auspicerentur, et salvere me nuntio. Ex debito venit ut tu emisso a me muneri solvas amica responsa. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS VALERIO.

Filium meum Romulum accerso; tu retines. Ego in eum mihi personam parentis arrogo; tu jus affinis exerces. Mihi ex voluntaria sponsione præsentiam suam debet; a vobis spe sociandi itineris retentatur. Sed cum etiam tuus prænuntiatur adventus, quæstiosa taxatio est moræ, quæ mihi pro uno utramque promittit. Cedo igitur voluntati tuæ, et paucorum dierum patientiam non nego. Fratri quoque tuo Romulo nimis gratulor, cujus solatium pio et amico certamine nobis ambo vindicamus. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS MARCIANO.

Filius meus, cum bona Dei venia, periculo caret, sed defectum virium patitur prope usque ad agritudinem. Redire consilium est, paulatim mansionibus in spatia minora divisis. Ego quoque meorum contagia socius accessi. Credo ex vigiliis nocturnis, quarum in præsentia exiguus fuit sensus, noxa post crudit. Comprimere tamen nitor diligentia, et parcimonia ingruens malum. Ergo cœlestibus advocatis iter paramus ordiri. Vestræ in nos beneficentiæ gratias referrem, si se amor speratus et ex mutuo debitus lactari laude pateretur. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS ROMANO.

Ad scribendum creber esse voluissim, et hoc sperandum esse promiseram: sed valetudo filii mei dum in dubio versata, cessationem ab hujusmodi officiis imperavit. Qui ubi primum suffragio salutarium potestatum cepit emergere, secutus est illico scribendi usus securitatem. Accipe igitur libens dictam salutem, quam, si fors optata juverit, mox sequemur. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS SERVIO.

Opperiris, ut intelligo, litteras meas: quasi ipse familiaris officii præsul esse non debeas. Fortasse allegatione moris uteris, quoniam plerisque peruasum est, auspiciam salutationis profectis esse capiendum. Absolve te consuetudinis observantia, aut lege pigritiæ. Satis erit mihi ad plenam satisfactionem, si aversatus scribendi occupare principium, saltim sequaris exemplum. Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS AMICIS ROMAN.

Iter Capriam promovemus; forsitan suspicemini interventuram soliti in vos officii oblivionem per longitudinem viæ. Vulgati quippe proverbii est, enavigato Maleo obliuari eorum memoriam, quos domi reliqueris. Me quoque versum pedem tolero, amicorum cura comitatur. Sperate igitur honorem hujus

muneris circa vos esse mansurum, si optatis fortuna A consenserit. Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS ROMULO.

Non sum opinionis ambiguus expectari litteras meas. Nam parem desiderii impatientiam de tuis patior. Una igitur est nostri causa sermonis, ut tuum merear: cujus, ut in potu fontium, ideo major est sitis, quia sapor dulcior. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS LAMPADIO.

Admonueras, cum proxime urbe digrederer, si vellem tibi aditum scriptiois aperire, ut prior litteras inchoarem. Satisfacio voluntati tuæ, quæ observantiam prisci moris amplectitur. Absolutus igitur hæc religione, erumpe in familiaris styli munera, mecumque communica, quidquid in administranda urbe tutela ex bono publico feceris. Nec quidquam vero scribentis detrahat pudor, ne voluptati meæ damno sit epistolæ verecundia. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS DIONYSIO.

Offenderat bonos quod immature ante discesseras. Doluit fortuna peccatum suum, quæ nobis te pari festinatione restituit. Sed quid absentem juvat amici reditus? Solare hunc casum litteris frequentibus: scribe etiam quid tibi apud Urbem mandata cura permiserit: ut cum mihi spem visendæ eximietatis tuæ promiserit dies largior, ego quoque vix post urbanas molestias usurpato otio longius defruar. C Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS LAMPADIO.

Indicio quietis urbanæ tempus quodammodo usurpandi otii prorogasti: abesse enim longum, placiditas civium me sinit, tuis parta consiliis, quibus plebes redacta est in poenitendi verecundiam. Nunc ergo post curarum omnium fugam producere mihi ferias, ut ita dicam, pingues licebit. Quamvis præcipere animo incerta non debeam, qui sim mihi conscius teneræ in vos affectionis, et illius desiderii, quo præcunctis vitæ voluptatibus patriam meam diligo. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS HERCULIO

Agerem tibi largiter gratias, quoniam me haud dudum a vobis profectum dicenda salute prævenieris, nisi hanc sibi gratulationem meam spes auctioris beneficii vendicaret. Ipse enim diceris adfuturus; cujus rei nomine vadari me tibi in majoris gratiæ modum fateor. Velim tamen scriptis tuis sperato bono fidem astrui, ut qui tali opinione delector, multo amplius gaudeam confirmationis securitate. Vale.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS DYNAMIO.

Litteras meas amore desideras, sed infrequentem me videri communis filius facit, qui rescripta non repetit. Hoc tamen strictim dixisse sufficiat, ne illius vere-

cundix oneri sit nostra purgatio. Nunc tibi honorem salutationis impendo, nec reposco, quod sponte facturus es, ut nos mutuis alloquaris; cum mihi hanc vicem et religio animi tui, et consuetudo promittat. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS TICIANO.

Desideratas quidem litteras tuas libens sumpsisti; sed cognitio tuorum actuum, quorum testis atque narrator Euscus fuit, uberiores mihi attulit voluptatem. Itaque hortor ac moneo ut bene cæpta non deseras, et præmium laudis honestate secteris. Subjungerem etiam meorum, si esset alius alloquendus, sed cum facias ultro quæ meus sermo posset expetere, partes commendationis omitto: quia quidquid ex fiducia amicitix præsumitur, plus habet gratiæ, si sponte præstetur. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS VALERIANO.

Rusticari te asseris, et ducendis vitibus, aut arboribus inserendis crudam senectutem fovere. Non hoc litteræ tuæ sapiunt, nisi forte Gallia tua redux sit ab Helicone. Alios sæcos stylo intermoves, alios ordines pangis. Ego autem, quoniam scire nostra desideras, in domicilio Latiaris facundiæ, otio et studio torpeo. Dii dabunt incrementa annorum meo parvulo. Ipse me, præfata fortunæ venia, ad studiorum suorum societatem vocavit. Interea frequentibus epistolis desidiæ meam stimula. Unum quippe hoc litterarum genus superest, per istos amarus casus orationum mearum, quod me ad usum scribendi possit allicere. Vale.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS ROMANO.

Nunc demum affluo voluptate, quod te curarum vacuum nuntiasti. Nam me hactenus rerum tuarum amaritudo mordebat. Itaque salutis præsidem deos comprecor, ne unquam paginas tuas mens tristis infuscet. Interea talibus litteris pretium rependendum est. Quare vicissim sume quo de me gaudeas. In bono statu valetudinis sumus, et relegere Urbi propinqua meditamur. Sinat fortunæ benignitas hoc inter nos manere commercium, ut prosperis scriptis D responsa consentiant. Vale.

EPIST. LXXI.

AD PRÆT. MULT. INVIT.

Præfata divinitatis favore, urbanæ præturæ fascēs filius meus Symmachus calendis Januariis sortietur. Præsentia tua ornari ejus officium participata petitione deposcimus. Vale.

EPIST. LXXII.

SIRILIS.

Divinitatis honore præmisso, filius meus Symmachus calendis Januariis præturæ urbanæ accipiet magistratum. Quæso, ut præsentia tua festa nostra cohonestet. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS MARCIANO.

Silentium mihi duci vitio non oportet : familiarium quippe officiorum usus inter adversa negligitur. Sed quia spes datur Symmacho meo integrandæ paulatim bonæ valetudinis, redit animus ad amicitiae munia : ut si quem tibi taciturnitas mea metum fecerat, sermonis securitas absolvat. Vale.

A

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS ANCHIO.

Certum habeo, nihil te litteris meis antiquius aestimare. Nam mihi quoque eadem de tui sermonis jucunditate sententia est. Merito amicitiae munus arripui. Quod si pari lance reddideris, studium meum incitamento religionis acuetur. Vale.

LIBER NONUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS PALLADIO.

Si amicitiae veteris memoria perseverat, nec ulla oblivione tenuata est, credo quod litteras meas libenter accipias, quas fiducia mutui amoris emisi : multum relaturus gratiae, si officio meo vicissitudo respondeat. Nunc te pro amico meo Benedicto oratum volo, quem gradu atque honore militiae fortuna magis quam culpa privavit : ut innocenti fautor arideas, nec eum publicae felicitatis, quae ad universos pari ratione manavit, solum exsortem esse patiaris. Interest enim serenissimorum temporum gloriae, ut sicuti omnibus in hac vita positus ac locatus, communis est caeli spiritus, lux diei; ita clementiam maximi principis nostri sentiant vota et facta cunctorum. Vale.

EPIST. II.

SYMMACHUS JAMBlico.

Plerisque amor est undique gentium pretiosa conquirere. Me juvat studiosos sapientiae viros in amicitiae possessionem vocare, quorum te summam esse jam diu attestantur experti : in primis familiaris noster cunctis probatus Eudoxius, diligens iudex bonorum; qui degustatis propius virtutibus tuis, ceteros aequè ad honesta tendentes laudare didicit, illis desiderium doctrinae vitaeque tribuens, tibi perfectionem. Invitatus igitur consensu famae, et optimorum testium fide, amicitiae tuae dexteram porrigo; simulque opto ut mihi epistola a te relata declaret concordiam voluntatis tuae, et mutuae in nos diligentiae impetrationem. Vale.

EPIST. III.

SYMMACHUS ZENODORO.

Repetenda mihi apud te, non inchoanda est Eusci commendatio. Nam cum Romae ageres, meo precatu in ejus suffragium provocatus, libenter partes benevolentiae recepisti. Tempus est igitur ut meas utilitates in Euscio juves : cujus modesta ita negotiis nostris aderit, ut famae iudicis nihil deroget. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS DIONYSIO.

Jamdudum te mihi, et morum, et medicinae fama commendat. Hortatu igitur laudis utriusque, amicitiae tuae manum porrigo, et te sponte ad fidem nostrae familiaritatis invito. Dabit autem tibi iudicii mei non mediocre documentum, quod his quos erudandos misimus arti medicinae praceptor adhiberis.

Repende igitur mihi pignus mutuae voluntatis, et suscipe in disciplinam medendi quos et fidei tuae et honestati Euscio tradente committimus. Vale.

EPIST. V.

SYMMACHUS AUXENTIO.

Amicitias inter nos, cum Romae ageres, inchoatas munere scriptionis accumululo, ut fidem tibi animi mei faciat collati in absentem pignus officii. Tuam circa nos diligentiam privatim litterarum vicissitudo publice forensis pro Euscio cura testabitur. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS.....

Actores absentium, quibus res longinqua committitur, tanquam soluti legibus vivunt : quoniam procul positus nullus dominorum terror incurrit. Opus est igitur judiciali vigore, ut locationibus ascripta persolvant. Quare quaeso ut suggestiones notarii mei, cui exhibenda nonnulla ad praetoriam functionem, et debita ab obnoxiiis servis eruenda mandavi, juvare digneris; et vicem sollicitudinis meae in curam tuam recipere non recuses. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS CARTERIO.

Pro filio meo Auxentio, parentis religionem, petitoris ambitum, fidem testis in me recepi. Si quid igitur tantarum rerum auctoritas apud te ponderis habet, admitte, quaeso, in familiam tuam juvenem cunctis vitae bonis et fortunae muneribus excultum. Vadem me tibi in omnia spondeo quae solet parentum sollicitudo trutinare, licet noverim futuros generos moribus astimari. Et tamen huic post ornamenta naturae, etiam census ad honestatem refundat. Possem copiosius loqui; sed non vult veritas verbis juvari. Quare si tibi videor non inanjs assertor, perpe de hominem de testimonio meo, et ei, quem pignoribus meis libenter annuero, dignare filiae tuae spondere conjugium. Credas velim, cum vota processerint interventu meo, non minorem te gratiam, qui rogaris, habiturum, quam illum quem committo Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS POMPEIANO.

Arguere d uturnum silentium meum non potes, qui me in sacro comitatu haecenus fuisse didicisti; unde nuper regressus honorificentiam dicendae salutationis exerceo. Vicissitudo testabitur quod paginam meam libenter acceperis. Interea commendo

scripta reddentem. Mihi enim proficiet, si quid suggestioni ejus favoris impenderis. Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS VINCENTIO.

Probo homines, ad clientelam tuam pertinere cupientes. Nam quædam scintilla sapientiæ est virtutum luminibus applicari. Et ideo amici mei Zenodori laudabilem voluntatem commendatione non differo, eundemque in domus tuæ sacrarium tanquam mystagogus induco. Fac, quæso, ut et meo studio, et ipsius voto impetratio prompta respondeat. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS LEPORIO.

Fortunæ telo graviter sauciatus, nunc primum epistolæ mœstæ verba committo. Neque enim diu ab officio debui temperare, cum tanti vulneris dolor nulla temporis diuturnitate possit aboleri. Saluto igitur te, simul amicissimum meum Sylvanum diligentia tuæ promptus commendator insinuo: qui refovendi patrimonii mei gratia laboriosam peregrinandi necessitatem recepit: eoque dignior est boni cujusque suffragio, quod nullis edictis designationem personarum videmus expressam. Sed principalibus et tabulariis liberum est, alios a dispendio vindicare, aliis indebitum munus imponere. Vide, quæso, ut hanc partem et nostræ utilitatis et tuæ laudis consideratione discutias. Postulant enim capitularii taxationem tironis ab hominibus meis, nulla super hoc publicæ auctoritatis monumenta promentes. Unde mihi non injusta suspicio est, quod in excusationem sui aut suorum, nostros quoque homines falsa ascriptione subdiderint. Et ideo dignum est, ut provincialibus vel edicto, vel suscriptione tua instructio plena pandatur, ne tabulariorum et curialium licentiæ vaga et libera exactio quæstum præstet. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS MARCELLO.

Cum vicem præsentia meæ et possit et debeat tuis interventus implere, miror suggestionibus Amazonii occupationes nostras frequenter onerari. Exsequere igitur, oro te, partes amicitia congruentes, ut auxilio tuo tutata possessio, et ipsa a molestiis vindicetur, et nobis aliquid commoditatis exhibeat. Inter reliqua autem, quæ idem intimavit, magnopere deprecatus est ut Ursum, quem dudum domui nostræ cum familia sua dicet obnoxium, ab omni publica conventionem secernas, quo facilius delata munivit. Sed major opitulatio ex tui arbitrii favore proveniet, cum causæ ejus etiam justitia non desit. Circumscribitur enim quantum res docuit, improvida cautione, non debet noxam rusticæ facilitatis incidere. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS PERPETUO.

Votiva domus meæ functio tua adjuncta deposcit. Proxime enim, si optata nostra favor divinitatis adjuverit, filius meus præturæ editione fungetur, cui

PATROL. XVIII.

A equorum curulium paranda nobilitas est. Si quid igitur apud te valet amicorum absentium cura, quæso ut ex omnibus gregibus, quibus pollet Hispania, lectissimos genere et velocitate præstantes diligenter edecimes, quos amici mei in rem missi justa pretii definitione mercantur. Stabit apud me jugiter beneficii tui gratia, si huic negotio studium, quod religio mutua promittit, impenderis. Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS VALERINO.

Ingeniorum video inter nos esse certamen in eo negotio, quo ratio, amicitia, tempus abolere debuerat. Modum igitur expostulationibus mutuis facio, ne amarissimæ scriptionum vices sine fine procedant. Munus totius Liviani operis, quod sponendi, etiam nunc diligentia emendationis moratur. Sed a te prædicti muneris posco vectorem, quia meos prætorius apparatus sparsim in longinqua egit. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS APOLLODORIO.

Curarum tuarum me esse participem jure præsumis, quas ego animo meo etiam non commonitus pro amicitia vindicarem. Pars igitur sollicitudinis tuæ filia mea adventante minuenda est, quam proxime Roma suscepit, dimissura in conspectum tuum, cum se interposita refectione recreaverit. Interea de communis patriæ victu celeriter invehendo, silere me apud te non sinunt angustia conditorum. Quæso itaque ut vigore quo præditus es, annonarios urgeri jubeas paratus. Adjiciet enim plurimum gloriæ tuæ Romana securitas. Vale.

EPIST. XV.

SYMMACHUS GEMINIANO.

Consuetudinem meam servo, et religiosa in amicos instituta custodio. Quare salutationis honore præfato, mutuum de te posco responsum: et, si memoria viget mandatorum meorum, ut securum me de apparatu prætoriae functionis facere digneris, exhortor. Crescit enim per dies singulos cura apud me, quoniam propinquat editio, et nihil de vestibis atque animalibus, quæ olim sub æstimatione ac definitione tua per meos coemi debuerunt, miror exhibitum. Et quoniam sollicitor tarditatis, notarium meum misi, qui tuis præceptis et monitis obsecutus devehenda cuncta suscipiat, actoresque nostros ad pretia quæ statueris, solvenda impellat, ne pecuniarum videantur inopia hactenus tuum declinasse conspectum. Tandem igitur partes religionis exsequere, ut exemplo diligentia tuæ in officiorum vicissitudinem provocemur. Vale.

EPIST. XVI.

SYMMACHUS SAPIDIANO.

Leontius agens in rebus, et honestate vitæ et militiæ exercitatione bonis quibusque placitus, meum quoque judicium assidua diligentia provocavit. Inter amicos igitur ac familiares meos jure numeratur. Hunc tibi in manum trado, petens, ut exemplum nostræ circa eum affectionis imiteris: quod te sedulo præsumo facturum. Interea de animalibus lu-

dorum apparatusi præparandis admonitionem frequentare desino, cum per eam sponsonem tu me hujus curæ vacuum reddidisti. Mandavi tamen Leontio monitoris officium, cui aurem præbere dignaberis, si quando ipse publica et majora tibi tractanti hanc quoque petitionem domestica insinuatione suggesserit. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS VENUSTO.

Integrum situm prætorii mei, et picturam quamdam fabrilis operis ante oculos collocasti: ita adaptata distributio, vel adhuc assurgentia, vel jam absoluta signavit. Dissimulo igitur meorum tantisper accusare segnitiam, qui in iisdem molitionibus fabricatione hæserunt, dum suavitate paginæ tuæ mulceor. Volo tamen relegendo *iter Capuanum architecti nostri tarditatem* oratione castiges, ut vicem mei fellis exerceas: ut de tua objurgatione conjiciat, quanta illi perniciēs, nisi commissa curaverit, ex mea indignatione metuenda sit. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS POMPEIÆ.

Votiva mihi emersit occasio, quæ tibi salutationis apportaret obsequium. Nam cum ob præturam filii, familiares nostros ad Hispanias mitteremus, quibus equorum curulium mandavimus coemptionem: litterarum cultum tibi par fuit exhibere, simulque adjicere postulatam; ut nobilissimos quosque de tuis gregibus equos digneris excerpere, quos in rem missi sub justa taxatione mercentur. Quæso igitur, ut si qua apud te memoria domus meæ residet, rem tibi factu facilem, mihi vero jucundam atque honoratissimam, promptissima beneficentia digneris annuere. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS FABIANO.

Votiva me in amicitiam tuam causa reducit, quamvis ob decus generis et morum tuorum familiaritas tua mihi fuerit ambienda. Prætura filii mei, fors dictum juvet, equis curulibus instruenda est: Dudum per meos gregibus tui pecoris.....

EPIST. XX.

SYMMACHUS BASSO.

Salutationis honore præmisso, subtexo necessarium postulatam. Filii nostri instat editio. Huic equorum curulium paranda nobilitas. Quapropter ad Hispanias fidelissimos cum copiosis sumptibus misimus, ut generosas quadrigas sub diligentissima lectione mercentur. Sed quia veremur ne equorum transitum hiemis interventus excludat: quæso te, ut si necessitas postulaverit, tribus vel quatuor mensibus hibernis pabula illis in re tua pro numero jubeas ministrari: ut incipiente temperie sine vexatione perveniant. Præterea adjumentum meis oro decernas ad equorum coemptionem, si quos in Arelatensi urbe cursu et genere præstantes eorum cura repererit. Amplectenda est enim vicinæ emptionis occasio, si eximium aliquid casus obtulerit. Stabit apud me iugis

memoria beneficii tui, cum votivæ editioni nostræ fraterna, ut spero, cura profuerit. Vale.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS VICARIO HISPANENSI.

Senatoriis editionibus convenimur, quorum necessitas equorum curulium desiderat emptionem. Hujus igitur rei gratia familiarissimos meos ad Hispaniam misi, ut quadrigas ex omni gregum nobilitate mercentur. His ad peragenda mandata tuum posco suffragium, summoque beneficio profiteor obligandum, si rem factu facilem, tuum imperium promoverit. Vale.

EPIST. XXII.

SYMMACHUS AURELIO.

Domum nostram in apparatu esse ludorum quos, Deo juvante, filii mei prætura deposcit, quantum credo, didicisti. Missurus igitur ad Hispanias meorum aliquos, qui curules quadrigas ex omni gregum nobilitate mercarentur; jam nunc in favorem prætereuntium curam tuam provoco, ut illis et velocitas transeundi, et evectio præstetur adjectio. Hæc interim pro tempore prælibavimus. Sed plura tribues, vel tuo provisa studio, vel illorum suggestione comperta. Vale.

EPIST. XXIII.

SYMMACHUS MARCELLO.

Requirunt te per Hispanias aliæ litteræ meæ. Illic enim te degere ob rei familiaris amplitudinem duxeram. Postquam in avitis penetibus otiosi constantior fides attulit; egi huic errori gratias, qui mihi præstitit ut te rursus alloquerer. Et tamen ista geminatio, quamvis satisfacere animo tuo debeat, nondum meo sufficit. Vellem quippe ita continue honorare amicitiam tuis litteris, ut mente jugiter colere nunquam dissimulaverim. Subjungo postulatam. Jampridem commendata sensibus tuis, prætoria filii mei, si fors dictum juvet, instat editio. Ea nos admonet, ut quadrigas nobiles in certamen deducas, quæ posset ex multorum gregibus edecimare meliores. Non obsit securitati meæ, quod Hispanias longinqua sede mutasti, admotus a me equorum coemptioni. Tantum litteris juva. Valebit pro nobis, ut spero, apud amicos curæ tuæ delegatio. Vale.

EPIST. XXIV.

SYMMACHUS BASSO.

Multam capio animi voluptatem, quoties sermonis tui munus accipio. Est enim in litteris et sanitatis et amoris indicium. Præterea lætitiæ mihi est, quod brevi te adfore polliceris. Quo magis autem redire te properes, nuntio filium meum (si favor divinus arriserit) prætorios fascas anno ineunte sumpturum. De qua re ad te per familiares meos plenius scripsi, quibus equorum Hispanorum mandavimus emptionem. Sed quia suadet occasio, nunc quoque reposco postulatam. Et quæso te, ut si forte eorum redditum intemperies hiberna retardaverit, stabulari in agris tuis paucis mensibus jubeas, atque ad nos inde, verno tempore incipiente proficisci. Interea hominum tuorum cura submota est, quos et præsentia mea et judiciaria tuitio defendit. Denuntiavi enim litem mo-

venti, quod ad me causa pertineat, nec defuturum A
eis meæ actionis auxilium. Quod non dubito etiam
eximietatis tuæ homines indicasse. Vale.

> EPIST. XXV.

SYMMACHUS VINCENTIO.

Facio officium meum, si quando te cultu salutatio-
nis impertio. Nec dissimulo referre grates, quod in-
vicem me frequentet remuneratio scriptorum tuorum.
Sed hæc produci longius non oportet: quia bonæ ami-
citiæ jactationes refutant. Illud nunc de te impetra-
tum volo, ut litteris et apparitore decreto juvare
digneris curam meorum, quibus emendas ex Hispania
curules quadrigas in apparatus prætoris functionis
injunxi. Oro præterea, ut equorum tractoriis, quas
vir illustris Theodorus emisit, confirmationem per
epistolam præstes, et mutato iudice beneficii lente-
scat auctoritas. Exambirem super his nimio precatu
gratiam tuam; sed apud verecundas aures simplicitas
efficacior est, et libentius pudor annuit, quod cum
fiducia postulatur. Velim tamen teneas, nunc quidem
in petendo esse me parcum, sed fore in agendis post
impetrationem gratiis copiosum. Vale.

EPIST. XXVI.

SYMMACHUS VALERIO.

Juvat animum meum, quod sæpe vitio vertis scri-
bendi ad te negligentiam. Amoris enim tui signum
est, vicissim desiderare, quæ præstas: et tamen dis-
simulandi..... destinatio tua voverat. Contristavit
me fateor, nec tibi conveniens, nec mihi sperata ja-
ctatio irriti beneficii. Ne quid igitur ingenua vere-
cundia simile rescriberet, malui premere mutuum C
dolorem. Nam inter absentes alterna epistolarum
decertatio plerumque ad odia procedit. Nunc redeo
in usum styli simplicis, gratus magis voluntati tuæ,
quam reus casui. Te oro jam desinas amicitiam
meam, quæ nihil tibi indixerit oneris, damnosam
putare. Vale.

EPIST. XXVII.

SYMMACHUS ALEXANDRO.

Silentium circa te meum nullo jure culpabis, si
tuum cogites. Et fortasse justius tibi hujus rei sub-
cunda est verecundia, qui ob rem Romam sæpe lit-
teras mittens, amicitis circa nos munia præteristi.
Meos autem sola ferarum emptio Aquileiam compulit
præterire. Nec tantum succensionis meretur unius
occasionis oblivio, quantum laudabilitas tua inter D
assiduos commeatus tuorum contemptu mei con-
traxit invidiæ. Sed sit venia utrique nostrum, quan-
quam imparis negligentis. Posthac et ipse omissum
munus instaure, et nobis rescribendi per eosdem co-
piam præsta. Difficilis est enim mihi hinc pergendum
inquisitio. Denuo styli cessabit officium, nisi tui fa-
miliares nostra ad te redituri susceperint. Vale.

EPIST. XXVIII.

SYMMACHUS MAXIMO.

Agitare te venatibus feras, et hibernis mensibus
Apennini gelida lustrare, valetudinis tuæ æstima-
tione nunquam putavi: amicitior enim litteris quam
laboribus videbaris. Horum alterum diu de te igno-

ratum, munus silvestre patefecit: alterum pene cre-
ditum, paginarum tuarum cultus asseruit. Quare inter
sodales Apollinis ac Dianæ, sectator utriusque nu-
merabere, etsi te magis, ut scripta testantur, vena-
ticæ artis gloria juvat. Nam cum te nivosis saltibus
inerrasse describeres, supra epistolæ temperamen-
tum verbis tripudiasti: nimirum lætus ex arduo, et
adhuc calens montani operis eventu. Interea satis
fuerat Apennini spolia misisse. Adjecta autem de
corde plura fastidio esse potuerant, nisi amor tui re-
movisset satietatem. Vale.

EPIST. XXIX.

SYMMACHUS VARO.

Dum provincialium mederis adversis, et salutarem
laborantibus manum porrigis, gravior Apulos casus B
incessit, a quibus ob inanem famam secunditatis,
frumenta poscuntur, et detrahenda provinciæ, et
reip. usui non futura. Quando enim in hiemem ver-
gente anno poterunt maturari tantæ fruges? Si igitur
tibi suppetit facultas itineris celeriter ad Campaniam
promovendi, scire me facito, ut te paulisper oppe-
riar; aut si promissum major causa mutabit, id
ipsum notitiæ meæ protinus pande, ut Symmachus
noster diu in Formianis littoribus otiosus, propere
mecum ad studia revertatur. Vale.

EPIST. XXX.

SYMMACHUS LEONI.

Opto quidem te in tantum copiis pecuniæ familia-
ris affluere, ut possis opima prædia comparare. Sed
mallem te sine amicorum noxa atque injuria oculum
ac desiderium novis emptionibus admove. Nam ego C
Postumianensem rem jure optimo sine ulla mentione
consortii tui ab antiquissimo possessore mercatus;
nunc primum tua admonitione convenior, ut prope
jam inveterata possessione decedam. Cujus pretium
non ejus mediocritatis est, ut emisse delectet: ideo
cum possim tibi legibus obviare, et desiderio ejus,
cujus res aguntur, obsistere: copiam tamen facio,
ut quod argenti dedimus venditori, id homini meo
Euscio, cui summa comperta est, digneris expendere:
si tamen præoptas nostra mercari, quam tua nexu
obligationis absolvere. Vale.

EPIST. XXXI.

SYMMACHUS CARTERIO.

Quod defendendum socero erat, cujus te momordit
quærela, competenter in Epictetum commotus im-
plesti. Caret foro, et inconsultæ linguæ pretium tulit.
Ac, si quid mihi credis, contumeliæ talione correctus
est. Nunc ingenium tuum moresque considerans,
flecte ad veniam placabilem voluntatem. Scis causidi-
corum sæpe improvidos lapsus: et cum ornare tri-
bunalia, ante defensor, post cognitor jurgiorum, talis
advocationis errori plerumque restitisti. Sed quia
nunc aliqui, quorum tuta flagitia sunt, Epicteti amici
mei silentio claruerunt; quæso, ne diu infortunato
potius quam innocenti patiaris illud. Faciet vir am-
plissimus, communis frater, quidquid te velle co-
gnoverit. Erit etiam ille promptus ad restituendum
ei munus orandi, si voluntatis tuæ sumat indicium.

Tu modo benignam mentem litteris meis applica; et **A** periorum. Sed fac mediocriter a te hominem esse qui togæ amicus es, cujus laude supra alios splendisti, honesto ordini notam detrahe, et homini parum cauto rogatus ignosce. Vale.

EPIST. XXXII.

SYMMACHUS JANUARIO.

Solebas antehac, cum tribunalibus præsiderem, fori tirones commendare judiciis: quod nunc officium versa conditione suscepi, qui magisterio tuo causidicinæ insinuo candidatos. Qua in re meum necesse est sequaris exemplum: ut qua facilitate oblatos a te frequenter admisi, eadem religione suscipias me assertore productos. Vale.

EPIST. XXXIII.

Assectatores diligo litterarum, non quod mihi cum talibus studiis ulla cognatio sit; sed quia professio bonarum artium, quasi pulchritudo etiam in alieno corpore locata delectat. Merito Valentinianum congressu mihi primore compertum, paginis prosequi officium duxi: ut ei apud te primam januam meus sermo reseraret, sua vita atque eruditio conciliaret amicitiam pleniorum. Vale.

EPIST. XXXIV.

Religiosa cura est, quæ amicorum liberis exhibetur: præsertim, si familiaritas majoribus delata, cumuletur meritis posterorum. In rem præsentem spectat præfata sententia. Nam Lampadium C. M. V. non utique ad se pensi habui, ut solet esse multorum caduca et fragilis affectio: sed ex eo genitos, et in bona paterna nitentes prorogato amore contemplor. Hos tibi trado ab omni injuria vindicandos. Quæso **C** ut vicem meam, si usus tulerit, justus arbiter exsequaris. Multum hujus beneficii impetratio in tuam laudem, in meam gratiam promovebit. Vale.

EPIST. XXXV.

SYMMACHUS.....

Multas inter nos officiorum vices scribendi cunctatione perdidimus. Non sinam produci longius commune delictum. Assumo igitur mihi religiosi muneris partes priores: et si referre verba distuleris, non mutabo propositum. Tuæ deliberationis erit intercedo rescripti: modo memineris, acceleratum gratiæ recursum, voluntatis signa præferre, serum necessitatis. Satis mihi videor instaurandis commerciis epistolarum locutus. Dein sermo Probo portitori aliquid utilitatis debet afferre. Est enim mihi familiaris dignusque patrociniis tuo: quem si placido ore respexeris, fortunas suas crevisse gaudebit. Vale.

EPIST. XXXVI.

SYMMACHUS.....

Taceas licet, et salutationi respondere dissimules, nunquam me a religioso officio dimovebis. Excudam quandoque, ut hac obstinatione decedas. Interea necdum recuperata fiducia tui, audax munus ingredior. Commendare enim tibi hujus scripti studeo vectorem, juvenem gravitatis exactæ, mihi que dudum probatum per honesta documenta, nec inexpertum (si recte æstimo) iudicio tuo: quia securus vitæ et militiæ veteris, nunquam refugit examen su-

periorum. Sed fac mediocriter a te hominem esse perspectum: fas non est, si quid tribuis amicitiae nostræ, ut post testimonium meum tanquam novus amicus tibi accedat. Vale.

EPIST. XXXVII.

SYMMACHUS.....

Pendeo animi usque ad valetudinis tuæ nuntium. Nam infirmis adhuc viribus tuis laborem itineris addidisti, nec possum super hoc commeantium sermonibus esse contentus, siquidem major affectio pro falsis accepit dubia rumorum. Exopto igitur litteras, quarum fides apportet mihi de te certam securitatem. Si quid ipse meorum actuum scire postulas, ab epistolæ perlatores cognosces. Est enim nobis conciliatissimus ob vitæ integritatem, dignusque, me teste, qui sedulo domus tuæ cultoribus inseratur. Vale.

EPIST. XXXVIII.

SYMMACHUS.....

Antistianus vir ordinis nostri, olim mihi probitate vitæ complacitus est, et honestis carus officiis. Quod me ex vero potius, quam in gratiam ejus asserere, qualitas præsentis desiderii ostendit. Nam diu patriæ suæ functus defensione, desiderat tantum portum privatæ quietis adipisci. Quæ res tibi commendabilem faceret, etiamsi meus non interveniret affatus. Soles enim pro tua virtute diligere cupidos otii, et nescios ambiendi. Oratus igitur atque exoratus litteris meis, dignare concedere optatam requiem vacare cupienti. Nec deerit subrogandus, cum facile ex tot optimatum numero parem fide atque industria virum tua edecimare possit electio. Vale.

EPIST. XXXIX.

SYMMACHUS.....

Desiderium mihi amicitiae tuæ frater meus Nicias, cum primis philosophorum numerandus incussit, postquam per epistolam fecit indicium, quod ei filiam tuam fida pactone desponderis. Quæ res testimonio est, sincerum tibi inesse iudicium: et propterea familiaritatem tuam ultro omnes bonos debere sectari. Asserit enim probabilem mentem talis electio. Quare optimæ voluntati calcar admoveo, teque hortor, ut quamprimum laudatissimum generum diis juventibus sortiariis. Cujus accessio tibi et conciliabit gratiam plurimorum, et decus affinitatis adjiciet. Vale.

EPIST. XL.

Ratio quidem justitiæ serio semper habenda est. Sed circa nobiles probabilesque personas plus debet esse moderaminis, ut perspiciatur in discretionem iudicium. Hoc eo proloquor, ut interventum meum generalitate commendem. Genus autem petitionis hujusmodi est. Agri sororis meæ Italicæ, illustris feminae, cultore vacuati, et fessi onere munerum publicorum, judiciaria auctoritate refovendi sunt. Hanc opem de tui animi æquitate promisi. Certa est enim de honorum mente præsumptio. Sponsioni igitur meæ, si tibi cordi sum, fidem præsta, et quidquid rebus atque rationibus matronæ absentis accommodum est, nutu facili tribue, meæ imputaturus gratiæ, quidquid illi favoris impenderis. Vale.

EPIST. XLI.

Silere non debui eo commeante, qui tuus est: siquidem necessitudo inter vos futura persuadet ut utrique vestrum similis a me diligentia deferatur. Quare salutationem litterariam tibi defero, et hortor ut virum devotissimum Ticianum, mihiq̄ amicissimum, præmissæ conjunctionis quamprimum compotem præstes. Vale.

EPIST. XLII.

Fructus laboris est, placere melioribus, et pro industria atque integritate palmam iudicii promereri. Quapropter Benignus V. C. filius meus, rei frumentariæ negotium pervigili animo, et puris manibus executus, solam de te mercedem iusti amoris expectat. Testatur insomnes ejus curas imbecillitas corporis. Nihil enim de Sardinia reportavit, nisi bonam conscientiam, et malam valetudinem: horreis autem tantum frugis invexit, quantum illi provinciæ anni fortuna contulerat. Nullus de eo rumor adversus, nulla conquestio, res semper ad arguendum paratæ. Horum omnium locupletissimum pretium est, si amicitia tua dignus habeatur. Quod mihi declive ad impetrationem videtur: si quidem necesse est, te delectet eorum probitas quorum non fefellit electio. Vale.

EPIST. XLIII.

Religiosa potius quam invidiosa quæstio est, quæ fidem pactorum repetit. Nolo igitur existimes, culpabiliter ad me esse perlatum, quod pactas filiaæ tuæ nuptias cum Herculio amicissimo meo hæsitacione suspendas. Sed cæteris, quos matrimonii de te impetrati vel adjuutores scit fuisse, vel testes, me quoque voluit admovere, ut suspensa diu vota novi hortatoris impulsus acceleret. Maneat igitur, oro te, stabilitas promissorum, nec senatoriam fidem voluntatis mutatio devenustet. Prosit etiam pacto foederi meæ pro illo petitionis adjectio: cui non sine contumelia placita denegabis, cum prompte nobis deferre etiam intentata debueris. Certe ea viri modestia, ea in foro Romano dignitas est, ut quantum ei gratiæ tribuisti, tantum ornamentum ex genere consequaris. Uberes laudes ejus, et vitæ honestamenta prosequeris, si bonum aliquem videreris admittere. At cum tibi ejus bona esse comperta evidenter astruat dudum recepta conditio; non debeo ejus protelare præconium, quem tibi suscepti foederis dignus indicat jam probatum. Vale.

EPIST. XLIV.

SYMMACHUS.....

Disarius, medicinæ professor, virum sanctæ memoriæ atque illustris, patrem tuum spe *commodi uberioris in Galliam secutus fuit*. Et quia ei cohærere decreverat, rerum suarum Aquitanicam nonnulla præmisit. Nunc contra bonorum omnium votum tanti viri obitu destitutus, relegere ad suos iter, ut parens attestatur ejus, optat. Juva, quæso te, piam juvenis voluntatem: et quæ ei pro insita moribus tuis fidelitate reddenda sedulo spondidisti, jube ociosius reportari; ne illi supra vulnus amissæ spei, injuria longæ peregrinationis addatur. Vale.

A

EPIST. XLV.

SYMMACHUS.....

Pervectæ sunt ad me litteræ tuæ, cum in Campanis littoribus otiarer. Credo te fando, aut lectione didicisse, quanta sit hujus regionis venustas. Vicit epistola tua appositæ voluptates. Spretis igitur cæteris, quæ ingerebat locigratia, totum animum recensendæ paginæ usque ad memoriam mancipavi. Utinam plura dictasses. Mihi tamen sæpe repetita instar multorum fuerunt. Posthac parcius promas, quod ex abundantia ingenii tui nascitur, ne me quoque, cui stylus pauper est, in arctum revocet voluntaria tua frugalitas. Quod restat, Aurelium tibi denuo in manum tradimus, non quo inefficax fuerit prior commendatio; sed ut meritum ejus nostramque curam testetur etiam iteratio. Vale.

EPIST. XLVI.

SYMMACHUS.....

Quisquis a nobis in commendationem sui litteras petit, præstat gratiam, *quam se putat accipere*. Antiquior est enim mihi amicitia cultus, quam illis præsidii impetratio. Repende igitur hujus promptæ operæ mercedem scripta reddenti, et pro mediocritate fortunæ hominem munerare. In tuo jure est, me etiam officii mutui honore digneris. Neque enim verborum fenus exerceo, ut te de solutione conveniam. Grave est te ad leges debiti redigi, qui me officiis voluntariis sæpe superasti. Vale.

EPIST. XLVII.

SYMMACHUS.....

B Bonorum virorum curam tibi esse non ambigo. Mores enim tuos necesse est similitudinum virtutum conjunctione gaudere. Si quid igitur mihi tribuis, quæso te, amplectere amicitias domini et filii mei Flaviani: quem non solum parentis, verum etiam testis fidelitate commendo. Reperies in eo mentem dignam amore tuo, et meliorem fortunam, licet sacri beneficii magnitudo casibus ejus occurrerit, et ad cumulum lenitatis adjecta sit evocatio. Unde æquum est, quem respicit imperiale suffragium, familiaritas tua non deserat. Vale.

EPIST. XLVIII.

SYMMACHUS.....

D Ad posteros amicorum curam transferre debemus, ne fides cum homine interiisse videatur. Exigit igitur a me memoria Petronii exconsularis, cui lar apud Ariminum fuit, ut ejus filios hæreditario amore defendam. Horum domus militaribus habitanda decernitur, et ni publica succurrat auctoritas, extremum patietur excidium. Si quid igitur interventui meo tribues, datis ad Ariminensium magistratus atque ordines minacibus litteris, arceri ab ea hospites jubeas, et restituere penatibus parvulorum priscam securitatem. In iudicis enim jubentur esse tutelam, qui a parentibus deseruntur. Vale.

EPIST. XLIX.

SYMMACHUS JUSTO.

Voto ac desiderio suo me adiutorem Severus vir honestus ascivit: cujus cum petitionem probabilem

judicasset, flagitatas litteras negare non debui. Summa autem petitionis hujusmodi est ut filio ejus conjunctionem filiae tuae spondeas: cujus rei impetrationem facilem fore personarum promittit æquatio, et honestate et possibilitate congruitis. Exspecto igitur ut responsio tua testimonium meum vires apud te habuisse declaret... Vale.

EPIST. L.

SYMMACHUS CÆCILIANO.

Quantum domui meæ cultum Lucillus quondam pictor adjecerit, cum potissimis amicorum nosse te certum est. Hujus filium, per naturam quidem et per necessitatem procul positum, injusta sollicitant, orto certamine inter Numerarium quemdam et Opinatore, dudum supradicti possessoris colonum, qui superiorum temporum ratiocinia in Lucilli vertere damna. Æquum posco, non gratiam; licet interventu meo etiam voti et studii accessio debeat. Et primore loco postulo, domus viri prudentissimi, longaque degentis per officia publica et ordines tuta præstetur. Dehinc, ut si quid inter illos decertationis est, tuo cædatur examine: ne quando alteri judici servata cognitio recidivam Lucilli filio gignat injuriam. Vale.

EPIST. LI.

SYMMACHUS APOLLODORIO.

Quintus et Felix Hipponiensium curiales, has de me litteras summatibus viris intervenientibus impetrarunt. Debui enim probitatem hominum de testibus æstimare. Interest igitur amicitiae, ne spes eorum, qui me ad impetrationem validum crediderunt, decepta videatur. Quare, si quid eorum poscet utilitas, benignitatem adde justitiæ. Credo enim talia poscenda, quæ nec intervenientis petitionem, nec præstantis judicium decolorent. Vale.

EPIST. LII.

SYMMACHUS MAXIMILIANO.

Me ex sententia valere significo, tibi secunda opto suppetere: post hæc de postulo, quod spontanea benignitate fecisses, ut conductorem rei meæ Siciliensis, ad provinciam revertentem, celeri transcurso ad destinata dimittas.

EPIST. LIII.

SYMMACHUS.....

Assiduæ scriptionis nullum potest esse fastidium. Fungor igitur apud te salute dicenda, simulque hortor, et deprecor, ut hominum meorum curam gerere non graveris; quibus non solum tribuenda est fiducia, si quid usus desideret suggerendi, verum etiam necessitas admovenda. Hæc enim est natura servorum, ut adire renuant profuturos, dum culpam suam metuunt deprehendi. Vale.

EPIST. LIV.

SYMMACHUS POEMENIO.

Tacenda sunt damna fortunæ, ne sera consolatio scindat præteriti doloris cicatricem. Rectius ergo tecum filii nostri Nemesii ornatissima indole, vel potius secunda laudum fruge contulerim. Habes virum dignissimum pro numerosa prole censi: hunc tibi in manum reddo, quod utroque facere voluissem.

Æstimabis de cultu morum ejus ac litterarum, quantum illi studiorum mora potuisset adjicere, nisi respectum paterni desiderii timor noster habuisset. Vale.

EPIST. LV.

SYMMACHUS EUSEBIO.

Communis amici Eusebii merita longo sermone prosequer, nisi de probitate ejus atque militia plura sentires, qui nunc de loco suo anxius, postquam de eo comperit esse dubitatum, allegationes suas prope-ravit astruere lectione publici scripti, non assertione verborum. Qua in re et fautor litiganti, et testis allegationibus ejus a nobis accedere juberis: quorum alterum nobis tua amicitia promisit, fides alterum pollicetur. Nam dudum eum ad scholam Gallicani palatii translatum esse meministi, quod ideo te credimus ipso absente siluisse, ne existimaretur gratiosa esse suggestio: nunc majore fiducia aderis veritati, cum allegationes præsentis audieris. Vale.

EPIST. LVI.

SYMMACHUS GEMINANO.

Felix, cum et domus tuæ cultor esse diceret, et humanitatem commendationis meæ amicis intervenientibus postularet, desiderio ejus familiarem paginam non negavi, qua principe loco fungor apud te salute dicenda. Dehinc prosequor receptam petitionem, quæ supradicto, si nondum tibi cognitus est, præstet clientelæ aditum si jam notus augmentum. Vale.

EPIST. LVII.

SYMMACHUS QUINTILIANO.

Moris mei est, bene cognitis ac probatis ferre suffragium, nec personas hominum, sed vitæ merita cogitare. Cum igitur Assellus domesticus noster in urbanis castris militiae stipendia sine offensione confecerit, quæso ut admissus in clientelam tuam, et meum patrocinium sibi profuisse, et tuum accessisse lætetur. Vale.

EPIST. LVIII.

SYMMACHUS CÆCILIANO.

Intervenire pro justis debitis non recuso. Malitiæ est enim repudiare locum gratiæ, in his, quæ ipsa postulati æquitas commendat. Formianis ad egestatis levamen certum ex Africa olei modum decrevit anti-quitas. Poscunt a te morem longa ætate servatum, cui debet adjicere celeritatem præstantis humanitas. Vale.

EPIST. LIX.

SYMMACHUS JOVIO.

Non novum vel incognitum, sed compertum jam fide et antiquitate militiae Eusebium amicum meum promptus commendator insinuo: quem ad hoc ævi nulla actuum culpa fuscavit, sed absentia, quæ ple-risque occulit merita, si testimonio præsentium deseratur, locum ejus dicitur in ancipitem statum deduxisse fortunæ. Singularis tamen animi tui æquitas non patietur, ut spero, adversum stipendiorum prærogativam casum valere. Et mea igitur hortatio, et ipsius fiducia judicium tuum respicit. Quæso ut

causa cognita, veterum ejus stipendiorum justa confirmes, præstaturus et nobis amicis securitatem, et honestum collegis de optimi viri retentione consortium. Vale.

EPIST. LX.

SYMMACHUS PROBINO.

Omnibus qui occasionem scriptionis impertiunt, commendationis quamdam rependo mercedem. Nunc optimo viro Petrucio factum volo, quem scio hanc epistolam non tam sui commendatione, quam mei officii gratia postulasse: cujus operam versa vice munerandam putavi. Poposcit litteras, ut tibi probarer impensius. Ego contra ideo scripsisse me fateor, ut tibi ille acceptior redderetur. Vale.

EPIST. LXI.

SYMMACHUS PACATO.

Vix adducor, ut credam litteras meas sæpe repetitas nihil Leontio remedii contulisse. Quia si nihil virium frequens interventus noster habuisset, desideret suffragium meum toties elusus optare. Cum igitur apud me querelæ istius fides dubia sit; exspectari volo, cui potissimum parti dubitatio mea debeat applicari. Est igitur in manu tua, utrum posthac tenere in scribendo morem debeam, an verecundiæ nostræ continua etiam taciturnitate consulere. Vale.

EPIST. LXII.

SYMMACHUS ROMULO.

Tu quidem paterna affectione pignus commune commendas. Sed illi efficacius studia et amorem honorum probabilis vita conciliat. Habes juvenem cujus fruge gaudere debeas, etsi scio patres avaros esse voti, nec ulla filiorum bona putare perfecta desiderio et cupiditate potiore. Forte lactari animum tuum judicas dulci potius nuntio quam fideli. Cum vero tibi ejus reditum favor divinus annuerit, tu in illius meritis deprehendes mei testimonii veritatem. Vale.

EPIST. LXIII.

SYMMACHUS.....

Observantiam vetus usus induxit, ut domo profecti præsentent auspiciam mutuæ scriptionis. Sed ego longæ expectationis impatiens ordinem servare non potui. Prior igitur tibi honorificentiam styli defero. Dehinc subjicio postulatum, cujus hæc forma est, ut Laurentium domesticum (quod domus meæ postulat utilitas) suffragio tuo dissimules adjuvare. Vale.

EPIST. LXIV.

SYMMACHUS PACATO.

Incitare debueras. Sed prolixus in hac conquestione esse nunc piget. Itaque ad commendationem viri devotissimi Olympii; amicissimi mei flecto sermonem: teque sedulo rogo, ut eum securus testimonii in penetralia familiaritatis admittas. Reperies in eo morum bona, qualia judicii tui circumspectio consuevit eligere. Vale.

EPIST. LXV.

SYMMACHUS ALLEVIO.

Vehiculî rotæ cujus debeant esse mensuræ linea

missa testabitur. Superest ut omne carpentum affabre et firmis compaginibus explicetur. Si parte pretii ad hoc opus est, quod dandum scripseris, jubebo numerari. Humanitas xeniorum tuorum debet esse moderatior. Religio enim animis potius quam muneribus æstimatur. Vale.

EPIST. LXVI.

SYMMACHUS AD SÆCULAREM.

Pretia desertorum confuso errore poscuntur. Nam neque judicia . . . certus futuri laboris institues: fixum enim ac definitum tenet amplissima præfectura, nullum ejus esse meriti, ut sublimitati tuæ debeat subrogari.

EPIST. LXVII.

SYMMACHUS.....

B Et quiete provinciæ, et vigoris tui laude delector. Nec quidquam magisterio meo vindico, cum omne quod spectat ad gloriam, tuæ potius indoli debeatur. Macte igitur primi honoris auspiciis, et in uberiorem gloriam felices tende conatus ut tibi ad celsiores gradus januam pandas, et Romanum nomen claritudine administrationis illumines. Vale.

EPIST. LXVIII.

SYMMACHUS.....

C Soleo amicitias optimorum primus expetere. Nunc fortunæ meæ inclinatio ut prævenirer effecit. Tribuenda est igitur venia tarditatis, non negligentiae, sed mœstitudini meæ: et bono omine familiaritas copulanda, cui auspiciam fortunatus præstitisti. Sed licet me ipse officii ordine et dignatione præverteris; in posterum tamen nequaquam residem judicabis, ut animorum nostrorum conciliatio, quæ tuo invitamento sumpsit exordium, meis litteris frequentata cumuletur. Vale.

EPIST. LXIX.

SYMMACHUS.....

D Mallem quidem reditum tuum quam litteras impetrare. Sed etiam habent solatia locum, quoties fraudamur optatis. Vereor autem ne te diu ab urbe protermine. Namque hoc nobis minatur tarditatis tuæ elaborata defensio, quare velim noveris, nullas moræ allegationes desiderantibus justas videri. Quidquid igitur ipse causationis attuleris, surdis, ut aiunt, auribus ingeretur. Hæc interim de quarto Latinæ viæ, mox agrum Laurentem petiturus emitto. Est enim familiare mœrentibus, animi curas migratione discutere. Vale.

EPIST. LXX.

SYMMACHUS.....

Accusarem silentium tuum, nisi te in fratre vidissem. Ille et officii satisfactionem, et præsentiae imaginem mihi solus exhibuit. Nam omnia bona in eo agnovi, quæ in te dudum probavi. Amo igitur venam familiæ vestræ. De qua nobis, etiam qui adhuc comperti non sunt, prærogativa optimi generis laudabiles jam videntur. Superest nunc mihi solemnitas illa efflagitatio litterarum, quam nec omittendam penitus exi timo, ne remissius cures, quæ putas non deside-

rari, nec magnopere perurgendam, ne tibi perpetua A conventio spontanei gratiam decerpas officii. Vale.

EPIST. LXXI.

SYMMACHUS.....

Quamvis relegere iter, atque illico parem rure deducere; hoc ipsum tamen breve intervallum dici vacuum esse litteris non patiar. Primum, ut officium scriptorum tuorum vicissitudine sermonis æquiparem. Dehinc, ut expetitas amicitias relatu gratiæ intelligar munerari. Postremo, ut indicio adventus mei pauillum de te, si mox abire decreveras, residendi tempus obtineam. Ob has causas epistolam venturus ipse tanquam præulem misi. Sed in his præcipua mihi fuit ratio non silendi, quod prior votum sciendæ familiaritatis habuisti. Unde curare me decuit, ne culpam fastidii contraherem dissimulando responsa. Atqui mallem semper mea opera amicitias inchoari; tantum abest, ut pigre et negligenter accipiam munus religionis oblatae. Ago igitur gratias bonæ voluntati tuæ, et curabo sedulo officiis meis, ut credas potuisse me scribendi ordine præveniri, diligentia animi non posse. Vale.

EPIST. LXXII.

SYMMACHUS.....

Alexandrum, sicuti loquuntur historiæ, gravis momordit invidia quod Achilli fortissimo ævi sui Homerum præconem fortuna tribuisset. At mihi animus gliscit gaudio, quod eventus reip. prosperos parili sermone ornasti. Unde factum est, ut nostris quoque obtutibus, qui procul agimus, quædam gestorum facies subderetur. Quare fortunæ tuæ gratulor quæ C spectatorem te secundis rebus apposuit, et facundiæ quæ talium negotiorum magnitudini orationis gravitate respondit. Cœlestis nutus efficiet, ut ornatissimo linguæ tuæ promptuario nunquam desit materia talium nuntiorum. Vale.

EPIST. LXXIII.

SYMMACHUS.....

Cura anxius eram priusquam litteras tuas sumerem, utrum commode peracto itinere ad destinata pervenisses. Sed ubi certior factus sum, nihil valetudini tuæ labore itineris deminutum, animus ad se revertit. Præstabit divinus favor, ut sicuti absentia tua optata cognovimus, ita tuo reditu gaudeamus. Vale.

EPIST. LXXIV.

SYMMACHUS.....

Editionibus nostris amicam operam polliceris. Intelligo litteris benevolentia tuæ effectum respondere potuisse, si honoris tui tempus felicitas provinciæ propagasset. Sed quamvis depositis reipubl. habenis nequeas promissi terminum dare, ego tamen fateor ita me tibi vadatum gratia, ut sperata perfeceris. Voto enim faventis, non exitu rei animus obligatur. Interea abundo gaudio, quod tibi omnium rerum fama floret et in partem quæsitæ a te laudis accedo. Vale.

EPIST. LXXV.

SYMMACHUS.....

Beasti curiam nostram forumque Romanum, de

quo sortiri Sicilia magistratus, anteriorum recordatione metuebat. Ades igitur nobis expectatus, illis desiderandus. Et præsumo tibi accepto ferendum, si provinciæ commodaverit posterioris imitatio. Auctor est enim honorum sequentium, qui relinquit exemplum. Vale.

EPIST. LXXVI.

SYMMACHUS.....

Querebar tacitus ipse mecum de silentio, sed amicam succensionem recens sermo placavit. Ergo in usum veterem revertamur, et mutuam diligentiam religiosi salutationibus excolamus. Vale.

EPIST. LXXVII.

SYMMACHUS.....

B Scripta tua plurimum mihi tribuunt voluptatis. Sed si paulum Romæ residere voluisses, multo amplius nobis præsentia tua, quam sermo gratiæ contulisset. Fero tamen æquo animo, quod desiderio nostro amorem patriæ prætulisti. Et spero visendi filii tui gratia, qui nunc liberalibus studiis eruditur, reddendam mihi sæpius tui copiam. Interea dum absumus, frequentanda tibi est opera scriptionis, ut meus etiam stylus ad vicissitudinem provocetur. Vale.

EPIST. LXXVIII.

SYMMACHUS.....

Credo miraris, quod adhuc crudo fortunæ meæ vulnere silentium ruperim. Hæc solatia, his pascor, his recreor: etsi illa duco majora quæ mihi ex tuo pectore et sermone redduntur. Sed nolo tantisper a me exigas litteras longiores. Breves sunt doloris induciæ, et mox in miseris cogitationes recurrunt dissimulata paululum mala. Ergo tua potius redundet oratio, quæ tibi laudem servatæ amicitia pariet, et mihi præsentis ærumnæ solamen afferet. Vale.

EPIST. LXXIX.

SYMMACHUS.....

Utinam te melior causa tenuisset, et facile absentia tuæ damna ferremus. Utcunque tamen desiderium tui litterarum solatio mitigasti: quas frequentare dignaberis, si quam tibi adhuc necessitas familiaris moram indixerit. Vale.

EPIST. LXXX.

SYMMACHUS.....

D Et sancti animi tui affectione, et sermonis assiduitate delector. Ne illud quidem beneficii minoris existimo, quod ad scribendum mihi idoneas tribuis facultates. Spero enim paginas meas tibi posse restitui, quas reposcunt, qui tuo iudicio portitores huius officii deliguntur. Et vero quæ pro mutua amicitia dignaris injungere, libenter exsequenda suscipio, quoties desiderant operam meam quos commendatione prosequeris: sed si quid aut negligentius, aut serius sortitur effectum, eorum dissimulationi, quos commonendi cura deserit, oportet ascribi. Cæterum tam justa et honesta sunt, quæ ipse plerumque delegas, ut mihi vel utro appetenda sit exsecutio probabilium litterarum. Vale.

EPIST. LXXXI.

SYMMACHUS.....

Diu litteras tuas desiderasse me fateor, quarum apportatio expectationi plenissime satisfecit. Præcipue autem gaudio fuit, quod te pro voto agere nuntiasti. Dehinc quod adventus tui dedisti obsidem sponsonem. Et quoniam te mutuis de me præsumo gaudere, post ingentia pericula, quæ solus in communis patriæ perturbatione toleravi, in bonum statum rediisse significo. Superest, ut ad plenitudinem prosperorum lætitia nobis sperata proveniat; quod mihi tuo reditu spondidisti. Vale.

EPIST. LXXXII.

SYMMACHUS.....

Pomis tuis abunde honorem scripto facerem si valerem. Nunc obsessus membrorum omnium doloribus, silvarum tuarum laudem sequestro. Faciet frequens humanitas tua ut sæpe alias in Marsos bona Phæacum translata celebremus. Vale.

EPIST. LXXXIII.

SYMMACHUS.....

Ruri cum parentibus otiabar, ut algore Prænestini diversorii flagrantiam torridæ ætatis excluderem. Eo me loci repererunt litteræ tuæ, quas expectatione prosperioris indicii principio lætus accepi. Namque ad hoc locorum nullo me munere sermonis hilaraveras. Sed ubi omnes molestias quas Pado auctore tolerasti, sollicita lectione percensui; accusato vernula tuo flumine, cujus turbidos meatus et infidum agmen expertus es; retuli istam conservationis tuæ gratiam diis auctoribus, Bonæque Fortunæ. Quamobrem complacitum est mihi serum exhibiti sermonis officium, cujus longam cessationem secundis rebus tuis incusare potuissem. Factum est enim religione qua debuit, ut prius liberationem tuam, quam periculum discerem. Quare penes sospitatores tui deos manebit hæc cura, ut beneficiis suis jugiter immorentur, teque ob meritum donent largo ætatis excursu; ita ut senectus nihil decoquat firmitatis. Interea quoniam te grata secessio et quies dulcis amplectitur; quæso curam dignatus arripias nobiscum sæpius loquendi. Adjicies plusculum refectioni corporis si, aut emittendis epistolis, aut vicissim sumendis peregrinationem levaris. Certe nobis nihil antiquius erit, quam te legere, quibus blanditias oris tui interim non contingit audire. Vale.

EPIST. LXXXIV.

SYMMACHUS.....

Quod ait noster comicus: *Nunquam te adeo, quin abs te doctior abeam*, id ego de epistolis tuis jure memoraverim, quæ multis salibus nonnunquam sententiarum, plerumque versuum sarciantur. Veluti nunc litteræ tuæ halantes Platonicum nectar, quantum mihi muneris dederunt! Nam nisi tibi bonarum partium spectatus essem, nunquam me Atticis musis impertiendum putasses. Quare hujusmodi operi frequenter accingere, et amicitiae diligentiam sedulo persevera, cum hoc negotium tibi nostri officii vicissitudo commendet. Vale.

A

EPIST. LXXXV.

SYMMACHUS.....

Amicæ voluntatis indicium est, quod adeptus amplissimum consulatum, cognitionem mihi et societatem tanti gaudii præstitisti. Quare hujus tibi apud me muneris opima laus est: quando ita securus es mei animi, ut tuis rebus prosperis scias nos posse lætari. Quid quod etiam consulare negotium fuit honoris sui nuntium latius promovere? Gaudia enim, quibus pauci fruuntur, angusta sunt. Dehinc ipsius æterni principis beneficium celebrius atque ornatus reddidisti, cui sub occasione talium litterarum apud multos gratias videris egisse, quam benigne animadvertantur officia. Facito ut istam gratiam scribendi assiduitate continues. Vale.

EPIST. LXXXVI.

SYMMACHUS.....

Compotem me optati nuntii præstitisti. Fateor enim veræ amicitiae hanc esse rationem, ut comoda nostra mutuo gaudeamus. Gratulor igitur cum tibi familiaritatis nostræ causa, tum famæ temporum quam recentis judicii æquitas in æternam gloriam vindicavit. Functus es optimi civis officium, multa opera, perpeti sollicitudine. Sed nolo poeniteat. Virtus durioribus negotiis enitescit, et aspernatur declivem facilitatem, maximoque sudore arduum laudis annititur. Adde huc quod in ore fortissimi principis agis, et publico bono sine satietate defrueris: quæ res non compensat modo, sed etiam commendat laborem. Jam illud quale est, quod in causa non tantum tua fortunæ eluctatus incertum, nulli nostrum debes victoriæ tuæ gratiam? Plura vellem; sed videor mihi in præsentia satis fecisse verborum. Nunc si tibi potestas est, malo ut jam recurras. Si quid morarum est, quæso respondeas. Vale.

EPIST. LXXXVII.

SYMMACHUS.....

Summa tibi apud me laus et solida gratia est, quando id affectas amicitiae cultu, ut nos litterarum honore digneris. Sed pars epistolæ tuæ quæ laudem mihi assignavit eloquii, sit licet nimis jucunda, minus tamen vera. Non audeo scribere: *Mentiris et Decipis* cum hæc de me prædicas, sed illud potius: scio quod amore falleris. Tu quemquam facundum voces, vir in dicendo summarum partium, cui sit patriciæ dignitatis oratio? Ergo parce verbis lenocinantibus, et fuco oblitis, et ad gratiam comparatis. Amicitiae nostræ forte conveniat, ut talem videri me cæteris cupias; pudoris tamen mei non est, ut mihi ipsi talem me esse persuadeas. Vale.

EPIST. LXXXVIII.

SYMMACHUS.....

Olim te mihi fecit optabilem cultu, fama litterarum tuarum: sed diu officium scribendi per verecundiam distuli, ne in aula positum viderer ambire. Cujus morbi ita crebra est affectatio, ut diligentes existimationis viri pro alienis vitiis erubescant. Jam remota est causa hæsitantiæ, postquam me prior salutatione dignatus es. Patentes amicitiae tuæ fores

benigne accitus intrabo, et compensare meditabor A
pudentes silentii moras crebrioribus paginis. Tu tantum bona venia recipe obsequium linguæ inopis, et paulipser imperialis magistri submitte iudicium. Indicasti certe meorum te aliqua legisse. Eandem posco patientiam. Novus tibi non ero, nec inexpertum formidabo arbitrum. Omnia mea ferre didicisti. Accessit etiam nobis familiaritas quæ te mihi æquiores iudicem faciat. Gratiola quippe est amicitia a severo examine in blandiores sensus caritate mutatur. Quid si ego deposito ingenii pauperis metu assiduas tibi epistolas spondeo? Vide; quando amplius speres de promptuario largiore? Fatendum est amice: Gallicane facundie haustus requiro, non quod his septem montibus eloquentia Latiaris excessit; sed quia præcepta rhetoricæ pectori meo senex olim Garumnæ B
alumnus impulsit. Est mihi cum scholis vestris perdoctorem justa cognatio. Quidquid in me est, quod scio quam sit exiguum, cælo tuo debeo. Riga nos ergo denuo ex illis Camœnis quæ mihi lac bonarum artium primum dederunt. Et si te in meis scriptis aliquid offenderit, auditorem quondam popularis tui, aut silentio tuere, aut tu quoque rursus institue. Vale.

EPIST. LXXXIX.

SYMMACHUS.....

Accuso litteras tuas quas male credulus desiderio in te meo facturas medicinam putavi. At illæ decursæ oculis admoverunt tædas ferventiores. Affluebant enim multo melle facundie, quod auctum tecum doleo. Itaque parvæ lectionis sapore commotus, tristiores damni sensum recepi. Inter hæc occurrit altera cogitatio, amarius esse, si taceas. Quapropter conditio durior vertit me ad optionem prioris. Peto igitur scribas. Sed fac epistolis tuis temporis intervalla breviora. Sæpius ad me comitent, et confabulationem præsentis imitentur. Fruemur assidue ea parte qua melior es. Quod si aliquid prolixioris curæ et elaborati a te operis adjunxeris, prope erit, ut non solum Romæ, sed in Athenæo quoque nostro, qua soles gratia, perorare videaris. Vale.

EPIST. XC.

SYMMACHUS.....

In curam tuam rediisse me gaudeo. Sed hujus tam subiti operis boni ornatissimus juvenis Asterius mihi auctor est; qui parandæ commendationis gratia, ut tandem scriberes impetravit. Et illius quidem familiaritati, licet a nobis olim repertæ, ob meritum recens adjecimus animi diligentiam. Te vero non patiar ultra expectare monitores, et aliorum potius usui operam navare quam mutue inter nos affectioni debitum pium solvere. Non invideo poscentibus testimonia vel suffragia tua. Sed validior est amicitie causa, quam gratiæ. Precarias epistolas postpone legitimis: his frequentius caritas studeat, illas nonnunquam præstet humanitas. Vale.

EPIST. XCI.

SYMMACHUS.....

Expectare non debui litteras tuas, quibus indicium mihi faceres honoris accepti. Itaque verecundiam

tuam gratulatione prævenio, et opto adaugeat gradum meritis jure delatum continuata felicitas. Restat styli assiduitate acuas inter nos amicitie diligentiam, vincasque officii intercessus tuos. Ille enim vere incrementis suis major est, quem sublimitas parti honoris inclinat. Vale.

EPIST. XCII.

SYMMACHUS.....

In cassum dissimulationis et taciturnitatis accusor, cum debitam tui diligentiam Jove teste non deseram. Sed nequitia meorum arbitror accidisse, ut missa ad te scripta resederint. Quæso igitur ne ex infrequentia litterarum meus in te animus æstimetur. Nam plerumque officii simulatur affectio. Amicitie autem sinceritas pectoris magis fidem postulat, quam delinimenta sermonis. Vale.

EPIST. XCIII.

SYMMACHUS.....

Pignora nostra conjunximus. Atque ideo consentaneum videtur, ut quos cœtus participes habuimus, etiam honore sportulæ prosequamur. Duos igitur solidos offerendos tibi misimus, parvum munusculum, si æstimemur pretio sui: religiosum, si amore pendens. Vale.

EPIST. XCIV.

SYMMACHUS.....

Romam te venturum certa fama promiserat. Spem visendæ præstantiæ tuæ multo gaudio ceperamus. Sed improvise mutatus nuntius indicavit, quod pio accitu domini et principis nostri ad votiva remearis. Ergo officium salutationis quod coram speraveram deferendum, styli honore compenso: teque oro ut ingravatam vicem referas, quæ suadeat desiderari ex me crebra colloquia, si ostenderit prima placuisse. Vale.

EPIST. XCV.

SYMMACHUS.....

Pro utroque nostrum causam diutini silentii reddi disti. Nam me quoque fateor scribendi officio hactenus temperasse. Tua igitur purgatione defensus, diluere litteris, quod commune est, non laboro. Nunc omnium statu in tranquillum reducto, æmulis studiis omissa repetamus. Ita enim demum probabitur temporis fuisse, quod diu inter nos stylus quievit; si reddita facultate mutuam diligentiam frequens sermo reparaverit.

EPIST. XCVI.

SYMMACHUS.....

Etsi a litteris temperasti, exempli tamen imitator esse non debeo. Integro igitur largam salutationem, nec diffido reddenda saltim mihi esse officia quæ a fuerant inchoanda. Vale.

EPIST. XCVII.

SYMMACHUS.....

Solet bonis livor obstrepere, ut nunc speratum præsentis tuæ gaudium mihi subduxit invidia. Hactenus vires suas in damna voti communis intenderit. Sic ero contentus, quod me adventus tui expectatione fraudavit. Ipsum te sospitem manere patiat, ut

et tandem cum utroque nostrum redeat in gratiam. Instar beneficii erit, si mihi contingat de tua securitate voluptas. Vale.

EPIST. XCVIII.

SYMMACHUS.....

Sumpto adventus mei nuntio, de quo non potuit apud te fama reticere, exspectavi ut prior scriberes, vel quod est amabilius, ut ipse Formias commeares. Sed quia utrumque vel dissimulatio tua, vel occupatio denegavit, in partes tuas libenter ipse succedo, teque oro ut mihi aut excursus tuum præstare digneris, aut, si obstat aliquid saltim litteraria salutatione respondeas.

EPIST. XCIX.

SYMMACHUS.....

Amo litteras tuas, sed exspecto præsentiam, quam mihi dierum ratio pollicetur. Plura scribere spes adventus tui non sinit. Sed quod nunc epistolæ detrahimus, coram fabulis rependemus. Vale.

EPIST. C.

SYMMACHUS.....

Gratum mihi est, quod promptissimum studium rei nostræ dignaris impendere, et te memorem scriptorum assiduitate testaris. Hinc fit, ut officiis tuis etiam cura nostra respondeat. Libenter igitur rependo sermonem. Et quamvis spontaneam juvandis hominibus meis adhibeas voluntatem, hortamentum tamen petitionis adjicio, ut officia quæ ultro tribues, cumules provocatus. Vale.

EPIST. CI.

SYMMACHUS.....

Conquestio tua de raritate epistolarum mearum magis religiosa quam justa est. Nam cum ex amere descendat non habet tamen æquitatem. Nunc tamen emenso itinere, promitto præterita officiorum dispendia crebris a me epistolis sarcienda.

EPIST. CII.

SYMMACHUS.....

Dum petis beneficium, præstitisti. Plus enim mihi ex amicitia tua quam tibi ex nostra defensione quæsitum est. Nihil igitur assumam gratiæ meæ, cum plurimum tuæ debeam. Potest tamen adhuc istiusmodi non unus augeri scribendi assiduitate, ut cumulet voluntas familiaritatem nostram, quam nunc videtur necessitas inchoasse. Vale.

EPIST. CIII.

SYMMACHUS.....

Totis viribus adjuvandi sunt communis patriæ corporati, præcipue mancipis Salinarum, qui exercent lavaera lignorum præbitione. His plerique sunt debitores: quod nisi ad solutionem vigor judicialis adstrinxerit, eliciet publicam querelam series incommodi. Quare quæso, ut inter cætera, quæ sibi de studio tuo Roma promittit, hanc quoque partem diligentiam tuæ vindices.

EPIST. CIV.

SYMMACHUS.....

Parva fatemur esse quæ misimus, sed honorificentia parentis, religione potius quam mole muneris

æstimatur. Hæc ipsa tamen exilis oblatio plus ad te gratiæ portabit, si religio tua usui suo a me delibata susceperit.

EPIST. CV.

SYMMACHUS.....

Juvandi sunt mancipis salinarum, qui splendori atque usui patriæ communis inserviunt. Dignaberis igitur auditis eorum querelis, aduentibus deferre justitiam, et urbi utilem, et tuis moribus congruentem. Vale.

EPIST. CVI.

SYMMACHUS.....

Pro filiis nostris Deo juvante conjunctis, in duobus solidis ad te misimus sportulam nuptialem, quam cum prompta dignatione susceperis, documentum dabis omnia amicorum festa esse communia. Vale.

EPIST. CVII.

SYMMACHUS.....

Nuptiis quidem filii mei te quoque inter amicorum potissimos interesse voluissem. Sed quia longinqua absentia tua desideratum mihi negavit officium, in duobus solidis sportulam misi, ut vigere apud me tuam memoriam votiva oblatione testarer. Parvum quidem munusculum est, si æstimatur pretio sui: religiosum si amore pendatur. Vale.

EPIST. CVIII.

SYMMACHUS.....

Omnia quæ sine auctore jactantur incerta sunt. Sed ego in sacræ virginis famam nihil patior licere sermonibus. Quare officio pontificis, fide senatoris admoneor proferre comperta. Diceris ante annos legibus definitos vestali secreto velle decedere. Non dum credo rumori, sed assertionem tuæ vocis exspecto, quæ opinionis dubium aut agnoscat aut respuat. Vale.

EPIST. CIX.

SYMMACHUS.....

Tandem de actibus tuis certum me facere dignata es, quibus lectis atque decursis lætatus sum vitæ et innocentiam tuam apud Justum. Cæteris in rescribendo diligentiam defuisse video, quos tu ad referendam gratiam dignaberis incitare, ut intelligam vicissitudine provocatus, epistolas meas iisdem fastidio postea non futuras. Vale.

EPIST. CX.

SYMMACHUS.....

Aliorum quidem tibi spectanda est sententia, quos decet de patribus judicare. Mei ingenii exilitas etiam parva miratur. Quare velim credas nihil tibi ex meo testimonio honoris accedere. Nam etsi laudari ab laudato viro vetus dictum est, nostri tamen mediocritas non multum famæ tuæ claritudinem juvat. Sed quia voluntati tuæ mos gerendus est, quid quidam e medio de orationibus tuis sentiant, jussus expediam. Prope est ut te arguere debeam quod sæculo nostro Tulliani styli famam parcus invideas. Respondebis omnem te operam condendam historiæ depu-

tasse. Ignosce avaritiæ meæ, si utrumque desidero. **A** Nam pari nitore atque gravitate senatorias actiones et Romanæ rei monumenta limasti, ut plane Homericæ appellatione περιδιξιον, id est, æquimanum te pronuntiem, Perge igitur, quæso, et stude hanc posteris dotem relinquere, ut quæ divisa in singulis auctoribus ante placuerunt, eadem nunc in te conjuncta laudentur. Vale.

EPIST. CXI.

SYMMACHUS.....

Fontes, ac difficultatem ducendæ aquæ inter labores censere Herculeos debeamus..... nunc Neapolis mutata sede suscepit. Unde post breve intervallum dierum transire Capuam tui desiderii gratia non morabor.

EPIST. CXII.

SYMMACHUS.....

Cum jam Decembrium cal. tempus appeteret, redditæ sunt mihi litteræ, quæ annalem trabeam meruisse loquerentur. Credas velim multo ex ea re gaudio mentis meæ habitum splenduisse. Primo, quod ita natura comparatum est, ut omnes sibi delatum decus judicent, quod dignus acceperit. Dehinc, quia honor, jam pridem togæ, et ordini rarus nimisque difficilis, tandem summam civium partium virum respicit. Postremum, quod amicitias nostras necdum aliis officiis inchoatas prompta evocatione junxisti. Videsne quam probabiles lætitiæ meæ causæ sint? Sed vereor ne his parum credas, cum accitus excusam, quamvis justa ratio sapientem non possit offendere. Quo enim pacto ad prima fascium tuorum **C** vocatus auspicia, paucis diebus Galliarum longinqua penetrarem? Exime itineris apparatus, cogita hiemis impedimentum, defectum cursus publici, et brumalis lucis angustias. Nonne mihi ante cal. Jan. futurus erat irritus labor, aut post inverecundior adventus? Hæc, oro te, æquo animo pronuntia, et amicitiae nostræ bonus auctor esse dignare. Eo animo interpretare, quæ jure astruo quo rogasti: nec propositum tuum deseras. Solus enim benigne creditur advocasse, qui excusatione non læditur. Vale.

EPIST. CXIII.

SYMMACHUS.....

Multa me gratia nexuisti, et cum prioribus officiis tuis adhuc solvendo non sim, denuo aliud posco quod **D** debeam. Consul amplissimus auspiciis honoris sui interesse me præcepit, cujus litteris tua quoque accessit oratio. Hæc ut venturo honesta est, ita excusanti vehementer onerosa. Sed tua æquitas verecundiam meam veri facilitate relevabit. Ille ut sit placatus annitere, cui me tristis de fratre casus excusat. Nam turpe atque impetibile est, attonito animo et fronte mœsta lætos adire conventus. Quid fortunam deceat, agnosco, cum qua nimis contumaciter agit, qui accepto vulnere statim miser esse dissimulat. Si justa, si necessaria, si vera prætendimus; facito, oro te, tam prompta venia ignoscat absentiae meæ quam bona affectio meæ, ut pergerem postulavit. Vale.

EPIST. CXIV.

SYMMACHUS.....

Recte Cæcilius comicus: *Homo, inquit, homini deus est, si suum officium sciat.* Hanc ego in te dixerim sententiam convenire, qui nostris negotiis curam vigilem præstitisti. Hinc in pectore memoria; laus in ore versatur. Nec in præsentia modo floret facti et studii tui gloria, sed, ut mens augurat, ævum vigebit. Prolixior agendis gratiis sermo etiam nunc competeret, ni vererer, ne simul totum videar expunxisse, quod debeo. Impatiens est accepti beneficii, qui nexu properat liberari: nec videtur mutuam operam quasi amicus accipere, si erubescit ad moram gratiæ. Alia mei ingenii ratio est. Pecuniæ fenus accelero persolvere: officiorum vices diu opto debere. **B** Vale.

EPIST. CXV.

SYMMACHUS.....

Mones æquo animo feram vel æmulorum facta improba, vel ingratorum fœda decreta. Convenit studio atque ingenio nostro consilii tui qualitas. Nullius quippe tam vehemens nequitia est, ut motu meo digna sit. An ego istud feram moleste, qui noverim Marcellorum monumenta sublata Verre prætoris, et Marianis tropæis nequaquam manus invidas pepercisse? In sola conscientia est fructus et ratio virtutis. Nihil moror statuas et publica falsa titulorum. Fucum faciunt provincialium oculis, qui animis exciderunt. Quod si mihi ullus honor testimonii publici affectandus foret; iudicio tuo et similium contentus esse deberem, vel fidicinis exemplo, qui indignatus considentium turbam, sibi et musis cantum ciebat; vel secundum Heraclitum philosophum, qui summam laudis arbitratur placere uni, si esset optimus qui probaret. Quare esto securus patientiæ nostræ, et congratulare mihi quod solus torqueo corda viventium, cum alii quibus statui quoquo modo tributæ sint, nihil habeant invidendum. Vale.

EPIST. CXVI.

SYMMACHUS.....

Valeo quantum sinit æger animus. Atque utinam leges æque mecum valerent, quarum sanitas ab ipsis plerumque corrumpitur, quibus curanda mandatur. Non pergam longius, cum hoc ænigma frater meus Buleforus possit aperire. Cui ut amicitia mea chara, ita querela comperta est. Is ubi te scientem doloris mei fecerit, confido tali adjutore leges ad fora nostra reditura. Vale.

EPIST. CXVII.

SYMMACHUS.....

Exprobraveras mihi ante hac seras, quibus non est usa quæstura filii mei. Mordebar commemoratione irriti beneficii, de quo arguere amicum nec competentem gratiæ debuisses. Tu vero etiam pretia, ut vir excellentissimus communis frater Brotadius allegat, nec speratæ, nec traditæ rei postulas. *Magis juvat me, si credis, a verecundia ad pecuniam lata conventio.* Minus enim grave est debitorem, quam ingratum videri. Est igitur optio tua, ursos, quos intempestate

dicis amissos naufragio, taxare. Habes in manu, A quanto æstimare mihi debeas inefficacis voti benignitatem. Tantum maneat amicitia nostra, nihilque fortunæ in eam liceat. Summam pono dispendio: non subducam pecuniam meam navis tuæ casibus, Vale.

EPIST. CXVIII.

SYMMACHUS.....

Hospitem tuum Faustinum Senatus amplissimus in societatem recepit, tanta apud nos testimonii tui antiquitas est, ut differri quæ velis instar injuriæ sit. Tibi igitur acceptum ferat studium totius ordinis. Nam ut beneficio sacro debet dignitatis impetrationem, ita tuo decreti nostri celeritatem. Vale.

EPIST. CXIX.

SYMMACHUS.....

Plerique te accitu consulis Mediolanum venire credidimus: pars in Gallia resedisse jactabant. Inter hæc opinionum varia, quonam mittenda essent quæstoria dona dubitavi. Postquam mihi solvendi officii occasionem tribuit adventus tuorum, Clarentio, cujus spectatam fidem noveram, consueta munerum deferenda commisi. Non aspernabere, ut æstimo, dyptici et aphoretici oblationem. Neque enim grave est verecundiæ tuæ solemnia et votiva suscipere. Quæ cum amicitia deferantur, pertinet ad caritatis confessionem, ut deberi sibi hæc animus sumentis agnoscat. Vale.

EPIST. CXX.

SYMMACHUS.....

Ariminum sæpe præteriens magisterio tuo didici C amicos honorare munusculis. Quare institutus exemplo necessaria usui magis rependo quam defero: quæ nisi prompta dignatione susceperis, videbere meam facilitatem de acceptis toties notare muneribus. Vale.

EPIST. CXXI.

SYMMACHUS.....

Promptum mihi atque declive negotium credidisti, in quo nullum nisum tibi operæ meæ vendito. Quippe ubi primum spectabilem virum Faustum tua epistola, meus sermo convenit, ut Epiro mancipium de quo ambigitis, in examen accersat, nequaquam adversatus est postulatis. Spero igitur accitu ejus brevi adfore hominem quem vestrum alteri disceptatio familiaris adjudicet. Sed de hoc satis verborum est. Te oratum D volo, ut nos subinde scriptorum honore locupletes, et quod nunc causa cogente fecisti, id amicitia hortante non deseras. Vale.

EPIST. CXXII.

SYMMACHUS.....

Præsumebam quidem justitiam tuam fratris mei Magnilli sinceris actibus adfuturam. Sed fide cognitionis audita, quam nobis omnibus adventantium sermo patefecit, admodum gratulatus sum, quod illi æquum judicem fortuna præstiterit. Ago igitur gratias pro amici mei securitate, cujus innocentissimam vitam sententiæ testimonio comprobasti. Et spero contemplatione tuæ brevi cæteras infortunii ejus reli-

quias submovendas. Itaque ut promptius partes ingentis tibi æquitatis arripas, precator accedo; memor semper futurus tanti beneficii, si quem constanter purgare dignatus es, tandem securitas plena respexerit. Vale.

EPIST. CXXIII.

SYMMACHUS.....

Plurimum voluptatis ex litteris tuis ante capiebam; nunc lacrymabili conquestione mentem legentis infuscas. Ubi illa sententia, quæ te et naturæ bono et veterum lectione contra omnia fortunæ tela firmavit? Dignam viro assume patientiam, et quæ mutari nequeunt, desiste lugere. Leviora tibi cuncta post improbum generum debent videri. Cur autem torpori atque otio vaces, et patrimonii negligens, feriatum B pascas dolorem? Curæ sint reliquæ rerum tuarum, quas facinorosus invasor exhaustas, et laceras reliquit; ne in his reipublicæ necessitatibus recuperata sustentare non possis, quæ prius omissa contempseras. Vale.

EPIST. CXXIV.

SYMMACHUS.....

Coactum te licet fatearis ut scriberes, ego tamen non minus acceptum tibi refero, quod me styli honore dignatus es, quam si hoc sponte fecisses. Sed videris, qui fuerit auctor tanti muneris. Mihi ex illis litteris non honos tantum gaudii, sed fructus evenit. Didici enim comæatu annonario convalescere urbis securitatem. *Faustum etiam intellexi, cum primum causam vestram cognosceret, æquum se judicem præstisse, et allatis in medium allegationibus tuis, codicum constituisse rationem.* Nam cætera, quæ post secuta significas, ipso invito opinor extorta, et sperare debemus, talem fore in reliquis disceptatorem, qualem tibi ostendit prima cognitio. Ego tamen ad incitamentum justitiæ, quam meritis tuis arbitror deferendam, familiares litteras misi, quas, si ratio poposcerit, in manus ejus facies pervenire. Aliud enim salubritatis genus conditio temporis non permittit adhiberi. Volo autem scias (et sponte pro amicitia nostra debes advertere) curam pro te meam non desiderare monitorem, sed non posse amplius fieri quam ut tibi animum disceptatoris petitio nostra conciliet. Vale.

EPIST. CXXV.

SYMMACHUS.....

Ludos prætorios præparamus, quorum ornatus peregrina animalia desiderat, ut novo cultu Romana splendescat editio. Addaces igitur et pygargos tuo studio mihi opto præstari, quorum copiam limes vobis finitimus subministrat. Dignare, rogo te, amicitiam nostram votivo pignore fœderare. Non ero impar ad vicissitudinem rependendam, si quid etiam tuus usus exegerit. Vale.

EPIST. CXXVI.

SYMMACHUS.....

Spem mihi adventus tui longo tempore pollicebar. Tu vero etiam nunc de me scriptorum vices postulas, et diuturnam quodam modo minaris absentiam.

Nam quid sibi vult mutui solatii flagitatio, si reditus A
jam paratur? Si quid igitur apud te consiliis meis
loci est, suadeo urbem revisas, ad quam te et amor
civicus evocat, et cura quaestoria : cujus apparatus
etiamsi copias divitis habet, tamen requirit diligen-
tiam Candidati. Vale.

EPIST. CXXVII.

SYMMACHUS.....

Animum quem nobis rependis, agnovimus recen-
tium serie litterarum; sed moleste ferimus hujus
muneris raritatem. Et ideo adhortamur, ut frequen-
ter arripias indicium familiaris officii. Petitio tua su-
per hæreditate C. M. V. Ærii, neque mihi, neque
aliis, qui tui curam gerunt visa probabilis. Nam quæ
jure ac legibus sunt relicta, alienari impetratione
non possunt. Quod ita esse Valentinianus communis B
amicus expertus est, qui magnopere laboravit, ut
aliquid, si fieri posset, excuteret. Sed eum refragante
justitia deseruit laboris effectus. Proinde si quid mihi
credis, remove a te petitionis invidiam, quam etiam
consorti opto suaderi. Malo vobis integram esse fa-
mam quam imputari hujusmodi petitionem. Hæc me
amice et benigna circa te voluntate suadere, pro mu-
tua in nos diligentia recognosces. Intelligis enim nihil
me magis quam existimationem familiarium nostro-
rum debere curare. Vale.

EPIST. CXXVIII.

SYMMACHUS.....

More institutoque majorum, incestum Primigeniæ,
dudum apud Albam vestalis antistitis, collegii nostri C
disquisitio deprehendit : quod et ipsius, quæ conta-
minavit pudicitiam sacram; et Maximi, cum quo
nefandum facinus admisit, confessionibus clâruisse
gesta testantur. Restat ut in eos, qui cæremonias pu-
blicas abominando scelere polluerunt, legum seve-
ritas exeratur. Quæ tibi actio de proximi temporis
exemplo servata est. Et ideo dignaberis, reip. utili-
tatem legesque considerans, facinus cunctis ad hunc
usque diem sæculis severissime vindicatum, compe-
tenter ulcisci. Vale.

EPIST. CXXIX.

SYMMACHUS.....

Secundum proximæ ætatis exempla, clarissimo et
excellentissimo viro fratri nostro præfecto Urbi in-
cestatæ Primigeniæ virginis, quæ sacra Albana cu-
rabat, a collegio nostro vindicta delata est. Sed quia
litteris ejus causæ probabiles afferuntur, quod neque
muros Urbis æternæ tanti criminis ream fas sit in-
trare; neque ipse ad longinqua possit occurrere : cum
facinus, ubi admissum est, debeat expiari : necesse
perspeximus potestatem finitimam convenire, cui
provinciarum jura mandata sunt, ut in Primigeniam,
quæ publicarum cæremoniarum maculavit arcana,
corruptoremque ejus Maximum, qui quidem flagitium
non negavit, severitas semper his adhibita exeratur.
Dignaberis igitur consideratis confessionibus, quæ
nefandi criminis tragœdiam prodiderunt, injuriam
castissimi sæculi reorum suppliciis vindicare. Vale.

EPIST. CXXX.

SYMMACHUS.....

Idoneum tempus est quo probemus quid amicitie
nostræ religionis exhibeas. Delatus est enim a cle-
mentissimis principibus ordinarius consulatus. Et
ideo curam tuam efflagito in providendis omnibus,
quæ poscit editio. Homines mei specierum pretia
ministrabunt. In hoc tantum studium tuum, curam-
que desidero, ut quam primum prævehi justis pre-
tiis comparata præcipias. Vale.

EPIST. CXXXI.

SYMMACHUS.....

Apud eos quibus curæ debet esse fama temporum,
justa non sileo, certus atque securus, nullius stu-
dium legibus obfuturum. Ob reliqua arcæ vinariæ,
quæ multis præfectis superiores principes exigenda
mandarunt, et quæ magna ex parte collata imperiali
constat ærario, soceri mei Orfiti olim præfecti, et
ante annos quindecim sine ulla tituli hujus conven-
tione demortui, pulsatur hæreditas; obtentu episto-
læ, qua divus Constantius, id quod operibus publicis
constabat impensum, integrari per eum statuit; mi-
natus ipsi atque officio, ut fieri assolet, sub condi-
tione dispendium, si exactioni cura competens defuis-
set. Sed neque ipse mandatum sibi munus omisit,
et sequentes principes, quod præfectura susceperat,
ad posteriores judices transtulerunt. Hoc inclytus
Valentinianus omni ætate memorabilis princeps, et
divus Gratianus sacris litteris censuere, a quorum
definitione non decet deviare. Dehinc cum etiam
crimina morte soleant terminari; in hac tantum causa
contra optimos principis mores, ad posteros inopi-
nata damna extenduntur, et tanquam integrum desi-
gnatur, quod partim solutum est, partim a rectoribus
provinciarum constitit cruendum. Super hoc cum
divina jussa sumpsissem, fidem veri occultare non
debui, cum legis audientiam tribuerent his qui ne-
que in cognitione constiterant, neque sumpserant
relationis exemplum. Accedebat enim causa robu-
stior, quod materfamilias mea dudum emancipata
bonorum possessionem patre mortuo non poposcit,
atque ideo rescripto se asseruit non teneri. Misi igitur
sub relatione monumenta gestorûm, sperans etiam
tuæ religionis auxilio novum exemplum posse remo-
veri, in ea præsertim causa, quæ nos jure non im-
plicat. Teneantur veri hujus tituli debitores. Exstat
vetus professio Campani consularis; exstant Acta
apud Etruscum rectorem confecta, quibus docetur
exactio promissa reliquorum. Parcatur innoxiiis, ne
in omnes qui rempubl. curant, inusitata forma pro-
cedat. Convenit sæculo tuo ista justitia, cujus existi-
matio vestris consiliis debet ornari. Vale.

EPIST. CXXXII.

SYMMACHUS.....

Meretur de præclaro animo tuo votiva causa suf-
fragium. Prætura domum nostram, Deo juvante,
expectat, in qua me crocodilos, et pleraque pere-
grina civibus exhibere, et aliorum hortantur exem-
pla, et propria impellit animositas. Quare amicum

meum Cyriacum benigne in curam tuam dignare suscipere, ut indicata promoveat. Habebis in posterum tantæ gratiæ non immemorem debitorem. Vale.

EPIST. CXXXIII.

SYMMACHUS.....

Quod scribis, voluntariæ benignitatis est : quod sero, curarum. Nos autem religionem meritis tuis debitam, et otium styli assiduitate testamur. Euscium nostrum circumsessum domesticis negotiis de-

A duci in obsequium tuum præcipe, et quæ in meam notitiam pertulisti de instruenda editione ludorum, ipsi familiariter curanda committe.

EPIST. CXXXIV.

SYMMACHUS.....

Sportulam consulatus mei, et amicitiae nostræ, et honori tuo debeo. Hanc in solido uno ad te misi, orans, ut benigno animo solemnia officii mei libamenta suscipias. Vale.

LIBER DECIMUS.

EPISTOLA PRIMA.

SYMMACHUS THEODOSIO SENIORI.

Etsi scio virtuti cognatum pudorem, desideravi tamen in litteris celsitudinis tuæ copiam, maximarum rerum gloriæ congruentem. Primo, quod amicitia postulabat, ut apud amantem tui nævum jactantiæ non timeres. Dehinc, quod æque manu et ore promptus, fidem gestorum tuorum debueras linguæ honore dotare. Nunc me ad famam rejicis, et jubes aurem rumoribus præbere, cum tanti negotii dignitas parem testem requirat. Sed qui animi mei securus es, meritum tuum voci publicæ credidisti, contentus veritate pro laude. Ergo Africa revaluit ex morbo, sane invictorum principum medente consilio, quorum remedium tu fuisti. Solent enim qui medicinam callent, cum jam forti usu in magisterium provehantur, ac fiunt artis emeriti, proximis imperare, et feriata manu curationem juvare præceptis. Tua igitur palma laus temporum est. De qua ego plane et indulgentius loquerer, nisi obsequeretur singulari verecundiæ tuæ, et mihi oppido præcaverem, ne laudatus proxime ab excellentia tua feneratam gratiam viderer retulisse, hoc est, quod aiunt : *Mutuum scabere mulos*. Cui proverbio ne videar esse confinis, præconia virtutum tuarum presso dente perstringo ; præclaræ conscientiae tuæ pendendum relinquens, quid vel ipse merearis, cujus ductu provincia mihi amica respirat ; vel quid ego tibi debeam, cujus fama sub tali teste nunquam succumbet invidiæ. Vale.

EPIST. II.

GRATIANO AUGUSTO.

Scio amore factum, quo summates viros plerumque dignamini, ut sacræ orationi vestræ lector adhiberer. Sed cum intelligo sermonem illum præminere omnimodo scriptis aliis, quæcunque ad hoc locorum senatus audivit, me quoque arbitror pluris habitum esse quam cæteros. Magnis enim negotiis itidem ut magnis comædiis edecimati apponuntur actores. Non idem honor in pronuntiandis fabulis Publio Pollioni, qui Ambivio fuit, neque par Æsopo et Roscio fama processit. Quare optimi principes, quæ in me bene consultatis, ut divinitus oblata complector. Laus tua, domine Gratiane, officium est meum ; quando ita animatus es, ut cum reip. medicinam facis, operam meæ vocis accersas. Tu nobis publicas turbas in tranquillum reddegisti. Minimo stetit, quin omnes occumberemus, tantum flagitii designaverant, qui amplissi-

ma: potestates malis artibus possidebant. Ferox ille Maximinus ob res secundas, incubator judiciorum, difficilis decidendis, simultatibus promptus..... Simulque res tuæ in tranquillum rediere. Quæ bona, etsi honoris tui necessitas contigit, meum tamen animum tanquam duplicata juverunt. Sed altiora metuentes nondum explet hic nuntius, quandiu in alteram messem procedat ratio conditorum. Facito igitur sciam, quid invehant horreis dies singuli, ut voluptas otii mei cum patriæ copiis augeatur. Vale.

EPIST. III.

SYMMACHUS.....

Ad sextum cal. Novemb. questoriæ editionis exordiis interesse me præcipis. Hujus evocationis litteras ante biduum temporis præstituti circa Neapolim sumpsi. Purgat, ut vides, absentiam meam longus itineris tractus, et functionis dies proximus. Sed diis juvantibus multis spectaculis vestris compensabo obsequii mei debitum. Nunc veniæ dandæ facilem quæso te præbeas. Neque enim fas est, ut tanto dispendio meo etiam culpa jungatur. Vale.

EPIST. IV.

SYMMACHUS.....

Propositi atque ingenii mei est eorum famam curare quos diligo. Tibi autem plus me favoris impendere hortatur affinitas. Quo circa impatienter fero apparitorum notariis senatui nuntiari, quod Romani populi magistratus abesse patiaris, et in tuam referri injuriam quod patriæ functiones ab obnoxiiis deseruntur. Id etsi falso in aures publicas præsumo perlatum, fungor tamen admonendo parentis officio, et deprecor ut cæteris administrationis tuæ laudibus hunc quoque titulum de quo laboramus adjicias. Grave quippe est ut generosæ familiæ viro, summis per Africam tribunalibus præside, collegarum nonnulli munia Romana detrectent, et annus peno editoribus vacuus, pro consulari fastigio gignat invidiam. Audiant certe qui deserunt functiones, quanta impendii mediocritate anni superioris prætor Ædesius urbanos fecerit ludos, et de exemplo colligant quid præsentibus magistratibus honoris et levaminis deferatur.

EPIST. V.

SYMMACHUS.....

Interesse votis tuis animus affectat, sed valetudo corporis longum recusat excursus. Nam, ut est morborum ferax otium, denuo me pedum vincti do-

lor, dum quieti ruris indulgeo. Da igitur, quæso te, officio meo justam remissionem, et interim sine nuptialibus domus vestræ abesse pignoribus, ut paulo post sanatus foederibus admiscear. Vale.

EPIST. VI.

SYMMACHUS.....

Non solet ab amicis anxie venia postulari. Quapropter pauca cogo sermone otianti mihi in agro solitus unius pedis morbus obrepsit. Itaque obeundis officiis vacationem desiderati muneris peto. Dabunt dii auspices facultatem ut nuptialibus familiæ vestræ votis compos sanitatis intersim. Vale.

EPIST. VII.

SYMMACHUS.....

Frater meus Rabilianus, genere et amore conspicuus, injuriæ suæ acerbitatem privata apud me conquestione deflevit. Asserit enim procuratorem suum sine cujusquam denominatione correptum: et cum vindictam de te impetrare debuerit, quam cum Romæ degeres, postulavit; auctam domus suæ cognovit injuriam. Id ego oblivione arbitror accidisse. Quomodo enim præciperes, quod incoram positus improbasti? Quare, ut parens moneo, ne augere, quæ doluit, genus putes esse conscientiæ. Certe si abest æquitas judicatis, familiariter mihi ede rationem, ita ut noveris pro absentibus dominis rectorem suscipere debere partes defensionis. Vale.

EPIST. VIII.

SYMMACHUS.

Jucunda mihi fuerit perceptio scriptorum tuorum. Amicitia enim mutuis gaudet officiis. Sed utinam hominum meorum diligentia fidem tuæ pollicitationis implesset. Nam cum scripseris, eos ad solvendam pensionem profectos, exiguam partem reddituum perdididerunt: nec illis pudori fuit, cumulum debitorum sub tanta anni secunditate contrahere. Dignare igitur curam nostræ utilitatis arripere, et ad solutionem cogere debitores. Quid enim juvat, quod studio tuo et beneficiis adjuvantur, cum hoc commoditas nostra non sentiat? Vale.

EPIST. IX.

SYMMACHUS.....

Salute præfata, quam litteris anteferre solemne est, ut seriem familiarium scriptorum vota præveniant, silere apud te nequeo, Cajetanæ Formæ tentamenta frigere; et nisi præsentia tua cœptis calcare admoverit, vereor ne operi emoliendo æstiva opportunitas subtrahatur. Quid igitur super hoc agendum sit in tuo jure constituo. Mihi satis est, in his quæ ad laudem tuam pertinent, partes amici monitoris implere. Vale.

EPIST. X.

SYMMACHUS.....

Abundantissime gaudeo tibi esse curæ, ut filii mei editio ursis pluribus instruatur, statimque pretia annumeranda misissem, nisi hiemalis asperitas impediret invectionem. Sed paulo post, ubi opportunitas veris molliverit itinerum difficultatem, curabitur ferarum emptio, cui definitionis justitiam spondidisti.

Interea tibi ago atque habeo gratias, et provocatum me ad amicitiae incrementa protestor, licet sponte digneris advertere honesta beneficia apud memores non perire. Vale.

EPIST. XI.

SYMMACHUS.....

Per amicum communem Gaudentium propinqui mei Valentini preciculas misi, sane ad fidem meam, et conscientiam pertinentes. Nam frater ejus Proserius cum premeretur extremis et præsentem me, et per epistolam summis precibus obsecravit, ut impetrata facili auctoritate rescripti, filia ejus fratris sui filio copuletur, quod multis esse concessum manifesta testantur exempla. Quare piæ supplicationi adjumentum meum negare non possum, quoniam fidem meam super his nuptiis voluntas propinqui morientis adstrinxit, ut epistola precibus connexa declarat. Dignare igitur juvare effectum pii desiderii, eatenus, ut si quis conturbare tentaverit mandatum paternum, comminatione infamiæ terreatur. Rescripti autem beneficium cum fuerit impetratum, spectatæ fidei perlator apportet. Vale.

EPIST. XII.

SYMMACHUS.....

Meretur auxilium tuum causa communis. Nam quidquid ad senatorias pertinet functiones, participata ope et conjuncta animositate peragendum est. Juva igitur auctoritate, qua dignum est, partes atque rationes ad amplissimam curiam pertinentes: multum ex hoc negotio laudis habiturus, si munia ordinis nostri, quæ jam dudum fluctuare manifestum est, solutio ab obnoxiiis efflagitata reparaverit. Vale.

EPIST. XIII.

SYMMACHUS.....

Editioni nostræ fortuna consulit, quæ te regendæ Apuliæ voluit admovere. Utere igitur occasione præsentis, et apud præturam domus nostræ, ad quam feliciter de transmarinis ursi proxime perferentur, convenientia decerne præsidia, ut prioribus officiis hujus quoque cumulus applicetur. Vale.

EPIST. XIV.

SYMMACHUS.....

Diligentia tua et judiciali vigore delector. Sed inopia vel potius egestas ordinis Forminiani, etiam curationis impatiens est. Nam sicut affecta diuturno morbo corpora, sæviorem medicinam ferre non possunt, ita curia numero et paupertate tenuata, duritia immodicæ emendationis exstinguitur. Libens igitur parentis sume consilium, qui non defendit ordinis culpam, sed correctionis modum postulat. Habenda est ratio vectigalium publicorum, et lavacri æstivi instauratio cum reip. viribus conferenda, ut si quid redundat expensis cæteris, in sumptum operis conferatur. Dandum quoque est instaurati largius tempus, ne quid deroget firmitati præcipitata reparatio. Nihil ex hac mora tuæ gloriæ detrahitur. Ad præsentem enim judicem veteris curiæ culpa non pervenit. Possëm plura connectere, sed cum rerum omnium consideratio apud sapientiam tuam vigeat,

parco esse prolixior, una admonitione contentus, magno opere nobis esse curandum, ut levamen potius ordinibus aliquot exhaustis tuus adventus apporet.

EPIST. XV.

SYMMACHUS.....

Si novum beneficium de ursorum comparatione peteremus, longior ambitus esset adhibendus. Sed cum promissa repetantur, admoneri potius te quam rogari convenit. Hæc igitur epistolæ summa est, ut homines meos, quibus ferarum jam mandavimus emptionem, juvare adminiculo non graveris, ut editio nostra, quam auspice Deo, pro filio præparamus, tuis auxiliis, meis sumptibus instruat. Vale.

EPIST. XVI

SYMMACHUS.....

Suessa honestorum civium patria est, ita ut merito dixerim, minimæ quoque fortunæ homines extra vitia plebeia esse censendos. Volo igitur credas, nullum ex illa urbe ad fori strepitum processurum fuisse, nisi acerba coegisset impressio, de qua meæ litteræ non loquentur. Vehementius enim vox publica suffragabitur eorum dolori quam privata potuisset. Audientia tantum per me optant facilitatem mereri. Quidquid autem spoliatis atque vexatis properandum est, favor tuus et legum norma præstabit. Vale.

EPIST. XVII.

SYMMACHUS.....

Suessanorum allegationes commendat tibi publicus magistratus, mihi privata miseratio. Atque ideo a te judiciarii vigoris auxilia, a me verba poscuntur. Fungor igitur partibus meis, et te familiariter rogo ut, auditis infelicium deplorationibus, in eam partem, quæ est juri et miserationi amica, movearis. Vale.

EPIST. XVIII.

SYMMACHUS.....

Prima scribendi causa est ut honorificentiam salutationis exhibeam. Secunda, ut probatam mihi modestiam tuam justa petitione conveniam. Plurimi enim de familia domus meæ per fugam elapsi, in his locis, quæ tibi contermina sunt, delitescunt, hos, auditis allegationibus procuratoris mei, quæso restituas. Convenit enim tuis moribus et amicitia nostræ contemplationem gerere, et servili nequitia negare perfugium. Vale.

EPIST. XIX.

SYMMACHUS.....

Postquam de freto Siculo litteras tuas sumpsisti, ad curam vicissitudinis incitatus, salutem mihi nuntio secundare, tibi opto suppere. Dehinc de apparatu nostræ editionis admoneo, quamvis religiosus animus monitorem alterum non requirat. Præ cæteris autem quæ Romana spectacula desiderant, crocodilos functio theatralis efflagitat. De quibus fidam tuam sponsonem teneo: cui facilis succedet effectus, si peculiariter in rem missos suffragii tui nisus adjuverit. Vale.

EPIST. XX.

SYMMACHUS.....

Plures de Dalmatia ursos in apparatus domus no-

PATROL. XVIII.

Astræ proxime esse venturos fides asserit nuntiorum: quorum subvectionem dispositis vehiculis privatim debemus instruere. Hujus mihi curæ absolutionem diligentia tua usu explorata promittit. Quæso igitur ut hanc provinciam confestim ineundis.

EPIST. XXI.

SYMMACHUS.....

. . . . Capitali exitio cunctorum lacrymisque expiavit. Nunc interlucet homo homini. Senatus antiquum obtinet. Vivere libet: natum esse non pœnitet, et ad salutem spectant omnia. Nulli a paupertate discrimen est. Respub. se in vetustatem recepit et decrepitos mutavere animos, postquam vos ad virtutem verba fecistis. Pari vigilia prospectum videmus ut res annonaria satietati urbanæ liberalius ingeratur: Flændæ monetæ nequitiam decoquat larga purgatio: nullo jam provincialis auri incremento trutinam spectator inclinet. Mille alia, quæ si persequi velim, vestrae gloriæ memor, meæ infantia immemor deprehendam. Nam nemo prudens humanus verbis corrumpit oracula. Igitur divina mens tua, juvenis Auguste, Romani nominis decus, vehatur curru eloquii sui; nos in agendis gratis humi reptamus, socco magis idonei, quam cothurno, postquam facundia res esse cœpit imperii. Nam, quod sciam, musis in palatio loca, lautia tu dedisti: quæ res prospere vertat vobis vestraeque pietati, quia fastum et otium, fortunæ grandioris vitia, nihil moramini. Mihi satis salutis est cum valetis. Felicitas voto publico exorata præstabit, ut clementia vestra, quanta est reddendi voluntas, tanta suppetat copia negotiis promovendis.

EPIST. XXII.

DOMINO VALENTINIANO SEMPER AUGUSTO SYMMACHUS

V. C. PRÆF. URB.

Quieto mihi et jampridem a desideriiis honorum remoto, præfecturam multis cupitam sponte tribuisti. Ago gratias tot honorum circa me principum voluntati. Sed intelligo quanto plus sollicitudinis habeat magistratus qui ex judicio, quam qui ex gratia venit. Ille enim, ut meritis datus, spem sui debet æquare: iste ut per beneficium quæsitus, a periculo præstationis alienus est, D. imperator. Quis ergo me huic oneri parem faciet? Scilicet vestra clementia, cujus interest ne temere electus existimer. Mihi ad conscientiam satis est non affectasse publicam curam. Jam qualis inveniar in manu temporum est. Bonos enim magistratus favor principum facit, semperque de moribus vestris virtutes judicum fluunt. Facite ut omnes intelligant, si forte desit rectoribus integer vigor, et justa conscientia, hominis culpam esse, non sæculi. Non sum voti immodicus, cum honorem meum commendo auctoribus suis. Quantum est enim quod ego numini vestro ago gratias? Facite ut vobis etiam respublica pro me grata sit.

EPIST. XXIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Olim me, ut res indicat, cognitiones numinis vestri secundo favore respiciunt. Neque enim aliter imperatoribus nihil temere præstantibus, inter primos aut

primus occurrerem. Dilatus ergo hactenus mihi cum republica videor, quæ ubi in longinquas imperii partes majestatis vestræ curam vocavit, reperit apud vos meditata judicia, D. imperator. Justum est igitur ut æternitati vestræ pro solo honore, quem cepi, gratias agam. Præfectos sæpe fecistis, et immensa ætate facietis, sed quos assiduitas et usus ingesserit. Me dudum proconsularem virum cedentem jam diu potentium moribus, ante capere magistratum quam expectare voluistis. Nunc vos oro, atque obsecro ut favore perpetuo factum vestrum juvetis. Amabile est præesse civibus, sed placere difficile. Multum enim et inter cognitos semper dura constantia est. Quid quod plerumque evenit, ut aliqui longo potentiæ usu, jam nesciant honorem meum? Non deseruerint, qui dederunt. Ego enitar, ut potero, ne clementiam vestram fefellisse de me prior fama videatur: vestri numinis erit communem causam tueri. Nam in bonis magistratibus majorem gloriam quærit temporum fama quam judicium

EPIST. XXIV.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Quod apud germanum clementiæ vestræ divum principem non sileremus, si eo res Romana fruere-
tur, custodibus famæ ejus insinuo: ea devotione, qua præfectum vestrum decet fidem præferre blanditiis, D. imperator. Falso creditum est quod urbanæ fastigium potestatis peregrini ac superbi vehiculi usus attolleret. Hæc enim ratio sola novum statutum benigno tunc persuasit ingenio, ut veterem magistratum dives pompa gestaret. Recusat istiusmodi decus honor sobrius quem nunquam pœnitet sui. Cui si quid patimur accedere, fatemur hactenus defuisse. Itaque oculi civitatis quærunt privati vehiculi nobilem modum, et degenerem præfecturam populus Romanus existimat, quæ posteriora traxit exempla. Absit ut moderator urbis liberæ, atque adeo devotæ, tanquam Salmoneus alius invehatur. Nihil moramur externa miracula. Irritamentum superbiæ Roma vestra non patitur, memor scilicet honorum parentum, quos Tarquini fastus et ipsius Camilli currus offendit. Nam tanto illi viro albentes quadrigæ exsilium triste pepererunt. Submisit Publicola concioni civium consularem securem, et honoris sui culmen infregit ut libertatem civitatis erigeret. Ergo moribus potius quam insignibus æstimemur. Non culpamus novum beneficium, sed bona vetera præferimus. Submove-
vehiculum cujus cultus insignior est: illud malum cujus usus antiquior.

EPIST. XXV.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Inter præcipua negotiorum sæpe curatum est ut erudiendis nobiles philosophi præceptores ex Attica poscerentur. Itaque nonnullos jus et auctoritas publica in usum nostræ urbis accepit, D. imperator. Nunc vestri sæculi bonitas ultro optimatem sapientiam Romanis gymnasiis arrogavit: siquidem Celsus,

ortus Achetimo patre (quem memoria litterarum Aristoteli supparem fuisse consentit), juventuti nostræ magisterium bonarum artium pollicetur, nullum quæstum professionis affectans, atque ideo dignus in amplissimum ordinem cooptari, ut animum vitiis avaritiæ liberum dignitatis præmio muneremur. Sunt hujus rei exempla nobiles, quæ prudens æmuletur imitatio. Nam et Carneadem Cyrenæum, et Pœnum Clytomachum Atheniensis curia societate dignata est: itidem ut Zaleucum, legum Lucrensium conditorem, civitate donarunt. Dignum est igitur æternitate numinis vestri, Celsum, genere, eruditione, voluntate laudabilem, adjudicare nobiles pignore dignitatis, cum prærogativa scilicet consulari, ne sumptum ejus magis quam magisterium quæsisse videamur, non sine avaritiæ nota, si ab eo munia publica postulemus qui spondet gratuita præcepta.

EPIST. XXVI.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Præcipua quidem beneficia numinis vestri populus Romanus exspectat, DD. imperatores. Sed ea jam quasi debita repetit, quæ æternitas vestra sponte promisit: non quod sibi tribuenda diffidat (nusquam enim major spes est quam in bonorum principum sponsione), verum ne existimetur oblata fastidiose sperare, nisi instanter exegerit. Orat igitur clementiam vestram ut post illa subsidia, quæ victui nostro largitas vestra præstabit, etiam curules ac scenicas voluptates circo et Pompeianæ caveæ suggeratis. His enim gaudet urbana lætitia, cujus desiderium pollicitatione movistis. Exspectantur quotidie nuntii qui propinquare urbi munera promissa confirmant. Aurigarum et equorum fama colligitur: omne vehiculum, omne navigium scenicos artifices advexisse jactatur. Et tamen amor perennitatis vestræ acuit desideria plebis, non cupiditas ludicrorum. Date igitur interim quæ petuntur, ut sit locus cæteris, quæ sine fine tribuetis.

EPIST. XXVII.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Calendas, anni auspices, quibus mensium recursus aperitur, impertiendis strenis dicavit antiquitas, DD. imperatores. Hujus instituti usum munificentiae festinatione prævertitis, seram putantes liberalitatem, quæ statis temporibus admovetur. Felix mehercule sæculum, quo principes cohibere diu nesciunt tribuenda de votis, cum sibi debita cunctentur exigere. Quid ergo primum, quid potissimum prædicem? Promptamne numinis vestri, et celerem largitatem, an circa absentes memorem diligentiam, an quod sacrum munus auxistis honore verborum? Dicam, ut res est, curasse clementiam vestram ut, tanquam coram locatus, et alloquiis principum fruere et augusta in ipsis donis ora venerarer. Quando mihi continget expressa potius et viva gaudia capere de vobis? Quantum veritas est bonum, cujus species et imago mirabilis est! Ago igitur atque habeo gratias, et

meam vicem, qui solvendo par non sum, cœlestibus, ut sc. dii pro me solvant quod ego non sum solvendo. (Vide Senec. lib. iv de Benef. cap. 11 ; et nota usum verbi *Delegare.*) Delego virtutibus. illæ clementiam vestram dignis processibus munerentur : nos colimus, nos amamus ; quod scitis omnibus rebus esse præstantius ; qui ideo salutariter rempub. regitis, ut hæc sola mereamini.

EPIST. XXVIII.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS
V. C. PRÆF. URB.

Omnium beneficiorum, quæ tribuit potior fortuna subjectis, certa sunt tempora, DD. imperatores. Solæ leges, quæ in bonum commune procedunt, nunquam patiuntur occasum. Agit divinis sanctionibus vestris gratias ordo reverendus, etiam nomine posterorum, quibus resp. emendata tradetur. Nam cum fœda jactatio senatorias functiones gravibus impendiis obruisset, et moribus et sumptibus nostris sanitatem veterem reddidistis : ne aut impares facultate collegas tenuis decoloraret editio, aut per verecundiam viribus majora comitos effusio inconsulta demergeret. Ejusdem præterea rationis salubritate, vetus dicendarum sententiarum forma reparata est : ne summum cuique decernendi locum, non ratio munerum, sed honorum fortuna præstaret : atque id assensio cæterorum vel invita sequeretur, quod ante omnes felicior censuisset. Credimus igitur his remotis, ad regnum suum rediisse virtutes. In editionibus parcimonia, in senatu ordo retinebitur : nec se ostentabit opulentia, semper bonis infirma temporibus. Superest ut ea quæ serenitas vestra patribus deliberanda legavit, cognito senatusconsulto, lex Augusta confirmet. Nullo enim dissentiente quis modus censitum, semel aut sæpius, quæ fungendis mediocritas editionibus applicetur, quæ gladiatorio muneri, et quæ scenicis ludis sumptuum temperamenta conveniant : quid libertatis habere mereatur præsentis expensio, quid damni absentium contumacia debeat experiri. Hæc æternitas vestra venerabilis, cum senatui statuenda mandaret, referri ad se protinus imperavit, ut placita cunctis immortalis lege solidentur. Jussis parvum. Expectemus oraculum, quo salutariter, ut vestro numini familiare est, Patrum decreta firmetis : adjecta comminatione, si ullus aliquando ambitus hæc vel illa corruerit, quæ consilio

EPIST. XXIX.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS
PRÆF. URB.

Gratiosa beneficiis vestris agere pro urbe Roma ut officii probabilis, ita insolentis audaciæ est. Nam neque ingentibus verba conveniunt, et personam populi Romani nulla implet oratio, DD. imperatores. Sed quia in talibus negotiis voti magis quam ingenii ratio versatur, non metuo imparis famam, dum fugio nomen ingrati erga Urbem cœlo et sideribus acceptam : cui bona terrarum omnium congesta præstatis, atque id præcipue vobis putatis accedere quod

A Roma quæsiverit. Recepimus veteris prærogativæ fidam securitatem : siquidem constat imperantibus vobis, populi esse Romani, quidquid ubique generosum vel gignit natura, vel informat industria. Enimvero etiam posteris egregium dedistis exemplum. Scient futuri ita demum affluere publicas voluptates, si eas palatia non requirant. Hoc est specimen animi continentis, sibi negare quod aliis deferatur, et lætitiæ cæterorum propriis anteferre solatiis. Illic usus bonos principes decet. Namque aurium et oculorum fructus caducus est, largitatis æternus. Alii triumphis suis hæc dona servassent, ut posita lauro novis actoribus personarent Pompeiana proscenia : ut pro captivis tetrarchis Indicæ currum belluæ prævenirent, ut equorum longus ordo instar gentium duceretur. Vester triumphus Arsacidas post tergum revinctos, et gazas victæ Babylonis accipiet. In magnos quippe animos non cadit affectata jactatio. Nescitis tribuenda differre : quidquid nationum famulatus obtulerit, statim publicum est. Merito vos senatus ac populus ore celebrat, devotione veneratur, amore complectitur. Mihi credite, arcana omnium pectorum possidetis : illa bonarum necessitudinum loca, quibus liberorum, quibus parentum immoratur affectio. Et quia omne præmium, dum beneficiis vestris confertur, angustum est, invenit ordo amplissimus amabilem vicem, qua se gratum probaret. Nam familiæ vestræ et stirpis auctorem, Africanum quondam et Britannicum ducem, statuis equestribus inter prisca nomina consecravit, qui felicissimum sidus, et imperio salutare progenit. Sic coluntur, quorum liberi ad bonum publicum nati sunt. At vero populus imperialis munificentia pignoribus expletus, in amorem vestrum prompta inclinatione concessit. Qui ubi comperit meo præfatu, adfore dona publicorum parentum, portis omnibus in longinqua fusus erupit, felicioris cæteris judicans, qui primus bona vestra vidisset. Ego cum expectari munera principum soleant, nunc tacita venerunt. Prætereo illum diem, quo elephantos regios per conferta agmina equorum nobilium pompa præcessit. Malo fremitum Murciaë vallis exponere, atque illam quadrigarum distributionem, in qua sibi cum fortunatior videretur, cui electionem mox urna tribuebat, par vel potior erat quem sors fecisset extremum. Quoties sequenti primus invidit? Dubia est enim optio, cum de similibus judicatur. Nec putetis istiusmodi voluptatem plebi Martiæ parvam videri, cui delinimenta circensium finitimorum connubium præstiterunt : cui summus honor visus est, ut ovariantes equorum dorsa gestarent, ut triumphantes currus inveheret : quando Victoria, genti Romuleæ familiaris, clementiam vestram pro voto omnium muneretur? Fecistis ut Urbs cana luxuriat in primam reducta lætitiæ, et ver illud quondam vigentis ætatis. Audeo jam sperare potiora. Mittetis etiam regiam classem, quæ annonariis copiis augeat devotæ plebis alimoniam. Hanc ergo in Tiberinis ostiis mixtus populo senatus excipiet. Venerabuntur tanquam sacras puppes, quæ felicia onera Ægyptiæ frugis invexerunt.

rint. Non sunt avara vota, quæ sæculi excitavit humanitas. De exemplis venit ista fiducia. Magna sumendo majora præsumimus. Nunc legite senatus ac populi fausta suffragia : licet sciam plus inesse animis quam vocibus explicari : et quædam libamina publici in vos amoris accipite. Si parva adhuc sunt dicta, munerum vestrorum imputate miraculis. Nam magnitudo stuporis locum multis plausibus non reliquit.

EPIST. XXX.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS
V. C. PRÆF. URB.

Lætarum rerum index esse malueram, DD. imperatores ; sed ratio officii publici necessitatem mihi nuntii tristis imposuit. Prætextatus vester, prætextatus honorum, antiquæ probitatis assertor, invida morte subtractus est, vir omnium domi forisque virtutum. In cuius locum, vestræ quoque æternitati, quæ optimos novit eligere, nimis arduum est similem subrogare. Itaque summum sui in Republ. desiderium, magnumque civibus gratis reliquit dolorem. Nam ubi primum Romæ amarus de eo rumor increbuit, recusavit populus solennes theatri voluptates : memoriamque ejus illustrem multa acclamatione testatus, graviter egit cum livore fortunæ, quod sibi inclytorum principum beneficium sustulisset. Et ille quidem functus est lege naturæ : nos vero socios animi sui vestrique iudicii tanto dolore confudit, ut otii remedium postulemus. Sileo cætera quæ me non sinunt præfecturam ferre patienter. Vel hæc una consortis amissio justa est ad impetrandam vacationem. Ament alii perpetuas potestates : mihi summius est fructus felicitatis, ut coram vestrum numen advenerer, intuear benignitatis vestræ sidera. Hoc unum, præ omnibus, quæ præstitistis exopto. Simplex petitio est, nec viam capessendi honoris affectat. Satis enim claruit, nihil aliud esse quod cupiam, cum supplex refugerim magistratum.

EPIST. XXXI.

D. VALENTINIANO S. AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Licet arbitrer meas litteras nuntiis aut rumore præventas : quid enim fama potest esse velocius, D. imperator? ego tamen officii publici necessitate cogente excessum viri illustris crudo adhuc dolore non sileo. Vettium Prætextatum veteribus parem, virtutum omnium fata rapuerunt, summo patriæ gemitu, cui decus insigne præstabat. Cujus ego laudes et justa præconia animi consternatione prætereo. Neque enim locus est cujusquam testimonio, cum vitæ ejus gloriam clementiæ vestræ iudicia testentur, mortem celebrem dolor omnium fecerit.

EPIST. XXXII.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS
PRÆF. URB.

Licet Vettius Prætextatus naturæ lege resolutus sit, vivit tamen in memoria et amore cunctorum : atque hoc uno punit invidiam, quod tantum ei mors ad gloriam contulit, ut huic quoque fortunæ livor debeat invidere, DD. imperatores. Nam præter illum populi

A Romani inusitatum dolorem, etiam senatus impatiens dispendii sui solatium petit de honore virtutis, vestrumque numen precatur, ut virum nostra ætate mirabilem statuarum diuturnitas tradat oculis posterorum : non quod ille præmia terrena desideret, qui gaudia corporis, etiam cum hominem ageret, ut caduca calcavit ; sed quia ornamentis bonorum incitatur imitatio, et virtus æmula alitur exemplo honoris alieni. Hinc factum est ut rusticis adhuc sæculis optimi quique civium manu et arte formati in longam memoriam nitterentur. Atque utinam nihil huic decori facilitas adulantium postea derogasset ! quamvis paria non sint, quæ dispari arte quærentur. Dignum est igitur ut qui in pectoribus omnium manet, sit in ore plurimorum. Ille semper magistratibus suis celsior, in alios temperatus, in se severus, sine contemptu facilis, sine terrore reverendus. Cui si quod commodum successionis evenit, ad testatores proximos mox revertit. Qui nullis prosperis fractus est, nullius risit adversa, indecoræ nescius largitatis : ille quem semper invitum secutus est honor, cuius æquitati conterminus quisque limites suos credidit. Plura de eo vellem, plura de eo deberem sed clementiæ vestræ testimonio cuncta servanda sunt. Illustrior enim laus est, de cœlesti profecta iudicio. Ergo ut probitatis patroni, bona temporum vestrorum futuris quoque visenda proponite. Certe ille est Prætextatus, quem jure consulem feceratis, ut fasti memores celebre nomen extenderent. Aliis utiles, fatalia damna reparate. Abierit cum homine præmium, sed iudicium post hominem perseveret. Probate casibus adversus gloriam nihil licere. Nam quod meruit a civibus singulare est : illud multis commune quod perdidit.

EPIST. XXXIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Si divinæ clementiæ tuæ merita cogitantur, nullæ opes, quas aut natura sufficit, aut fortuna circumfert, gratiam nostri erga te amoris æquabunt, D. imperator. Sed, ut mea fert opinio, publicum de optimo imperatore iudicium non est muneribus æstimandum : senatus tamen promptus obsequi, omnes officiorum partes ultro arripit, quibus indicatur affectio, et salutare numen tuum precatur, ut in hac oblatione, quæ non nihil superioribus addidit, intelligas hoc esse curatum ne sub te minus posse videamur. Nam divis parentibus tuis, ob decennium singulis minor summa decreta est. Etiam divus frater mansuetudinis vestræ, cum tertium lustrum ævi imperialis exigeret, parcioze munificentia honoratus asseritur. Nunc in amorem tuum studia nostra creverunt. Nam mille sexcentas auri libras decennialibus imperii tui fastis devotus ordo promisit, urbanis ponderibus conferendas, id est, trutinæ largioris examine. Quod si pares animo vires senatus habuisset, scires in publico amore perennitatis tuæ esse divitias. Sed maluit clementiæ tuæ solutionis fide placere, quam magnitudine perfidæ sponsonis. Dehinc sub imperatore primævo sanus muneris modus, votum est sæpe faciendi. Absit ut bono principi plus quam possumus ingeramus. Aman-

tium quippe largitio non deterit vires offerentium. Ergo et nunc libens sume sacro ærario decreta subsidia, et futuris processibus imperii tui obsequiorum similium spem reserva.

EPIST. XXXIV.

D. VALENTINIANO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Habent hoc publicæ necessitates, ut impossibilia plerumque persuadeant, D. imperator. Sed cauto opus est, ne asperitas negotii effectum irritum solas accessat offensas, quæ nulli magis evitandæ sunt, quam juveni et principi, cujus gratia cum ætate debet adolescere. Ergo numinis vestri famam simulque arduum recogitans, corporatos negotiatores, membra æternæ Urbis, ad equorum collationem quam litteris imperastis, vocare dubitavi: ne liberationem clementiæ vestræ querela publica præveniret. Integra res est: adhuc salubritatem consilii diligentioris expectat. Justitiæ præstate quod remittitis invidiæ. De exemplo veniunt quæ cavemus: siquidem cœli particeps parens clementiæ vestræ, cum munus exiguum huic hominum generi mandare tentasset, motus libertate plebis abstinuit. Et certe paucorum curam res illa poscebat, magisque officium desiderabatur tractandæ pecuniæ publicæ, quam dispendium conferendæ. Consuli tamen gloriæ suæ, ne quid juberet invitis, et diligentissimus ac serius imperator, speratum emolumentum tanquam popularis ignovit. Nec putet æternitas vestra ab incepto temere destitisse Deo proximum virum. Noverat horum corporum ministerio tantæ urbis onera sustineri. Hic lanati pecoris invector est: ille ad victum populi cogit armentum: hos suillæ carnis tenet functio: pars urenda lavacris ligna comportat. Sunt qui fabriles manus augustis operibus accommodant: per alios fortuita arcentur incendia. Jam cauponas et obsequia pistoria, frugis et olei bajulos, multosque id genus patriæ servientes, enumerare fastidium est. Ad summam, liquet privilegium vetus magno impendio constare Romanis. Jugi obsequio immunitatis nomen emerunt. Quod si adjiciantur insolita, forsitan consueta cessabunt. Quare paternum clementiæ tuæ ingerimus exemplum. Prætuli oraculum, quod pius successor imiteris. Oro atque obsecro ne populum, quem triumphantes sæpe veneramini, cæteris urbibus conferatis. Dabit fortuna melior, quidquid castrensium usus efflagitat. Humanitatis merito necessitas vestra sedabitur.

EPIST. XXXV.

DD. VALENTINIANO, THEODOSIO ET ARCAÏO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Ab exortu pene urbis Martiæ strenuarum usus adlevit, auctoritate Tatii regis, qui verbenas felicis arboris ex luco Strenuæ anni novi auspices primus accepit, DD. imperatores. Nomen indicio est viris strenuis læc convenire ob virtutem: atque ideo vobis hujusmodi insigne deberi; quorum divinus animus magis testimonium vigilantiae quam omen expectat. Sumite igitur defensores publicæ salutis so-

lemniter auro ducta munuscula: non quia divitis metalli honore gaudetis, sed ut nostra devotio felicis sæculi testetur opulentiam. Bonis principibus bene parta libamus. Suscipite a iudicibus aperta obsequia, qui pretia occulta damnatis. Merito vobis solemnes pateras, cum quinque solidis, ut numinibus integritatis offerimus: quibus nec vester pudor, nec noster census oneratur. Maneat ævum talis circa nos usus officii: et honorem clementiæ vestræ interminus annorum recursus instauret. Libenter strenis solemnibus præfectura fungetur, strenuis deferendis.

EPIST. XXXVI.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Profiteor ultro quod scio clementiam vestram posse rescribere. Verecunde potius quam jure suscepti provocationem, non exstante sententia: ne existimarer offensus liberæ quidem, sed innaturæ vocis objectu, D. imperator. Nam cum inter proximos Emphasii C. M. V. itemque hæredes scriptos, qui olim beneficio prætoris corporibus defruuntur, super testamenti jure actio verteretur, et sententiam de possessione impatienter exigent, quibus ab intestato honorum possessio minime competeat, quod hæredibus scriptis secundum tabulas docebatur indulta: Priscianus et Polemonianus ad denuntiationem dilato negotio provocarunt. Et cum ab his ratio quæreretur, alios vocis suæ incentores fuisse testati sunt, ut gesta litteris connexa monstrabunt. Nec officium paribus defuit, ad mulctam præjudicii suggerendam. Sed iudicem vestri sæculi decuit vim constitutionis sacro oraculo reservare, cum allegaverint petitores, quod se ad incautam provocationem alienus hortatus impulerit.

EPIST. XXXVII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Fidem meam convenit amor sæculi vestri, et cura reip. ne corrigenda dissimulem, D. imperator. Cum ad præfecturam urbanam civilium rerum summa pertineat, minoribus officiis certa quædam membra creduntur, quibus regendis industrios et privatos oportet adhiberi, ut suum quisque munus inculpata facilitate promoveat. Tales nunc de iudicio numinis vestri publicus usus expectat. Sed nolo culpæ præsentis, cum satis sit sollicitudini meæ, si melioribus viris officia intramurana mandetis. Meis quippe humeris rerum omnium pondera sustinentur, cædentibus reliquis, quos clementiæ vestræ multiplex occupatio probare non potuit. Habet temporum felicitas digniores. Bonorum virorum vena secunda est. Melius urbi nostræ in posterum consuletis, et eligatis invitos.

EPIST. XXXVIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Felicitas quidem vestra æternæ Urbi solemnibus alimoniam copiam pollicetur, D. imperator. Sed re magis quam spe tuti esse debemus: quod facile factum est, si hanc quoque partem clementiæ vestræ cura respexerit. Nam ætate protracta cum ex Africanis partibus minimum devehatur, non inani tangimur metu ne res annonaria in graves cogatur angustias.

Et ideo oro quæsoque perennitatis vestræ salubre præsidium, ut iudices Africanos, et notarium, cui æternitas vestra mandavit frumentarios commeatus, severiora scripta dissimulent, missis in hoc negotium strenuis, qui onera consueta, dum tractabilis navigatio est, victui Urbis exhibeant. Hæc sæculo vestro, hoc virtutibus divinis dignum est, ut securitatem Romani populi inter præcipua et prima curetis. Aderunt optatis cursibus plena navigia, et Romanos portus frequens atque onusta classis intrabit, si aspiraverint numinis vestri secunda suffragia.

EPIST. XXXIX.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Difficilis est exitus veterum iurgiorum. Res enim multis agitata iudiciis, et actionum varietate, et cognoscentium motu, et personarum mutationibus implicatur, D. imperator. Ut mihi nunc venit usus, cum inter Gaudentium curatorem Martianæ clarissimæ feminae, itemque Liberium procuratorem amitæ ejus eodem nomine, dum viveret, nuncupatæ, annosum luctamen audirem. Nam in ipso limine quæstionis, cum procuratio, quam C. F. senior Martiana mandaverat, invalida diceretur, quod ante cuidam principi esset injuncta, ubi refusas in dominam comperimus actiones, atque actis prætoris in Liberium de novo jura translata; objecta cassæ procurationis agnovimus: tunc defensio partis adversæ negavit stare personam, cujus procurationem superioris gesta iudicii non tenerent. Contra hæc exactam prius mandari recitationem, et inter partes tributum procuratori beneficium repatrationis aiebant: huic parti longius, quam oportuit, immorata contentio est. Sed quia prior cognitior, ut justo defensori restituerat temporum cursum, qui per actores non poterat impetrari, et procuratio legebatur prætoris alligata iudicio: hæc quoque præscriptio conquievit. Successit aliud, ut obitu Martianæ C. F. mandatum diceretur extinctum. Sed contra, venerabilis Juliani sanctio stare procuratorum iussit officia, causarum dominis viventibus inchoata. Ergo cum et reparationem superstite Martiana, et conventionem partis adversæ super æstimandis bonis Liberius impetrasset, pronuntiavimus non periisse mandatum. Dehinc petitore properante, ut ex constitutione numinis vestri, servandi debiti causa in materna corpora mitteretur, quod adversaria æstimationem honorum conventa facere nolisset, responsum est, de supplicationis fide prius esse tractandum. Id quod probabile videbatur, admissi. Facto igitur aditu de precibus disputandi, defensor C. F. Martianæ notare sibi visus est mendacium supplicantis: quod cum Priscæ matris suæ testamento neptes ejus ex Placidiano genitas hæreditatem cepisse dixisset, non omnes neptes ab ea scriptas probaret hæredes. Responsum est, de his tantum, quas avia hæredes instituit, supplicatum, nec unquam factam omnium mentionem, sed earum quibus fuerat delata successio. His delectum curatoris patrociniæ cœpit exigere ut petitor ediceret, ex quibus nominibus propositæ descenderent actio-

nes. Tunc e diverso veniens ex Placidiani C. V. nomine, qui pater adultæ fuit immodicarum donationum causa manasse respondit. Supplementum vero unciarum ab hærede Placidia, cui soror Martiana successit, asseruit postulari. Hæc adversarius eatenus refellebat, ut diceret C. F. juniorem Marcianam, non Placidiani tantum patris successionem, sed etiam Placidia germanæ suæ pro certis unciis consecutam, nec tamen ullam Placidia mentionem precum serie contineri. Sed cum allegatio diversæ partis astrueret, rem se obnoxiam persequi designatis titulis actionum, et id, quod in litem venit, pro certa parte Martianum C. F. possidere: ejus nomen cum designatione causarum doceret precibus comprehensum, stetit iudicii mei deliberatio: hoc asserente, personam Placidia supplicationi adjici debuisse: illo negante, post designationem rei et ejus personæ, quæ hodie corporum possessione defruitur, quidquam esse quærendum. Accessit cunctationi meæ causa vehementior; quod jubente lege, ut intra quatuor menses ad æstimationem bonorum possessor petitori teneatur; nunc ut gesta monstrabunt, angustum nimis ex conventionem tempus fuisse visum est peregrinis corporibus æstimandis. Et ideo motus ambiguus, oraculo numinis vestri distinguenda cuncta servavi. Nam in rebus dubiis una est salubritatis via, ut divina quæque vel Deo proxima consulantur. Conjunctæ paginae, allegationes partium, et supplementa sumpserunt: quæ cum majestatis vestræ justitia perpenderit, precor, ut metas curiosæ liti absoluta definitione ponatis.

EPIST. XL.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Cum clementia vestra meminisset faciendæ carrucæ impendium de sacro ærario esse decretum, censuit, ut ejus argentum publicis conditis redderetur, D. imperator: sed examinis reperit fides, ex aliis titulis assumptam speciem, quam vehiculi ornatus accepit. Cujus rei, etiam vir illustris prædecessor meus, Anthemius Bassus, perennitati vestræ rationem dicitur intimasse. Et ideo sæculi vestri æquitas imperavit, ut examinata, et comperta suggererem. Cum fiscus in tempore, quod habendum fuerat, non haberet, ex arca questoria, itemque ex formarum conditis, præterea ex argentariorum parcimonia, argentum jusso operi ministratum est. Cujus solutio, si carrucæ usus maneret, de thesauris imperialibus jure peteretur. Sed nunc carpenti novitate submota, suum quisque deposcit: nec difficile credimus impetrari, quod a legum parentibus postulatur. Quæso ut digna temporibus responsa reddatis, quo vir clarissimus et illustris sacrum largitionum comes, refundendum esse cognoscat publicis titulis privatisque personis, quod sine lacuna imperialis ærarii deprompsit aliena collatio.

EPIST. XLI.

D. THEODOSIO et ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Scio quidem naturæ humanæ vitio probitatem

subjacere livori. Sed mirer eo progressas insidias æmulorum, ut crudo mendacio insontis fama peteretur, DD. imperatores. Quid enim non audeant, quidve intentatum relinquunt, qui in arce terrarum, Christianæ legis injuriis vindicata fana sinxerunt? Flevit, credo, scenæ istius fabricator, cum de Ecclesiæ penetralibus raptos ad tormenta simularet, cum de longinquis ac de finitimis urbibus duci antistites in vincula describeret. Neque enim serenum clementiæ vestræ animum sine his argutiis compulisset sacro edicto populum convenire, ut asperioribus, quam pietati vestræ mos est, litteris, præfectum, quem sine ambitu legistis, argueret. Reddat nunc, quisquis ille est, causas fallaciæ suæ, qui sub occasione justæ inquisitionis, qua me cultum spoliatorum mœnium investigare jussistis, tragicas quæstiones de ministris catholicæ religionis jactat agitas. Respondeat litteris episcopi Damasi, quibus assectatores ejusdem religionis, negavit ullam contumeliam pertulisse. Non magnopere officii mei prætendo responsa: a quo ideo quæsitæ est rerum fides, ne factum aliquod recordationem quæsitæ effugeret. Credatur ejus legis antistiti, quæ læsa simulatur. Credatur præfecto, qui perennitatis vestræ admonitus edicto, miratur in procipectu creditum quod Roma nescit admissum. Omitto injuriam præfecturæ et conscientiam meam: quando eo processit insimulatio ut vos quoque ipsos, auctores honoris mei, quadam reprehensione perstringat. Nam qui summi loci iudices decolorant, sacri testimonii facilitatem videntur incessere. Jam dudum me divus genitor numinis tui præcipuo honore dignatus est: ille meritorum arbiter singularis, cujus imperium cum moribus recepisti. Paternum sequere, tuum tuere iudicium. Qui præfecturam sine ambitu meruimus, sine offensione ponamus. Suggestionibus viri excellentis et de rep. bene meriti Prætextati præfecti prætorio, abusus existimor. Quid si ex illo decreto, quod probabiliter impetravit, necdum a me quæstio ulla tentata est? Prævidi enim quid possent æmuli suspicari, atque ideo obsignata officio præfecturæ sacra jussa commiseram. Nec mē hujusmodi conjectura decepit: siquidem severe exsecutus insimulor, quod non convincor aggressus. Hæc omnia fide actorum comprehensa subjeci: unum illud adjiciens, ut me perennitas vestra necessitate inquisitionis ejus absolvat, cujus auctoritatem referri ad scrinia palatina jussistis. Nam si tantum de me improbis licuit, exstante præcepto: quid retractatis litteris non licebit? Sane laudabili viro episcopo denegante ullum e suis aut carcere aut vinculis attineri, et officio eadem suggerente, ignoro quos potissimum præcepitis absolvi. Tenent quidem leges variorum criminum reos, sed, ut comperi, a mysterio Christianæ legis alienos. Quid igitur æternitas vestra decernat devotus opperior, et quæso ut fallaciam retundatis, quæ divini pectoris vestri sollicitavit quietem, quæ ad edicti necessitatem venerandi principis curam coegit. Memunivit invidia: apud aures enim sacras locum postea non habebit convicta mendacii. Si quid tamen

A denuo obtreclantium murmur ingesserit, opto iudicium. Experientur me sub imperiali disceptatione constantem qui nocentem probare non possunt.

EPIST. XLII.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPE AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

De tribunatu vinarii fori nuper orta contentio causam mihi attulit legum arbitros consulendi, D. imperator. Præfectus instabat ut delatum sibi sortiretur officium. Vetus e lege, quæ tempora istiusmodi actibus certa decrevit, excusabat honore decedere. Secutus morem longa ætate servatum, eum qui recens majestatis vestræ beneficium præferebat, admisi. Sed ut deinceps, si forte usus tulerit, cunctationem iudicii absoluta forma submoveat, statui sacrum numinis vestri oraculum sciscitari, utrum fas sit novos tribunos servata lege differri, an magis veteres oporteat devotione removeri.

EPIST. XLIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Unum levamen injuriis meis tribuit eventus, D. imperator, ut Romam publicæ utilitatis gratia V. C. et illustris, clementiæque vestræ semper dicatus, comes Hesperius mitteretur. Nam si eum testem contumeliarum, quas pertuli, non haberem, quis dubitaret eam præfecturam, quæ Romæ superior est cæteris, turbidum aliquid pro potestate fecisse? Is, quoniam semper amicus est veritati, et famam bonorum temporum colit, si dederit æternitas vestra copiam, contemptum legum et sæculi non silebit. Ego, ut potero, de multis pauca narrabo, repetitis paululum causis quæ mihi, ut arbitror, has insidias excitarunt. Cum pro diligentia, quæ debet omnibus inesse iudicibus, argenti publici ratio quæreretur, quod censualibus editores munerum contulerunt; inter cæteras fraudes repertum est, quosdam functionibus absolutos, sumptum debitum reip. non dedisse. Et ut fallacia ita tegetur, ex alieno argento tantumdem censualibus, falsis titulis imputatis, quantum duo conferre debuerant, contulerunt. Hoc cum clarissimi viri sponte sine adjectione dispendii reddidissent, senatum prisco more consului, quid in communi causa patrum innueret auctoritas. Dictis aliquot sententiis, factum meum reverendi ordinis probavit assensio. Interjectis diebus cum Romam V. C. et spectabilis vicarius commeasset, V. C. caudidicus fori mei Cessus, socius ejus, qui debitum refudit impendium, tuitionem contra me, et annonæ præfectum clarissimum virum de sede vicaria postulavit, cum ego aditus in causa publica, civilem conventionem matri ejus super nepotis sui munere detulissem, responsione servata, qua retinere asseritur patrimonium Candidati; præfectus vero annonæ V. C. pistorem publicæ annonæ verbo tantum reposcere diceretur, quem manibus officialium Celsus eruerat. Hic jam vestræ perennitatis est æstimare contumeliam præfecturæ: cujus caudidicus nihil passus, auxilium secundi iudicii impetravit. Per hæc quoniam patientiam meam minime perculerunt, ad-

jectum est, quod dissimulare non possum. Nam cum ad examinandos actus Bassi præfecti Urbis potestas vicaria ad secretarium commune prodiisset; nescio quis, vicario libello dato, de officii mei colludio, vel iniquitate conquestus est; quod Memorius litigator, jussus a Basso solvendi debiti gratia ad judicia Africana deduci, cum et a viro illustri decessore meo Aventio, et a me per libellos, ne eo pergeret postuasset, navi esset abductus. Hunc illico V. C. et spectabilis vicarius, ut subscriptio libelli indicat, adesse præcepit. Ubi pariter ambo consedimus, et seriem querelarum recitatione cognovi, admonui ut is qui aderat vicariam sedem probaturus intraret. Tunc officium ejus hominem deesse respondit, qui præcepto judicis sui in examen acciri debuerat. Quid hic æstinandum sit, relinquo sapientibus. Semel atque iterum præconis vocibus advocatur, nec tamen inclamatus accurrit. Tunc nullo assistente, apparitio urbana coepit urgere, quod ad Africam transvectus esset, quo Bassum clarissimum virum criminis posset arguere. Suggestum est paritum esse sententiæ: quam cum Bassus post luctamen partium protulisset, provocatio non removet. Ad hæc Fulgentius V. C. tribunus et notarius, conventos adjutores urbanæ sedis asseruit ne Memorius navigaret, a quo cum requireretur an ad eum aliquid super hisce criminibus Memorius detulisset, ait querelas ejus libellorum paginis contineri: credo simulare non ausus quod accusator esse voluisset. Ad hæc urbani adjutor officii per Felicem sibi a clarissimo viro Fulgentio mandatum esse respondit, ut secundum sententiam Memorius ad Africam duceretur. Mox Felicem censuimus attinendum, quo posset liquere an hujus mandati internuntius extitisset. Interea vir spectabilis vicarius, cum adessent alii, quos in Bassi causis possemus audire, ob ejus absentiam, quam facile est ex Africanis revocare provinciis, judicium omne deseruit: nescio an ex jussu eorum qui, ut audirentur, affluxerant. Promissa relatione discedo. Felix, qui in communi jussus est attineri, officii executione corripitur. Is, cum a me insequenti tuitionis auxilium poposcisset, et unius nomenclatoris, ut in urbe pacata adminiculo fretus incederet, post vehiculum præfecturæ, jussu Fulgentii, per Gaudentium et Victorem agentes in rebus, et Bonifacium palatinum, qui hactenus in officio urbano militavit, violenter arreptus deducitur in ejus ædes, de cujus mandatis fuerat audiendus. Quod cum sibi Fulgentius V. C. auctor contumeliæ meæ invidiosum putaret, ad circi secretarium convolvit, facti illiciti volens præstare rationem, quod sibi metum fuisse dicebat, ne officii subornaretur impulsu. Expectatis, credo, augustissimi principes, ut præfectus et judicii vestri securus, et innocentæ suæ aliquid severum censuisse dicatur. Fateor, neque pœnitet, animum temperavi, dum certam de vobis spero vindictam. Statui ut Felix vadibus, qui Fulgentio non essent cogniti, traderet. Quid mitius decerni, quid remissius potuit? Tunc ille, tanquam cossurus egreditur. Sed cum ad

A ejus ædes semel atque iterum princeps officii com-measset, et obstinatam hominis contumaciam non posset inflectere, inanem syngrapham reportavit, qua redhibitionem Felicis in alterum diem sponsione distulerat. Tenet domi testem, quem de se noverat audiendum. Etiam hujus injuriæ assumo patientiam. Culpate uti vultis, ut dignum est. Scivi meliorem esse judicem causam quæ rerum dominis reservatur. Expectamus ut altero die instructus officio redderetur. At ille crastina luce, ut gesta monstrabunt, adversum cautionis fidem vicariæ potestati tradendus abducitur. Hoc ubi princeps officii comperit, paucis comitatus excurrit: retinet Felicem celebri Urbis loco, nec tamen eripit. Itaque Fulgentius, qui se simulat verberatum, manu validiore legibus repugnavit. Interea Felix a militibus vicariæ potestatis abducitur. Et cum princeps officii mei sub conspectu Romanæ plebis auditur, video quid de hoc facto perennitas vestra debuit judicare. Ego ordinem tenebo gestorum. Fatetur sub alterius cognitoris examine litigator, nihil sibi ab apparitoribus meis adversum Fulgentium esse mandatum. Hic jussu ejus ad communem secretarium, quo faciendæ oblationis gratia summates quosque conduxeram, a principibus officii utriusque perducitur. Nihil enim repertum fuerat quod præfecturam posset involvere. Tunc Fulgentius facti sui conscientia percitus cæsum se esse conqueritur. Sed mox ejusdem Felicis ac devotissimi viri principis responsione pars ista purgata est. Et tamen querelæ ejus audientiam non negavi, clarissimo et spectabili viro vicario in societatem cognitionis ascito, si vellet struere nomina testium plebeiorum danda. Promisit: credo, ut per moram meus dolor, vel per satisfactionem mitesceret, vel ipse rursus alias moliretur insidias. Qui ut res indicat, conscientia hominis subornati, a quo vicariæ potestati libellus oblatus est, domestice confessus apud eundem factum ausus est postulare, ne apparitores ejus, quos ob discessum litigatoris custodia carceris jusserat attineri, injuriæ subjacerent. Post hæc usurpato rursus publico neglectoque judicio, audacis facti conscius evolavit ut præfecturæ justas querimonias præveniret, ignarus, ut res est, parentes generis humani magis justitia quam invidia commoveri. Hæc ita esse gesta, nec ulla arte fingi, instructio subjecta testabitur. In qua reperiet æternitas vestra præfecturam, quam in me puro judicio contulistis, nihil saltim ad vindictam publicæ disciplinæ esse molitam: cum omnibus injuriis cederetur, quas boni quique præsumunt pro vigore sæculi vindicandas. Hæc enim spes et fiducia jus creditæ mihi potestatis infregit, ut auctores honoris mei, et publicæ dignitatis, et judicii sui contumeliæ, justa a severitate defendant.

EPIST. XLIV.

DOMINO THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Per vices mensium singulorum ad perennitates vestras scripta senatus et populi acta mittuntur, quæ poterunt indicare quid vir præcelsæ illustrisque

memoriæ Prætextatus, vel ad amplissimum ordinem, vel ad devotum vobis populum, pro sæculi vestri commendatione pertulerit, D. imperator. Sed quia speciatim sacris litteris imperastis, ut si qua ab eo Romæ in his cœtibus gesta sunt, agenti in rebus excerpta tradantur: nisi omnia jussis cœlestibus obsecutus, quæ ipso præsentate venerabilium rationum vestrarum sanctio definivit, et patrum probavit auctoritas. Præterea, quæ apud plebem locutus est ut cunctos in amorem bonorum temporum provocaret, adjunxi. Judicium vero civium, quod supremo die de virtute atque innocentia ejus habuerunt, speciatim viro clarissimo et illustri officiorum magistro, subditis gestorum exemplaribus, intimavi: licet vehiculo publico cum cæteris, quæ ex more mittuntur, omnia necesse sit, rursus ad serenitatis vestræ notitiam pervenire.

EPIST. XLV.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Jam quidem rescriptum numinis vestri Cyriades V. C. comes et mechanicæ professor exhibuit, D. imperator: quo statuerat æternitas vestra, ut se ipse a quorundam criminatione purgaret, ac rursus urgeret objectis, si quos fraudis incesseret. Qui cum Auxentium V. C. sub examine decessoris mei cœpisset arguere, postquam ad cognitionem meam ventum est, super basilicæ atque pontis immodico sumptu, Auxentii V. C. voce perstrictus est. Quem Cyriades, vir parilis dignitatis, mutua accusatione credidit remordendum. Visum est igitur accommodum ut utriusque ædificationem fida æstimaret inspectio. Dedi negotium sollicitis, quantum arbitror, viris, et Cyriade pene recusante, decrevi fabrilis artis magistros, quos adversario æquiores putabat, æstimationi operis admovendos: manente nihilominus penes Auxentium cura atque administratione cœptorum, quod necdum æternitas vestra officium ejus successione mutasset. Itaque exactis aliquot diebus, et adhuc pendente operis examine, apparitio, quæ Auxentio fuerat deputata, per notarium mihi fecit indicium, deseruisse clarissimum virum susceptorum curam locorum, et sub ipso æstatis exordio, quo possit profectus ædificationis assurgere, nihilum promoveri. Sed quia senatoris fuga non videbatur temere credenda, ut impensius requireretur admodum. Diu nusquam gentium deprehensus, ubi comitatum sacrum numinis vestri adire jussus est, evolavit. Interea Cyriades, V. C. comes et mechanicus, cum statutum meum discessu ejus videret elusum, multum anxius ne quid in absentem adversarius moliatur, ut æternitati vestræ et relationem V. C. prædecessoris mei, et nunc acta suggererem, deponeret: cui audientiam negare non potui; eadem via præcepto numinis vestri cupiens edoceri quid factus sit de æstimatione sumptuum, quos utriusque insumpsit expansio: siquidem meum spectat officium jacturam pecuniæ publicæ non tacere. Fidem litteris sociata gesta præstabit. Quæ ubi ad sacras aures perennitatis vestræ recitata pervenerint, oro

atque obsecro ut incertum animi mei responsis imperialibus instruatur.

EPIST. XLVI.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Certum est quidem clementiam vestram fidei amore, et studio veritatis, in examen assiduum sæpe explorata revocare, DD. imperatores. Sed cum Auxentius V. C. et Cyriades comes ac mechanicus parilis dignitatis, quadam inter se concertatione dissentiant, nonnihil superioribus iudicibus derogatur. Jam dudum enim V. C. et illustris Anthemius Bassus pontis novi opere perspecto, sub actorum confectione signavit culpam vel negligentiam singulorum; denuo successor ejus eadem loca rimatus asseritur. Dehinc cum apud me, ex rescripto, quod Cyriades V. C. impetravit, recidiva cognitione refugerent, atque ipsis consistentibus censuissem, ut utriusque tam sumptus, quam ædificationem investigatio discussionis inquireret, V. C. Auxentius repente deseruit iudicatum. De cujus facto missurus relationem, quam sollicitudo intermissi operis exigebat, alia numinis vestri decreta rursus accepi, quibus examini meo V. C. et spectabilem vicarium copulastis, ut utroque residente, accusata pontis vitia quærentur. Neq̄ obsequium defuit imperatis. Itaque adhibito V. C. tribuno, et notario Aphrodisio, cui post Auxentium V. C. novarum molitionum cura legata est, habita est de his quæstio qui pontis ejusdem fundamenta posuerunt. Atque ita constitit partem brevem atque discretam sub exordio hyemis inchoatam vi fluminis corruisse, cujus impendium viginti solidorum definitione artifices æstimarunt. Sed casus partis istius, utpote adhuc a cætero corpore segregatæ, nihil videtur injuriæ locis distantibus attulisse: quam facili ædificatione reparandam Cyriades V. C. pollicetur. Post hæc alterius loci exploratio hiulcam compagem lapidum deprehendit, quam Cyriades comes et mechanicus consilio suo et ratione artis ita positam suggerebat, ut infuso postea impersarum liquore hiantia stringerentur. Quod cum facere debuisset, succedentis industriam affectasse potius dicitur, ut in auctoris invidiam feni et sparti manipulis clauderentur. Quod cum astrueret recitatione gestorum, factum quidem urinandi artifex non negavit, sed ex usu operis, non in dehonestamentum Cyriadis V. C. asserebat, remedium hujusmodi esse provisum. Tunc responsionum varietate commoti, coercuimus a præteritis discrepantem. At ille Cyriadem sibi ait dudum fuisse terrori. Quod credibile non videtur, cum illius temporis cognitor ad fidem veri dstricta quæstione pervenerit. Interea Cyriades V. C. facilem prospectum esse suggestit operis sarciendi, cujus stabilitatem, sicut assertum est, hyems tertia non resolvit. Ipse autem de ædificationibus Auxentii V. C. et de usurpatione immodici auri nonnulla indicium intimavit. Quæ ideo Gestorum paginis applicari placuit ut æternitas vestra, cunctis per ordinem patienter auditis, providere dignetur quomodo

concertantium æmulatione compressa, et integritati sumptuum et firmitati operis consulatur.

EPIST. XLVII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Ut vestri numinis veneror sanctiones, ita observantiam jugem saluberrimis divi genitoris vestri impendo decretis : Quid enim ille constituit, quod possit publica cura deserere? Is inter alia, quæ in bonum publicum contulit, etiam medendi professoribus dedit ordinem successionis, si locum quempiam decedentis fortuna nudasset. Qua lege cautum est ut primi artis ejusdem de novorum scientia judicarent. Hanc formam, quantum asserunt, ætas secuta servavit, D. imperator. Nunc Joannes V. P. non eum gradum, quem subrogandis dederunt divalia scripta, sed summo proximum conatur adipisci, fultus Palatinæ militiæ privilegio, et impetratione specialis oraculi, quo Epicteti archiatri locum tunc adhuc superstitis impetravit. Sed quia lege et more cogentibus, summates ejusdem professionis par fuit in examen acciri, adhibitum est iudicio collegium omnium medicorum : quorum potissimi inter venerationem legis et novi beneficii reverentiam iudicare non ausi, eum locum Joanni V. P. statuerant deferre nudum, quem tenere potuisset, si eo tempore, quo aulæ obsequiis deputatus est, archiattrorum numero fuisset adjunctus. Et cum ab eo palatini honoris officia poscerentur, ut codicillorum prærogativa monstraret, quis illi inter archiattros ordo competeret, asseruit domestica expilatione etiam documenta sibi dignitatis ablata. At vero pars magna medicorum, munita lege divali, eorum exempla deprompsit, qui e Palatio in hunc gradum servato ordine transierunt. Quare motus ambiguus, et neque divi genitoris vestri ausus rumpere sanctionem, neque obviam specialibus venire præceptis; divino arbitrio numinis vestri, subditis allegationibus partium, summam negotii reservavi : opperiens quid deliberatio Augusta constituat, cui soli fas est de scitis divalibus iudicare.

EPIST. XLVIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Quid possint justii principes culpare præsentio. In causis etenim, quibus momenti reformatio postulatur, appellationes recipi non oportet. Sed consulto nunc objectum provocationis admisi, ut in examen clementiæ vestræ, et invasionis indignitas, et modus iudicii perveniret, D. imperator. Nam Scirtius V. P. ereptam sibi partem Cæsarianæ massæ crebra additione conquestus, cum integrationem status, quem amiserat, impetrasset, hæredes Thesei, qui reluctarentur objecti sunt. Tum vero Artemisius, Olibrii clarissimi atque illustris viri actor, exsecutori ut ipse professus est, obiavit. Et cum ad pernoscendum possessionis statum loci habitatores adesse jussissem, in injuriam legum, Ruffino officiali jussa curanti, qui deducebantur abrepti sunt. Gesta indicabunt facti incivili auctores. Interea distuli vindictam iudiciorum, et rursus officio negotium dedi ut necessarios

evocaret. Tunc cessantibus auctoribus clarissimæ domus, cæterisque subtractis, ad contradicendum Thesei subrogantur hæredes : uno tantum exhibito qui se assereret libertum esse defuncti. Is interrogatus quo abiissent incolæ prædiorum, delituisse nonnullos, Scirtii vero mancipia ad urbanam villam, quæ est clarissimi et illustris viri Olibrii, translata respondit. Cætera, ut a liberto Thesei dicta, præteream, licet in eum præscriptio ista non competat, cum a patre minorum beneficium libertatis acceperit. His ita positis, Prænestini in quorum finibus Cæsariana possessio jacet, missis apparitoribus exhibentur. Tunc demum V. C. et spectabilis Olibrii procurator emergit. Adest etiam defensor minorum. Tandem cogentibus iudiciis postulatus, Scirtio adversum duos pugna proponitur : quamvis patrocinia clarissimæ domus, et successorum Thesei quadam specie dissiderent. Itur in quæstionem possessionis, quæ partium variis agitata conflictibus, ad interrogationem testium jure transivit. Admoneri singulatim ut mos est, jubeo curiales nominum et dignitatis. Ab unoquoque posco responsa, tum locorum justos possessores requiro : dehinc percunctor quis annuas functiones, aut indicta persolverit. Cum secundum Scirtium testimonia cuncta procederent, atque eam possessionem cum Theseo tenuisse constaret, quando aut per quos dejectus esset, examino. Secundum fere vel tertium mensem manare consentiunt, ut eum clarissimæ atque illustris domus homines expulerint. Auditis optimatum testimoniis, denuo defensores admitto jurgantes. Quæsitæ et responsa partibus intimantur. Ibi Tarpeius V. C. procurator illustris viri Olibrii asseruit, ei sex uncias prædiorum Thesei morte quæsitæ. Contra Scirtius de sex unciis, quas minores etiam se consentiente retinebant, non ibat inficias, nec sua interesse dicebat actores clarissimæ domus an hæredes Thesei eadem parte fruerentur. Tunc actionibus copulatis, Scirtium urgere cœperunt, quod secundum mandatum C. F. Facianæ sex uncias Theseo per epistolam reddidisset, sex vero alias in eos liberos contulisset spontanea largitate. Ad hæc Scirtius idem litteris familiaribus, quod donationibus in Theseum, vel parvulos transfusum esse dicebat, ipsius petitu, ut actorum fides beneficium roboraret. Et revera, cum posteriora gesta pro indiviso sex uncias massæ in eos collatas esse testentur, intelleximus partem donatoris exceptam. Cur enim pro indiviso daret, si nihil resideret quod retineret? Sed hoc cum ad proprietatis causam dicerem pertinere, recitata est a defensoribus constitutio, quæ iudicibus tribuit copiam, non imponit necessitatem, ut quoties de possessione successionis iudicant, continuo, si casus tulerit, etiam de jure censeant. Qua actione confessi sunt ad aliam causam se malle transire. Præterea non solus Scirtius proprietatis quæstione videbatur urgendus, cum ipsi quoque inter se super hac parte quodammodo dissiderent. Quare de possessione secundum documenta Scirtii et principalium testimonia iudicavi, adversariis eius

sex unciarum retentione et jure firmatis. Principalem vero causam, salvis allegationibus partium futuro examini reservavi. Et mox sententiæ exemplar emisi, cum ejus editionem procurator spectabilis viri continuo postulasset. Tunc Scirtius obtulit sanctiones, quibus doceret, in reformatione momenti nullum esse appellationibus locum. Postridie procurator clarissimus et illustris, ac defensor minorum, qui putabatur in iudicio discrepare, concordiam suam junctis provocationibus indicavit. Hæc est omnis summa luctaminis. Nunc oraculum numinis vestri fortuna litis expectat. Gesta et supplementa partis utriusque subjecti: quibus instructa perennitas vestra, exemplo unius causæ securitati omnium dignabitur commodare.

EPIST. XLIX.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Vendendis solidis, quos plerumque publicus usus exposcit, collectariorum corpus obnoxium est, quibus arca vinaria statum pretium subministrat. Huic hominum generi taxationis exiguæ utilitate nutanti, divus frater numinis vestri tantum pro singulis solidis statuit conferendum, quantum æquitas illius temporis postulabat, D. imperator. Sed paulatim auri enormitate crescente, vis remedii divalis infracta est. Et cum in foro venalium rerum majore summa solidus censeatur, nummulariis pretia minora penduntur. Petunt igitur de æternitate vestra, pro ratione præsentis, justissimæ deflationis augmenta, qui jam tanto oneri sustinendo pares esse non possunt. Hæc est causa quærimoniarum, quam divinis sensibus vestris fides gestorum plenius intimabit. Si petitionis genus probabile iudicatis, quæso ut huic quoque parti præceptio mansuetudinis vestræ salubre remedium deferatur.

EPIST. L.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Palatini munerationum sacrarum, Amicus et Castor, quæstus publicos eruentes, inter cætera nomina, quæ iudicio persequuntur, hæredes Postumiani V. C. in examen meum conventionibus evocarunt, D. imperator. Luciano monente, qui census senatoris ante tractavit, quod oblativis functionibus ea demum domus esset obnoxia: pars debiti Lollianam, pars Cattianillam pariter ac Severellam suggerebatur urgere. Interea sequestrato Lollianæ C. F. nomine, quam pro sex unciis astringit exactio: horum orta refragatio est, quos pro singulis bonorum quadrantibus solutionis cura mordebat. Comperendinato plerumque iudicio res eo deducta est, ut fisci patrocinium securitates a clarissimis personis impleti per vices muneris flagitaret, Cattianillæ vero ac Severellæ defensio scripta ad rationem divini principis mitteretur. Vetus enim quæstio, et cognitionibus præfecturæ frequenter agitata, usque ad inclyti semperque verendi genitoris vestri cucurrit arbitrium: qui Juventii clarissimæ et illustris memoriæ præfecti Urbi insinuatione consultus quadam rescripti parte signavit, suis quibusque temporibus a Cattianilla ac Severella cla-

rissimis feminis oblativa munera soluta constare. Hoc me dudum promptum atque declivem ad efflagitanda illationum documenta defixit, cum videretur omnibus securitatibus esse vehementior imperatoris assertio. De cuius responsis jugi honore mansuris, vestræ clementiæ fas est esse iudicium. Nos venerari potius, quam interpretari oracula divina consueveramus. Præsto sunt monumenta gestorum, partium quoque supplementa non desinunt. Æquum est ut majestatis vestræ informetur arbitrio humana cunctatio.

EPIST. LI.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Moribus sævis familiare atque cognatum est armare spiritus impunitatis exemplo, D. imperator. Cur enim secundum desperet effugium, qui laqueos criminis prioris evasit? Præsenti causæ congruit præmissa sententia, siquidem Valerianus V. C. cui lar in Epiro esse suggeritur, neque rescriptorum veneratione, neque legum severitate, vel pactionum fide, aut iudiciorum reverentia permovetur. Qui primo in examen prætoricæ sedis jussus acciri, ad supplicationem V. C. Junioris vim rescripti præcelsæ potestatis elusit. Dehinc proconsularibus evocatus edictis, leges pari arte frustratus est. Nam cum et actione civili, et criminali accusatione premeretur, statutis inciviliter repugnavit, ut apparitores præfecturæ urbanæ, partim notariis, partim suggestione signarunt: quorum unus agenti in rebus, eo mortuo, ad quem sacri præcepti exsecutio pertinebat, affectum se a Valeriano gravibus injuriis indicavit. Motus igitur indignitate talium querelarum, cum viderem rursus illudi posse iudiciis, si quid severius censuissem, factu optimum credidi, ut æternitati vestræ causæ istius pontificium reservarem. Soli enim jure corrigitis admissa potissimæ dignitatis. Fidei gestis rerum coherentibus explicatur: nihilominus ad senatum regressus apparitor, qui contumaciam senatoris et serviles impetus nuntiavit, suggestionibus suis, cum forte usus tulerit, adfuturus. Quæso æternam clementiam vestram ut, omnibus solita æquitate perpensis, evagari ulterius frustratorem tot iudicium non sinatis.

EPIST. LII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Difficile est ut bona causa sit, cujus actio in jus alterius desperatione transfertur. Id adeo res probavit, D. imperator. Nam Theodorus, ut asseruit, ex peiore ab Anania quadam in re sua procurator creatus, jam pridem clarissimo atque emendatissimo viro Cuprasio urbanis tribunalibus præidente, Flavianum quemdam denunciata lite pulsavit: sed diem legitimum causæ lapsus excessit. Longo intervallo petita a me reparatio, cum partes ad necessarium contraxisset examen, post multas allegationes, quas iudicia ut invalidas respuerunt, orta præscriptio est, quæ assereret novari tempora possessore mortuo debuisse. Nam constabat non modo Flavianum, qui propositam legibus quæstionem primus exceperat,

sed etiam successorem ejus finem fecisse vivendi. **A**
 Ad hoc præmissa est lectio, veluti probatur iudiciis,
 novationem tantum petitoris hæredi esse decretam.
 Quod verbo quidem assertum, sed sanctionibus non
 probatum, contrariæ legis recitatione compressum
 est. Secutus igitur scita manifesta et nullis principum
 vacuata responsis, cessare processum negotii judi-
 cavi: cum lis alteri denunciata, aliam personam tem-
 poribus exactis tenere non posset. Tunc oblatis pro-
 vocationis etiam novationis libellis, suspensa senten-
 tia. Cujus meritum perennitas vestra lectis gestis ac
 refutatoriis cohærentibus æstimabit. Ego in referendo
 prolixus esse non debui, cum pene in ipso actionum
 vestibulo repulsa legibus causa constiterit.

EPIST. LIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

In causis appellationum malo jus potestatis infringere, quam interpretationum dubia sustinere; præsertim conscius haud iniquæ judicationis, cui nonnihil honoris eveniet, si æternitatis vestræ oraculo roboretur, D. imperator. Tuli igitur Constantium Suarium temere provocantem, cum ex rescripto numinis vestri statum, quem Theodosio absentem ademerat, reformassem. Mota enim vestra clementia supplicationibus et querelis, brevi examine jussit inquiri an Theodosio extra confictum locato, ac deinde ne rebus excideret provocante, possessionem corporum Constantius esset indeptus. Allegata igitur præceptione divina, primo cognitionem totius negotii, quamvis speciatim mihi tranquillitatis vestræ delegatione mandatam, V. C. vicarii præsentis reservavi: siquidem videbatur hæc causa cæteris provocationibus esse conjuncta, quæ V. C. prædecessore meo negabantur admissæ, et alterum mecum sumpserat cognitorem. Dehinc, ubi eam partem, quæ ad illius temporis judicem pertinebat, vestro retinuistis examini, appellationis inquisitione discreta, cum jam participem iudicii non haberem, turbatæ possessionis querelam rescripto obsecutus audivi. Et quia Theodosium iudicio non interfuisse constabat, quo sibi demptas questus est facultates, nec ulla precum mendacia Constantius detegebat: exsecutus sum circa germanum supplicatoris hæredem cæleste iudicium, reformato statu, quem claruit mox proposita appellatione defensum: licet cultus subditus quæstioni, libellos, quos Theodosius publicavit, apud se resedissem memoraverit. Nihilominus obediens imperatis, statui ut fides gestorum superiorum ad Augusta scriinia mitteretur. Hinc orta est provocatio, cujus vel justitia vel contumacia sacro expendetur arbitrio. Interea constitutionis memor, sequestrari mobilia fructusque præcepi, ne medii temporis usurpatio abutatur indebitis. Omnium gestorum fida documenta, supplementis partium relationi ex more sociata sunt, ut diu fluctuanti causæ tandem stabilem terminum divino ore ponatis.

EPIST. LIV.

DD. THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG. SYMMACHUS V. C. PRÆF. URB.

Omnes qui ad amplissimos honorum gradus iudicio clementiæ vestræ vel favore provehimur, summo studio debemus eniti ut famam sæculi suggestionum veritate tueamur, D. imperator. Quod enim genus gratiæ beneficiis principum rependendæ fortuna impar inveniet, si fidem deserat quæ sola munit imperium? Contemplanti mihi igitur rescriptum numinis vestri, quo arcæ vinaris debita a præfecto ejus temporis, quo contracta dicuntur, erui censuistis, silere fas non fuit, quid temporum vestrorum congruat æquitati. Jam primum stupere me fateor, cælesti mansuetudini vestræ totius orbis negotiis occupatæ, litteras divi **B** Constantii ita esse suggestas, ut comminatio sub conditione deprompta instar cujusdam debiti duceretur: dehinc tacitum quodam casu de ea parte rescripti, quæ tenebat officium, ut persona iudicis, tanquam vilior, apparitorum suorum impunitate premeretur: tertio, quod ea summa solidorum, quam cognitio et relatio viri illustris prædecessoris mei ex majore parte solutam probavit, ærario, tanquam debita et intacta deponitur. Atque ideo inter multa curarum summam nonnulla tractanda sunt. Namque xi milia cccclxvi solidos ex eo anno qui Sergii et Nigriniani sequitur consulatum, sacris accessisse thesauris, et præfecturæ inquisitio, et discussorum litteræ, et V. C. prædecessoris mei scripta docuerunt. Inter hæc igitur tam multa valida, fidem clementiæ vestræ debitam silentio violare non potui: cum vestrum quoque numen adverterem solita cautione, neque iudicis nomen signasse rescripto, et æstimasse, quod conveniendus luce frueretur. Nam quomodo clementia vestra vim veteris comminationis in mortuum tendisset, cum gravium etiam noxarum pœna fine vitæ solvatur? At vero iste terror divi principis litteris comprehensus, ne viventem quidem posset urgere. Gravia enim subjectis sæpe minitami, acuendi potius studio quam nocendi. Hoc etiam divus genitor tuus, in omnium semper animis et ore victurus, pia lege constituit: qui sententiam quoque sub comminatione depromptam, effectu atque executione vacuavit. Hanc vero conditionem, quam divus Constantius adjecit litteris suis, multa quæ post visa sunt subruerunt. Nam eodem principe adhuc orbem regente, ad Tertullum Præfectum Urbis memorabilem virum migravit exactio, quæ si hominis potestas fuisset, circa personam prioris iudicis potuisset hære. Nec multo post tempore, in Clytholiam Maximum, pari honore tunc præditum, tituli istius cura convenit. Divo etiam parente numinis tui, Romana jura et fata moderante, præfectis ac discussoribus mandata provincia est, et per vices administrantium publici debiti occurrit exactio. Novissime relatus in cælum germanus clementiæ tuæ, eum ipsam Basilium, cum haberet appositum, qui personis iudicium non pepercit, primiscrinios urbani officii, quorum sollicitudo per successiones exigenda curaverat, vel sol-

vendo nomini, vel edendæ rationi fecit obnoxios. Itaque et a V. C. ac probatissimo Anicio Basso, et Aventio viro spectabili frequentata cognitio, et solutam majorem partem debiti deprehendit, et provincialium judicum reperit sponsonem : qua professi sunt, si urbanum cessaret officium, per se hujus tituli integritatem posse sarciri. Hæc igitur, si legibus conferantur, pronuntiabit æternitas vestra in professione verum esse nexum, in comminatione terrorem. Quid, quod proxima apparitio cogendis provincialium judicibus admota, spem debitis eruendis fecisse suggeritur; non est meum famæ incerta sectari. Inveniet divina majestas tua cur huic exactioni perperca cura defuerit. Nam socerum meum clarissimæ memoriæ virum Orfitum petit ista molitio : cujus hæredes V. C. et illustris officiorum magister ascripsit litteris suis, cum tuæ mansuetudinis verecundia nullum sacro oraculo nomen expresserit. Quid ergo existimem merito illius factum, qui major honoribus quam facultatibus ante annos fere quindecim vitam peregit? ut comminatio sæpe lecta, semper omissa, et novis post sepulta decretis, quam neque lex divalis admittit, et solutio magnæ partis exclusit, resurgat in mortuum, quæ non fuit ante viventi? An in eæ potius contumeliæ causa, et ordinem tot et talium statutorum, et divi Gratiani recentem præceptionem, et discussorum diligentiam, et præfectorum cognitiones, et relationis fidem novis suggestionibus arbitrari sauciari? Testor custodem numinis vestri Deum nihil esse, quod injuria dignus existimer. Quietum mihi hanc præfecturam sine ulla affectione tribuistis. Si quem forte mordet invidia, si alicujus desiderii reip. amore non cessimus, cogitet privata odia adversum leges exercenda non esse. Postremo cognoscat, si quis ille est, me meosque successionem clarissimæ atque illustrissimæ memoriæ viri Orfiti, neque ratione juris, neque honorum aditione cœpisse. Quæso igitur ne in contumeliam judicii vestri, et juri, et innocentie fraus pareatur. Quando enim absentibus atque ignorantibus inter alios gesta nocuerunt? Quis unquam sententiam numinis vestri inauditus excepit? Quando comminatio ad hæredes usque porrecta est? Certe ut ipsam causam loquar, quæ me, ac necessitudines meas vobis propitiis, nullo jure contingit, pars major debiti soluta monstratur : in evidentibus nominibus pars resedit. Cujus studio absolvendi sunt debitores, ut implicentur innoxii? Quare insitam divinis sensibus vestris oro justitiam, ne adversum divi Gratiani diffinitionem, adversum rescripta tot principum, qui præfectis debita eruenda mandarunt, adversum relationem, quæ uberiorem summam docuit exsolutam, reliquum vero secundum rectorum litteras exsculpendum ab obnoxios intimavit; ignaros negotii et paternæ hæreditatis alienos, pulsari incongrua conventionem patiaris; neve exemplum novum pius imperator inducas, ut successio optimatum [*num. leg. optimatum?*], qui reip. præfuerunt, ad liberos segura non transeat. Multos hæc forma

retinebit, et plerosque, ut arbitror justius, si qui forte provinciis vestris male abusi sunt. At vero posteritas illustris memoriæ viri Orfiti, nihil ex illo aliud, quam generis insigne quæsit. Meæ tamen injuriæ est ista suggestio. Nam tenuitati illius frequenter exhaustæ, nemo testamento, nemo nostrum bonorum aditione successit. Unde intelligit clementia vestra, quod non metu familiaris causæ, quæ legibus tuta est, sed temporum amore sollicitor ne ad innocentiam fisci vestri infructuosa tantum recurrat invidia. Et hæc quidem cursim, ne mandatum negotium comperendinatio differret, tantum pro conjugis meæ Rusticianæ C. F. parte quæsitæ sunt : cujus germana multo angustior facultatibus ex Etruriæ longinquis adesse præcepta est. Vestrum vero salutare numen omnes precamur, ne quod de tot provinciis pro majore parte jam redditum, adhuc difficilis exsculpat exactio, senatoriæ domus inopinata labes speretur posse persolvere. Multis nocuerit ista conditio, qui reipub. præfuerunt. Neque enim jus fuerit, ut una familia novo opprimatur exemplo. Quæso igitur ut gesta, quæ fidem relationis asserunt, audire dignemini, legesque percenseatis : quarum plerumque duritiam pro clementia vestra decretis moderatoribus temperastis.

EPIST. LV.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Felicitas quidem vestra indefessas P. R. copias pollicetur, D. imperator. Sed cautio judicum suggerenda non deserit, ut diligentia muniat, quod melior fortuna promittit. Frumenti quotidianus usus in facili est; olei tantum species victum plebis tenuiter invecta sollicitat. Cujus rei V. C. præf. annonæ, partium suarum diligens exsecutor, prætorianæ amplissimæ præfecturæ, ut ipse asserit, dudum fecit indicium, missis de more brevibus, quæ angustias patefacere conditorum. Sed ingravescente defectu, sileri apud clementiam vestram patriæ cura non debuit, cujus spes, atque opes bonorum principum favore cumulantur. Quare omnes suppliciter oramus, si exspectatis preces, qui vota omnium beneficiis prævenitis; ut quam primum iudices Africanos super hac specie Romanis horreis inferenda divinus sermo distimulet. Nam properato opus est, priusquam reliquum profliget diuturna præbitio. Adde igitur hoc munus cæteris, quæ præstare consuestis, ut cuncta sæculi bona pari affluant bonitate.

EPIST. LVI.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Dies noctesque sollicitor ut prompto obsequio divinæ clementiæ vestræ jussa promoveam : siquidem non licet longa comperendinatione differri justitiæ ac legibus amica decreta, D. imperator. Unde cauto opus est ne existimationem meam per alios allata præceptis tarditas devenustet. Nam cum de Macedonio sequius de rep. merito, itemque Ammiano, dudum mihi iudicium perennitas vestra legaverit, Ammianum quidem protectorum attestacione cognovi,

cum Urbis vicina contingeret, languore consumptum. **A** De Macedonio varia jactantur, quem jam pridem debuit custodum sollicitudo perducere. Quæso igitur mansuetudinem vestram, ne mihi fraudi sit mora, alieno studio aut torpore contracta : simulque deprecor ut venerabilis æternitas vestra sigillatim quærenda distinguat, si forte designatum reum cognitioni meæ prosequentium cura tradiderit.

EPIST. LVII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Soli omnium potestis æternæ Urbis expensas a defectu sumptuum vindicare, **D.** imperator. Majestati autem vestræ subditæ potestates, tantum mediocribus causis valent ferre medicinam, magnarum vero rerum mole superantur. Ad vos igitur salutaria numina convolamus, et opem largam P. R. imploramus **B** ærario, cui jam diu solitorum nihil vectigalium decretæ provinciæ contulerunt. Atque ideo justus est metus ne cessantibus subsidiis necessaria deserantur, quæ hactenus personæ tenues, alieno, ut queruntur, ære tolerarunt. Super hæc etiam reverendus ordo consultus, cum per se mederi afflictis rebus nequirit, opem vestræ perennitatis oravit. Edita ratio est vectigalium, quæ Hispanienses atque Alexandrinos invehere debuit comneatus. Expansionum quoque titulos competentes officii cura digessit. Quæso, ut omnibus, quæ cohærent, libenter inspectis, utilitati publicæ velox remedium porrigatis : urgentibus enim causis, negari non potest illatio solemnis impendii. Quare ferte propitii, ut soletis, auxilium : et qui mentibus piis nova P. R. beneficia deferitis, etiam **C** prisca servate : atque Urbi vestræ annuere dignemini, et quod prætermissio præterita suspendit, et quod futurus usus exspectat feliciter.

EPIST. LVIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

In negotiis, tempore ac judicatione finitis, cessare æquum est longæ orationis excursus, ne et numinis vestri salutare actus oneret sermo prolixior, et sine argumento rerum loquacitas morosa displiceat, **D.** imperator. Cum in judicio moderatoris Apuli, inter Marcellum, qui se dejectum possessione questus est, itemque Venantium stratorem, ut ipse confirmat, ejusque germanam Batrachiam, causa violentiæ diceretur, provocatio a reis inconsulta processit, quod provincialis cognitior, præmissis litteris ad vicariam **D** potestatem, susceptum retineret examen. Tunc auditorii sacri iudex, rectoris affatu super appellatione est consultus, et præjudicalem mulctam statuit provocationibus inferendam, et ipsum quæsitorem crimini dedit, cum executione vindictæ. Post hæc obreptionibus partium nonnulla gesta sunt, ut judicatio consummata traheretur. Nam et vir spectabilis decessor meus, cum mulctam didicisset exactam, quam decreto sacri auditorii appellatio præjudicialis agnoverat, statuit causam criminis ad se debere transferri. Et ego idem secutus, partes in examen accivi. Sed cum et tempus reparationis esset emensum, et pœnam provocationis aut exspectaret aut sumpsisset

ærarium, violentiæ quoque causam Venantii ac Batrachii professio, ac quorundam capitalis damnatio terminasset ; pronuntiavi cognitionem sacri esse iudicii, et Venantium, quem V. C. et illustris officiorum magister jusserat exhiberi, censui agenti in rebus Decentio, quo prosequente venerat, esse reddendum. Sed cum Venantii stratoris illicitam usurpatamque militiam Marcellus arguerat : quod decurionum ascriptus albo, ut gesta docuerunt, adversum leges ad palatina castra transisset, non debui objecta reticere, ut in ea re, quæ modum mei egrediebatur examinis, æternitas vestra ipsis legibus quas tuetur augustior judicaret.

EPIST. LIX.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Facit plerumque ratio, aut fortuna causarum ut in controversiis alter æquitate, alter jure nitatur. Tunc humano labante consilio, deliberatio cognitioris ad clementiæ vestræ recurrit oraculum, **D.** imperator. Quod etiam præsentis negotii qualitas deposcit. Nam Musa annos egressa legitimos, cum in partem rerum paternarum Syntrophium quereretur admissum, quem veluti adultæ suæ fratrem dolus Acholii curatoris asciverat, integram restitutionem suffragio juris accepit. Sed multis provocationibus, variisque tracta judiciis, intra metas justis temporis nequivit exsequi propositas actiones. Ut res monebat, amissum beneficium remedio supplicationis integravit. Sed idem mulierum casus, etiam rescripti humanitate fraudavit : siquidem mensium quatuor dilata curriculis, summo die temporis impetrati excidit cognitior, eamque successor adveniens præmissis interdicto potestate privaverat. Post hæc, cum vellet infelicem causæ lapsum reparatione sarcire, objectu legis Constantiniæ explosa est, quæ extra ordinem temporibus indultis, longiorem negavit excursus. Secuta est provocatio iudicatum. Ubi ventum ad sacræ sedis examen, eadem constitutio a Faustino hærede Acholii curatoris rursus ingesta est ; pars procuratoris, cui actiones Musa mandaverat, non suo vitio causam cecidisse temporibus approbat. Ad hoc parentum numinis vestri divorum principum protulit sanctiones, quæ inter reliquas exceptiones reparationem jurgantibus tribuunt, si per cognitorem causa labatur. Cum igitur et in Constantiana lege, qua reparatio adimitur temporibus extra ordinem datis, casus iste cessantis disceptatoris non sit exceptus, et recentiora scita divorum Principum cunctis negotiis reparatione subvenerint, si forte a iudice deserantur : facilis in alteram partem esse non potui, sed quod unum remedium convenit rebus ambiguis, fortunam curiosi luctaminis augustissimis legum arbitriis reservavi, gestis omnibus de more subjectis, ut eorum lectio insinuationis meæ astruat veritatem.

EPIST. LX.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Urbium populorumque luctamina, quoniam sunt majora privatis, iudicio augustiore censenda sunt, **D.** imperator. Merito Puteolanorum ac Terraciner-

gium causam, quæ post Campani moderatoris examen **A** ad sacrum auditorium ex provocatione migravit, cum perspicerem pari lance libratam, majestatis vestræ arbitrio reservavi. Est autem de quo agitur ejusmodi. Puteolanis municipibus divus Constantinus **CL M** mod. in alimoniam civitatis indulsit. Quæ summa a divo Constante regente rep. media parte mutilata est. Post quem Constantius æque relatus in cœlum, supplicatione deposita, annonam Puteolani populi **xxv** mod. adjectione cumulavit. Atque ita factum est, ut **C M** mod. ejusdem populi victus acciperet. Sed divo Juliano moderante rep. cum Lupus consulari jure Campaniæ præsidens, Terracinensium contemplaretur angustias, quod nihil subsidii decreta dudum oppida conferebant; ne commoda P. R. civitas, quæ lavacris publicis ligna, et calcem reparandis mœnibus subministrat, defectu subito exhausta succumberet; **vii** et **dcc** mod. Puteolanis municipibus derogatos, Terracinensium usui deputavit, et amplissimæ prætorianæ sede statuta et diffinita suggestit. Mamertinus id temporis præfecturæ honore pollebat. Is cum disposita roborasset, nihilominus arbitrium imperiale consuluit, neque ullum responsum, quod eo tempore bello Persico rector imperii tenebatur, accepit. Et hinc per aliquot annos cucurrit ista præbitio, donec Capuana legatio apud divum atque inclytum Gratianum, germanum numinis vestri, sua tantum damna deplorans, eum frumenti numerum, quem Cerealis ex multis urbibus R. P. vendicaret, restitui omnibus impetrasset. Sed occasione rescripti cum sola **xxx** et **viii** modium, quæ horreis **C** æternæ Urbis accesserant, provincialium recuperasset alimonia, etiam **vii** et **dcc** mod. Puteolani municipes Terracinensibus abnuerunt. Cum igitur hæc causa in iudicium provinciale venisset; **V. C.** non considerata summa, quæ rescripto divi principis tenebatur, judicatione generali omnia Puteolanis reddenda decrevit. Verum post appellationem cognitio auditorii sacri cum illum frumenti modum, qui Campanis fuerat restitutus, a **vii** et **dcc** mod. quos ob necessitates Urbis æternæ civitas Terracinensis accepit, decretum esse perspiceret; manente decreto divalis oraculi, ea subsidia, quæ Terracinenses iudicio Lupi et Mamertini præfecti confirmatione capiebant, nec roborare potuit, cum responsi sacri nulla exstaret auctoritas; nec demere civitati, ne populus utilitatibus æternæ Urbis obnoxius, justis commodis indigeret. Ergo, ut in rebus dubiis fieri solet, ad clementiæ vestræ salubre iudicium convolamus; licet defensio Puteolana post præmissam relationem incassum crediderit provocandum. Præsto est gestorum fides, quæ perennitatem vestram possit munire. Quæso atque obsecro ut negotio multa ætate nutanti tandem stabile remedium deferatur.

EPIST. LXI. *

DD. VALENTINIANO, THEODOSIO ET ARCADIO SEM. AUG.
SYMMACHUS PRÆF. URB.

Ubi primum senatus amplissimus semperque vester, subacta legibus vitia cognovit, et a principibus piis vidit purgari famam proximorum temporum, boni sæculi auctoritatem secutus, evomuit diu pressum dolorem, atque iterum me querelarum suarum jussit esse legatum. Cui ideo divi principis denegata est ab improbis audientia, quia non erat justitia defutura, DD. imperatores. Gemino igitur functus officio et ut præfectus vester gesta publica prosequor, et ut legatus civium mandata commendo. Nulla est hic dissensio voluntatum; quia jam credere homines desierunt aulicorum se studio præstare, si discrepent. **B** Amari, coli, diligere, majus imperio est. Qui ferat, obfuisse reip. privata certamina? Merito senatus illos insequitur, qui potentiam suam famæ principis prætulerunt. Noster autem labor pro clementia vestra ducit excubias. Cui enim magis commodat quod instituta majorum, quod patriæ jura et fata defendimus, quam temporum gloriæ? quæ tum est major, cum vobis contra morem parentum intelligitis nil licere. Repetimus igitur religionum statum, qui reip. diu profuit. Certe numerentur principes utriusque sectæ sententiæ: proximus eorum cæremonias patrum coluit, recentior non removit. Si exemplum non facit religio veterum, faciat dissimulatio proximorum. Quis ita familiaris est barbaris ut aram Victoriæ non requirat. Cauti imposterum sumus, et **C** tristium rerum ostenta vitamus: reddatur tantum nomini honor, qui numini denegatus est. Multa Victoriæ debet æternitas vestra, et adhuc plura debet. Aversentur hanc potestatem, quibus nihil profuit. Vos amicis triumphis patrocinium nolite deserere. Cunctis potentia ista votiva est. Nemo colendam neget, quam profitetur optandam. Quod si hujus ominis non esset justa vitatio, saltem ornamentis curiæ decuit abstineri. Præstate, oro vos, ut ea quæ præri suscepimus, senes posteris relinquamus. Consuetudinis amor magnus est. Merito divi Constantis factum diu non stetit. Omnia vobis exempla vitanda sunt, quæ mox remota didicistis. Æternitatem curamus famæ et numinis vestri, ne quid futura ætas inveniat corrigendum. Ubi in leges vestras et verba jurabimus? **D** qua religione mens falsa terrebitur, ne in testimoniis mentiatur? Omnia quidem Deo plena sunt, nec ullus perfidis tutus est locus. Sed plurimum valet ad metum delinquendi etiam præsentia religionis urgeri. Illa ara concordiam tenet omnium, illa ara fidem convenit singulorum, neque aliud magis auctoritatem facit sententiis nostris, quam quod omnia quasi juratus ordo decernit. Patebit ergo sedes profana perjuriis, et hoc inclyti principes probabile judicabunt, qui

* Vide duas epistolas quas contra hanc Symmachi scripsit S. antistes Mediolanensis Ambrosius **tom** nostræ Patrologiæ XVII, col. 961-972. **EDR.**

sacramento publico tuti sunt? Sed divus Constantius A idem fecisse dicitur. Cætera potius illius principis æmulemur; qui nihil tale esset aggressus, si quis ante se alius deviasset. Corrigit enim sequentem lapsus prioris, et de reprehensione antecedenti sexempli nascitur emendatio. Fors fuit ut parens ille clementiæ vestræ in re adhuc nova non caveret invidiam. Num potest etiam nobis eadem defensio convenire, si imitemur quod animus improbat? Accipiat æternitas vestra alia ejusdem principis facta, quæ in usum dignius trahat. Nil ille decerpsit sacrarum virginum privilegiis, decrevit nobilibus sacerdotia, Romanis cæremoniis non negavit impensas: et per omnes vias æternæ Urbis lætum secutus senatum, vidit placido ore delubra, legit inscripta fastigiis deum nomina, percontatus est templorum origines, miratus est B conditores. Cumque alias religiones ipse sequeretur, has servavit imperio. Suus enim cuique mos, suus cuique ritus est. Varios custodes urbibus cunctis mens divina distribuit. Ut animæ nascentibus, ita populis natales genii dividuntur. Accedit utilitas, quæ maxime homini deos asserit. Nam cum ratio omnis in operis sit; unde rectius, quam de memoria atque documentis rerum secundarum, cognitio venit numinum? Jam si longa ætas auctoritatem religioni facit, servanda est tot sæculis fides, et sequendi sunt nobis parentes, qui secuti sunt feliciter suos. Romam nunc putemus assistere, atque his vobiscum agere sermonibus. Optimi principes, patres patriæ, reveremini annos meos, in quos me pius ritus adduxit, ut utar cæremoniis avitis: neque enim poenitet. Vivam more meo, quia libera sum. Illic cultus in leges meas orbem redegit; hæc sacra Annibalem a mœnibus, a Capitolio Senonas repulerunt. Ad hoc ergo servata sum ut longæva reprehendar? Videro quale sit quod instituendum putatur. Sera tamen et contumeliosa est emendatio senectutis. Ergo diis patriis, diis indigetibus pacem rogamus. Æquum est, quidquid omnes colunt, unum putari. Eadem spectamus astra, commune cœlum est, idem nos mundus involvit. Quid interest, qua quisque prudentia verum inquirat? Uno itinere non potest perveniri ad tam grande secretum. Sed hæc otiosorum disputatio est. Nunc preces, non certamina offerimus. Quanto commodo sacri ærarii vestri vestalium virginum prærogativa detracta est? Sub largissimis imperatoribus denegatur, quod parcissimi præstiterunt. Honor solus est in illo velut stipendio castitatis. Ut vittæ earum capiti decus faciunt, ita insigne ducitur sacerdotii vacasse muneribus. Nudum quodammodo nomen immunitatis requirunt, quoniam paupertate a dispendio tutæ sunt. Itaque amplius laudi earum tribuunt, qui aliquid rei detrahunt: siquidem saluti publicæ dicata virginitas crescit merito, cum caret præmio. Absint ab ærarii vestri puritate ista compendia. Fiscus bonorum principum, non sacerdotum damnis, sed hostium spoliis augeatur. Ullumne lucrum compensat invidiam? Et quia avaritia in vestros mores non cadit, hoc miseres sunt quibus subsidia

vetera decerpta sunt. Etenim sub imperatoribus, qui alieno abstinent, qui resistunt cupiditati, ad solam detrahitur amittentis injuriam, quod desiderium non movet auferentis. Agros etiam virginibus et ministris deficientium voluntate legatos fiscus retentat. Oro vos justitiæ sacerdotes, ut Urbi vestræ sacris reddatur privata successio. Dictent testamenta securi, et sciant sub principibus non avaris stabile esse, quod scripserint. Delectet vos ista felicitas generis humani. Cœpit causæ hujus exemplum sollicitare morientes. Ergo Romanæ religiones sub Romana jura non pertinent? Quod nomen accipiet ablatio facultatum, quas nulla lex, nullus casus fecit caducas? Capiunt legata liberti, servis testamentorum justa commoda non negantur. Tantum nobiles virgines et fatalium sacrorum ministri excluduntur prædiis hæreditate quæsitis. Quid juvat saluti publicæ castum corpus dicere, et imperii æternitatem cœlestibus fulcire prædiis; armis vestris atque aliis vestris amicas applicare virtutes, pro omnibus efficacia vota suscipere, et jus cum omnibus non habere? Itaque melior est servitus, quæ hominibus impenditur. Remp. lædinus, cui nunquam expedit, ut ingrata sit. Nemo me putet solam causam religionum tueri. Ex hujusmodi facinoribus orta sunt cuncta humani generis incommoda. Honoraverat lex parentum vestales virgines, ac ministros deorum victu modico, justisque privilegiis. Stetit muneris hujus integritas usque ad degeneres trapezitas, qui ad mercedem vilium bajulorum sacræ castitatis alimenta verterunt. Secuta est fames publica, et spes provinciarum omnium messis ægra decepit. Non sunt hæc vitia terrarum. Nihil imputamus austris: nec rubigo segetibus obfuit, nec avena fruges necavit. Sacrilégio annus exaruit. Necesse enim fuit perire omnibus, quod religionibus negabatur. Certe si est hujus mali aliquod exemplum, imputemus tantam famem vicibus annorum. Gravis hanc sterilitatem adra constrinxit. Sylvestribus arbustis vita producitur, et rursus ad Dodonæas arbores plebis rusticæ inopia convolvit. Quid tale proavi pertulerunt, cum religionum ministros honor publicus pasceret? Quando in usus hominum concussa quercus? quando vulsæ sunt herbarum radices? quando alternos regionum defectus deseruit fecunditas mutua, cum populo et virginibus sacris communis esset annona? Commendabat enim terrarum proventus victus antistitum, et remedium magis quam largitas erat. An dubium est, semper pro copia omnium datum, quod nunc inopia omnium vindicavit? Dicet aliquis, sumptum publicum denegatum alienæ religionis impendiis. Absit a bonis principibus ista sententia, ut quod de communi quibusdam tributum est, in jure fisci esse videatur. Nam cum respub. de singulis constet, quod ab ea proficiscitur, fit rursus proprium singulorum. Omnia regitis, sed suum cuique servatis, plusque apud vos justitia quam licentia valet. Consulite certe munificentiam vestram, an hæc publica velit existimari, quæ in alios transtulistis. Semel honori Urbis delata compendia desinunt esse tribuentium; et quod a priu-

cipio beneficium fuit, usu atque ætate fit debitum. Inanem igitur metum divino animo vestro tentat incutere, si quis asserit conscientiam vos habere præbentium, nisi detrahentium subieri is invidiam. Favent clementiæ vestræ sectarum omnium arcana præsidia, et hæc maxime, quæ majores vestros aliquando juverunt, vos defendant, a nobis colantur. Eum religionum statum petimus, qui divo parenti culminis vestri servavit imperium, qui fortunato principi legitimos suffecit hæredes. Spectat senior ille divus ex arce siderea lacrymas sacerdotum, et se culpatum putat more violato, quem libenter ipse servavit. Præstate etiam divo fratri vestro alieni consili correctionem; tegite factum quod senatui displicuisse nescivit: siquidem constat ideo exclusam legationem, ne ad eum iudicium publicum perveniret. Pro existimatione est temporum superiorum ut non dubitetis abolere quod probandum est principis non fuisse.

EPIST. LXII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Certum atque dilucidum est nihil esse tam familiare legibus, quam vestra decreta, D. Imperator. Sed executorum prava interpretatio, dum supplicanti- bus favet, plerumque jussa corrumpit. Statuerat receptus in cælum germanus numinis vestri, cum Martianus dudum protector Aggariæ bona tanquam vacantia postulasset, ut si ea hæreditas scriptum successorem vel legitimum non haberet, in jus fisci tanquam domino nuda concederet; et tunc insinuato per rationalem patrimonii modo, opperiretur petitor quid ei sacra deferret humanitas. Annus fere secundus est ut per defensores et rationales augustissimæ domus, cum justitia solemnem oraculi, scripti fatigantur hæredes, licet jam sextus annus a testamenti recitatione numeretur. Novissime fortuna causæ impetibilem scopulum scædæ cognitionis incurrit. Nam cum apud virum perfectissimum rationalem Bassianum, primo delator honorum, secundum sacra scita petere- tur, novo ausu calcata præscriptio est. Dehinc, cum testamenti jure confecti fidem recitatio publicaret, calumnia inanis objecta est, quod signatores nescio quid legati ex eadem voluntate cœpissent. Adduntur etiam scripta divalia quibus astipulatio cujusdam remota est, qui suam juvisse causam testimonio diceretur: quasi vero simile esset exemplum, ut tenuis honor, quo subscriptores ob amicitiam defunctus aspersionem, legitimum posset abolere iudicium. Nam si his legibus viveremus, inimicis signatoribus tutius uteremur, quorum offensa nihil de testatore humanitatis exigeret. Piget dicere in quinque numero solidos potissimum subscriptoris fuisse legatum. Cæteris enim magis commemoratio honesta, quam pecuniæ quæstus accessit. Ergo aut extremæ paupertatis successio sui, si putatur exiguus honor fidem legitimi iudicii sauciasse: aut si census hæreditarius existimatur uberior, aliena est a suspicionibus brevis summa legati. Quis non familiarissimum quemque signandis adhibet, cum extrema conduntur? jam quid mirum

PATROL. XVIII.

est si in oculis positus mereatur aliquod monumen- tum religionis, qui meruit advocari? Non fero signa- torem, cui pars bonorum magna defertur. Nam etsi integra conscientia, non tamen sincero pudore dita- tur. At vero hæc levia pignora, aut amoris gratia, aut testatoris verecundia relinquuntur. Nihil huic religioni novis legibus derogatum est. Manet isto usus, et nobis jura servantibus semper manebit. Unus et solus post humanam memoriam rationalis emersit, qui exemplum novæ iudicationis induceret. Hinc orta est provocatio. Quæ ubi auditorium sacrum decreto etiam vestræ legis intravit, rursus eludendi iudicii causa propositum est inane commentum, ut ab illustri viro privatæ rei comite delegata cognitio diceretur rationalis examinis, atque ideo rursus ad ejusdem iudicium debere transferri; cum omnis quæstio ex precibus Martiani dudum protectoris, et vestræ clementiæ largitate descendens, sacro potius auditorio ex provocatione competeret: accedente etiam proxima sanctione, quæ indiscretas hujusmodi appellationes sedi quæ vicem principum tuetur prisco jure commisit. Examinatis igitur omnibus, pronuntiavi bona obnoxia non esse rescripto: cum vestri numinis æterna justitia, si scriptis aut legitimis successoribus vacaret hæreditas, fiscum statuisset admitti: has autem facultates, Marcellus, Bizias et Eliodorus juxta defuncti voluntatem cœpissent. Nunc sententiam meam defensor venerabilis domus inusitata provocatione suspendit. Sed cum hujus rei nullum exemplum cognitionalis existere suggereret, nihilominus subjectam vocem libenter admisi, et relatione summatim cuncta complexus. Gestorum quoque documenta subtexui, præsumens bonis placitura principibus, quæ secundum leges pro fama tem- porum iudicavi.

EPIST. LXIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Petronianus urbanarum dudum cohortium miles, ad corniculariorum gradum inculpati laboris diuturnitate provector, more institutoque majorum testi- monium meruit castrensium industriæ, quod cæteris quoque post honestum cursum stipendiorum iudicia detulerunt, D. imperator. Dignum est igitur divina vestrorum temporum felicitate, ut peractam sine of- fensione militiam, si perennitatis vestræ pius vultus arriserit, prærogativa solemnem exornet.

EPIST. LXIV.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Curæ mihi est ut qui animis et majestate congrui- tis, mutua honorificentia gaudeatis. Dignum est igitur, D. imperator, ut decretum senatus ad invictissi- mos fratres numinis tui, si ita placet, clementia tua insinuante perveniat. Quorum auctor et parens, ut dudum V. C. et illustri officiorum magistro me scri- psisse memini, statuarum equestrium honore deco- ratus est, quas ei ordo venerabilis Africani et Britan- nici belli recordatione decrevit: ea scilicet causa, ut justis superiorum ducum titulis, præsentium circa vos devotio provocetur.

EPIST. LXV.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Cum mancipios salinarum magno ex numero ad paucos redacti, necessitatis publicæ molem ferre non possent, delata supplicatione meruerunt ut hi qui decreti atque excusati ante fuerant, redderentur, et ex aliis corporibus, seu vacantibus, justa supplementa incunctanter acciperent, D. imperator. Allegata igitur præceptione divina, cum plerosque consortio suo ante decretos muniri Macedonii suffragio reperissent, relationem super eorum muniminibus impetrarunt: vestræ enim tantum clementiæ liberum est inique elicitæ rescRIPTA rescindere. Tunc urgente defectu, navicularios æque lignorum obnoxios functioni ad parem sollicitudinem vocare cœperunt, ut utriusque corporis cura conjuncta indiscretum munus agnosceret. At illi nonnullos de turmalibus suis tradere maluerunt, quam in societatem tanti oneris convenire. Itaque factum est ut, iisdem volentibus, certi homines mancipibus jungerentur. Nunc perennitatis vestræ stabilem censionem publica causa deponit ne obreptivis supplicationibus subsidia integrati corporis subruantur. Relationi Gesta conjunxi, tam de his habita quos Macedonii interventus absolverat, quam me disceptante confecta: quibus sine veneratione cujusquam voluntas naviculariorum nonnullos mancipibus deputavit. Erit jam sacrosancti numinis vestri et illorum antiquare suffragia, quos ostenditur ambitus liberasse, et his obstruere aditum supplicandi, quos sui corporis adjudicavit assensus.

EPIST. LXVI.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Devotione et more commonitus, magistratum nomina, quibus varias functiones designationum tempore amplissimus ordo mandavit, ad æternitatis vestræ perfero notionem, D. imperator: ut muneribus exhibendis, aut subeundis fascibus destinatos cognitio imperialis accipiat. His copulati sunt quos senatui vestro recens ortus adjecit. Prolixus in talibus rebus esse non debeo, cum decreti publici fides gestorum potius insinuationem postulet, quam largum referentis eloquium.

EPIST. LXVII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Etiamsi prisca institutio mittendis ad clementiam vestram censuum brevibus cursum vel ordinem non dedisset, D. imperator, diligentia tamen boni sæculi fidem publicæ instructionis exigeret: siquidem convenit principes et parentes humani generis edoceri quid reverendo ordini vel senatorum novorum accessus adjiciat, vel excusatio detrahat. Harum rerum æternitati vestræ fidem exhibebit indicium trimestris instructio quam solemniter sumptam de officio censuali, paginis relationis annexui: ut majestas vestra cognoscat quis in amplissimam curiam collegarum numerus influxerit, et quid censibus senatoriis, aut nova professio incrementi dederit, aut exemptio vel amputarit.

A

EPIST. LXVIII.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Bellorum quidem vestrorum gloriosos exitus fama non occulit, sed major est victoriæ fides quæ oculis approbatur, D. imperator. Dudum fando acceperat P. R. cæsorum funera Sarmatarum. At nunc confirmata est nuntiorum lætitia spectaculo triumphali. Jam minores non sumus vetustatis exemplis. Vidimus quæ acta miramur, catenatum agmen victæ gentis induci: illosque jampridem truces vultus misero pallore mutatos. Stetit arenæ medio subjecta voluptati, quæ fuit ante formidini: assuetæ armis gentilibus manus gladiatoria instrumenta tenuerunt. Felicem nimis belli istius ducem qui, divinæ clementiæ vestræ fretus auspiciis, ex numero hostium alios ad securitatem provinciarum penitus extinxit, alios ad lætitiæ plebis Martiæ reservavit. Merito illi judicia vestra respondent: jure in litteris imperialibus sæpe celebratur. Neque enim tanta devotio digniorem possit invenire præconem. Sit vobis frequens usus ac facilis laurearum, et eis qui forte ausus impios in Romanum nomen extulerint, fortitudo militum capiat, arena urbis expendat. Perpetua hæc devotis civibus virtutis vestræ tanquam tributa præstetis.

EPIST. LXIX.

D. THEODOSIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Certa officia sunt omnium potestatum. Præfecturæ urbanæ proprium negotium est senatorum jura tutari, D. imperator. Quare partium mearum conventus necessitate, allegationibus clarissimorum virorum C justa poscentium desse non potui. A quibus pleræque servilia palatinus Eusebius jussus eruere, ut bonorum Catuli clarissimæ memoriæ viri quæstio judicat omnibus sacrisque responsis consummata repetatur, querimonias optimatum, qui dudum partis fruuntur, exscivit. Ventum est igitur ad leges, exsecutore cupiente, quem contradictio repellebat: imploratæque vestri numinis sanctiones, quæ senatorum controversias transferre ab urbano foro ad peregrina vetuerunt. Sed cum assererem non eamdem prærogativam esse servorum, quibus supplicantibus certum periclititas vestra detulit cognitorem, responsum est quod fortunas clarissimarum personarum præcatio subtilis inceserit. Inter hæc, cum Donatus assisteret, cæteris præcatoribus sacro junctus oraculo, quæsi, uti mos est, eodem nomine alius subderetur, quæ hominem conditio haberet, et an ipse de Catuli judicio supplicasset. Tunc ille Hilariani clarissimi viri servum professus, ab illarum precum conscientia, quas dicitur obtulisse cum cæteris, alienum se constanter asseruit. Atque ita visa est supplicationis fides etiam de auctore nutare. Adjecta est alia plena juris atque rationis; quod post crebras cognitiones et rescRIPTA ad relationem numerosa, pœnam legis inciderint qui denuo contra vetitum supplicarunt. Exstant quippe sententiæ, quas cum provocatio tentasset inhibere, consultus relatione divus genitor clementiæ vestræ sine posuit quæstioni. Cui victoriæ fiscus accessit, emolumentum bonorum Catuli clarissimæ memoriæ viri, ut

assertum est, pro certa parte sortitus. Cum igitur senatorum allegatio rescriptis ac legibus niteretur, maluerunt causam suam vestrae per me aperire justitiae, quam legitimo vindicare iudicio, securi decretorum quae et necessitate juris, et divi patris veneratione servabitis. Itaque servos bona fiducia tradiderunt, quos in praedictum absentium, post consummationem negotii, aequitas temporum, quantum praesumimus, non patietur audiri.

EPIST. LXX.

DD. VALENTINIANO, THEODOSIO ET ARCADIO SEMPER AUG.
SYMMACHUS PRAEF. URB.

Quid habeat conditionis inscriptio nostis praeter ceteris, juris publici conditores, DD. imperatores. Provisum est enim ne quis temere in alieni capitis discrimen irrueret, nisi se idem prius poenae sponsione vinceret. Secundum haec scita legum agens in rebus Africanus, accusationem professus, Compano et Higinio clarissimis viris violentiae crimen objecit. Continuo, ut severitas exigebat, reos custodia militaris dissimulata dignitate circumdedit. Sed ubi partes sub examine constiterunt, multo luctamine patronorum decursa cognitio, oratione magis, quam probationibus redundavit. Cum longa verborum serie causa traheretur, summates Aricinæ urbis, quos ut conscios accusator exciverat, adhibuimus quaestioni, gestorum ordinem sciscitamus. Omnium convenit assertio, nihil turbarum esse conflatum. Tunc ad eludendum iudicium praesentia cuiusdam coepit exposci, quem non tenebat inscriptio. Eo denique res rediit, ut a partibus Africani accusationis omissio desperatione peteretur. Supererat ut, crimine non probato, in accusatorem formidata reis poena transiret. Sed cum me Africani militia pariter atque incauta adolescentia permoveret, malui iudicium de eo clementiae vestrae reservare. Alia est enim conditio magistratum, quorum corruptae videntur esse sententiae, si sint legibus mitiores; alia dominorum principum potestas, quos decet acrimoniam severi juris inflectere. Relationi gesta subtexui, partium quoque supplementa sociavi. Quaeso vestram augustissimam perennitatem ut, perpensis omnibus, sequenda iubeatis.

EPIST. LXXI.

D. IMP. HONORIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRAEF. URB.

Quaecunque in Urbe geruntur me tacere non convenit pro debito famulatus quem majestati vestrae semper exhibeo. Cum diu episcopus Zosimus gravi incommodo laboraret, usque adeo, ut frequenter mortuus jactaretur, accidit ut secundo die post ingressum meum vita decederet. Statim (ut convenerat) populum alloquendo commonui, ut cum quieto clericorum tractatu omnia finirentur, nec se rebus dispensandis misceret turbatio popularis: siquidem certum esset in eligendo episcopo Dei omnipotentis expectandum esse iudicium, domini imperatores (Honorio et Theodosio, pii, felices et inclyti victores, semper Augusti). Admonui et corporatos, officiis quoque interminatus sum, ac majores deterrui regionum, ne quis quietem Urbis vestrae turbare tentaret. Quod ita

custoditum est, ut sine strepitu omnia finirentur. Verum cum vir sanctus Eulalius ad Ecclesiam Lateranensem de exsequiis prioris episcopi a populo et a clericis fuisset adductus, ibi per biduum cum maxima multitudine et cum pluribus sacerdotibus remoratus est, ut expectaretur dies consuetus quo posset solemniter ordinari. Cum hic ita essent, subito aliquanti presbyteri cum Bonifacio ejusdem ordinis ad Theodorae ecclesiam, collecto populo, properarunt, ibique, habito tractatu, ipsum ordinare episcopum velle coeperunt. Quod ubi comperi, omnes qui pariter erant ad me ut venirent presbyteros depoposci: ac residens cum clarissimo viro tribuno Sereniano, eos admonui, ne quid temere fieri paterentur, aut contra sacrae legis ordinem venirent, aut contra consuetudinis rationem. Sed tanta pertinacia restiterunt, ut quidquid minatum fuerit, facere minime dubitarent. Nam etiam presbyterum Bonifacium in ecclesia Marcelli ordinandum esse duxerunt, atque cum eo ad S. Petri basilicam processerunt. Et quoniam pietatis vestrae est de hac parte ferre iudicium, statim pro competenti sollicitudine vestram majestatem credidi consulendam, ut quod pietas vestra decernat, praeepto vestri numinis evidenter informet, etc. Dat. quarto calend. Januarii.

EPIST. LXXII.

IMP. HONORIUS AUGUSTUS SYMMACHO PRAEF. URB.

Gestis omnibus recensitis, laudandae sublimitatis tuae relatione perclaruit in ordinatione venerabilis sacerdotis quietem veterem paucorum insolentiam attentare voluisse. Nam cum post abscissum venerabilis viri Zosimi circa meritum Eulalii ordine subrogandi communi iudicio conveniens multitudo sonuisset, ac plena erga se omnia quae regulae Catholicae posceret disciplinae successoris confirmatio custodiret, vehementer miramur aliquos existisse qui solemnitate contempta circa ordinationem alterius festinarent. In quorum castigandum factum mansuetudinem nostram rite oportet insurgere, nisi hoc tantum gerere decernemus eos ad veniam pertinere, quod lapsum cito proprium contuentes, ad deprecandi suffragium sunt relapsi, ignosci sibi super id, quod vim perpessi conquesti sunt, postulantes. Convenire ergo votum et studium nostrum circa Eulalium sacrae legis antistitem sublimitas tua clementiae nostrae auctoritate praesenti cognoscat; cui competens numerus ordinarum, legitimi solemnitas temporis, locique qualitas recte venerandi nominis apicem contulerunt. Cum autem Bonifacio constet omnia defuisse, superflue expectatam sententiam nostram esse sensimus, cum factum suum ipsi qui praesumpserant admotis damnasse precibus rideantur. Absoluta itaque decernimus iussione, extraordinaria praesumptione submota, Bonifacium interdicta confestim Urbe prohiberi (erit verecundiae ejus ut, morem gerens caelestibus constitutis, sponte discedat), pertinacius resistantem, invitum praecipimus expelli. Plebeiae sane seditionis auctores cum sociis suis sublimitas tua, Symmache parens carissime atque amantissime, statuat attingeri; atque in eos contraque vindicari, ut res temere praesumpta non transeat

impunita. In qua re Aphrodisium V. C. tribunum et notarium dirigi a nostra mansuetudine placuit, ut, præsente eo, quæ statuimus celerius impleantur, quatenus quies populi nulla perturbatione vexetur, et pacata eum veneretur universitas, quem secundum veterem consuetudinem observata sacræ legis mysteria susceperunt. Dat. III non. Januarii, Ravennæ.

EPIST. LXXIII.

D. HONORIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Ubi primum sacer sermo pietatis vestræ expectationem populi celeritate prævenit, omne quod sibi diversitas voluntatum usurpaverat de episcoporum electione, submovit, ac divina provisione inter initia resecevit, quod tarditate imperitæ multitudinis, crescentibus studiis, difficil us potuisset auferri, D. Imperator. Ob quam rem statim debito famulatu implere quæ fuerant imperata properavi; et quod felicitati clementiæ vestræ ascribendum est, res novi exempli, et maximæ contentionis magnique certaminis, ut sine commonitione populi cœpta fuerat, ita salva clementia vestra cum totius multitudinis quiete finita est. Nam cum eo tempore ad me sacra perlata esset auctoritas quo sancti die erat celebranda solemnitas, statim (ut oportebat), misso primicerio, Bonifacium ad me venire admonui, quod præceptum fuerat, agniturum, ut a processione, quam sibi inhibitam didicerat abstineret. Qui, conventionem contempta, processit, atque eum quem dixeram dedit populo verberandum. Quod ubi nuntiatum est, habito cum V. C. tribuno Sereniano tractatu, ad sanctum Paulum, quo convenerat, et sacra exemplaria pro cautela direxi, ne quid in injuriam publicam de præceptis immissa multitudo temeraret, et pariem officii pariter destinavi. Sed neutrum fieri passus, cum ad Urbem vellet pariter cum populo remeare, statim ad portas tam contubernales quam apparitores occurrerunt, qui eum (ut statutum fuerat) Urbem vestram ingredi prohiberent. Verum ipsos quoque contemnendos credidit, atque violenter ingressus, a certa Urbis parte pluribus occurrentibus est repulsus, nec permissus quod cogitabat implere. Quod ubi turba quæ comitabatur aspexit, sine aliquo tumultu dispersa est. Ipse vero extra murum deductus non longe ab Urbe remoratur: qui ne, occulte per noctem ingressus Urbem, ad ecclesiam convolare, et rursus populi studia commoveret, communi tractatu pro competenti sollicitudine contubernales et apparitores quatuor illic sine injuria ejus observare disposui, exspectans quid pietas vestra decernat, ut quies possit quæ hactenus servata est perdurare. Circa partem vero Eulalii episcopi venerabilis viri, qui eo die pene cum omni multitudine ad sancti apostoli Petri basilicam solemniter celebrabat, ubi primum pietatis vestræ præcepta sunt publicata, fuit totius lætitia civitatis. Unde ea quæ populus Romanus publico gaudio diversis acclamationibus agens gratias majestati vestræ (testatus est) credidi publicanda, et relationi mea universa subjeci, ut agnosceret pietas vestra quanta quiete Urbis totius correctæ sint

quæ male fuerant admissa temeritate paucorum; et quanta gratia suscepta sint quæ clementia vestra divino iudicio et perseverandæ religionis reverentia decernenda credidit, et pro quiete populi Romani in perpetuum servanda constituit. Dat. sexto idus Januarii.

EPIST. LXXIV.

PREBYTERI EX PARTE BONIFACII, QUOD SCIRENT IMPERATOREM DECEPTUM RELATIONE, DATIS LITTERIS SEQUE PRECIBUS REM GESTAM CERTA FIDE NARRANT.

Petimus clementiam vestram, piissimi et clementissimi imp. Honori et Theodosi semper AA. post abscessum S. Zosimi papæ Ecclesiæ Catholicæ urbis Romæ (ut fieri mos volebat atque ipsa religionis disciplina dictabat) plures in unum convenimus sacerdotes, ut de constituendo successore communi iudicio tractaremus. Sed quoniam Lateranensem ecclesiam, obstructis pene omnibus ingressibus, archidiaconus Eulalius, contemptis impie summi sacerdotis exsequiis, diaconis et paucissimis presbyteris, ac multitudine turbatæ plebis observabat, altero die ad eandem ecclesiam, ubi prius ab omnibus fuerat constitutum, habitu omnium collatione, properavimus: ibique participato cum Christiana plebe concilio, quem Deus jussit elegimus. Nam venerabilem virum Bonifacium, veterem presbyterum, in lege doctissimum, ac bonis moribus comprobatum, et (quod eum magis ornabat) invitum, acclamatione totius populi ac consensu meliorum civitatis asseruimus divinæ institutionis ordine consecratum. Nam subscribentibus plus minus septuaginta presbyteris, astantibus novem diversarum provinciarum episcopis, benedictionem competentis tempore constat fuisse celebratam. Ac prius omnia quæ solemnitas exigebat celebrata sunt. Sed cum prædictus Eulalius (qui antea per tres sacerdotes nostros fuerat ex multorum auctoritate conventus, ne quid sibi temere præter conscientiam cleri majoris assumeret), circumventis paucissimis presbyteris, male acceptis his, ac diversæ custodiæ mancipatis qui ad prohibendum cum litteris venerant, exhibito etiam cum aliis Ostiensi episcopo, quem prope mortuum constat accitum (nam tractum esse nolentem senis ægrotudo testatur) in locum sibi non debitum, incustodito religionis ordine, per ambitum proruisset, cepit factum suum per homines disciplinæ inscios ac religionis indecenter tueri, æstimans humanis perturbationibus se confundere sententiam posse divinam. Et quoniam clementiam vestram constat falsidica relatione deceptam, ut nescio quid in injuriam divini numinis sanciretis (nam divinum est quidquid tantorum firmat electio), petimus pietatem vestram ut removeri priora constituta jubeat, atque Eulalium, qui in locum surrepsit alienum, ad comitatum serenitatis vestræ cum auctoribus suis debere adduci. Nos enim profitemur S. papam Bonifacium nostris cum sacerdotibus adfuturum: relictis singulis titulis presbyteri omnes aderunt, qui voluntatem suam, hoc est, Dei iudicium proloquantur. Jubeat etiam vestra clementia omnes adesse quos causa constringit, ejici etiam civitate nolentes, qui se non patientur adduci. Invenietis, cum cœperit agitari incerta discussio, quod omnibus divinis

legibus abhorreat, verum etiam displicere possit humanis : quo hoc consecuti agamus æterno imperio vestro maximas atque uberes gratias.

EPIST. LXXV.

IMP. HONORIUS SEMPER AUG. SYMMACHO PRÆF. URB.

Post relationem sublimitatis tuæ delatam mansuetudinis nostræ auribus, presbyterorum legatio causam nobis non supervacuæ deliberationis injecit. Ideo decet, ambiguitate seposita, fidelem rerum ordinem cominus experiri : quamque partem prætermisus gestæ rei ordo arguat, quam servatus annuat, multis coram censentibus, approbari, ut, utriusque facti simul qualitate perpensis, et circa unam rite definita consistat, et circa aliam temere assumpta non maneat, Symmache parens carissime et amantissime. Ob quam rem illustris et præcelsa magnitudo tua, suspensis omnibus quæ superius sunt decreta, nullique interim præjudicio comparato, auctoritate præsentis oraculi, utrumque, hoc est, Bonifacium et Eulalium religiosissimos viros instantia digna convenies, ut intra diem sextum iduum Februarii Ravennatem civitatem præsentiam suam maturare non differant : omnibus atque singulis admonitis, qui auctores utriusque ordinationis existunt, ut, amota excusatione, non desint, et facto quisque erga alterum proprio, prolatis ecclesiasticæ institutionis exemplis, defensor existat ; seque purgato alium magis in legem Catholicam deliquisse, præsumpta inmeriti electione convincat : iudicium de statu suo quisque si adesse neglexerit, sortiturus ; nimirum intelligens improvide, immo illicita se fecisse, quod coram non audeat defensare. Nos quoque ex diversis provinciis competentem numerum sacerdotum scriptis nostræ serenitatis accivimus, ut rem deductam in dubium absolvat nobis coram deceptio plurimorum. Cum autem omnia futuro integra sint iudicio reservata, de transactis sibi blandiri neminem decet. Præsentis etiam iudicii docebit exemplum, quid in ejusmodi negotiis observari debeat in futurum. Datum XVIII cal. Februarii per Aptonium.

EPIST. LXXVI.

D. HONORIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB.

Cum vir clarissimus Aptonius decurio sacri palatii vestri cum cœlesti præceptione ad Urbem venerabilem convenisset, omni genere festinavi, quatenus præceptis numinis vestri obedientiam commodarem. Nam statim conventis proceribus sacra jussio publicata, et ad religiosos viros Bonifacium et Eulalium missa conventio est, D. imperator : clericos quoque eorum præcepi pariter admoneri, ut nihil futuro, cognoscente pietate vestra, deesset examini. Unde hæc omnia, gestorum serie comprehensa, ad plenam instructionem subter annexui. Verum postquam pars utraque populi diversis seditionibus exagitaretur, singulos admonitione missa conveni, ne ad unam Ecclesiam convenirent, et, quod fieri non licebat, inter se multitudo confligeret. Sed hoc illis visum est, credo, suspectum, quo quietem suadendam credidi hominibus perturbare volentibus civitatem. Ob quam rem ambæ partes calumniosissime crediderunt contestationibus appetendum, ut errorem

suum compositis mendaciis excusarent. Quod ne in aliquo clementiam vestram lateat, eadem quæ obtulerunt actis inserta transmissi, ne quidquam suppressum esse querantur. Superest ut apud clementiam vestram nullius partis studiis famuli vestri appetatur absentia, qui semper majestati vestræ puris servitiis approbatus, ab impugnatione et favore ambarum partium, ut decebat, credidit temperandum. Dat. VIII cal. Febr.

EPIST. LXXVII.

IMP. HONORIUS AUG. SYMMACHO PRÆF. URB.

Magnarum deliberationum non debet citum esse iudicium, nec temere proferenda sunt quæ servanda in perpetuum sancuntur. Sæpe de episcopis Urbis æternæ altercatione partium sub examine sacerdotum concessa cognitio est. Sed ne quid festinum celeritate iudicii proferatur, id clementiæ nostræ sedit arbitrio. At quoniam vicinitas sanctorum dierum episcopi præsentiam postularet, nec in urbe sacratissima fas est, pascharum præsertim dies, sine sacerdote celebrare, idcirco, Symmache parens carissime atque amantissime, illustris magnificentia tua Achilleum nos elegisse cognoscat, quem a favore partium constat esse alienum, qui mysteria sacra observationis implet. Transactis vero festis diebus ex iudicio sacerdotum quæ debeant custodiri concilio maturiore tractabimus. Monemus sane ut regionum primatibus evocatis, disciplinæ publicæ quietique prospicias : quibus decretorum nostrorum præcepta iubeas aperiri, ne quis scilicet ullum tumultum neque seditionem audeat commovere : quam si quis insana persuasionem conquiret, non in eos tantum qui in perturbatione fuerint deprehensi, sed in regionum quoque priores sciat vindicandum. Novimus enim quietem publicam facile custodiri, si incentorum cupiditates et fomenta cessaverint.

EPIST. LXXVIII.

DOMINO SEMPER ILLUSTRIS ET IN CUNCTIS MAGNIFICO MERITOQUE SUBLIMI CONSTANTIO SYMMACHUS PRÆF. URB.

Quæcunque subito, nullo opinante, proveniunt, nec ad culpam iudicis referri possunt, et populum rationis ignarum insperata novitate perturbant. Vir namque religiosus Eulalius quinto decimo cal. Aprilis Urbem, me nesciente, meridianis horis ingressus est : quem credidi aliquod secum pertulisse præceptum. Verum eodem die circa vesperum Spoletinus episcopus, missis litteris, me credidit admonendum quod sacra ad se manantia in Urbe die sancto Paschæ jussus sit celebrare. Quod præceptum antequam penitus ignoravi, Domine semper illustris et in cunctis magnifice, meritoque sublimis ac præcelsæ patronæ. Quod cum mihi prius S. Eulalii innotuisset adventus, statim parendum credidi invictissimi principis imperatis. Verum cum interim dicto die Urbem S. Achilleus esset ingressus, commotio exstitit populorum, ut ab una parte multitudo armata ferro et telis ad forum militari habitu conveniret. Et cum, convocatis proceribus, processissem, ut habito tractatu pro quiete Urbis, populum alloquendo compescerem, primo ad conventum venerunt ; deinde cum expectaretur

S. Achillei præsentia, ut quæ jussa fuerant publicaret, multitudine resistente, venire non potuit. Et cum ad forum Vespasiani tam ego quam vir spectabilis vicarius perurgente populo fuisset ingressi, ut quietem utriusque partis multitudini suaderemus, subito armati servi telis et saxis, aliquanti etiam ferro, populos partis Eulalii aggressi sunt, qui inermes convenerant, ut quod præceptum de episcopo Spoletino esset agnoscerent: quosque ita sauciaverunt, qui parati adversus imparatos venerant, ut me quoque et virum spectabilem vicarium crederent appetendos, dum seditioso furore nullam admittunt penitus rationem, nisi ad liberandum nos divinitas adfuisset, egressisque per secretiorem partem ictum saxorum et impetum conspirantis multitudinis vitassemus, minime potuissemus evadere: quorum majorem partem in servis constat fuisse, ex quibus aliquanti agniti atque tenti sunt audiendi. Unde quid partium inearum fuit, excellentiæ vestræ suggerere properavi, ut certum finem, rebus cognitis quæ gesta sunt, magnitudo vestra decernat. Cum ita S. Eulalius fuisset ingressus, et tertia die secutus esset episcopus Spoletinus, nec aliqua ad me data virtutum vestrarum, quæ sequeretur, præcepta venissent, perturbatio totius plebis, quæ in se et in periculum judicium sæviret, exorta est: et ni celeri responso antedie venerabilem Paschæ quid fieri debeat jusseritis, minantur se populi invicem pugnuros, dum de Lateranensi basilica alterutrum se existimant excludendos. Ne quid igitur adversi (quod sublimitatis vestræ felicitas avertat) eveniat, peto ut evidenti præcepto excludi furiosæ contentionis periculosam pertinaciam censeatis. Dat. XII cal. April.

EPIST. LXXIX.

CONSTANTINUS SYMMACHO PRÆF. URB.

Ut certa possimus quæque cognoscere, et factionum auctores fideli nuntio et inspectore non lateant, cancellarium nostrum Vitulum direximus, ut Domini invictissimi principis affatus, atque judicium ad eximietatem tuam et ad populum celeri festinatione deferret. Illudque monemus, ut quidquid sacris auctoritatibus continetur, nulla temeritate violetur, et quæ præcepta sunt effectui celeri mandentur instantia; ne Augusti clementia, quod nunc agnoscit distulisse, commoto majestatis suæ vigore, emendare non differat.

EPIST. LXXX.

IMP. HONORIUS AUG. SYMMACHO PRÆF. URB.

Dum ad sanandum primæ perturbationis errorem hoc genus consilii clementia nostra reparandæ pacis cupida reperisset, ut donec de confirmatione urbani sacerdotii sententia procederet absoluta, uterque eorum quorum causa tumultus antea concrevisset, a sacratissima Urbe conversatione sejunctus, futuri judicii expectatione pendere, spatio quo contineretur alteruter evidenter expresso, æquo animo dissimulare non possumus ceptis clementiæ nostræ publicum pene bellum, quo calcarentur, indictum; movendi ejus caput Eulalium, qui jussa transcendit, exstitisse, secundum ordinem præceptorum paulisper abesse non passum,

A Symmache parens carissime. Unde sublimitas tua hoc nos statuisset cognoscat, ut et salubris superior ordo præcepti, et moderata synodi ordinatio deberet custodiri, quod aliter fieri non posse censemus, nisi Eulalius omnimode urgeatur, ut, omni celeritate ab Urbe discedens, insolenti populo præsens incitamenta non præbeat, nec innocentibus causa mortis existat; cui esse dubium non debet, si in hac præsumptionis obstinatione duraverit, non solum de statu suo judicium jam prolatum, verum etiam de salutis discrimine proferendum. Culpa enim nullam veniam jam meretur, quæ cum prædicitur, non cavetur. Nihil ex hoc excusationis habiturus, quod eo invito a plebe asserat retentari. Si qui autem ex numero clericorum communicandum Eulalio, judicio pendente, censuerit, pari se sciat sententia esse damnandum. Laicos vero qui post interdictum mansuetudinis nostræ communionem Eulalii putaverint expetendum, honestioris loci pœnam proscriptionis, servos vero capitis esse subituros, nec ab hoc periculo dominos eruendos. Primate vero regionum, nisi spiritum plebis inconditæ domuerint ac frenarint, sciant se raptos, ultimo judicio esse subdendos: Spoletinus autem episcopus (sicut dudum fuerat definitum) sanctis Paschæ diebus ordinem festæ solemnitatis implebit, cui ad celebranda mysteria Lateranensem ecclesiam soli patere decernimus, reliquis qui hoc præsumere voluerint propulsatis. Sane ut prædictus sacerdos Spoletinæ civitatis in loco ejus sanctorum mysteriorum ordinem completurus suscipi debeat, admonemus. Per omnes vero titulos et loca, quæ conventu celebri frequentantur, hæc quæ statuimus proponantur, ut universis liqueat, et noluisse nos turbidum aliquid perpetrare, et adhuc ut turbata componi debeant opperiri. Sciat sane sublimitas tua primis criminum et reliquum officium, quod tuis actibus obsecundat, non solum gravissimæ mulctæ dispendiis affligendum, sed et supplicium capitis sortiturum, nisi enixi opera commodata statutis clementiæ nostræ præbere maturarit effectum. Dat. XVIII cal. Aprilis, Ravennæ.

EPIST. LXXXI.

DOMINO SEMPER ILLUSTRIS ET PER CUNCTA MAGNIFICO, MERITOQUE SUBLIMI AC PRÆCELSE CONSTANTIO SYMMACHUS PRÆF. URB.

Ubi primum sacra Domini nostri invictissimi principis præcepta perlata sunt, statim (ut convenerat) debitum tribui famulatum. Sed Eulalius ea obstinatione qua sine præcepto sacro Urbem ingressus est, etiam egredi constrictus per omnes potestates pari pertinacia detrectavit. Nam vespertinis horis per officium Urbanum id quod præceperat invictissimus imperator, ea die qua perlatum est, ei innotuisse agnoscitur, Domine semper illustrissime, sacratissime, magnifice, meritoque sublimis ac præcelse patrone. Quo lecto, mandavit se diligentius tractaturum, nec tamen instanter admonitus exire curavit. Alia vero die rursum per omnem apparitionem etiam nocturnis horis admonitus, collecta multitudine, Lateranensem basilicam ausu temerario credidit inva-

dendam. Verum habito tractatu cum proceribus, omnibus officiis destinatis ut pelleretur inunctum est. Nam et vir spectabilis vicarius ad eandem basilicam ire decreverat, sed primo accedere præ nimio terrore non potuit. Ego autem tam corporatis directis quam omni officio, ideo illuc ire non potui, ne quis mihi æmulus faceret religionis invidiam. Tamen salva excellentia vestra, irruentibus pluribus corporatis, et majoribus regionum, qui præceptis imperialibus serviunt, de eadem ecclesia fugatus Eulalius, de Urbe expulsus est, atque adjunctis apparitoribus illuc directus ubi jussus fuerat residere. Mandatum etiam ut vir religiosus, sanctus Achilleus episcopus, cum quiete quæ jussa sunt, illo ejecto, sine strepitu populi, pro sanctorum dierum reverentia celebraret. Nam ad custodiam basilicæ Lateranensis apparitores apposui, ne cui alii redderetur. Partis quoque Eulalii aliquanti capti clerici seditionis auctores, de quibus quid jubeatur exspecto. Et quoniam de his interim quæ gesta sunt universa virtutibus vestris credidi suggerenda, quidquid sequentibus diebus pro quiete Urbis, quam vestra felicitas regit, suggestum fuerit, sigillatim pro rerum fide et ordine melioribus iudiciis nuntiabo.

EPIST. LXXXII.

IMP. HONORIUS AUG. SYMMACHO PRÆF. URB.

Moderatione præcipua egit nostra serenitas, ne locum posset invenire præsumptio. Dei enim iudicio venerabilium sacerdotum est dilata cognitio: ut quidquid religio, quidquid veritas postulabat, absque ulla perturbatione hoc disceptatio tranquilla decerneret. Sed per Eulalium usurpatione contra sententiam venerabilis synodi multa illicite commissa fuisse, relationis textus edocuit, qui præsentia sua causam furoris populo subministrans, totum perire voluit quidquid moderatio nostra conservat. Nam cum ordinatione nostra et sententia episcoporum, quorum in synodo major se multitudo collegerat, consensu etiam partium et professione id fieri definitum esset, ut sciret se specialiter esse damnatum quicumque ad incitandum populum

Urbem fuisset ingressus: oblitus sui, probavit ex præsentis facti quale videatur habuisse principium. Quoniam ergo recte hunc, post tot admissa, Urbe constat esse depulsum, ad quam cum accedere non debere clementiæ nostræ et episcoporum videretur statuisset iudicium, Bonifacium venerabilem virum episcopum (ad cuius moderationem auctoritatem nostram recte censuimus jungendam), Symmache parens carissime et amantissime, sublimitas tua Urbem ingredi debere nos statuisset cognoscat; ut sub ejus gubernaculis religiosæ legis reverentia moderationis solida compleatur. Da. III nonas Aprilis, accepta idus Aprilis.

EPIST. LXXXIII.

D. HONORIO SEMPER AUG. SYMMACHUS PRÆF. URB

Quæcumque Deo auctore fiunt, merito divino pietatis vestræ iudicio firmantur. Nuper namque cum ad me famulum vestrum sacra clementiæ vestræ emanasset auctoritas, quasi ambiguitate submota, venerabilis viri Bonifacii episcopi sacerdotium majestas vestra roboravit. Tam grata universis quæ jussa sunt exstiterunt, ut hoc et ordo amplissimus et Romanus populus comprobaret, D, imperator. Nam cum statuta cœlestia per me essent recitata populis, et edictis ex amore propositis publicata, tantus fervor et lætitia totius exstitit civitatis, ut scilicet et religionem redditam, et præstitam quietis securitatem omnes gratulatione congrua testarentur. Interjecto itaque biduo, Urbem supra memoratus venerabilis episcopus, omni accurrente plebe, ingressus est, sicut serenitas vestra constituit: officii quoque mei obsequia minime defuerunt. Nec jam aliqua dissensio remanet populorum, et omnes divino iudicio et majestatis vestræ acquieverunt voluntati. Cessantibus ergo studiis, omnes quod præcepto Dei admoniti statuitis sentire cœperunt, atque acclamationibus quæ subjectæ sunt gaudii sui causas plebs Romana testata est, ac serenitati vestræ gratias in dies singulos agere non desistit; quorum provisio sicut pacem orbis tuetur, ita quietem Urbis restituit, populoque concordiam.

ANNO DOMINI CCCXCIX.

MAXIMUS

GRAMMATICUS.

GUILIELMI CAVE NOTITIA IN MAXIMUM.

Maximus, gente Afer, civitate Madaurensis (Africæ propriæ oppidum erat inter Numidiam et Getuliam), professione grammaticus, S. Augustino familiaris, claruit exeunte hoc sæculo, circa annum 399. Homo gentilis et religionis suæ zelo flagrans, scripsit epistolam ad Augustinum, qua deorum suorum cultum vindicat, atque se unum esse Deum summum. sine

initio, sine prole naturæ confiteri, ejusque virtutes per mundanum opus diffusas multis vocabulis invocare. Ita fit, inquit, ut dum ejus quasi quædam membra carptim variis supplicationibus prosequimur, totum colere profecto videamur. Deinde in Christianos invehitur; partim quod Deum quem quasi proprium sibi vindicarent in locis abditis se videre affirmarent; partim